DE REBVS ECCLESIÆ NON ALIENANDIS

EX

SENTENTIA SACRÆ ROMANÆ ROTÆ

TRACTATVS

IOANNE BAPTISTA TVRRICELLIO PATAVINO

AVCTORE.

FERRARIAE, MDCLXXIV.

Ex Typographia Camerali. *Superiorum Permiſſu.*

Digitized by Google

Eminentiſsimo, ac Reuerendiſsimo

PRINCIPI

FLAVIO CHIGIO

S. ROMANÆ ECCLESIÆ

CARDINALI.

Ioannes Baptiſta Turricellius.

OPuſculum (Princeps Eminentiſsime) ampliſſimi Tui Nominis inſcriptionem præferens in lucem prodit. Si benefitia, quibus Tibi deuinctus ſum, inſpiciam, debitum exoluere, ſi patrocinium quęſitum, magis contrahere me, ſentio. At verò nec iniucundum mihi, nec turpe debere Ei, cui de plurimis, & præſtantiſſimis benemerito plurimi debent, & cui tùm fortunæ faſtigium, tùm eximia virtus benefitium reddi vix patitur. Forſan audax nimium videar, qui Domini Titulum humili, obſcuroque operi, nec defuturis cenſuris obtendam: Sed cum Tuum ſit, atque inter plurimas, quibus excellis, animi dotes peculiare ornamentum Clientibus tuis conſtans, ac præſentiſsimum præſidium eſſe, id mihi perſuaſum habeo, & quod libellum, cuius auctor olim in tua tutela eſt, lubenti animo excipias, ac tuearis, & quod mihi, ſi nullam ex eo laudem aſſequar, id decoris ex ipſa inſcriptione accedat, vt obſequium meum erga CHIGIAM DOMVM perpetuò poſteris innoteſcat. Quod ſi & mea vota ęquo animo attendas, & has etiam lucubrationes meas qualeſcunque probaueris, ad alia forſan proſequenda vires mihi atque animos feceris. Vale.

LE-

LECTORI BENEVOLO.

Ioannes Baptiſta Turricellius.

DE Rebus Eccleſiæ non alienandis, qua potui diligentia, Romana Rota reſponſa tibi congeſſi, vt iam nil meum præter ordinem, ſi quis erit, & facilitatis curam hoc opuſculo expectes. Rem nullius ingenij, ſed non nullius pretij facturum me duxi, ſi ex tot voluminibus, quot illius Sacri Tribunalis perſtringunt Oracula, quæ ad præſentem tractatum conferunt excerpta, ac in vnum redacta ſuis titulis diſtinguerem, atque ordinarem, quamquè ex plurimis fontibus doctrinam hauſi, breui ratione quaſi Ius certum, & conſtanti Patrum Stylo firmatum tibi proponerem: Si quid omiſſum, aut minus rectè à nobis perceptum fuerit, non ideò totum opus, atque ipſum conſilium improbes; ſed addas, emendes, deleas, ſi qualemcunque laborem noſtrum tua ſaltem cenſura haud indignum autumes. Hoc te monitum velim, ſi quæ ad rem ſpectantia deſideres, Rotalibus addictum placitis, quæ ipſa Rota non tetigit, me intacta reliquiſſe: Si verò Doctorum aliquam, præter Rotæ auctoritatem, veluti Beltrameni, aut aliorum Addentium ad Rotæ deciſiones offendes, ipſius Rotæ tantum reſolutiones ab ijs relatas tibi indicare me voluiſſe.

Vale.

INDEX
CAPITVM, ET PARAGRAPHORVM
Sequentis Tractatus.

Cap. 1. DE rerum Eccleſiæ alienatione prohibita, & quid alienationis nomine in hac materia comprehendatur.
2. Alienatio rerum Eccleſiæ quando non cenſeatur prohibita, & quando ſubſiſtat, vel ſecus.
3. De ſolemnitatibus in alienatione rerum Eccleſiæ de iure communi requiſitis.
4. De tractatu in alienatione rerum Eccleſiæ requiſito.
5. De conſenſu.
6. De auctoritate Superioris in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſaria.
7. De ſolemnitatibus per Conſtitutionem Paulinam inductis.
8. De beneplacito Apoſtolico in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſario.
9. De effectu beneplaciti Apoſtolici.
10. De forma literarum, ſeu reſcripti Apoſtolici ab executoribus ſeruanda.
11. Pro executoribus an, & quando præſumatur.
12. De reſeruatione beneplaciti Apoſtolici, & illius effectu.
13. Solemnitatum interuentus an, & quomodo probari debeat, ſeu probatus dicatur: item ex quibus probetur ſolemnitatum defectus vel ſecus.
14. Solemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſaria quando adhibita præſumatur.
15. Solemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ quando non requiratur.

§. 1. Solemnitas non requiritur in alienatione facta per Papam, neque auctoritate aut de mandato Papæ, neque in contractu cum ipſo Papa celebrato.
§. 2. Solemnitates in re alienari ſolita non requiruntur.
§. 3. Res exiguæ, & modici valoris, item inutiles, & incertæ, ſteriles, & incultæ poſſunt alienari ſine ſolemnitatibus, & aſſenſu Apoſtolico.
§. 4. De alijs caſibus quibus res Eccleſiæ ſine ſolemnitate alienari poſſunt.
16. De iuſta cauſa alienandi res Eccleſiæ.
17. In cognoſcenda vtilitate vel damno quæ veniant ponderanda, & de quo tempore vtilitas conſideretur.
18. Alienatio vtilis ſeu damnoſa quæ dicatur.
19. Cauſa ſiue illius defectus an & quomodo probari debeat.
20. Alienatio quando in vtilitatem ſeu damnum Eccleſiæ facta præſumatur.
21. An & quando læſio per Eccleſiam, ſiue vtilitas per eum qui cum Eccleſia contraxit, probari debeat.
22. Alienatio quando ipſo iure nulla dicatur, vel habeat implicitum ſtatum validitatis.
23. De nullitate alienationis ex defectu poteſtatis in alienante.
24. An & quando Tertius dare poſſit de nullitate contractus cum Eccleſia celebrati.
25. An & quando ex locatione ſeu tranſactione Prælati anteceſſoris teneatur ſucceſſor.
26. An & quando Prælatus ſeu Rector contra factum proprium venire poſſit: & quibus caſibus eorum confeſſio Eccleſiæ, & ſucceſſoribus præiudicet.
27. De effectibus nullitatis in alienatione rei Eccleſiæ contingentis.
§. 1. Alienatio contra iuris diſpoſitionem non transfert dominium rei alienatæ, & conſtituit in mala fide emptorem, adeout res ſimul cum fructibus ab eo repeti poſſit.
§. 2. Alienatio rei Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus facta non transfert poſſeſſionem: ideo Eccleſiæ competit duplex remedium, reintegratio ſcilicet ad rem alienatam, & manutentio.
§. 3. Locatio rei Eccleſię vltra triennium facta abſque beneplacito Apoſtolico neque pro triennio ſuſtinetur, & in terminis huiuſmodi locationis neque poſſeſſio manutenibilis per conductorem aquiritur: neque tacita relocatio, neque prelatio

ad

INDEX

ad fauorem antiqui conductoris admittitur.
§. 4. Alienatio rei Eccleſiæ nulliter facta alienantem ſubijcit pluribus pænis per Paulinam Conſtitutionem, & canones inductis.
28. De prçſcriptione rerum Eccleſiç male, & nulliter alienatarum.
29. De reſtitutione in integrum quæ Eccleſiæ competit aduerſus præſcriptionem 40. annorum, item aduerſus iudicialia, & contractus.
30. Eccleſia repetens rem nulliter alienatam an & quando emptori pretium, ſeu quid aliud acceptum, item melioramenta refundere teneatur.
31. Cognitio ſuper validitate alienationis rerum Eccleſiç ad quem ſpectet.

FINIS.

Vidit pro Reuerendiſſimo Patre Inquiſitore Generali Ferrariæ &c.
Fr. Hieronymus Bertolottus Tertij Ordinis S. Franciſci.

Imprimatur
Inquiſitor Generalis Ferrariæ, &c.

Vidit pro Reuerendiſsimo Capitulo Ferrar. Eccleſiæ.
Iacobus Cremonius Societatis Ieſu, &c.

Imprimatur
Andreas Bertonus Vic. Gen. Capitularis.

DE REBVS ECCLESIÆ NON ALIENANDIS TRACTATVS

IO: BAPTISTA TVRRICELLIO AVCTORE.

De rerum Eccleſię alienatione prohibita, & quid alienationis nomine in hac materia comprehendatur.

CAP. I.

Materia tex: in cap. Nulli liceat. de reb. Eccleſ. non alien. & Extrauagan. Pauli II. tit. eod. & can. quiſquis Epiſcopus. & can. Non liceat. 12. q. 2. & de qua Bal. in Auth. Hoc ius porrectum. C. de ſacroſ. Eccleſ. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 1. & fuſius q. 2. ac q. 3. Io: Angel. Boſſ. Moral. tom. 3. tit. de alien. bonorum Eccleſ. nu. 40. & 41. vbi de legibus, & Conſtitutionibus, atq; Auctoribus de rerum Eccleſ. alienatione tractantibus item nu. 239. & ſeqq. vſque ad nu. 243.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rerum Eccleſia prohibita eſt.*
2 *Alienationis nomen quid comprehendat.*
3 *Alienatio propriè non eſt, ſi reſeruetur directum dominium.*
Declara vt nu. 4.
5 *Conceſsio in emphyteuſim prohibita eſt.*
6 *Locatio ad longum tempus eſt prohibita.*
Declara vt nu. 7.
8 *Item locatio perpetua cum pacto renouandi de 29. in 29. annos.*
9 *Alienationis nomine venit tranſactio, vnio, diſmembratio, cenſus impoſitio, compromiſſum. nu. 10. 11. 12. 13.*
14 *Alienare prohibitus non poteſt actus facere, per quos ſequatur alienatio.*
15 *Alienare qui non poteſt, nec poteſt confiteri quod tendat ad alienandum.*
16 *Alienare prohibitus non poteſt alienationi conſentire.*

17 *Ceſsio actionis ad ſtabilia, ſiue illorum recuperationem eſt prohibita.*

1 ALienatio rerum Eccleſiæ prohibita eſt. *Rot. apud Mant. dec.* 10. *nu.* 2. *& par.* 2. *recen. dec.* 11. *nu.* 7.

2 Et alienationis nomen comprehendit omnem actum tranſlatiuum dominij, tàm directi, quàm vtilis, & cuiuslibet iuris in re. *dec.* 280. *nu.* 7. *par.* 1. *recen.*

3 Sed alienationem propriè nòn eſſe, ſi reſeruetur directum dominium dixit *Rot. par.* 1. *diuerſ. dec.* 608. *nu.* 1. cuius contrarium tenuit apud *Seraph. dec.* 196. *nu.* 3. *& per tot.* vbi quod Eccleſia dicitur alienare quando annectit, incorporat, vel dat in adminiſtrationem, licèt dominium remaneat pęnes eccleſiam; quidquid dicat *Gl. in Clem. ſi.* §. *ſi. de rebus eccleſ. non alien. in Verbo, Eccleſiam.*

4 Quod ità intelligendum eſt, vt propriiſſimè alienatio dici nòn poſſit: propriè tamen alienationis verbum verificetur etiam in alienatione vtilis dominij; vt colligitur *ex dec.* 146. *nu.* 3. *& dec.* 700. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* Maxime vbi concurrat conſuetudo loci nō alienandi bona eccleſiæ, niſi quoad vtile dominium *d. dec.* 700. *n.* 2. *par.* 1. *diuerſ.*

5 Hinc etiā emphyteuſis perpetua cenſetur prohibita. *Mant. d. dec.* 10. *nu.* 2. *&* 5. *& par.* 2. *rec. d. dec.* 11. *nu.* 7. *& recen. par.* 8. *dec.* 39. *nu.* 5.

6 Similiter ſub prohibitione alienationis rerū eccleſię venit locatio ad longum tempus *dec.* 26. *nu.* 3. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 319. *nu.* 20. *par.* 4. *tom.* 2. *recen. & apud Pute. dec.* 411. *n.* 1. *lib.* 1.

7 Declara vt locatio ad longū tempus tamquàm alienatio cenſeatur prohibita quoad effectum inualiditatis locationis, nòn autèm, vt pœna incurratur *d. dec.* 26. *nu.* 3. *par.* 2. *diuerſ.*

Et ideò, ſi Prælatus iurauit non alienare res eccleſiæ, & illas locauit ad longum tempus non incurrit pœnam periurij. *dec. ead. nu.* 1. *&* 2. vbi quod multa admittuntur ad effectum euitandi pœnam, quæ aliàs non admitterentur.

8 Item alienationis nomine venit locatio perpetua cū pacto renouandi de 29. in 29. annos. *dec.* 319. *nu.* 20. *par.* 4. *to.* 2. *recen.*

9 Item tranſactio facta ſuper re eccleſiaſtica. *Verall. dec.* 106. *nu.* 1. *par.* 1. *& dec.* 318. *nu* 2. *par.* 3. *Add. ad Buratt. dec.* 690. *litt.* B; *& par.* 4. *diuerſ. dec.* 596. *nu.* 1. *& recen. par.* 1. *dec.* 625. *nu.* 1.

10 Item vnio. *dec.* 1. *nu.* 2. *& dec.* 2. *nu.* 3. *de reb. eccleſ. non alien. in antiquior; & dec.* 318. *nu.* 18. *par.* 5. *recen.*

11 Item diſmembratio, quæ alienatio quædam reputatur. *dec.* 1. *de reb. eccleſ. non alien. in nou.*

12 Item cenſus impoſitio. *dec.* 36. *nu.* 1. *& dec.* 37. *nu. eod. & dec.* 38. *nu.* 2. *poſt tract. Cenc. de cenſibus, Buratt. dec.* 410. *num.* 3.

13 Item compromiſſum; Prælatus enim prohibitus alienare cenſetur prohibitus etiam compromittere, *dec.* 160. *nu.* 2. *par.* 2. *diuerſ.*

Et ideò compromiſſum factum per beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſequtum non præiudicare Epiſcopo, & beneficiatis ſucceſſoribus ea ratione, quia ex compromiſſo ſequi poterat alienatio, reſpondit *Rot. apud Verall. dec.* 165. *nu.* 1. *&* 2. *par.* 1.

14 Eſt enim regula, quod prohibitus alienare cenſetur etiàm prohibitus actus facere, per quos alienatio ſequi poſſit. *dec.* 480. *nu.* 2. *par.* 1. *diuerſ.*

15 Ideo qui non poteſt alienare, nec poteſt confiteri aliquid, quod tendat ad alienandum. *dec.* 7. *nu.* 9. *par.* 1. *recen. Buratt. dec.* 260. *nu.* 4. *& ibi Add. nu.* 13. cum infrà not. cap. 26.

16 Prout etiam prohibitus alienare non poteſt alienationi per alium factæ conſentire. *dec.* 23. *num.* 2. *par.* 1. *diuerſ. Seraph. dec.* 321. *nu.* 15.

17 Item ſicuti eſt prohibita alienatio ſtabilium, ita prohibita eſt ceſſio, ſiue alie-

alienatio actionis ad ſtabilia, ſiue illorum recuperationem. *Buratt. dec. 690. nu. 11.* vbi quod eſt communis opinio, & ab omnibus approbata.

Alienatio rerum Eccleſiæ quando non cenſeatur prohibita, & quando ſubſiſtat, vel ſecùs.

CAP. II.

Materia tex. in cap. 1. de reb. eccleſ. non alien. in 6. & Clem. 1. tit. eod. de qua Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 4. nu. 13. 14. & q. 18. nu. 9. & ſeqq. per tot. Item. q. 47. & q. 49. cum duab. ſeqq. Nauar. in commen. de alien. rer. eccleſ. nu. 2. 9. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. Lud. Molin. de contract. diſp. 468. n. 2. 14. Boſſ. d. tit. de alien. bonor. eccleſ. nu. 40. 42.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rerum eccleſiæ eſt prohibita, ſi fiat contra iuris diſpoſitionem.*

2 *Alienatio rerum Eccleſiæ licita eſt, ſi concurrant ſolemnitas, & iuſta cauſa, ſecus altera deficiente.*

3 *Alienatio facta ſine ſolemnitate, & cauſa non ſuſtinetur, licet res alienata fuerit eodem tempore aquiſita eccleſiæ.*

4 *Solemnitate deficiente alienatio eſt ipſo iure nulla.*

5 *Solemnitas requiritur, etiamſi alienetur ex cauſa neceſſaria vel vtili.*

Et licet res reuertatur ad naturam ſuam. num. 6.

Vel alienetur in aliam eccleſiam. nu. 7.

8 *Solemnitas requiritur in alienatione rerum locorum piorum.*

Et in alienatione rerum hoſpitalis. nu. 9.

Et in alienatione bonorum Monaſterij commendatorum. nu. 10.

Et in alienatione bonorum Militiarum Religioſarum, & Confraternitatum Laicalium. nu. 11.

Et in alienatione bonorum deputatorum pro fabrica. nu. 12.

Et in alienatione iurium. nu. 13.

Et in ſeruitute ſeu ſubiectione ad fauorem laicorum imponenda. nu. 14.

15 *Solemnitas requiritur in impoſitione cenſus.*

Et in tranſactione. nu. 16.

Et in compromiſſo. nu. 17.

Et in Conſtitutione Procuratoris. nu. 18.

Et in ratificatione, nu. 19.

Et in declaratione per eccleſiam facienda, an velit ratificare. nu. 20.

Et in permutatione. nu. 21.

Et in locatione vltra triennium. nu. 22.

23 *Solemnitas iuris non requiritur, vbi alia forma conſuetudine fuit introducta.*

24 *Solemnitas non requiritur, vbi allegetur priuilegium Apoſtolicum.*

1 ALienationem rerum Eccleſiæ prohibitam eſſe, ita accipiendum eſt; ſi alienetur contra iuris diſpoſitionẽ iuxta. *Abb. in cap. ſiquis præsbiterorum. n. 4. de reb. eccleſ. non alien. quem ſequitur Rot. dec 14. num. 1. par. 1. diuerſ.* vbi quod procedit maxime hodie ſtante extrauaganti Pauli II.

2 At ſi alienatio fiat iuxta iuris diſpoſitionem, hoc eſt concurrant ſolemnitas ſeu forma, & iuſtitia cauſæ à iure copulatiuè requiſita, valida eſt, & ſubſiſtit, ſecus alterutro deficiente. *Seraph. dec. 508. nu. 1. & dec. 1134. nu. 1. & dec. 1307. in fi. & dec. 1490. nu. 1. Mant. dec. 401. nu. 1. Duran. dec. 250. nu. 1. 2. & dec. 459. num. 2. Coccin. dec. 374. nu. 3. & dec. 391. nu. 1. & dec. 447. nu. 1. Caualer. dec. 288. nu. 1. Pen. dec. 96. nu. 2. & nu. 4. & dec. 778. nu. 5. & 6. Merlin. dec. 756. num. 12. & dec. 764. nu. 2. & 9 & dec. 775. nu. 5. Eminentiſsimus Otthobon. dec. 6. nu. 7. & par. 2. diuerſ. dec. 160. nu. 1. & par. 4. dec. 203. nu. 1; & dec. 222. n. 2. & dec. 300. nu. 1.*

nu. 1. *& dec.* 596. *num*, 1. *& dec.* 722. *nu.* 1. *& par.* 1. *recen. dec.* 201. *nu.* 3. *& par.* 2. *dec.* 430. *nu.* 1. *& dec.* 473. *nu.* 3. *& par.* 4. *tom.* 2. *dec.* 241. *nu.* 21. *& dec.* 261. *nu.* 1. *& dec.* 277. *nu.* 1. *& par.* 4. *tom.* 3. *dec.* 711. *num.* 4. *& par.* 5. *dec.* 179. *nu.* 4. *& dec.* 377. *num.* 1. *& par.* 6. *dec.* 223. *nu.* 2. *&* 3. *& par.* 7. *dec.* 36. *nu.* 5. *dec.* 68. *n.* 2. *& dec.* 186. *nu.* 5. *dec.* 202. *nu.* 1. *dec.* 243. *nu.* 12. *dec.* 252. *nu.* 9. *& dec.* 6. *nu.* 3. *& par.* 8. *dec.* 39. *nu.* 40. *& dec.* 73. *num.* 6. *& dec.* 103. *nu.* 2. 3. *& dec.* 155. *nu.* 8. *& par.* 10. *dec.* 275. *num.* 1. *& dec.* 336. *num.* 8.

3 Amplia vt alienatio facta abſque ſolemnitate, & cauſa non ſuſtineatur, etiam ſi res alienata fuerit eodem tempore aquiſita eccleſiæ, quia ſufficit quòd momento temporis fuerit in alterius dominio. *dec.* 430. *nu.* 8. *par.* 2. *recen.*

4 Amplia vt non ſeruaris ſolemnitatibus alienatio ſit ipſo iure nulla, nec veniat annullanda. *Seraph. dec.* 278. *nu.* 1. ſed de hoc infra in cap. 23.

5 Amplia vt ſolemnitates requirantur etiamſi alienatio facta fuerit ex neceſſitate, veluti pro ſolutione æris alieni. *dec.* 300. *num.* 2. *verſ. ex hoc capite, & deciſ.* 203. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ. quæ eſt inter impreſſ. Manti. dec.* 41.

Amplia, etiamſi alienatio ſit vtilis eccleſiæ. *dec.* 631. *nu.* 1. *part.* 2. *recen.* cum alleg. infra cap. 16.

6 Amplia etiamſi res reuertatur ad naturam ſuam, quia nihilominus requiri ſolemnitates tenuit Rota contra communem opinionem in Valentina Parochialis de Palma. 18. Iunij 1610. *coràm bo. me. Coccino. & in dec.* 22. *nu.* 4. *& per tot. par.* 2. *diuerſ.* vbi quòd non licet Epiſcopo ſine conſenſu capituli actum facere præiudicialem eccleſiæ, etiamſi per illum fiat reditus ad ius commune.

7 Amplia, etiamſi alienetur in aliam eccleſiam, quia ius commune eaſdem ſolemnitates requirit. *dec.* 277. *nu.* 11. *part.* 4. *tom.* 3. *recent. & deciſ.* 191. *nu.* 12. *par.* 7. *& dec.* 336. *n.* 9. *par.* 10.

8 Amplia, & in alienatione bonorum locorum piorum. *dec.* 368. *nu. p. par. p. rec.* vbi, quod priuilegia Conceſſa Eccleſijs cenſentur conceſſa etiam pijs locis.

9 Amplia, & in alienatione rerum Hoſpitalis fundati auctoritate Epiſcopi. *d. dec.* 368. *nu. p. par. p. rec.*

10 Amplia, & in alienatione bonorum Monaſterij Commendatorum, quià Cõmendatarius non poteſt bona Commendæ alienare in præiuditium ſucceſſorum, & Papę Cõmendantis abſq; ſolemnitate, & cauſa. *dec.* 597. *per tot. par.* 4. *diu.*

11 Amplia, & in alienatione bonorum militiarum religioſarum, & Confraternitatum laicalium, quæ quo ad prohibitionem alienationis non differunt à bonis Eccleſiaſticis. *dec.* 724. *nu.* 7. *apud Seraph.*

Et de alienatione facta à Confraternitate, quod requirat ſolemnitates in alienatione bonorum Eccleſiæ requiſitas, vbi alitèr per Statutum Papale non fuerit ſpetialiter prouiſum. *dec.* 240. *nu.* 2. *par.* 3. *rec.*

12 Amplia, & in alienatione bonorum deputatorum prò fabrica, quæ Eccleſiaſtica reputantur. *dec.* 96. *nu. p. par.* 2. *rec.* vbi de permutatione talium bonorum ſine Cauſa.

13 Amplia, & in alienatione Iurium. *Merl. dec.* 728. *nu.* 12. *& rec. par.* 8. *dec.* 229. *nu.* 6.

14 Et multo magis in ſeruitute, & ſubiectione ad fauorem Laicorum rei Eccleſiaſticæ imponenda. *dec.* 318. *nu.* 9. *par.* 5. *rec.*

15 Amplia, & inimpoſitione Cenſus. *dec.* 36. *nu.* 2. *& dec.* 37. *n. eod. poſt tract. Cenc. de Cenſ.*

16 Amplia, & in tranſactione facta ſuper re Eccleſiaſtica. *Veral. dec.* 106. *n.* 1. *par.* 1. *& dec.* 318. *nu.* 2. *par.* 3. *& rec. par.* 8. *d. dec.* 229. *n.* 5. de quo tamen vide infrà notata cap. 8.

17 Amplia, & in Compromiſſo *dec.* 160. *n.* 2. *par.* 2. *diu. Veral. dec.* 165. *n.* 1. *par. p.*

18 Et

18 Et in Conſtitutione Procuratoris ad alienandum. *Seraph. dec. 1080. n. 2.* Quod tamen limitatur, ſi fuerit ſubſequuta ratificatio intereſſe habentium *dec. 201. nu. 6. par. p. rec.*

19 Et in ratificatione, in qua eedem ſolemnitates, quæ in alienatione requiruntur. *dec. 204. num. 10. par. 4. diu. & dec. 94. nu. 81. & dec. 129. nu. 15. par. 7. rec. quæ eſt inter impreſſ. Merl. dec. 710. & dec. 42. nu. 18. par. 8. rec.* vbi quod in ratificatione Contractus nulli per Eccleſiam facienda requiruntur ſolemnitates omnes, quæ neceſſariæ erant prò validitate Contractus ratificandi.

20 Amplia, & in declaratione, an Eccleſia velit ratam habere tranſactionem, Cum Eccleſia non minus lædi poſſit ex tali declaratione, Cui Conſecutiua eſt reſtitutio bonorum, quæ Eccleſia recepit, quam ex ipſa tranſactione facta ſine ſolemnitatibus. *d. dec. 42. nu. 17. 18. par. 8. rec.*

21 Amplia, & in permutatione rerum Eccleſiæ, vt in Romana Palatij 15. Martij *1604. Cor. Card. Pamphilio, relata per Vrſell. Concl. Legal.* 85. *num.* 88. *& in dec. 96. nu. 1. 3. par. 2. rec.* vbi, quod permutatio eſt ſimilis emptioni, & venditioni, ideò ex defectu cauſæ redditur nulla. etiamſi interuenerit beneplacitum Apoſtolicum.

22 Poſtremo amplia, & in locatione vltra triennium. *in Senen. Pradij* 8. *Octobris* 1584. *Cor. Card. Pamphilio, de qua Vrſell. d. concl.* 85. *nu. 92.* & nos latiùs infrà Cap.

23 Sed hæc, quæ dicta ſunt de adhibendi iuris ſolemnitatibus eatenus procedunt, quatenus non adſit in aliqua Prouincia Conſuetudo, vt res Eccleſiaſticæ ſub certa alia forma, quam in iure expreſſa alienentur, quia tunc Conſuetudo ſeruari debet. *dec. p. n. 1. de Conſuetud. in antiqu. & in Toletana Territorij 18. Martij* 1620. *Cor. Eminentiſs. Otthob.* Sed vide infrà not. Cap. 8.

24 Item declara, vt procedant, quatenùs non allegetur priuilegium Romani Pontificis, quia ſummus Pontifex in rebus Eccleſiarum liberam habet poteſtatem. *dec. 11. nu. 7. par. 2. rec.* de quo etiam latiùs infrà.

De ſolemnitatibus in alienatione rerum Eccleſiæ de iure Communi requiſitis.

CAP. III.

Materia Can. placuit, & can. ſine exceptione 12. q. 2. & cap. dudum de reb. Eccleſ. non alien. in 6. & Clem. p. tit. eod. & de qua Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 24. nu. 16. & per tot. & q. 4. per tot. Nauar. de reb. Eccl. alien. vel non, conſ. 5. & in Commentar. de alien. rer. Eccleſ. nu. 7. Boſſ. d. tit. de alien. bonor. Eccleſ. nu. 42. & n. 142. & ſeqq. & Ludouic. Molin. de contract. diſp. 468. nu. 3. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Forma, quæ in alienatione ſeruari debeat, & quæ ab vſu receſſerit. nu. 2.*

1 FOrma ſeruanda in alienatione rerum Eccleſiæ præſcribitur in *can. ſine exceptione* 12. *q.* 2. vbi præter cauſam tractatus Conſenſus Capituli, & ſubſcriptio exigitur; *ita Rot. de reb. Eccleſiæ non alienan. in nouis. dec. p. & rec. par. 5. dec. 350. nu. 24. & par. 8. deciſ. 39. nu. 9. 10. 11.* vbi quod ſi alienatio fiat per Epiſcopum, requiritur tractatus præcedens, & conſenſus Capituli Eccleſiæ Cathedralis *cap. p. de reb. Eccleſ.*

Eccleſ. non alien, in 6. Si autem alienatio fiat per Rectores Eccleſiæ, tunc ſufficit auctoritas, & conſenſus Rectoris, & Epiſcopi, & ſi res eſſet Eccleſiæ Collegiatæ, vel Regularis, requiritur conſenſus Prælati, & Capituli, vel Conuentus *Clem, p. tit. eod.*

2 Cæterum ab vſu receſſit ſolemnitas, de qua in *Auth hoc ius porrectum C. de Sacroſ. Eccleſ.* Vnde hodie non requiritur ſcriptura, ſed contractus probari poteſt etiam per teſtes, vt reſpondit *Rota deciſ. 9. nu. 2. de Conſuetud. in antiqu*: Cuius contrarium per dictam Auth: cautum fuit, vt ibi not. Gl. verbo inſcribatur.

De Tractatu in alienatione rerum Eccleſiæ requiſito.

CAP. IV.

Vide Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q 25. Lud. Molin. de contract. diſp. 468. nu. 5. Boſſ. de alien bon. Eccleſ. nu. 171. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Tractatus requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ, & de eo ſcriptura eſt conficienda.*

2 *Tractatus non probatur ex aſſertione Prælati.*

3 *Epiſcopus poteſt alteri committere vt tractet cum capitulo, & iuxta illius relationem decretum interponere.*

4 *Tractatus defectus tollitur beneplacito Apoſtolico.*

1 Tractatum requiri in alienatione rerum eccleſiæ habetur in *dec. 1. de rebus eccleſiæ non alien. in antiquior. & apud Seraph. dec. 1080. nu. 6.*

Et de iſto tractatu debet fieri ſcriptura ſeparata. *dec. 716. nu. 3. par. 1. diuerſ. Seraph. d. dec. 1080. nu. 6.*

2 Tractatum enim habitum fuiſſe, non probatur ex aſſertione Prælati, ſed debet alias de eo apparere. *d. dec. 716. nu. 2. par. 1. diuerſ.* vbi quod eſt communis opinio.

3 Epiſcopus vero, qui debet habere tractatum cum capitulo ſuper alienatione, poteſt alteri committere vt tractet cum capitulo ſuper vtilitate, vel neceſſitate alienationis, & ſi relatum ſibi fuerit, iuſtas, & rationabiles cauſas per capitulum fuiſſe iudicatas, poteſt ſine alio tractatu coràm ſe habito decretum interponere, & alienationem autorizare. *dec. 5. de reb. eccleſ. non alien. in antiquior.*

4 At ſi beneplacitum Apoſtolicum interuenerit, defectus tractatus, prout aliarum ſolemnitatum, non efficit, vt infra dicetur, *dec. 201. n. 5. par. 1. rec.*

De Conſenſu.

CAP. V.

Ad materiam Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 26. cum ſeqq. vſq. ad q. 35. & rurſum q. 37. & q. 38. Nauar. de reb. eccleſ. alien. conſ. 6. & conſ. 7. Lud. Molin. de contr. diſp. 468. n. 4. & 6. Boſſ. de alien. bon. eccleſ. nu. 144. & ſeqq. & nu. 158. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Conſenſus capituli à Prælato in alienatione requirendus.*

2 *Conſenſus Monacorum ab Abbate requirendus. Declara vt nu. 3.*

4 *Monaci alienare non poſſunt abſque interuentu Abbatis.*

5 *Alienatio per Monacos facta cum interuentu Prioris in abſentia Abbatis valida eſt.*

Item facta cum auctoritate Epiſcopi, vel Pa-

Pap.c. num. 6.

7 *Conſenſus Canonicorum, ſeu Monacorum capitulariter præſtari debet.*

8 *Conſenſus omnium vel maioris partis Monacorum in alienatione requiritur.*

9 *Monaci omnes, vbi agitur de alienando debent conuocari, & ſi abſentes ſint, moneri, atque expectari.*

10 *Abſentia Monacorum tempore celebrati contractus non probatur aſſertione Prælati.*

11 *Abſentes an, & quando in diſtractione rerum eccleſiæ ſint vocandi.*

12 *Conuocatio omnium de capitulo præſumitur.*

13 *Conſenſus quando præſumatur capitulariter præſtitus.*

14 *Conſenſus capituli requiritur etiam in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis ſeparata à menſa Capituli. Declara vt nu. 15.*

16 *Conſenſus capituli requiritur etiam in actu præiudiciali Eccleſiæ, per quem fit reditus ad ius commune.*

17 *Conſenſus Capituli requiritur etiam in alienatione præbendæ propriæ, & diſtinctæ factæ per Canonicum cuius eſt præbenda cum conſenſu Epiſcopi.*

18 *Alienatio facta abſque conſenſu capituli valet, ſi capitulum ratum habuit.*

19 *Conſenſus capituli an ex poſt facto poſſit interuenire, & an, & quando validet alienationem.*

20 *Conſenſus capituli expreſſus requiritur pro ratificatione alienationis, nec tacitus ſuffragatur. Intellige vt n. 21.*

22 *Conſenſus capituli defectus non officit, ſi interueniat confirmatio Apoſtolica, vel ſi conſtet de euidenti vtilitate Eccleſiæ. nu. 23.*

1 IN alienatione rerum Eccleſiæ Prælatus conſenſum capituli requirere debet. *Verall dec.* 106. *nu.* 1. *part.* 1. *Caualer. dec.* 439. *nu.* 3.

Et alienatio aliter facta eſt ipſo iure inualida. *dec.* 118. *n.* 3 *par.* 1. *recen.*

2 Quod procedit, & in alienatione per Abbatem facta de rebus Monaſterij, nam ſicut Epiſcopus conſenſum capituli, ita Abbas conſenſum Monacorum debet requirere, quos ideo citari oportet. *dec,* 207. *ante nu.* 6. *verſ. Non obſtat. par.* 4 *diuerſ.*

3 Intellige, ſi Abbas habeat conuentum, ſi enim non habeat, alienare poteſt abſque alio conſenſu Monacorum iuxta diſpoſita in *Clemen,* 1. *de rebus Eccleſ. non alien. Buratt. dec.* 332. *n.* 6.

4 Sed ſicut Abbas debet requirere conſenſum Monacorum, ita Monaci alienare non poſſunt abſque interuentu Abbatis. *cap. cauſam. quæ de iudici.* Abſente tamen Abbate valet alienatio facta cum interuentu prioris, qui in lo-
5 cum Abbatis ſuccedit. *Seraph. deciſ.* 1080. *num.* 1. & 3.

6 Item valet alienatio facta per Monacos cum auctoritate Epiſcopi. & multò magis cum auctoritate Papæ. *Seraph. d. dec.* 1080. *nu.* 1. & 4.

7 Conſenſus autèm capituli capitularitèr ab vniuerſis, non autèm à ſingulis Canonicis præſtari debet. *dec.* 201. *n.* 4. *par.* 1. *recen.* & *dec* 382. *n.* 3 *par* 2.

Sic conſenſus Monacorum a Monacis capitularitèr congregatis præſtandus eſt. *dec.* 204. *nu.* 8 & 9. *par.* 4. *diuerſ.* & *dec.* 14. *nu.* 2. *vbi Add. num.* 39 *par.* 3. *recen. Eminentiſs. Otthobon. dec.* 115. *nu.* 15.

Atque alienatio facta ab Abbate cum vno tantum Monaco non ſuſtinetur, quia conſenſus à capitulo requiſitus per vnum ſuppleri non poteſt, ſed ab omnibus, vel à maiori parte, per quam repreſentatur ipſe Conuentus,
8 præſtari debet. *Merlin. dec.* 887. *nu.* 1. & 2. *Add. ad d. dec.* 14. *nu.* 39. 40. & 51. *par.* 3. *recen.*

9 Requiritur ergo conuocatio omnium Monacorum. *Seraph. dec.* 1080. *nu.* 5. cui congruit *Buratt. dec.* 573. *nu.* 5. & 6. in terminis vniuerſitatis.

Et ſi abſentes ſint, moneri debent, atque expectari, & in alium diem protrahenda eſt abſolutio contractus, ne videatur mendicata aliorum Monaco-

rum

rum abſentia, vt res à ſolo Abbate cum aliquo ex Monacis minùs rectè expediretur. *Merlin. d. dec. 887. nu. 6.*

10 Et abſentia Monacorum tempore celebrati contractus aliùnde, quàm ex aſſertione Abbatis probari debet, cui in materia præiudiciali fides non habetur, ſicuti neque executori: abſentia enim non præſumitur, maximè à loco, vbi quis eſt ſolitus commorari. *Merlin. d. dec. 887. nu. 4. & 5.*

11 Et quamuis non deſint, qui exiſtimauerint, in diſtrahendis rebus eccleſiæ vocandos non eſſe neceſſario abſentes, eo quia ſcriptum in iure non reperitur, quod abſentes vocari debeant, niſi in tribus caſibus, de quibus *Gl. in cap. præſentium. verbo, ipſorum, de teſtibus in ſexto.* Attamen d. ſententia procedit ſolùm, quando ex tribus præſentes ſunt ſaltem duæ partes canonicorum in quibus tunc conſtituitur capitulum, vel conuentus. *Merlin, d. dec. 887. nu. 8.*

12 Præſumuntur tamen omnes conuocati, niſi de contrario appareat, *Seraph. d. dec. 1080. num. 5.*

13 Et vbi Abbates, Priores, & Monaci ſe in actu ſubſcripſerunt, conſenſus præſumitur conuentualitèr, & non vti à ſingulis præſtitus. *deciſ. 302. nu. 11. par. 5. recen.*

14 Principalem concluſionem circa requiſitionem conſenſus capituli amplia, vt procedat etiam in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis ſeparatæ à menſa capituli; pariter enim requiritur capituli conſenſus, quia capituli intereſt, ne poſſeſſiones, & bona eccleſiæ alienentur. *Seraph. de 338. nu. 2. & dec. 443. nu. 4.*

15 Declara, vt requiratur conſenſus capituli, non vti perſonæ intereſſe habentis, ſed ſolum tamquàm ſolemnitas; ideo ſi probetur euidens eccleſiæ vtilitas, non eſt conſiderabilis iſte defectus, cum iſte defectus reſpiciat magis ſolemnitatem, quam ſubſtantiam, ſed ſolus Epiſcopus vendere poterit bona menſæ Epiſcopalis à menſa Capituli ſeparata. *Seraph. d. dec. 338. nu. 2. & dec. 443. nu. 4. & 5.*

16 Rurſus principalem concluſionem amplia etiam in actu præiudiciali eccleſiæ per quem fit reditus ad ius commune: quia nihilominus à Prælato requirendum eſſe conſenſum capituli contra communem doctorum ſententiam tenuit *Rota dec. 22. nu. 26. & ſeqq. par. 2. diuerſ.* cui congruit deciſio *in Valentina Parochialis de Palma 18. Iunij* 1610. *coràm bo. me. Coccino*, in qua contra communem reſolutum fuit, quod alienatio rei eccleſiæ requirat ſolemnitates, etiàm quando res reuertitur ad naturam ſuam; item dictum fuit, quod quatenus communis opinio eſſet vera, non procederet, vbi agitur de auferendo iure quæſito radicato, & incorporato, veluti de alienatione, ſeu renunciatione Parochialis, quæ fuerit quæſita Monaſterio per vnionem iam præſcriptam; tunc enim licet per talem alienationem eccleſia vnita rediret ad priſtinam libertatem, & naturam, attamen neceſſarius eſt conſenſus capituli, quia agitur de iure quæſito certo, & radicato Eccleſiæ auferendo, cui facta eſt vnio.

17 Poſtremo amplia, & in alienatione præbendæ facta per Canonicum, cuius eſt præbenda, cum conſenſu Epiſcopi, quia non valet alienatio ſine conſenſu Capituli, etiamſi eſſet præbenda diſtincta. *Creſc. de reb. Eccleſ. alien. vel non. dec. 2* vbi tamen quod tenet alienatio taliter facta per Rectorem vel Clericum.

18 Sed quod dictum eſt de inualiditate alienationis factæ à Prælato abſque conſenſu capituli, limita primo ſi conſenſus ſuperuenit, & capitulum ratum habuit. *dec. 118. nu. 3. par. 1. recen. Seraph. dec. 1338. nu. 2.*

Et licet conſenſus pro forma exigi videatur, vnde ex poſt facto interuenire non poſſe, & non ſolùm capitulum, ſed quemlibet, cuius intereſt, dare poſſe de eius defectu, tamquàm defectu ſolemnitatis propter Eccleſiæ vti-
19 litatem inductæ, dictum fuerit in *deciſ. 247. nu. 5. par. 1. diuerſ. & dec. 455. nu. 5.*

Digitized by Google

nu. 5. par. 2. recen. & dec. 294. à nu. 19. per tot. cum alleg. in dec. 318. nu. 15. par. 5. recen. quibus in materia conſenſus à Rectore præſtandi congruit. *dec. 68. nu. 3. par. 7. recen.*

Attamen latè diſcuſſo articulo in contrariam ſententiam iuit Rota *d. dec. 318. par. 5. recen.* vbi à *nu. 41.* per tot probat contrarium eſſe verius, videlicet conſenſum capituli ex poſt facto interuenire, & eiuſdem capituli fauore deſiderari, ideo à capitulo tantum de eius defectu opponi poſſe prout tenuit ead. *Rot. dec. 133. n. 10. par. 2. diuerſ.*

Intellige tamen, conſenſum ſuperuenientem ſuffragari, ſi, antequam de nullitate actus iudicium inſtituatur, ſuperuenerit; eſt enim abſque controuerſia receptum, vt conſenſus ſuperueniens, poſtquàm de nullitate alienationis iudicium cæptum eſt, nihil operetur, vt in *d. dec. 294. nu. 32. par. 5. recen.*

Item intellige, vt licet alienatio facta ſine conſenſu capituli conualeſcat ex conſenſu poſtea ſuperueniente, attamen actus incipiat valere ex nunc, ideſt à tempore ratificationis, non vero ex tunc, quando actus fuit celebratus iuxta *Abb. in cap. cum nos nu. 5. verſ. aut actus non tenuit. de his quæ fiunt à Præla. & Gl. in cap. 1. verbo, tractatus de rebus Eccleſ. non alien. in 6.* cuius dictum refert *Rot. in d. dec. 318. nu. 32. par. 5. recen.* & admittere videtur, illud non refellendo.

20 Item intellige, vt alienatio facta ſine conſenſu capituli non ratificetur niſi expreſſo ipſius accedente conſenſu: ideò per inſtrumentum locationis in libro contractuum capituli inſertum, & per penſiones receptas, & in eiuſdem libris adnotatas non probatur conſenſus capituli, quia tacitus conſenſus non ſufficit. *dec. 204. nu. 8. par. 4. diuerſ.*

21 Quod tamen non in alienationibus ad tempus factis, ſed in alienationibus perpetuis, de quibus loquitur Rot. loco citato, videtur intelligendum; & ita ſentit *Abb. in cap. ea noſcitur. nu. 8. de his quæ fiunt à Præla.* quem refert, & videtur admittere *Rot. in d. dec. 318. nu. 25. par. 5. recen.* Non enim impugnat doctrinam Abbatis, quatenus expreſſum conſenſum in alienationibus perpetuis requirit, in alienationibus vero ad tempus etiam tacitum admittit, ſed quia in alienationibus perpetuis ſentit non habere locum ratihabitionem, vt in *d. cap. cum nos nu. 3. de his quæ fiunt à Præla.*

22 Rurſus d. concluſionem de nullitate alienationis abſque conſenſu capituli limita, ſi interueniat confirmatio Apoſtolica, nam Papa in hac materia liberam habet poteſtatem, & ſupplet defectum conſenſus, & omnium ſolemnitatum, vt infra dicemus. *Rot. diuerſ. par. 4. dec. 207. nu. 2. & apud Seraph. dec. 1070. nu. 1. & 3.* vbi in fortioribus terminis ob conſtitutiones Benedictinorum ſpecialitèr requirentes conſenſum capituli, reſoluitur defectum conſenſus beneplacito Apoſtolico ſublatum cenſeri.

23 Poſtremo limita, ſi de euidenti Eccleſiæ vtilitate conſtiterit, tunc enim ceſſat intereſſe capituli, nec poterit capitulum contradicere. *d. dec. 207. nu. 10. par. 4. diuerſ.* Sed no. quod in caſu d. deciſionis concurrebat confirmatio Apoſtolica.

De auctoritate Superioris in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſaria.

CAP. VI.

Materia tex. in can. Abbatibus, & ſeq. 12. q. 2. & tex. in cap. 2. vbi DD. de tranſact. & tex. in cap. cum Apoſtolica de his, quæ fiunt à Prælat. de qua Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 41. & ſeq. Nauar. de reb. Eccleſ. alien. conſ. 9. Molin. de Contract. diſp. 468. n. 4.

Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu. 151. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Auctoritas ſuperioris in alienatione requiritur, hoc eſt Papæ, vel Epiſcopi.*

2 *Commendatarius abſque licentia Epiſcopi non poteſt bona commendata alienare: ſimiliter nec Abbas.*

3 *Abbas exemptus à iuriſdictione Epiſcopi debet pro alienatione auctoritatem Apoſtolicam requirere.*

4 *Vicarius Generalis ſine mandato Epiſcopi non poteſt autorizare alienationem.*

5 *Authorizatio ſpectat ad ordinarium ſub cuius iuriſdictione eſt res alienanda, non autem ad Prælatum ſub cuius iuriſdictione eſt dominus rei.*

6 *Authorizatio licèt fiat ab ordinario, alienatio tamèn fit nomine Rectoris.*

7 *Auctoritas Epiſcopi ex quibus non interueniſſe probetur.*

8 *Auctorizationis defectus tollitur confirmatione Apoſtolica.*

1 INſuper in alienatione rerum Eccleſiæ requiritur pro ſolemnitate auctoritas ſuperioris, hoc eſt Papæ, vel Epiſcopi. *Merlin. dec. 490. Verall. dec. 165. nu. 1. & nu. 4. verſ. At in hoc caſu. par. 1. & dec. 755. nu. 2. in fi. par. 2. recen.*

Et quòd neceſſaria eſt auctoritas Epiſcopi, habetur *in dec. 625. n. 3. par. 1. recen. & dec. 755. par. 2. & dec. 270. nu. 3. par. 4. recen. & apud Pen. deciſ. 322. nu. 4.*

2 Hinc commendatarius abſque licentia Epiſcopi non poteſt bona commendata in præiudicium ſucceſſorum alienare *per tex. in can. in venditionibus 17. q. 4. quem ad hoc allegat. Rot. in dec. 597. nu. 1. par. 4. diuerſ.*

Quod ex mente Rotæ etiam de Abbatibus eſt accipiendum, cum *d. tex. in can. in venditionibus* de Abbatibus præcisè loquatur.

3 Et ſi Abbas ſit exemptus à iuriſdictione Epiſcopi, auctoritatem Apoſtolicam debet requirere, quia Papa in exemptis eſt loco diæceſani, & eius auctoritate debet fieri omnis alienatio, ſiue ſit propria, ſiue impropria, directa vel indirecta. *Duran. dec. 458. nu.* 7. 8. vbi quod tali caſu non ſufficit confirmatio Epiſcopi.

4 Amplia concluſionem de auctoritate Epiſcopi requirenda, vt Vicarius Generalis ſine mandato Epiſcopi non poſſit authorizare alienationem rerum Eccleſiæ. *Merlin. d. dec. 490. num. 9. cum adduct. per Add. ad Buratt. dec. 938. num. 12.*

5 Authorizatio autem ſpectat ad ordinarium ſub cuius poteſtate, & iuriſdictione eſt res alienanda, non autem ad Prælatum, ſub cuius iuriſdictione eſt dominus rei alienandæ. *dec. 7. nu. 3. verſ. ſicuti dicitur in ſimili de iudic. in nou.*

6 Si tamen Eccleſia inferior habeat Rectorem, licet Epiſcopus tamquàm ſuperior authorizet alienationem, alienatio, & contractus fieri debet nomine ipſius Rectoris, quia hoc eſt de eis, quæ pertinent ad eius adminiſtrationem. *deciſ. 355. nu. 9. par. 1. recen.* vbi quod ſecus eſt in Protectore, qui ſolum habet ius protectionis, & præeminentiæ iuxta *Anchar. in cap. 1. nu. 2. de rebus Eccleſ. non alien. in 6.*

7 Cæterum quod auctoritas Epiſcopi non interuenerit, deducitur ex lectura inſtrumenti, in quo non legitur, ſic enim probatur negatiua. *deciſ. 270. n. 4. par. 4. recen.*

8 At huiuſmodi defectus, ſicut defectus aliarum ſolemnitatum, tollitur confirmatione Apoſtolica. *d. dec. 625. num. 3. par. 1. recen.* Nam ſummus Pontifex in rebus Eccleſiarum liberam habet poteſtatem. *deciſ. 11. num. 7. par. 2. recen.*

De

De ſolemnitatibus per Conſtitutionem Paulinam inductis.

C A P. VII.

Materia extrauag. Ambitioſæ in extrauagan. communibus tit. de rebus Eccleſ. non alien. de qua Nauar. in comment. de alien. rer. Eccleſ. n. 2. Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 31. & q. 36. Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. nu. 40.

S V M M A R I V M.

1 *Auctoritas Apoſtolica, vel Epiſcopi cum iuris ſolemnitatibus olìm ſufficiebat in alienatione.*

2 *Paulina conſtitutio hodie beneplacitum Apoſtolicum ſemper requirit, item receptionem teſtium, & probationem ſuper vtilitate, & veritate narratorum.*

3 *Teſtium, & probationum receptio iuxta Paulinam Conſtitutionẽ aliunde probari debet, quàm ex aſſertione Prælati.*

4 *Paulinæ Conſtitutionis inobſeruantia ex quo probetur.*

5 *Teſtium, & probationum receptio iuxta d. Conſtitutionem quando non requirat proceſſum, & telam iudiciariam, ſed ſufficiat extraiudicialis informatio, & quando ſecus.*

1 DE iure communi ſufficiebat in alienatione rerum Eccleſiæ auctoritas Apoſtolica, vel ſaltem Epiſcopi, vt colligitur ex *d. Merlin. dec.* 490. *num.* 8.

Et ſatis erat, vel obſeruare ſolemnitates, de quibus *in can. ſine exceptione.* 12. *q.* 2. aut beneplacitum Apoſtolicum obtinere iuxta *Duran. dec.* 238. *nu.* 25. *&* 26.

2 At poſtquàm Pauli Secundi conſtitutio ſuperuenit, incipiens, Ambitioſę &c. de qua *in extrauagantibus. tit. de rebus Eccleſ. non alien.*, Et beneplacitum Apoſtolicum ſemper de neceſſitate requiritur, *Emin. Otthob. deciſ.* 220. *nu.* 15. & aliæ ſolemnitates fuerunt introductæ, nempe commiſſa receptio teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, & euidenti Eccleſiæ vtilitate. *dec.* 716. *nu.* 1. *par.* 1. *& deciſ.* 160. *nu.* 8. *par.* 2. *diuerſ. Duran. dec.* 250. *nu.* 9.

Nec enim beneplacitum Apoſtolicum ſub alia forma expeditur, quàm ſub ſolita conditione, quatenus alienatio verſura ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem. *dec.* 42. *n.* 19 *par.* 8. *recen.*

3 Et de huiuſmodi teſtium, & probationum receptione debet conſtare aliunde, quàm ex aſſertione Prælati. *d. dec.* 716. *nu.* 2. *& nu.* 3. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod hæc opinio probari videtur *in l. minorum C. de præd. minor* ibi, niſi apud acta cauſis probatis. *& d. deciſ.* 160. *nu.* 7. *par.* 2 *diuerſ. Caualer. dec.* 215. *nu.* 4. *Merlin. dec.* 887. *n.* 23. *Duran. dec.* 250. *nu.* 11. vbi quod de obſeruantia formæ per d. Conſtitutionem præſcriptæ conſtare debet per acta iudiciaria.

4 Et cum de prædicta obſeruantia formæ in actis non appareat, eo ipſo probata dicitur inobſeruantia. *Duran. d. dec.* 250. *nu.* 12.

5 Et licet huiuſmodi receptio teſtium, & probationum non requirat proceſſum, & telam iudiciariam, ſed ſufficiat extraiudicialis informatio iuxta *Abb. conſ.* 41. *col.* 2. *lib.* 1. Attamen id eſt intelligendum, vbi in reſcriptis, ſi in euidentem derogatur Paulinæ, & commiſſarijs conceditur facultas ſe extraiudicialiter informandi; vel vbi Papa committit alicui ſimplicitèr, vt ſe informet, tunc enim circa informationem ſtatur eius aſſertioni; at vbi Papa committit, vt ſe informet per receptionem teſtium, & probationum, vel vbi exprimitur in reſcripto, quod procedatur ſecundum formam Paulinę, vel iuris ordine ſeruato, tunc informatio aliunde probari debet, quàm ex aſſer-

tione Commiſſarij, ſicuti dicimus de tractatu, qui non ex aſſertione Prælati, ſed aliter eſt probandus, *d. dec. 716. nu. 4. par. 1. & dec. 160. nu. 8. par. 2. diuerſ. & in Mantuana bonorum. 28. Ianuar. 1656. §. Replicatio autem coram Reuerendiſſimo D. Cerro Decano.*

De Beneplacito Apoſtolico in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſario.

CAP. VIII.

Ad materiam Molin. de Contract. diſp. 465. & ſeq. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 16. à nu. 4. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 3. nu. 43. & qq. ſeqq. vſque ad q. 18. & q. 49. & 50. Boſſ. d. tit. de alien. bon. eccleſ. nu. 4. 5. 6. & n. 195. cum ſeqq. & à nu. 243. ad n. 296. & rurſus à n. 312. ad n. 421. & à n. 479. ad n. 496. & à n. 577. ad fi. tit. Ricc. in prax. reſ. 30. & 572.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum Apoſtolicum ex Conſtitutione Paulina requiritur in alienatione rerum Eccleſiæ: & alienatio aliter facta non tenet. nu. 2.*

3 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamsì interuenerint ſolemnitates à iure communi requiſita.*
Declara vt procedat vbi Paulina Conſtitutio fuit vſu recepta. nu. 4.

5 *Conſtitutionis Paulinæ vſum neganti incumbit onus probandi.*

6 *Extrauagans Paulina hodie facit ius commune, & per eam receditur à primo iure communi.*

7 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamsì alienatio fiat ab Epiſcopo.*

8 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur etiam in caſibus quibus alienatio eſt à iure permiſſa.*
Exemplifica in alienatione facta ex cauſa neceſſitatis æris alieni. nu. 9.
Item in alienatione facta ex cauſa vtilitatis. nu. 10.

11 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamsì fiat alienatio in aliam eccleſiam.*
Vel inter perſonas eiuſdem eccleſiæ. num. 12.

13 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in diſtractione iuris patronatus Eccleſiaſtici, etiamsì interuenerit conſenſus patroni.*
Et ad effectum ſubijciendi beneficium liberum iuripatronatus capituli. num. 14.
Et eo magis in ſubiectione ſeu ſeruitute ſuper rebus Eccleſiæ ad fauorem Laicorum imponenda. nu. 15.

16 *Beneplacitum requiritur in alienatione Capellæ ſeu ſepulturæ, quando transfertur ius vtendi ſeu ſepeliendi: ſecus quando conceditur nudus vſus, & commoditas, vt nu. 17.*

18 *Pro ſepulturæ conceſſione licet aliquid recipere vti pretium ſitus.*

19 *Beneplacitum requiritur in tranſactione ſuper rebus Eccleſiæ facta.*
Amplia, etiam vbi dubitatur an bona ſint Eccleſiaſtica. nu. 20.
Et vbi remittitur ius certum quod habet Eccleſia ſuper bonis. nu. 21.
Et etiamſi res reperiatur penes tertium cum quo tranſigitur, quando agitur vt penes illum remaneat, quamuis Eccleſiæ aliquid ſoluatur pro dimiſſione. nu. 22.
Secus vbi Eccleſia retinet, licet aliquid det, vel faciat. nu. 23.
Ampliationem limita in tranſactione facta ob dubium litis euentum. n. 24.
Sublimita, vt nu. 25.

26 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in ratificatione, ſeu declaratione an Eccleſia velit ratificare tranſactionem nullam.*

27 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in locatione perpetua cum pacto renouandi de 29. in 29. annos.*

Et

Et in qualibet locatione facta vltra triennium. nu. 28.

Amplia, & in locatione facta ad ſexennium vel nouennium, cum clauſula vt ſint tot locationes quot triennia. num. 29.

Amplia, & in locatione facta per Prælatos Regulares, & Monaſteria. 30.

Amplia, & in locatione fructuum. 31.

Ampliationem limita in locationibus Caſalium in diſtrictu Vrbis exiſtentium. 32.

Declara vt nu. 33.

34 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur etiam in conductione per Regulares facienda.*

35 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in conceſſione rei Eccleſiaſticæ in feudum, ſine emphyteuſim.*

36 *Feudorum Eccleſiaſticorum alienatio prohibetur etiam per Conſtitutionem Gregorij VIIII.*

Cui tamen Conſtitutioni non ſubiacent feuda merè hæreditaria, & ad quoſcumque tranſitoria. nu. 37.

38 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in quolibet pacto, per quod bonorum Eccleſiæ dominium transfertur.*

39 *Pactum, vt finita generatione Eccleſia teneatur renouare proximioribus, eſt inualidum.*

40 *Beneplacitum requiritur in impoſitione cenſus tam perpetui quam vitalitij ſuper rebus Eccleſiæ.*

41 *Cenſus impoſitio pro alienatione habetur.*

42 *Cenſus impoſitio ſuper fructibus non eſt prohibita.*

43 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienatione cenſus actiui Eccleſiæ.*

44 *Cenſus venit nomine ſtabilium.*

45 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in diſtractione cuiuslibet annui reditus.*

Declara vt nu. 47.

46 *Reditus annui inter immobilia reputantur ad effectum ne poſſint alienari.*

48 *Prælatus eſt Dominus fructuum, & poteſt de eis diſponere.*

Declara vt nu. 49.

50 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in affrancatione.*

Limita vt nu. 51.

52 *In retrouenditione cenſus non eſt neceſſaria ſolemnitas.*

53 *Beneplacitum Apoſtolicum in permutatione rerum Eccleſiæ adhibendum.*

54 *Beneplacitum Apoſtolicum etiam in hypothecandis rebus Eccleſiæ eſt neceſſarium.*

Declara vt procedat ad effectum ſpetialis hypotheca inducendæ ſuper rebus Eccleſiæ, ſecus pro hypotheca generali, nu. 55.

56 *Alienatione prohibita non dicitur prohibitum omne id, per quod ad illam poteſt deueniri, non quidem directè, & principaliter, ſed ſecundariò, & in conſequentiam.*

57 *Bona Eccleſiaſtica, licet poſſint generaliter obligari abſque aſſenſu Apoſtolico, non tamen poſſunt ſubhaſtari abſq; dicto aſſenſu.*

58 *Extrauagans Paulina fuit inuenta ad fraudes euitandas quæ in alienatione rerum Eccleſiæ committi poſſent.*

59 *Hypothecam generalem habens ſuper bonis Eccleſiæ poteſt agere Saluiano ad bona hypothecata ad effectum ſibi ſatisfaciendi ex fructibus, & præfertur creditoribus chirographarijs.*

60 *Hypotheca generalis ſuper bonis Eccleſiæ validè conſtitui non poteſt ſine aſſenſu Apoſtolico, etiamſi conſtituatur occaſione emptionis.*

Limita vt nu. 61.

62 *Pecunia quando conuerti nequeat in emptionem bonorum pro Eccleſia abſq; beneplacito Apoſtolico.*

63 *Auctoritas Apoſtolica pro validitate alienationis ſufficit, ſiue præcedat, ſiue ſubſequatur alienationem.*

1 PRæter receptionem teſtium, & probationum ſuper euidenti Eccleſiæ vtilitate requirit Conſtitutio Paulina in alienatione rerum Eccleſiæ Beneplacitum Apoſtolicum. *dec.* 300. *nu.* 2.

nu. 2. par 4. diuerſ. & dec. 755. n. 2.
par. 2. recen. & dec. 270. nu. 5. par.
4. & dec. 350. num. 24 par. 5. Emin.
Ottbobon. dec. 220. nu. 12.

2 Et alienatio aliter facta nulla eſt, &
inualida. *Gregor. XV. dec. 52. nu. 1. Bu-*
ratt. dec. 394. nu. 1. cum adduct. per
Add. ad dec. 444. nu. 47. & 48. par. 4.
to. 2. recen. & d. dec. 755. nu. 2. par.
2. & d. dec. 350. nu. 25. par. 5.

3 Amplia primo, etiamsi interuenerint
ſolemnitates de iure communi requiſi-
tæ. *d. dec. 300. nu. 2. par. 4. diuerſ. &*
dec. 277. nu. 2. & 4. par. 4. to. 2. rec.
vbi quod opinio Beroi contraria fuit
ſemper a Rota reiecta, *& dec. 711. nu.*
5. ead. par. 4. tom. 3. & dec. 120. nu.
24. par. 6. & dec. 186. nu. 5. & dec.
252. nu. 9. par. 7. Cæſar de Graſſ. dec.
4. num. 26. de rebus Eccleſ. non alien.
Merlin. dec. 764. nu. 12. vbi quod be-
neplacitum Apoſtolicum hodie pro for-
ma requiritur, & illius defectus dicitur
non ſolum defectus ſolemnitatis, ſed
formæ ſubſtantialis, nempe conſenſus
veri Domini, qui eſt Papa, à quo infe-
riores Prælati habent adminiſtratio-
nem. *Idem Merlin. dec. 775. nu. 18.* vbi
quod tota ſolemnitas hodie conſiſtit in
aſſenſu Papæ, *& dec. 39. nu. 8. & nu.*
17. & ſeqq. par. 8. recen. vbi quod con-
traria ſententia poteſt procedere de iu-
re Ciuili, ſecus de iure Canonico.

4 Sed hæc procedunt vbi conſtitutio
Paulina fuit vſu recepta. *dec. 186. lib.*
3 par. 3. diuerſ. Pen. dec. 322. nu. 4.
vbi etiam quod in ea ſe fundans proba-
re debet illius vſum, & communem
obſeruantiam, & quod ita in alijs cauſis
fuit reſolutum, & præcipuè apud *Mo-*
bedan. dec. 1. aliàs 6. de conſtit. prout
etiam dec. 8. n. 1. in fi. de Loca. & cond.
vbi idem reſolutum obſeruo.

At vbi Paulina non ſit vſu recepta,
valet alienatio etiam ſine beneplacito
Apoſtolico, quia ius non reſiſtit; immo
mero iure tenet alienatio concurrenti-
bus ſolemnitatibus, & Legitima cauſa,
licet per Paulinam quæ quodam ius
ſpetiale induxit, etiam confirmatio
Apoſtolica requiratur. *dec. 261. nu. 6.*
lib. 3. par. 3. diuerſ. Creſcen. dec. 3. nu.
3. de iureiur. vbi ampliat, etiamſi Præ-
latus iurauerit non alienare inconſul-
to Pontifice. *Ret. apud Duran. dec. 297.*
nu. 28. & in Lauden. bonorum 8. Iunij
1588. coram Gipſio, relata per Rube. in
ſuis ſingul. de alien. rer. Eccleſ. obſeru.
5. §. 6.

5 Sed no. quod hodie Rota non ſe-
quitur *d. dec. 1. Mobedan.* quatenus fir-
mat probandum eſſe vſum d. *Extra-*
uagan. ſed immo tenet, neganti vſum
incumbere onus probandi, quoniam
vſu recepta præſumitur, cum paſſim im-
preſſa circumferatur, & hodie faciat ius
commune: nec enim placuit Dominis
quod ius ſpetiale, ſed potius quod ius
6 commune inducat, per quod receditur
à primo iure communi. *dec. 225. lib. 2.*
repetita lib 3. in ordine dec. 262. nu. 6.
par. 3. diuerſ. & recen. par. 1. dec. 30.
inter impreſſ. Pen. dec. 414. nu. 8. poſt
Cæſar. de Graſſ. d. dec. 4. nu. 26. de reb.
Eccleſ. non alien.

7 Secundo principalem concluſionem
amplia, vt procedat, etiamſi alienatio
fiat ab Epiſcopo. *Verall. dec. 165. num.*
3. par. 1.

8 Tertio amplia vt requiratur bene-
placitum Apoſtolicum, & habeat locum
Paulina Conſtitutio, etiamsì alienatio
fiat in caſibus à iure permiſſis, vt ex ne-
9 ceſſitate æris alieni. *dec. 203. n. 1. par.*
4. diuerſ. inter impreſſ. Manti. dec. 41.

10 Vel ex cauſa vtilitatis. *dec. 631. nu.*
1. par. 2 recen. Duran. dec. 238. nu. 27.
28. Merlin. dec. 764. à nu. 8. & deciſ.
775. à nu. 16. quibus firmatur, requiri
beneplacitum, licèt contractus ſit vtilis
Eccleſiæ.

11 Quarto Amplia, etiamſi alienatio
fiat in aliam Eccleſiam. *Emin. Ottbob.*
dec. 220. nu. 16. & recen. par. 4. to. 2.
dec. 277. nu. 10. & par. 8. dec. 229. n. 7.

12 Quinto Amplia etiàmſi agatur inter
perſonas eiuſdē Eccleſiæ, quia cum ha-
beant præbendas diſtinctas, dari poteſt
vni occaſio ſpoliādi aliam in diminutio-
nem cultus diuini. *dec. 3. n. 31 par 7. rec.*

13 Sexto

13 Sexto Amplia vt requiratur beneplacitum Apoſtolicum in diſtractione iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, etiam interuenerit conſenſus Patroni: quia talis conſenſus adhibetur quidem de neceſſitate, ſiue honeſtate pro intereſſe eiuſdem patroni, ſed non tollit, quin exigatur beneplacitum in alienationibus rerum Eccleſiæ requiſitum. *deciſ.* 191. *nu.* 8. *par.* 5. *& dec.* 129. *nu.* 16. *par.* 7. *recen.*

14 Septimo Amplia, vt beneplacitum requiratur etiam ad effectum ſubijciendi benefitium liberum iuripatronatus Capituli, quia Epiſcopus non poteſt ſine confirmatione Apoſtolica præiudicare ſuæ Eccleſiæ. *dec.* 137. *nu.* 10. 11. *par.* 10. *recen.*

15 Quod multò magis procedit in ſubiectione, & ſeruitute ſuper rebus Eccleſiæ ad fauorem Laicorum imponenda, quia maius periculum vertitur. *dec.* 318. *nu.* 8. 9. *par.* 5. *recen.* vbi de beneficio ſuppreſſo, & per vnionem facto de iurepatronatus Laicorum, *& dec.* 247. *nu.* 10. 11. *par.* 7.

16 Octauo Amplia vt procedat etiam in alienatione Capellæ, quæ ſine ſolemnitatibus concedi nequit quoad ius ſeu tranſlationem iuris vtendi, & impediendi ne alij vtantur; ſicut nec locus ſepulturæ poteſt concedi cum tranſlatione iuris ſepeliendi in eo mortuos ſuos, & impediendi ne alij in eo ſepeliant: cum enim hæc conceſſio ſit vera alienatio propter tranſlationem iuris vtendi, licèt per eam rei dominium non transferatur, non poteſt Epiſcopus vel Prælatus tale ius concedere niſi ſeruatis ſolemnitatibus, in alienatione rerum Eccleſiæ requiſitis, & ita niſi cum aſſenſu Apoſtolico, *vt in Bononien. ſepulturæ* 13. *Maij.* 1570. *coram Litta reſolutum refert Boſſ. de alien. rerum Eccleſ. nu.* 389. vbi tamen quod capella, ſicut etiam ſepultura poteſt abſque aſſenſu Apoſtolico concedi quoad vſum
17 ita, vt nudus vſus abſque translatione alicuius iuris concedatur, qui quidem vſus dicitur vſus facti, & commoditas, cuius conceſſio non importat alienationem, cum nullum ius transferatur; &
18 pro tali conceſſione permiſſum eſt de conſuetudine aliquid recipere tamquam pretium ſitus, & melioris ſeu dignioris loci, quaſi hoc non concernat ſpiritualitatem, & iſta præeminentia ſit pretio æſtimabilis, vt in *Terſonen. ſepulturæ.* 17. *Maij.* 1572. *coram Lancellotto,* deciſum fuiſſe teſtatur *Gratia. diſcept. for. cap.* 210. *nu.* 11. 12.

19 Nono Amplia, & in tranſactione ſuper rebus Eccleſiæ facta. *dec.* 241. *nu.* 10. *par.* 4. *to.* 2. *recen. & dec.* 30. *nu.* 8. *par.* 6. *& dec.* 229. *nu.* 5. *par.* 8. *Coccin. dec.* 340. *nu.* 1. *& dec.* 362. *nu.* 3 *cum adduct. per Add. ad Buratt. dec.* 690. *lit. B.*

20 Quod procedit ſecundum aliquos etiam in caſu quo dubitetur, an bona ſint Eccleſiaſtica, vel laicalia. *Buratt. dec.* 690. *nu.* 12.

21 Item ſi remittatur ſolummodo ius certum, quod habet Eccleſia ſuper bonis, nam idem eſt ius certum remittere quod alienare. *d. dec.* 229. *num.* 6. *par.* 8. *recen. Buratt. dec.* 438. *n.* 1.

22 Et etiamſi res reperiatur pænes tertium, cum quo tranſigitur, quando agitur, vt pænes illum remaneat, quamuis Eccleſiæ aliquid ſoluatur pro dimiſſione. *Coccin. dec.* 301. *nu.* 1. *& d. dec.* 362. *num.* 3. *Add. ad Buratt. d. deciſ.* 690. *lit. B.*

23 Secus vbi Eccleſia retinet, licet aliquid det vel faciat iuxta plures deciſiones allegatas per *Add. ad Buratt. loco cit. & per Vrſell. concl. Legal.* 85. *n.* 84.

24 Ampliationem limita in tranſactione facta ob dubium litis euentum, quæ ſuſtinetur etiam ſolemnitatibus non adhibitis ex adduct. per *Vrſell. d. concl.* 85. *nu* 83. *cum infra not. cap.* 19. *n.* 11.

25 Sublimita, ſi ſuper re clara, aut diuerſa à re in litem deducta traſactum fuerit. *dec.* 582. *par.* 1. *diuerſ. cum infra not. d. cap.* 19. *nu.* 12.

26 Decimo Amplia, & in ratificatione, ſeu declaratione facienda per Eccleſiam, an ipſa velit ratificare tranſactionem

nem nullam. *dec.* 42. *nu.* 17. 18. *par.* 8. *recen. cum ſupra not. cap.* 2. *nu.* 19. 20. *& dec.* 350. *nu.* 27. *par.* 5. *recen.*

27 XI. Amplia, & in locatione perpetua cum pacto renouandi de 29. in 29. annos, quæ propterea venit ſub nomine alienationis. *dec.* 319. *nu.* 20. *in ſi. par.* 4. *to.* 2. *recen.*

28 XII. Amplia, in qualibet locatione facta vltra triennium ex allegatis ſupra *cap.* 2. *nu.* 22. *& recen. par.* 10. *dec.* 181. *nu.* 20. *& dec.* 219 *nu.* 2.

29 Quod procedit etiam in locatione facta ad ſex vel nouem annos cum clauſula, vt ſint tot Locationes quot triennia, vel quod finito primo triennio ex tunc cenſeatur Locata pro alio triennio, ſeu quod facta ſit noua Locatio. *dec.* 30. *nu.* 4. *par.* 1. *recen & in Placentina bonorum.* 1. *Sept.* 1585. *coram Bubalo, relata per Mant. de tacit. & ambig. lib.* 5. *tit.* 4. *nu.* 20. vbi quod talis Locatio tamquam facta in fraudem Legis cenſetur prohibita.

30 Item procedit etiam in Locationibus factis per Prælatos Regulares, & Monaſteria, vt in *Senen. prædij relata per Boſſ. d. tit. de alien. bon. Eccleſ. n.* 322.

31 Item procedit non ſolum in Locatione bonorum, ſed etiam in locatione fructuum ſeu prouentuum ad beneficiatum ratione beneficij ſpectantium, vt in vna *Comen. locationum.* 20. *Martij* 1600. *coram Pamphilio, relata per Garz. de benef. par.* 2. *cap.* 1. *nu.* 36. vbi quod ſicut Eccleſiæ bona non poſſunt Locari vltra triennium, ita nec fructus, & Locationem pro Longiori tempore factam ſub reſeruatione beneplaciti Apoſtolici poteſt Prælatus vel Locator reuocare.

32 Ampliationem limita in locationibus Caſalium in diſtrictu Vrbis exiſtentium, in quibus *Extrauag.* Paulina non habet locum ex adduct. per *Vrſell. d. concl. Legal.* 85. *nu.* 94. *& d. dec.* 219. *nu.* 6. *par.* 10. *recen.*

33 Sublimita ſeu declara limitationem vt procedat in locationibus Caſalium, quæ non ſingulis annis, ſed de triennio in triennium, vel de quinquennio in quinquennium fructus afferunt; in his enim ſuſtinetur locatio vltra triennium ſine beneplacito, dummodo non excedat annos nouem, ſeu quindecim: quia cum talia bona pro tribus recollectis Locari poſſint, quod de alijs ſtatuitur ad triennium, de illis ad nouennium, vel quindennium ex Pontificis intentione cenſetur ſtatutum ita, vt ad hunc effectum ſingula triennia vel quinquennia pro vnico anno habeantur: ſecus in locatione Caſalium ſeu bonorum, quorum reditus ſingulis annis, aut diebus percipiuntur, vt in *d. dec.* 219. *nu.* 7. 8. *par.* 10. *recen.* vbi de fornacibus, alijſq; bonis annorum fructuum, & diurnum reddentibus.

34 XIII. Amplia, & in conductione per Regulares facienda; quia non poſſunt Regulares abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, & euidenti vtilitate Monaſterij aliqua bona conducere. *dec.* 181. *n.* 19. *d. par.* 10. *recen.*

35 XIV. Amplia in conceſſione rei Eccleſiaſticæ in emphyteuſim, ſeu feudum, vt expreſsè diſponitur in d. *extrauagan.* Ambitioſæ, & in decreto Sac. Congregationis Concilij de rebus Eccleſiarum, & Monaſteriorum non alienandis, iuſſu Sa. Me. Vrbani VIII. edito die 7. Septembr. 1624. relato per *Boſſ. d. tit. de alienatione bonorum Eccleſ. nu.* 4. vbi etiam referruntur expreſſa verba *d. Extrauag. Ambitioſa.* Et de conceſſione emphyteuſim quod non valeat abſque beneplacito eſt *dec.* 222. *par.* 3. *lib.* 2 *diuerſ repetita in ead. par.* 3. *lib.* 3. *dec.* 262. vbi reſoluitur, quod ſtante iure quæſito. Rectori ſucceſſori alienantis ob beneplacitum ab emphyteuta non impetratum, non poterat confirmari conceſſio, etiamſi cederet in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, Rectore recuſante.

Confert *dec.* 10. *nu.* 2. *apud Mant. & dec.* 11. *nu.* 7. *par.* 2. *recen.* vbi quod cõceſſio in emphyteuſim tamquam ſpecies alienationis non valet, niſi allegetur priuilegium Apoſtolicum, *& deciſ.* 39. *nu.* 5. *par.* 8. *recen.* vbi quod ſub

prohi-

prohibitione alienationis venit perpetuus emphyteuſis contractus, cum ſupra allegatis cap. primo.

Et in terminis feudi Eccleſiaſtici quod non ſuſtinetur alienatio facta inconſulto Pontifice, & alienans incurrit excommunicationem, de qua *in Extrauagan.* Pauli II. eſt *deciſ.* 47. *num.* 1. *par.* 4. *recen.*

36 Et de feudorum alienatione adeſt conſtitutio prohibitoria Gregorij IX. inhærens Conſtitutioni Simmachi *in can. non liceat Papæ.* 12. *q.* 2 *de qua apud Emin. Otthob. dec.* 265. *nu.* 49. *& Conſtitutio Pij V. de qua Seraph. dec.* 1321. *nu.* 6.

37 Prædictæ tamen Conſtitutioni Gregorij non ſubiacent feuda merè hæreditaria, & ad quoſcumque tranſitoria, vt declaratur in *d. dec.* 265. *n.* 49. *apud Emin. Otthob.* cui congruit in terminis Bullæ Sixti V. *dec.* 211. *n.* 10. 11. *par.* 5. *recen.*

Prout etiam non intrat Paulina Conſtitutio vbi agitur de bonis in emphyteuſim concedi ſolitis, ex allegatis infra cap. 15.

38 XV. Amplia in quolibet pacto, per quod bonorum Eccleſiæ dominium transfertur, vt in *d. Extrauagan. Ambitioſæ,* & decreto Sac. Congregationis ſupra allegatis.

39 Et propterea inualidum eſſe pactum in inueſtitura appoſitum, vt finita generatione Eccleſia teneretur proximioribus renouare, quia per dictam *Extrauagan.* omne pactum prohibetur, & non adeſſet vtilitas per eam requiſita, ſi Eccleſia cogeretur renouare, quia res numquam ad eam reuerteretur, ſed eſſet emphyteuſis perpetua, quæ eſt ſpecies alienationis à iure prohibitæ *in cap. nulli. & tot. tit. de rebus Eccleſ. non alien.* reſpondit *Rot. apud Manti d. dec.* 10. *nu.* 3. 4. 5. 14. *& in Cæſenaten. bonorum coram Bubalo.* 20. *Maij.* 1588. *relata per Fulgin. de emphyt. tit. de renou. q.* 1. *nu.* 31. & Fuſius in *dec.* 39. *nu.* 1. *& ſeqq. vſque ad nu.* 22. *par.* 8. *recen. & dec.* 10. *nu.* 8. 9. *par.* 9. *to.* 1. *recen.* vbi quod tale pactum eſt reprobatum tam à iure ciuili quam canonico, quia per modum indirectum emphyteuſis perpetua redderetur, & Eccleſia priuaretur ſpe vllo vnquam tempore propria bona recuperandi.

40 XVI. Amplia in impoſitione cenſus tam perpetui quam vitalitij ſuper rebus Eccleſiæ, vt in *Extrauagan.* & decreto Sac. Congregationis ſupra relatis, & de cenſu perpetuo eſt *dec.* 301. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ. & dec.* 1195. *in princ. & nu.* 2. *apud Seraph. & dec.* 29. *num.* 1. 2. 3. *& dec.* 314. *nu.* 1. 2. *poſt tract. Cenc. de cenſ.* vbi reſoluitur, cenſus impoſitos abſque beneplacito Apoſtolico fuiſſe nullos, & inualidos, quia in alienatione rerum Eccleſiæ requiritur cauſa, & ſolemnitas, & hodie pro ſolemnitate beneplacitum Apoſtolicum debet interuenire vt in *Extrauagan. Pauli II. tit. de rebus Eccleſ. non alien.* Cenſus

41 autem impoſitio pro alienatione habetur, vt præſupponitur in dictis deciſionibus, & probatur per *dec. Seraph.* 757. *nu.* 5. *& dec.* 785. *nu.* 1. *cum ſupra not. cap.* 1. *nu.* 9. *& traditis per Rot. dec.* 121. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ. & Buratt. dec.* 580. *nu.* 8. *& poſt tract. Cenc. de cenſ. dec.* 510. *nu.* 4. vbi de cenſu vitalitio.

42 Declara vt cenſus impoſitio veniat ſub prohibitione alienationis, quando cenſus ſuper re immobili cum hypotheca conſtituitur, ſecus ſi cenſus eſſet impoſitus ſuper fructibus, hoc eſt perſona tantùm ſe obligaſſet ad ſoluendum de fructibus rei Eccleſiæ, iuxta diſtinctionem Rotæ *dec.* 480. *nu.* 1. 3. *in fi. par.* 1. *diuerſ.*

Quæ tamen diſtinctio an pati poſſit difficultatem ob decretum Sac. Congregationis ſupra relatum, prohibens non ſolum cenſus perpetuos, ſed etiam vitalitios, ad quorum naturam accedit cenſus ſuper fructibus vt ſupra impoſitus, videndus *Boſſ. d. tit. de alien. bon. Eccleſ. nu.* 284. & conſiderari poſſunt ſupra not. de Locatione fructuum vltra triennium, & infra poſita de diſtractio-

ne annuorum redituum.
43 XVII. Amplia, & in alienatione cen-
ſus actiui ipſius Eccleſiæ, in qua pariter
aſſenſus Apoſtolicus pro validitate re-
quiritur, vt in *Romana inualiditatis cen-
ſus venditi. 24. Maÿ 1591. coram Car-
dinale Pamphilio impreſſ. poſt Pic. ad
ſtat. vrbis. dec. 31. nu. 1. & de qua Gra-
tia. diſcept. for. 981. nu. 38.*
44 Nam prohibita alienatione ſtabi-
lium Eccleſiæ dicitur prohibita etiam
cenſus alienatio, qui venit nomine ſta-
bilium, *Seraph. dec. 224. nu. 4. Manti.
dec. 14. nu. 1. Burat. dec. 580. n. 8. cum
ibi not. per Add.*
45 XVIII. Amplia in diſtractione cuiuſ-
libet annui reditus qui quidem com-
prehenditur ſub diſpoſitione d. *Extra-
uag.* Ambitioſæ, vt in *dec. 3. n. 30 par.
7. recen.* vbi quod concordia ſuper fru-
ctibus penſionis, & reditibus Prioratus
inter capitulum, & Beneficiatos inita
abſque beneplacito Apoſtolico nulla
erat, neque excuſabat à fructuum reſti-
tutione.
Et facit ratio, quia annui reditus re-
46 putantur inter immobilia ad effectum
vt non poſſint alienari ſine ſolemnitate.
dec. 86. nu. 7. par. 4. diuerſ.
Sed ſi non annuus reditus alienatus
47 neque in obligationem deductus fue-
rit, ſed ſolum promiſſa certa pars, &
quantitas fructuum obueniendorum ex
annuis reditibus, quæ neque propria
auctoritate illius, ad cuius fauorem fuit
facta promiſſio, ſit percipienda; tali caſu
forſam ampliatio non procederet, quia
prohibitus alienare non cenſetur pro-
hibitus alienare fructus, vt de aliena-
tione rerum minorum diſtinguit *Rot. d.
dec. 86. nu. 8. par. 4. diuerſ.*
48 Ad quod facit *dec. 3. de teſtam. in an-
tiqu. & dec. 14. nu. 3. par. 1. diuerſ.* vbi
quod Prælatus eſt dominus fructuum,
& poteſt de eis diſponere.
49 Intelligendo tamen quando Præla-
tus ſimpliciter diſponit de fructibus, ſe-
cus quando conſecutiuè alienando
nulliter bona Eccleſiæ, vt ibidem de-
claratur.

50 XIX. Amplia in affrancatione, quæ
facta ſine ſolemnitatibus, & aſſenſu
Apoſtolico eſt nulla *dec. 13. & dec. 14.
par. 1. diuerſ. nu. 1.* vbi tamqnam ſpe-
cies alienationis conſideratur ex iuris
diſpoſitione prohibita in *can. nulli li-
ceat. 12. q. 2.* & maxime hodie ſtante
Extrauagan. Pauli II.
51 Ampliationem limita, ſi in præce-
denti contractu alienationis cum debi-
ta ſolemnitate celebrato affrancatio
deducta fuiſſet in pactum, vel res ad
Eccleſiam perueniſſet affecta illo one-
re affrancandi, quia tunc in affrancatio-
ne non requireretur ſolemnitas, aliena-
tio enim eſſet neceſſaria, & non volun-
taria. *Seraph. dec. 1080. nu. 9.*
52 Qua ratione in retrouenditone cen-
ſus non eſſe neceſſarias ſolemnitates
aliàs in contractibus mulierum aut mi-
norum requiſitas reſpondit. *Rot. poſt
tract. Cenc. de cenſ. dec. 186. num. 5. 6.
& dec. 523. nu. 1.*
53 XX. Amplia, & in permutatione re-
rum Eccleſiæ in qua, & ſolemnitates re-
quiruntur, & beneplacitum Apoſtoli-
cum, vt in Romana Palatij relata per
*Vrſell. d. contl. Legal. 85. num. 88. cum
ſupra not. cap. 2. nu. 21.*
54 XXI. Amplia, & in hypotheca ſu-
per rebus Eccleſię inducenda quia pro-
hibita alienatione omnis hypotheca, &
obligatio cenſetur prohibita. *Verall.
dec. 17. nu. 2. par. 1.*
Et licet ſub prohibitione venditio-
nis, permutationis, & donationis non
comprehendi hypothecam, dictum fue-
rit in *dec. 501. nu. 6. poſt tract. Cenc. de
cenſ.* Attamen prohibita qualibet alie-
natione, vel prohibita alienatione in
genere, ſeu latiſſimè ſumpto vocabu-
lo, etiam hypotheca, & obligatio cen-
ſetur prohibita, vt admittit *d. dec. 501.
nu. 5. & habetur in dec. 74. num. 1. 13.
poſt eumdem tract. Cenc. de cenſ. cum
allegatis in tract. q. 22. num. 7. & poſt
Merlin de pignor. dec. 57. nu. 2.*
Multò magis accedente expreſſa
prohibitione etiam hipothecæ, tum in
Extrauag. Ambitioſæ, tum in decreto
Vrba-

Vrbano ſupra relato, ex qua expreſſione omnis difficultas ſublata remanet per ea quæ habentur apud *Seraph. dec. 757. num. 2. & poſt tract. Cenc. de cenſ. dec. 76. nu. 7. & dec. 510. num. 4. cum allegatis in tract. d. q. 22. nu. 8. & poſt Merlin. de pignor. dec. 55. nu. 2. & dec. 57. nu. eod.*

55 Ampliationem tamen iuxta Rotam intellige in ſpeciali hypotheca tantùm: nam bona Eccleſiaſtica poſſunt per generalem hypothecam obligari abſque aſſenſu Apoſtolico, *vt in Amerina bonorum Coram R. P. D. Veroſpio. 19. April. 1641. & coram R. P. D. Roia 21. Febr. 1642. deciſum teſtatur Ciarlin. contr. par. 2. cap. 183.*

Siquidem generalis hypotheca ſub prohibitione alienandi non comprehenditur, *vt tradunt DD. in Cap. nulli. de rebus Eccleſ. alien. vel non*, vbi prohibitionem ſpetialis hypothecæ ad generalem extendendam non eſſe admonent ea ratione, quod generalis hypotheca nil ſapiat alienationis, cum ius aliquod in re non transferat; quorum dictum ob identitatem rationis etiam in terminis *Extrauagan.* Ambitioſæ applicari reſpondit. *Rot. in eadem Amerina bonorum 2. Iuny 1645. coram R. P. D. Roias poſt tract. Merlin. de pignor. dec. 97. nu 1. 2. 3 4. 5.* vbi etiam quod Paulina Conſtitutio non poteſt comprehendere hypothecam generalem, tamquam diuerſæ naturæ ab alienatione, quæ fuit ſola ratio eiuſdem Conſtitutionis; & licet alienatio venire poſſit in conſequentiam hypothecæ, prohi-

56 bita tamen alienatione non poteſt dici prohibitum omne id, per quod ad illam poteſt deueniri, non quidem directè, & principaliter, ſed ſecundariò, & in conſequentiam. Et ita in terminis decreti Sac. Congregationis concilij, de quo ſupra diximus, eadem Sac. Congregationis declarauit ſub die 14. Iulij 1638. *teſte Ciarlin. loco cit. & Rot. d. dec. 97. nu. 5. poſt Merlin.*

57 Sed licet bona Eccleſiaſtica poſſint generaliter obligari abſque aſſenſu Apoſtolico, non tamen poſſunt abſque dicto aſſenſu poni ſub haſta; quia licet hypotheca generalis in ſua primæua origine nil ſapiat alienationis, cum tamen illius vigore deuenitur ad ſubhaſtationem, alienationis effectum ſortiri videtur. *d. dec. 97. nu. 6. 7. poſt Merlin.* vbi etiam quod ſi vigore hypothecæ generalis poſſet deueniri ad diſtractionem bonorum Eccleſiæ, daretur caſus alienationis eorumdem abſque licentia Sedis Apoſtolicæ contra diſpoſitionem d. *Extrauagan.*, & aperiretur via plu-

58 ribus fraudibus, ad quas euitandas fuit inuenta d. Conſtitutio.

Nec fruſtratoria dici poteſt talis obligatio, & generalis hypotheca, cuius vigore ad alienationem deueniri non poſſit; Nam immo euidens eſt vtilitas,

59 cum valeat creditor illius vigore agere vtili Saluiano ad bona hypothecata ad effectum ſibi ſatisfaciendi ex fructibus, & in hoc ſit præferendus creditoribus chirographarijs. *dec. ead. nu. 8.*

60 Et prædicta procedunt etiam in hypotheca generali promiſſa per Eccleſiam occaſione contractus emptionis qui habet pro ſe præſumptionem vtilitatis, quo caſu non videbatur patiendum, vt Eccleſia poſset retinere bona aliena, & pro illorum pretio bona propria Eccleſiæ diſtrahi non poſsent. etenim, cum in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum copulatiuè requirantur vtilitas, & ſolemnitas, parum refert, quod contractus poſſit eſse vtilis, niſi etiam concurrat licentia Sedis Apoſtolicæ, vt dictum fuit in *d. deciſ. 97. nu. 9. poſt Merlin. de pign.*

61 Poſtremò amplia, vt pecunia conſtituta in proprietate, & non in vſu conuerti nequeat in emptionem bonorum pro Eccleſia abſque licentia Sedis Apoſtolicæ iuxta *dec. in Veneta pretÿ bonorum. 13. Nou. 1602. coram Cardinali Pamphilio, quam magiſtralem nuncupat Rot. in d. dec. 97. poſt Merlin. num. 10.* Et quod pecunia deſtinata ad emendum ſtabilia cenſeatur res immobilis ad effectum vt requirantur ſolemnitates

tertiin alienatione immobilium neceſſarię, & comprehendatur ſub diſpoſitione loquente de immobilibus, videtur ſenſiſſe. *Rot. etiam in dec. 278. num. 2. par. 2. diuerſ.*

62 Pro coronide autem addatur, alienationem validari auctoritate Apoſtolica, ſiue ea præcedat, ſiue ſubſequatur, vnde etiamſi licentia alienandi obtenta non fuerit, ſufficit obtinere Breue confirmationis. *in Placentina aquarum 24. Nouemb. 1597. coram Orano, relata per Rube. in ſuis ſingul. de alien. rer. Eccleſ. obſeru. 1. §. 2. & recen. par. 5. dec. 350. nu. 26. & apud Duran. deciſ. 397. num. 10.*

63 Sed tali caſu neceſſariam eſſe mentionem alienationis iam factæ: & contractum valere vt tunc de tempore obtentæ confirmationis, *in Bononien. locationis 10. April. 1589. coram Litta, reſolutum refert Boſſ. tit. de alien. bonor. Eccleſ. nu. 206.* vbi etiam quod, quando in alienatione non fuit reſeruatum beneplacitum Apoſtolicum, in petenda alienationis confirmatione requiritur nouus conſenſus Rectoris, & quod ita fuit deciſum *in Elnen. Minoritarum. 16. Dec. 1585. coram Orano, quæ legitur impreſſa in 4. par. diuerſ. in ordine dec. 208.* Sed an hoc probetur per d. deciſionem, an ſimpliciter quod beneplacitum ex curſu temporis non præſumitur, ſi non fuit reſeruatum, maturius conſule.

De effectu beneplaciti Apoſtolici.

CAP. IX.

Vide Gl. in cap. veniens. verbo, confirmatam, & ibi Abb. num. 2. de tranſact. DD. in cap. ad audientiam de Eccleſ. ædifican. Rebuff. de alien. rer. Eccleſ. n. 15. verſ. Fallit quando Papa. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 27. nu. 12. & ſeqq. & q. 43. cum duabus ſeqq. Manti. de tacit. & ambig. lib. 4. tit. 7. nu. 47. & ſeqq. Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. à nu. 187. ad nu. 193. Abb. conſ. 41. num. 3. 4. lib. 1. Paris. conſ. 24. num. 4. 11. 12. lib. 4. Rol. conſ. 96. num. 21 & ſeqq. lib. 1. Gratian. diſcept. 473. n. 19. & diſcept. 624. num. 16.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio Apoſtolica tranſactionem, quæ erat perſonalis, realem efficit.*

2 *Alienatio facta contra prohibitionem fundatoris eſt nulla.*

Secus concurrente beneplacito Apoſtolico ſeu vero, ſeu præſumpto. nu. 3.

Declara vt procedat, quando Papæ fuit narrata prohibitio alienandi in erectione beneficij appoſita. nu. 4.

5 *Per conſtitutionem Principis quantumuis publicè, & ſolemniter editam, ac omnes non obſtantias de mundo continentem non tolluntur conditiones fundationis, niſi nominatim, & expreſsè per ipſum Principem ſublatæ fuerint.*

6 *Per clauſulas generales derogatorias non derogatur conditionibus in fundatione beneficiorum appoſitis, & quare.*

7 *Alienationis prohibitio in fundatione beneficij appoſita non comprehendit conceſſionem fauorabilem, & vtilem Eccleſiæ.*

Limita ſi fundator prohibuit alienationem ſeu permutationem etiam in melius. nu. 8.

Item limita vbi non probetur euidens vtilitas. nu. 10.

9 *Fundator poteſt in erectione beneficij quaſcumque conditiones à iure non improbatas apponere.*

11 *Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnes ſolemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ requiſitas.*

12 *Beneplacitum Apoſtolicum vbi adeſt, non*

non eſt quærendum de ſolemnitatibus.

13 *Solemnitas omnis in alienatione rerum Eccleſiæ requiſita hodie conſiſtit in aſſenſu Papæ.*

14 *Conſenſus Papæ in alienatione bonorum Eccleſiæ non ſolum pro ſolemnitate, ſed etiam pro forma requiritur tamquam conſenſus veri Domini.*

15 *Papa eſt Dominus omnium bonorum Eccleſiarum, & habet plenariam diſpoſitionem iure Monarchico.*

16 *Epiſcopi autem habent à Papa immediatè poteſtatem cum facultate adminiſtrandi bona ſuarum Eccleſiarum.*

17 *Beneplacitum Apoſtolicum cur ſuppleat omnes ſolemnitates, ratio allegatur.*

18 *Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnes ſolemnitates, etiamſi appoſitum fuerit ſuper contractu cum ipſomet Papa vt priuata perſona inito.*

19 *Beneplacitum Apoſtolicum, licet ſuppleat ſolemnitates, non tamen ſupplet ſubſtantialia, videlicet poteſtatem alienandi, & veritatem cauſæ expreſſæ.*

20 *Confirmatio Apoſtolica non ſuffragatur, niſi narrata iuſtificentur.*

21 *Beneplacitum Apoſtolicum non ſupplet defectum cauſæ.*

Facit tamen, vt pro cauſa præſumatur. num. 22.

23 *Papæ auctoritas ſupplet omnes ſolemnitates ſi legitimè fuerit interpoſita, ſecus ſi nulliter, & ſubreptitiè.*

24 *Obreptio, & ſubreptio vitiant beneplacitum Apoſtolicum: maximè ſi ſubreptio eſt circa vtilitatem, ſeu damnum Eccleſiæ.*

25 *Subreptio, & obreptio quibus caſibus non vitient confirmationem.*

26 *Vtilitas Eccleſiæ eſt cauſa finalis, ob quam Papa facultatem alienandi concedit, & ſubreptiones circa alia non officiunt.*

27 *Subreptitiam confirmationem eſſe prætendens debet plenè, & concludenter probare.*

28 *Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnem ſolemnitatem, quando eſt in forma gratioſa; at vbi eſt in forma commiſſaria non ſuffragatur, niſi præſentatum viuente Pontifice concedente.*

Limita vt nu. 29. & nu. 30.

31 *Beneplacitum in forma commiſſaria non ſuffragatur, niſi executor proceſſerit ſeruata forma ſuæ commiſſionis.*

32 *Beneplacitum non fuiſſe obtentum, & obtentum ſed nulliter executum paria iudicantur.*

33 *Beneplacitum ſupplet ſolemnitates, ſed ſolemnitates non ſupplent defectum beneplaciti Apoſtolici.*

34 *Beneplacitum Apoſtolicum ab vno obtentum alteri ſuffragatur, & quare.*

35 *Confirmatio in forma ſimplicis commiſſionis obtenta cum clauſula, & per Breue, non ſuffragatur Breui non expedito.*

36 *Beneplacitum conceſſum cum clauſula, ſi in euidentem ſtatum operatur, & ſolemnitates ſupplet etiam prius quam euidens Eccleſiæ vtilitas probetur.*

37 *Vtilitas præſumitur ex confirmatione Apoſtolica.*

BEneplaciti Apoſtolici plures ſunt effectus.

1 Primus eſt, vt tranſactio quæ erat Perſonalis, accedente confirmatione Apoſtolica fiat realis, & obliget ſucceſſores, vt per *tex. in cap. veniens. de tranſact. not. Rot. in dec. 2. in Addit. de confirm. vtil. vel inutil. in nou. & habetur in dec. 44. nu. 4. par. 10. recen. cum infra not. cap.*

Secundus eſt effectus, vt alienatio
facta contra prohibitionem fundatoris,
2 quæ regulariter eſt nulla ad *dec. 103.*
nu. 1. 18. par. 8. & dec. 114. nu. 7. par.
9. to. 1. recen., concurrente beneplacito
Apoſtolico ſeu vero, ſeu præſumpto ſu-
ſtineatur non obſtante quacumque
3 prohibitione in fundatione appoſita.
d. dec. 114. n. 9. par. 9. to. 1. recen.

4 Declara tamen vt procedat, quando Papæ fuit narrata prohibitio alienandi in erectione benefitij appoſita: ſecus ſi id non fuit expreſſum, quia ſi Papa ſciuiſſet, vel beneplacitum non conceſſiſſet,

vel difficilius conceſſiſſet, ſiſſet, quod ſufficit ad hoc vt gratia ſubreptitia dicatur. *d.dec.* 114. *nu.* 19. *& ſeqq.par.* 9. *to.* 1. *recen.* vbi quod eo ipſo præſumitur, Papam difficilius conceſſurum fuiſſe, quando præiudicium aliquod infert, prout vbi agitur de derogatione voluntatis fundatoris: item quod beneplacitum ita impetratum dicitur corruere ex defectu voluntatis
5 quia per Conſtitutionem Principis, quamtumuis publicè vel ſolemniter editam, & continentem omnes non obſtantias de mundo non tolluntur conditiones fundationis, niſi nominatim ſpetialiter, & expreſsè per ipſum Papam ſublatæ fuerint. Quod dictum approbauit *Rot. dec.* 1. *de præben. in nou. firmans*, quod licet per non obſtantias hodie in gratijs poni conſuetas derogetur Statutis generalibus omnia beneſitia Eccleſiaſtica reſpicientibus, non derogatur tamen per eas ſtatuto alicui ſingulari in prima fundatione certi beneficij per fundatorem, ſiue Clericum, ſiue Laicum appoſito, vel in teſtamentis eorum, quibus Papa non intendit præiudicare, nec derogare per huiuſ-
6 modi clauſulas generales, ne retrahantur à fundatione, & ordinatione beneſitiorum.

Subdeclara, vt præmiſſa non procedant, ſi ex proceſſu, & ſententijs executorum appareat, talem conceſſionem cedere de preſenti, & in futurum ceſſuram in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, quia tali caſu nequit allegari defectus voluntatis Papæ ob non factam mentionem prohibitionis alienationis, cum
7 conceſſio fauorabilis Eccleſiæ non comprehendatur ſub dicta prohibitione. *d. dec.* 114. *nu.* 29. 30. *par.* 9. *to.* 1. *recen. Caſſador. dec.* 12. *nu.* 14. *de præben.*
8 Subdeclarationem limita, ſi fundator prohibuit alienationem, ſeu permutationem etiam in melius, quod ſibi facere licuit, cum non ſit conditio iniqua, nec contra bonos mores, & fundator
9 poſſit apponere quaſcumque conditiones à iure non improbatas, vt in caſu *d. dec.* 114. *nu.* 7. 8. 31. 32. vbi fundator expreſsè vetuerat, ne Rector pro tempore poſſet beneſitij bona donare permutare, cambiare etiam in melius, ſed prout iacent, & poſita ſunt retinere deberet nomine beneſitij, & nequidem alicui laboratori relaxare vltra annum.
10 Item limita vbi non probetur euidens vtilitas, & multo magis vbi appareat de damno. *d. dec.* 114. *nu.* 33. *& ſeqq. par.* 9. *to.* 1. *rec.*
11 Tertius, & præcipuus beneplaciti Apoſtolici effectus eſt, vt per illud omnes ſolemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ requiſitæ ſuppleantur; ita in terminis defectus conſenſus, & tractatus. *Seraph. dec.* 338. *n.* 4. *& dec.* 1080. *num.* 6. 8. Et de defectu citationis, & conſenſus Monachorum. *dec.* 207. *nu.* 2. 8. *& per tot. par.* 4. *diuerſ.* Et abſolutè de defectu cuiuslibet ſolemnitatis idem *Seraph. dec.* 1307. *n.* 1. *& par.* 2. *diuerſ. dec.* 165. *nu.* 1 *& dec.* 178. *& par.* 4. *dec.* 222. *nu.* 3. *& dec.* 254. *nu.* 1. *& par.* 2 *recen. dec.* 473. *nu.* 3. *& par.* 4. *to.* 3. *dec.* 711. *nu.* 6. *& par.* 7. *deciſ.* 57. *nu.* 13. *& par.* 8. *dec.* 39. *nu.* 18. 41. *& par.* 10. *dec.* 200. *nu.* 5.
12 Ideò vbi interuenit beneplacitum Apoſtolicum, non eſt agendum de ſolemnitatibus iuxta *conſ. Abb.* 41. *lib.* 1. quem Rot. ſequitur teſte *Coccin. dec.* 391. *nu.* 2. *& dec.* 374. *nu.* 4. *& dec.* 445. *nu.* 2. *Duran. dec.* 250. *nu.* 13. *& dec.* 397. *nu.* 2. 8. *& dec.* 459. *nu.* 3.
13 Nam tota ſolemnitas hodie conſiſtit in aſſenſu Papæ ſtante *Extrauagan.* Pauli II. *Merlin. dec.* 775. *nu.* 18.
14 Immo conſenſus Papæ in alienatione bonorum Eccleſiæ requiritur non ſolum pro ſolemnitate, ſed etiam pro forma ratione conſenſus veri Domini, ſeu Primarij, & ſupremi Adminiſtratoris: nam Paulus II. in illa *Extrauagan.* Ambitioſæ, auocauit à Prælatis poteſtatem alienandi bona ſuarum Eccleſiarum, vetuitq; ne ipſo inconſulto quidquam diſtraherent; quippe Papa eſt dominus omnium bonorum Eccleſiarum, &
15 habet plenariam diſpoſitionem iure Monarchico, quod apud eum reſidet in

vni-

vniuerſum corpus Eccleſiæ, & ſingula eius membra: Epiſcopi autem à Papa
16 immediatè acceperunt, & habent poteſtatem cum omni alia facultate adminiſtrandi bona ſuarum Eccleſiarum; ideo Paulus II. rectè potuit iubere, ne per Epiſcopos, & alios Prælatos bonorum Eccleſiaſticorum fieret alienatio ſine Papæ conſenſu. *Merlin. d. dec.* 775. *nu.* 19. 20. 21.

17 Et hæc eſt ratio, ob quam Beneplacitum Apoſtolicum dicitur ſupplere alias ſolemnitates: nam ſi Papa in bonis Eccleſiaſticis liberam habet facultatem, non eſt neceſſarius conſenſus aut citatio aliorum qui aliàs de iure citari aut conſentire deberent, cum Papa in locum illorum ſubintret, & ſufficiat interuentus vnius Prælati legitimi, prout eſt Papa, qui poteſt in euidentem vtilitatem ea, quæ Prælatus, & conuentus aut Capitulum. *d. dec.* 207. *num.* 7. 8. 9. *par.* 4. *diuerſ.*

18 Amplia vt beneplacitum Apoſtolicũ ſuppleat omnes ſolemnitates, etiamſi appoſitum fuerit ſuper contractu cum ipſomet Papa vt priuata perſona inito, quia conſenſus eſt indiuiduus; & non poteſt Pontifex vti priuatus conſentire, & diſſentire vti Papa. *Seraph. dec.* 1027. *nu.* 1. 4. Amplia etiamſi beneplacitum conceſſum fuerit cum clauſula, ſi in euidentem, vt dicetur infra nu. 36.

19 Declara principalem concluſionem, licet beneplacitum ſuppleat defectum ſolemnitatum, non tamen ſuppleat ſubſtantialia, videlicet poteſtatem alienandi, & veritatem cauſæ expreſſæ. *dec.* 2. *de confir. vtil. vel inutil. in nou. & dec.* 430 *nu.* 5. *par.* 1. *recen. & dec.* 103. *n.* 19. 20. *par.* 8. vbi quod beneplacitum præſumptum non ſuffragatur, quando non datur cauſa, propter quam illud debuiſſet concedi, *& dec.* 114 *nu.* 21. *& ſeqq. par.* 9. *to.* 1. *recen.* vbi quod ex beneplacito per Cardinalem expedito de viuæ vocis oraculo non poterat ſuſtineri alienatio facta contra prohibitionem fundatoris, non conſtito de ſcientia prohibitionis in Papa, & de facultate derogandi, ac commutandi voluntatem fundatoris ipſi Cardinali per Papam conceſſa.

20 Hinc non poſſe fieri fundamentum in confirmatione Apoſtolica, quando non iuſtificantur narrata, dictum fuit in *Cracouien. decimarum* 11. *Nou.* 1570. *coram Lancellotto, quam refert Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. Eccleſ. obſeru.* 4. §. 7.

21 Et quod beneplacitum non ſuppleat defectum cauſæ. *Seraph. deciſ.* 508. *nu.* 2. *Gregor. XV. dec.* 113. *n.* 8. *& ibi Add. nu.* 11. *Duran. dec.* 250. *nu.* 15. *Canaler. dec.* 288. *nu.* 6. *Coccin. dec.* 391. *nu.* 3. *& dec.* 445. *nu.* 2. vbi quod iſtæ ſunt tritæ concluſiones in Rota, *& par.* 2. *diuerſ. dec.* 278. *nu.* 2. *& par.* 4. *d. deciſ.* 222. *nu.* 4. *& par.* 2. *recen. dec.* 96. *n.* 3. *& par.* 7. *dec.* 186. *nu.* 9. *& par.* 10. *dec.* 336. *nu.* 25. *& poſt tract. Cenc. de cenſ. dec.* 36. *nu.* 8.

22 Facit tamen, vt pro cauſa præſumatur, donec probetur contrarium. *Coccin. d. dec.* 391. *nu.* 3. *Add. ad Gregor. XV. d. dec.* 113. *nu.* 11. *& par.* 1. *recen. dec.* 201. *nu.* 3.

23 Secundo declara, vt auctoritas Papæ ſuppleat omnes ſolemnitates, ſi legitimè, & validè interpoſita fuerit: ſecus autem, ſi nulliter, & ſubreptitiè, veluti ſi quis licentiam alienandi impetrauerit ſub narratiua, quod ex re alienanda minorem ſummam fructuum perciperet, quàm re vera percipiebat. *dec.* 65. *nu.* 2. 3. *par.* 2. *diuerſ.*

24 Et quod obreptio pariter, & ſubreptio vitiant beneplacitum Apoſtolicum, & maximè ſi ſubreptio eſt circa vtilitatem, ſeu damnum Eccleſiæ: *Rot. recen. par.* 7. *dec.* 94. *n.* 60. *& ſeq. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec.* 702.

25 Sed ſi aliquid Papæ narratum non fuerit, quo expreſſo nihilominus Papa confirmaſſet alienationem, ſuſtinetur alienatio. *Mohedan. dec.* 1. *de confirm. vtil. vel inutil.*

Similiter falſa expreſſio non attenditur, ſi non verſetur circa ipſam cauſam. *Seraph. d. dec.* 508. *nu.* 11.

Hinc

Hinc validam eſſe confirmationem locationis non facta mentione de fructibus per plures annos à conductore iniuſtè perceptis, dictum fuit apud eumdem *Mohedan. dec.* 10. *de Loca. & cond.* ea ratione, quia tales fructus ad Epiſcopum ſolum ſpectabant, qui pro confirmatione preces porrexerat; Vnde etſi Papæ omnia narrata fuiſſent, nihilominus confirmationem conceſſiſſet, cum Prælatus, de cuius præiudicio agebatur, pro confirmatione ſupplicaſſet.

Hinc ſubreptio reſcripti, quando adeſt euidens vtilitas, non nocet. *Seraph. dec.* 1174. *nu.* 6.

26 Quia in alienatione rerum Eccleſiæ intentio Papæ concedentis facultatem alienandi, vel confirmantis alienationem eſt inſpicienda, quæ quidem eſt, vt alienatio fiat in euidentem Eccleſiæ vtilitatem: ideo ſola Eccleſiæ vtilitas tamquam cauſa finalis gratiæ eſt attendenda, neque curandum de alijs ſubreptionibus, quæ Papam à concedenda gratia non retraxiſſent. *Seraph. dec.* 443. *nu.* 1. *& ſeqq. & dec.* 1174 *nu.* 7. *& dec.* 1225. *nu.* 2. *Manti. dec.* 101. *n.* 5. *Merlin. dec.* 710. *nu.* 8. *& par.* 1. *recen. dec.* 34. *nu.* 3. 5. *& par.* 4. *to.* 2. *dec.* 319. *n.* 4. *& par.* 7. *dec.* 129. *nu.* 8.

27 Notandum tamen quod prætendens inualiditatem, ſeu ſubreptionem confirmationis debet plenè, & concludenter probare, vt in *dec. penult. & vlt. in nou. cum alijs allegatis per Rube. in ſuis ſingular. de alien. rerum Eccleſ. obſeru.* 6. §. 3. *& recen. par.* 3. *dec.* 440. *n.* 1.

28 Tertio declara, vt beneplacitum Apoſtolicum ſuppleat omnem ſolemnitatem, quando eſt in forma gratioſa: at vbi eſt in forma commiſſaria, non ſuffragatur niſi preſentatum viuente Pontifice concedente, cum per illius mortem expiret. *dec.* 473. *nu.* 3. *par.* 2. *recen. & dec.* 306. *nu.* 1. 3. *par.* 3. *& dec.* 277. *nu.* 13. *par.* 4. *to.* 2. *& dec.* 336. *nu.* 11. *par.* 10. *Manti. dec.* 41. *nu.* 2. quæ eſt repetita *in* 4. *par. diuerſ. deciſ.* 203. *Duran. dec.* 225. *nu.* 7. 8. *& dec.* 397. *nu.* 21. *&* 22.

29 Quod tamen non euenit, vbi commiſſario fuit præſentatum viuente Pontifice qui conceſſit, nam quoad commiſſarium res non dicitur amplius integra. *Duran. d. dec.* 397. *nu.* 23. *&* 24. vbi quod res non dicitur amplius integra quoad commiſſarium, quando fuit coram eo productum cum partis citatione, vt in *Elnen. Minertorum coram Blanchetto relata per Duran. d. nu.* 24. *& Vrſell concl. legal.* 85. *nu.* 263. iuxta quam idem videtur dicendum, ſi preſentatum fuerit intra annum à die obitus Pontificis concedentis ob regulam reualiditariam literarum gratiæ, & iuſtitiæ.

30 Item non euenit, quando Breue Apoſtolicum continet gratiam confirmationis ſimplicem atque perfectam, cuius pura executio alteri demandata eſſet, tunc enim quia executio eſt acceſſoria ad gratiam, non expirat poteſtas executori collata per mortem concedentis, ſicut non expirat gratia ipſa iam facta iuxta *tex in cap. ſuper gratia. de offic. deleg. in* 6. Licet ſecus ſit, vbi gratia eſſet facienda iuxta *Gl. magnam in cap. eod. Rot. d. dec.* 336. *nu.* 11. *par.* 10. *recen. Manti. dec.* 41. *nu.* 5 vbi quod concluſio non procedit, quando executor debet adhibere cauſæ cognitionem. *& dec.* 473. *nu.* 4. *par.* 2. *recen.*

31 Item beneplacitum in forma commiſſaria non ſuffragatur, niſi executor proceſſerit ſeruata forma ſuæ commiſſionis. *Seraph. dec.* 1307. *nu.* 2. *Duran. dec.* 205 *nu.* 3. *& ſeqq. & dec.* 250. *nu.* 14. *& dec.* 397. *nu.* 4. *Merlin. dec.* 710. *nu.* 14. *& par.* 1. *recen. dec.* 624. *nu.* 1. *& par.* 2. *dec.* 676. *nu.* 5. *& par.* 5. *dec.* 367. *nu.* 14. *& par.* 7. *dec.* 94. *nu.* 42. *& par.* 10. *d. dec.* 336. *nu.* 17. *cum alleg. in cap. ſeq.*

32 Paria enim ſunt nullum beneplacitum fuiſſe obtentum, & obtentum ſed nulliter executum. *Merlin. d. dec.* 775. *nu.* 9. *cum not. in d. cap. ſeq.*

33 Poſtremo nota, quod licet beneplacitum Apoſtolicum ſuppleat omnes ſolemnitates, non tamen ſequitur quod ſole-

ſolemnitates de iure communi requiſitæ ſuppleant defectum beneplaciti, quod omninò eſt hodie neceſſarium, vt dictum fuit *in dec. 39. nu.* 18. 19. *par.* 8. *recen. cum ſupra allegatis cap.* 8.

34 Secundò nota quod beneplacitum Apoſtolicum ab vno obtentum pro alienatione bonorum Eccleſiæ operatur, vt ſuſtineatur alienatio, etiamſi in alium facta fuerit; quia cum in conceſſione beneplaciti ad effectum prædictum Papa ſolam Eccleſiæ vtilitatem conſideret, non autem perſonas quibus conceditur, propterea tali caſu beneplacitum etiam de perſona ad perſonam extenditur. *dec.* 46. *n.* 30. 31. *par.* 10. *recen.* per ea quę habentur *dec.* 228. *nu.* 31. *part.* 7.

35 Tertio No. confirmationem alienationis in forma ſimplicis commiſſionis obtentam cum clauſula, & per Breue, non ſuffragari, ſi Breue expeditum non fuerit, quia obſtat regula de non iudicando iuxta formam ſupplicationis, *in d. dec.* 203. *par.* 4. *diuerſ. quæ eſt inter impreſſ. Manti. dec.* 41. *nu.* 3.

36 Quarto no. quod beneplacitum conceſſum cum clauſula ſi in euidentem, ſtatim operatur, etiam priuſquam euidens Eccleſiæ vtilitas probetur: etenim d. conditio non eſt de futuro, ſed de preſenti aut de præterito, (cum attendatur vtilitas de tempore contractus) quæ ideò ſtatim eſt neceſſariò vera aut falſa, & conſequenter non facit beneplacitum ſecundum ſe, & quoad eius ſubſtantiam conditionale, ſed ſolùm ſuſpendit illius executionem in tempus, poſtquam de euidenti vtilitate conſtiterit, ita vt beneplacitum ſtatim ab initio, & à tempore contractus operetur ſuum effectum, cum quod cedat vel non cedat in Eccleſiæ vtilitatem, ſit ab eo tempore in rerum natura certum non minus, quam ſi ab initio interueniſſent omnes iuris ſolemnitates, quas beneplacitum ſupplet. *Duran. dec.* 397. *nu.* 12. *verſ. Vnde cum in caſu noſtro, & nu.* 15. 16. vbi quod, obtento beneplacito cum clauſula ſi in euidentem, non eſt amplius quærendum de ſolemnitatibus, nec an Eccleſia ex hoc capite poſſit pænitere, nam beneplacitum Apoſtolicum ſupplet defectum ſolemnitatum, & perinde eſt ac ſi illæ interueniſſent de tempore celebrati contractus, cum ad illud tempus quoad omnes iuris effectus beneplacitum retrotrahatur.

Quod tamen eſt intelligendum, quando reſcriptum fuit preſentatum viuo Pontifice concedente, & res eſt in eo ſtatu vt confirmatio fieri poſſit, vt declarat. *Manti. d. dec.* 41. *nu.* 4. *cum ſupra not.*

37 No. denique, confirmationem Apoſtolicam, ſiue executorum, quibus confirmatio fuit commiſſa, operari vt alienatio vtilis præſumatur, donec probetur contrarium. *dec.* 221. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ. cum infra not. cap.* 20. *vbi fuſius.*

De forma literarum, ſeu reſcripti Apoſtolici ab executoribus ſeruanda.

CAP. X.

Ad materiam Abb. conſ. 41. *nu.* 1. *in fi. lib.* 1. *Dec. conſ.* 173. *n.* 2. *Ricc. in prax. reſol.* 510. *Gratia. diſcept.* 551. *nu.* 10. *& diſcept.* 766. *nu.* 18. *Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q.* 23. *à nu.* 55. *per tot. Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. à nu.* 75. *ad nu.* 80. *& nu.* 83. 84. 88. *& nu.* 223. *& ſeqq.*

SVMMARIVM.

1 *Forma literarum ſeruanda eſt.*
2 *Forma reſcripti, ſi in euidentem, diligenter ſeruari debet, aliàs nulla eſt alienatio.*
3 *Exceſſus in alienatione vltra facultatem conceſſam vitiat contractum, ſecùs*

ſi minùs fuerit alienatum.

4 *Locatio facta abſque expreſſione bonorum locatorum eſt nulla, ſi Papa ea exprimi mandauerit.*

5 *Alienatio eſt nulla ob non ſeruatam formam, ſi Papa mandauit pretium deponi, & reinueſtiri in ſtabilibus, & fuit habita fides de pretio.*

Item in alijs octo caſibus, de quibus vſque ad nu. 14.

14 *Clauſula, ſi tibi legitimè conſtiterit, cauſæ cognitionem exigit.*

15 *Clauſula, ſeruatis ſeruandis, æquipollet clauſulæ, vocatis vocandis, & imponit onus aſſumendi partes iudicis.*

16 *Clauſulæ conſcientiam tuam oneramus, arbitrio tuo, & ſi tibi videbitur, operantur vt iudices commiſſarij poſsint extraiudicialiter ſe informare.*

Limita vbi adſunt etiam clauſulæ, ſeruatis ſeruandis, & ſi tibi conſtiterit. nu. 17.

18 *Clauſulæ, vocatis vocandis quando cenſeatur ſatisfactum per generalem citationem intereſſe habentium.*

Item vigore d. clauſulæ, qui citari debeant. nu 19.

20 *Citatio Rectoris, quando ſufficiat, licet non compareat, & quando non requiratur in alienatione, ſi in euidentem.*

21 *Executores an, & quando poſsint extraiudicialiter ſe informare, vbi in reſcripto non adſunt clauſulæ, ſeruatis ſeruandis, vocatis vocandis, aut aliæ, quæ importent cauſæ cognitionem.*

22 *Executor qui cæpit iudicialiter procedere, non poteſt amplius extraiudicialiter ſe informare.*

23 *Citatio requiritur, licet executor extraiudicialiter procedat: vnica tamen ſufficit.*

24 *Forma reſcripti non ſeruata in alienatione nec utile ſuſtinetur, ſed vitiatur per inutile.*

25 *Forma reſcripti non ſeruata titulus ex alienatione nullus reſultat. Limita vt nu. 26. & 27.*

28 *Formam reſcripti executor exceſsiſſe non dicitur, ſi pinguiùs adimpleuerit.*

29 *Forma an, & quando præcisè adimpleri debeat, vel ſufficiat per æquipollens adimpleri.*

30 *Forma reſcripti non ſeruata dicitur, ſi contra aut citra eam quid geſtum fuerit.*

1 FOrma literarum ſeruanda eſt *dec. 616. nu. 2. par. 2. recen. & dec. 354. nu. 13. par. 5. & dec. 11. nu. 19. par. 6. Verall. dec. 250. nu. 1. par. 3. Emin. Otthob. dec. 153. n. 4.*

2 Et quod forma reſcripti, ſi in euidentem, dillgenter ſeruari debet, aliàs alienatio eſt nulla. *dec. 189. nu. 1. par. 4. diuerſ. & dec. 624. nu. 1. par. 1. rec. & dec. 161. nu. 6. par. 4. tom. 2. & deciſ. 295. nu. 4. & dec. 350. nu. 1. & 2. par. 5.* quæ ſunt inter impreſſ. *Duran. dec. 205. & dec. 238. & par. 6. rec. dec. 200. nu. 4. & par. 7. dec. 94. nu. 42.* quæ eſt inter impreſſ. *Merlin. dec. 702.* & apùd eundem *Merlin. dec. 887. à nu. 17. & par. 10. recen. dec. 475. n. 21. cum allegatis per Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. num. 223. & ſeqq.*

3 Hinc ſi Pontifex facultatem dederit alienandi bona valoris decem ſcutorum, & exceſſum fuerit, alienatio corruit *dec. 430. nu. 2. par. 2. recen.* vbi etiam quod Vicarius non poteſt eam authorizare.

At ſi Papa dederit facultatem alienandi plures petias terræ, vel vſquè ad certam ſummam, puta Sc. mille, & alienatio facta fuerit in vna petia tantum, vel in ſumma Sc. 500. forma non ſeruata dici nequit: quia dans facultatem alienandi quod eſt plus, cenſetur etiam de eo quod eſt minus licentiam dediſſe. *Seraph. dec. 401. nu. 1.*

4 Hinc etiam dictum fuit, locationem factam, ſeu ſententiam executorum ſuper locatione fuiſſe nullam, in qua bona locata non fuerant expreſſa, cum tamen Papa in reſcripto mandaſset, coràm iudicibus ſpecificari bona in locatione comprehenſa, vt ſcilicet finita, ſeu aliàs ceſsante locatione, de quantitate terrarum locatarum certior reddere-

deretur *d. deciſ.189.nu.1.& 2.par. 4. diuerſ. relata cum alijs per Ricc. in prax. reſol.510.nu.1.& dec.624.nu.1.par.1. recen.& apud Merlin. dec.887.num.25. & recen. par. 10. dec. 336. num. 12.*

5 Sic ſi in literis fuerit expreſſum vt pretium deponatur, & fiat reinueſtimentum in ſtabilibus, & tamen fuerit habita fides de pretio, alienatio eſt nulla. *Duran. deciſ.205. nu 9.*

6 Ita ſi in literis dictum ſit, vt executores approbarent alienationem, poſtquàm alienatio facta fuerit, & executores recepta informatione ſuper euidenti vtilitate licentiam alienandi conceſſerint, cuius vigore alienatio ſubſecuta fuerit; huiuſmodi alienatio eſt nulla ob non ſeruatam formam breuis, nam confirmatio alienationis præceſſit alienationem ipſam, cum tamen ſubſequi deberet, attentis verbis reſcripti poſtquàm alienatio facta fuerit, quæ dictio poſtquam inducit conditionem, & formam *Duran. d. dec. 205. nu. 7. 8. & dec. 238. num. 12. & par. 2. rec. deciſ. 46. num. 2.*

7 Ita ſi literæ exprimant, vt aſſignentur tot proprietates Parochiæ quæ redderent annuum reditum ducatorum centum, & fuerit aſſignata Rectori annua penſio Lib. centum percipienda de manu capituli, diſmembratio eſt nulla, vti facta non ſeruata forma literarum *dec.161. num.5. & 6. par 4. tom. 2. rec.*

8 Similiter ſi Papa facultatem locandi conceſſerit Titio, ſiue eius Procuratori, & locatio facta fuerit à creditoribus Titij, confirmatio executoris erit nulla, vti excedens formam breuis; reſcripta enim Papæ non capiunt perſonas non expreſſas; nam veriſimiliter Papa voluit confidere de Titio, qui erat legitimus titularis, aut de perſona ab eo deputata circa actum locationis, qui propterea non poterat explicari per alium. *dec.200. nu.5. par.6. recen.*

9 Similiter ſi tempus faciendę locationis fuerit in literis adiectum, temporis adiectio ſtat taxatiuè, ideo lapſo d. tempore facta locatio non poteſt ab executore validè confirmari *d. dec. 200. nu. 7. 8. par. 6. recent.*

10 Similiter, ſi in literis detur facultas concedendi in emphyteuſim Titio, & eius hæredibus, quæ verba in emphyteuſi eccleſiaſtica coarctantur ad hæredes ſanguinis, & deſcendentes, & inueſtitura concepta fuerit cum clauſula, & quibus dederint: per quam bona fiunt tranſitoria ad extraneos, ſiue hæredes vniuerſales, ſiue ſingulares ſucceſſores: hæc diſcrepantia inter literas Papæ, & executionem ipſarum literarum, ac ipſam inueſtituram inducit nullitatem. *Merlin. deciſ.887.nu.18.& ſeq.*

11 Similiter cum Papa conceſſiſſet licentiam alienandi in emphyteuſim, & obtenta eſſet confirmatio alienationis factæ in cenſum perpetuum, & ſic contra reſcriptum, dictum fuit alienationem eſſe nullam, & confirmationem obtentam contra formam reſcripti eſse nullius roboris, & momenti. *Seraph. dec. 1195. per tot. & Merlin. deciſ. 710. nu. 14. cum adduct. per Rube in ſuis ſingular. de alien. rerum eccleſ. obſer. 4. §. 1.*

12 Pariter ſi in literis commiſsum fuerit executoribus, vt ſuper euidenti vtilitate proceſsum fabricarent, & legitimè inquirerent: ij autem abſque cauſæ cognitione, & diſcuſſione iudiciaria proceſserint, alienatio, & ſententia commiſsariorum eſt nulla, & non attendenda. *Merlin. deciſ.702. à nu.43.* vbi quod ſententia debet ex actis iuſtificari, quando executores tenebantur iudicialiter procedere. *Canaler. deciſ. 215. nu.4. cum plurib. adduct. per Merlin. loco citato.*

13 Et ſi in literis appoſitæ fuerint clauſulæ, vocatis vocandis, & ſi tibi conſtiterit, quæ cauſæ cognitionem requirunt, & executores proceſsum non formauerint, neque inquiſitionem neceſſariam fecerint, neque intereſse habentes citauerint, quod alienatio ſit nulla habetur in dicta *dec.624. num.4. & 5. par. 1. recen. & poſt tract. Cenc. de cenſibus dec. 36. num. 3. & ſeqq. alijſque relatis per Rub. in ſuis ſingolar. de alien.*

rerum Eccleſ. obſeru. 3. §. 1. *& dec.* 275. *nu.* 22. *& dec.* 336. *nu.* 13. *par.* 10. *recen. cum allegatis per Ricc. in prax. reſol.* 510. *nu.* 6. *& Vrſill. concl. leg.* 85. *nu.* 50. *&* 52.

14 Et de clauſula ſi tibi legitimè conſtiterit, quod cauſę cognitionem, & legitimas probationes exigit. *Merlin. d. deciſ.* 702. *nu.* 50. *& apud Cenc. de Cenſibus. d. dec.* 36. *nu.* 6. *&* 7. *& par.* 10. *recen. d. dec.* 336. *nu.* 14. vbi quod legitima iuſtificatio narratorum, præcipuè vero euidentis vtilitatis, & quidem ex plenis ac concludentibus probationibus requiritur. *ad deciſ. Buratt.* 41. *nu.* 1. *cum ibi not. per Add.*

15 Et de clauſula, ſeruatis ſeruandis, quæ æquipollet clauſulæ, vocatis, vocandis, & imponit onus aſſumendi partes iudicis, & conficiendi publica documenta, ita vt non ſufficiat extraiudicialis informatio. *dec.* 209. *nu.* 3. *par.* 4. *diuerſ. & dec.* 350. *nu.* 6. *par.* 5. *recen. quæ eſt inter impreſſ. Duran. deciſ.* 238. *& apud Merlin. d. dec.* 702. *n.* 49.

16 Quę procedunt, etiamſi in iiſdem literis adſit clauſula, conſcientiam tuam oneramus; quia licet vigore dictę clauſulæ poſſint iudices commiſſarij extraiudicialiter ſe informare iuxta *Pute. dec.* 140. *nu.* 3. *lib.* 2. *& Merlin. d. dec.* 702. *nu.* 47. (vbi tamen ex Bal. auctoritate admonet, conſcientiam debere proficiſci non de capite tantum iudicis ſed ex vtero legis in ea figendo pedes) *& Cauaaler. dec.* 10. *nu.* 4. Prout etiam dicitur de clauſula, arbitrio tuo, & ſi tibi videbitur, quæ æquipollet clauſulæ conſcientiæ tuæ &c. *Merlin. dec.* 10. *n.* 10. *&* 11. *& dec.* 35. *nu.* 7. *quæ eſt dec.* 426. *par.* 5. *tom.* 2. *recen. cui conſonat dec.* 435. *nu.* 7. *ead. par.* 5. *tom.* 2. vbi quod executor conſtitutus cum clauſula, arbitrio tuo, poteſt procedere abſque citatione, & iuris ordine non ſeruato, ſed tantum extraiudicialiter eruditus.

17 Attamen vbi adſunt dictæ clauſulæ, ſeruatis ſeruandis, & ſi tibi conſtiterit, clauſula, conſcientiam tuam oneramus, ab eis modificatur, quaſi dixerit Papa, iudicialiter procedatis, & vti iudicum conſcientias veſtras oneramus, regulando veſtrum iudicium cum legitimis probationibus. *Merlin. dicta dec.* 702. *num.* 51.

18 Declara vt dictæ clauſulæ, vocatis vocandis, cenſeatur ſatisfactum per citationem generalem contra omnes, & ſingulos ſua intereſſe putantes, quando non ſunt certi, qui veniant citandi. *Duran. d. dec.* 254. *nu.* 11. vbi quod ita fuit millies deciſum. Secus vbi intereſſe habentes ſunt certi, quia tunc veniunt citandi nominatim, & non per edictum. *d. dec.* 275. *nu.* 23. *par.* 10. *recen. cum allegatis per Ricc. in prax. reſol.* 510. *nu.* 8.

19 Item declara, vt propter d. clauſulam non debeant citari niſi intereſſe habentes. *Seraph. dec.* 338. *n.* 3. vbi cum in alienatione bonorum menſæ Epiſcopalis ſeparatæ à menſa capituli requireretur conſenſus capituli, non vti perſonæ intereſſe habentis, ſed tamquam ſolemnitas, dictum fuit citationem capituli non fuiſſe neceſſariam.

20 Item declara, vt in alienatione ſi in euidentem ſufficiat citatio Rectoris alienantis, licet non comparuerit: item ſufficit quod Rector fuerit preſens, licet alias citatio pro forma requireretur, *ex adduct. per Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. n.* 79. vbi etiam quod non requiritur citatio, quando Rector Papæ ſupplicauit.

Quid autem ſi verſemur in ſimplicibus terminis reſcripti, ſi in euidentem, in quo non adſint clauſulæ prædictæ, vocatis vocandis, ſeruatis ſeruandis, & ſimiles; num executores poterunt ſe extra iudicialiter informare?

21 Pro negatiua eſt *dec. Seraph.* 1307. *n.* 2. In affirmatiuam autem ſententiam, iuit *Rot. dec.* 716. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* & videtur inclinaſse apud *Duran. dec.* 238. *nu.* 5. pro qua ſententia faciunt etiam tradita, licet non in materia alienationis, *in dec.* 51. *nu.* 11. *par.* 7. *recen. & apud Buratt. dec.* 622. *num.* 1. vbi quod executor de veritate narratorum poteſt extraiudicialiter ſe informare

mate quando in literis non adeſt clauſula, quæ iudicialem cognitionem requirat..

Idem tenuit *Rot. apud Pute. dec.* 140. *nu.* 1. *lib.* 2. vbi quod executor poteſt ſe extraiudicialiter informare, vbi non adeſt clauſula vocatis vocandis, & non adeſt contradictor. *& in dec.* 36. *n.* 9. *&* 10. *poſt tract. Cenc. de cenſibus*, vbi quod iudex non poteſt extraiudicialiter procedere, cum non fuerit derogatum Paulinæ, neque ei ſimpliciter commiſſum, vt ſe informaret, ſed vt ſeruato iuris ordine procederet; ergo contrarium dicendum eſt, ſi ei ſimpliciter ſit commiſſa informatio abſque clauſula, iuris ordine ſeruato, *iuxta conſ. Abb.* 41. *lib.* 1. & ſupra notata in cap. 7.

Et ita in terminis alienationis *conſ. Abb. procedere declarauit Rot. in dec.* 479. *nu.* 2. *par.* 1. *& dec.* 160. *nu.* 8. *par.* 2. *diuerſ. & in alijs deciſionibus allegatis per Vrſell. concl Legal.* 85. *n.* 53. *& ſeqq.*

Et hæc faciliùs procedent, vbi ab executore aliquod negotium extra iudicium eſt expediendum; tunc enim poterit executor extraiudicialiter reddi certus, & ſe informare, & ſtabitur illius aſſertioni, quod ſe informauerit. *Bellamer. dec.* 567. *poſt med. Pute. d. dec.* 140. *nu.* 2. *lib.* 2. *Caualer. dec.* 645. *n.* 2. *&* 3.

22 Animaduerte tamen, in caſu quo poſſit executor extraiudicialiter ſe informare, ſi cæperit iudicialiter procedere, non poſſe eum electa via iudiciaria deſerere cauſæ cognitionem, & procedere extraiudicialitèr. *Duran. d. dec.* 238. *num.* 7.

23 Item no. quod per facultatem extraiudicialiter ſe informandi non tollitur partis citatio; eſt tamen verum quod non proceditur iudicialiter; vnde non in quolibet actu, ſed vnica citatio pro informatione requiritur. *Creſcen. de priuileg. dec.* 12.

24 Nunc ad principalem concluſionem redeundo de nullitate alienationis factæ contra formam reſcripti, eam amplia, vt tali caſu nec vtile ſuſtineatur, ſed vitietur per inutile iuxta opinionem, quam Rota ſeruat, *vt in dec.* 202. *num.* 6. *par.* 7. *recen.* vbi cum indulto data eſſet licentia alienandi in duas generationes, & fuiſſet facta conceſſio pro ſucceſſoribus, & deſcendentibus in perpetuum reſolutum fuit, conceſſionem nequidem intra duas generationes permiſſas poſſe ſuſtineri. *Adde Merlin. dec.* 887. *nu.* 20. qui concordantes adducit, *& Pen. dec.* 413. *nu.* 5. *&* 6. vbi de forma à lege præſcripta in locationibus rerum Eccleſiæ, *cum adduct. per Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu.* 227.

Eamdem concluſionem declara, vt licet non ſeruata forma reſcripti vitietur alienatio, ita vt titulus ex ea nullus,

25 & irreleuans ſit. *d. dec.* 94. *nu.* 42. *par.* 7. *recen. inter impreſſ. Merlin. dec.* 702. Attamen per breue Apoſtolicum poteſt alienatio reualidari, ſi Papæ narratum

26 fuerit, quod forma non fuit ſeruata, & petita ſit reualidatio. *dec.* 350. *nu.* 18. *&* 19. *par.* 5. *recen. inter impreſſ. Duran. deciſ.* 230.

27 Item poteſt reualidari, ſi contractus ſit vtilis Eccleſiæ, & Eccleſia in eo perſiſtere voluerit, illumque Rector approbauerit, dummodo in Rectoris ratificatione beneplacitum Apoſtolicum interuenerit. *dec. eadem num.* 18. *&* 26. *& ſeqq.*

28 Secundo declara, vt executor non dicatur formam reſcripti, & mandati fines excedere, ſi pinguiùs adimpleuerit, quod habuit in mandatis. *Seraph. dec.* 1307. *nu.* 9. vbi de executore, qui canonem auxit, cum poſſet confirmare contractum ſine augumento, qua tenùs in euidentem &c.

29 Tertio declara vt ſi de Eccleſiæ vtilitate conſtet, non ſit curandum de præciſo adimplemento formæ in literis præſcriptæ, ſed ſufficiat vt forma per æquipollens ſit adimpleta. *Duran. dec.* 225. *nu.* 2. *&* 3. vbi quod in puncto gratiæ ſi in euidentem, videtur fuiſſe de mente Rotæ, vt poſſit alienatio ſuſtineri non ſeruata forma reſcripti, ſi aliunde appareat de Eccleſiæ vtilitate, *vt in dec.* 651. *nu.* 1. *circa ſi. par.* 1. *& deciſ.*

deciſ. 178. *nu.* 8. *par.* 2. *diu.* & *dec.* 577. *nu.* 10. *par.* 1. *recen.*

Et videtur conferre ea ratio, quia in reſcriptis, ſi in euidentem, vnicus finis, qui attenditur eſt euidens vtilitas, præter quam Papa aliud non curat. *Seraph. dec.* 480. *nu.* 2. & *dec.* 1125. *nu.* 7. & *dec.* 1338. *nu.* 1. *Millin. dec.* 185. *n.* 6.

Nihilominus prædicta intellige ad effectum, vt à principio gratia non fuerit nulla, aut ſubreptitia, prout ſi vtilitas Eccleſiæ non proueniat ex cauſa narrata, ſed ex alia ſimili, aut æquiualenti, ſed non ad effectum, vt in executione forma data non ſit ſeruanda, quia ſi Papa executoribus certam formam, certumque modum in facienda executione preſcripſit, executio aliter facta nulla eſſet, & perinde ac ſi facta nunquam fuiſſet *Duran. d. dec.* 225. *n.* 4. & *nu.* 12. & *dec.* 161. *nu.* 7. Maximè vbi licentia vendendi non emanauit ex cauſa neceſſitatis, ſed vtilitatis, quo caſu tanto magis requiritur obſeruantia formæ. *Duran. d. dec.* 225. *nu.* 5.

Item dici poſſet non ſeruata forma ſuſtineri alienationem, ſi conſtet de vtilitate, quando forma fuit data ad effectum, vt conſtaret de vtilitate, tunc enim per æquipollens adimpleri poteſt iuxta *Pute dec.* 252. *ante fi. ſeu, dec.* 246. *iuxta recent. impreſſ. lib.* 2.

Vnde ſi de Eccleſiæ euidenti vtilitate aliunde conſtet, non videtur dubium, quin ſit ſatisfactum intentioni eius, qui formam dedit, vt dictum fuit *in Lauden. bonorum* 8. *Iunij* 1588. *coràm Giſpio, de qua meminit Rubeus in ſuis ſingul. de alien. rerum Eccleſ. obſeru.* 4. §. 5.

30 Cœterum reſcripti forma non ſeruata dicitur, ſi contra, aut citra eam quid geſtum fuerit: quæ idem ſunt ad effectum inducendi nullitatem alienationis. *Duran. d. dec.* 238. *nu.* 3.

Pro executoribus an, & quando præſumatur.

CAP. XI.

Ad materiam Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 20. *nu.* 162. & *ſeqq. Gabr. de ſententia. concl.* 5. *nu.* 2. *Simoncel. de decreto. tit.* 7. *nu.* 44. & *nu.* 51. 52. *Ricc. in prax. fori eccleſ. dec.* 8. & *dec.* 29. *Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu.* 81. 82.

SVMMARIVM.

1 *Pro executore præſumitur, vt ritè, & rectè proceſſerit: & contrarium aſſerens probare debet exhibito integro proceſſu. nu.* 2. 3.

4 *Pro executorũ ſententia cõfirmante alienationẽ præſumitur. Declara vt n.* 8.

5 *Executor præſumitur adhibuiſſe cauſæ cognitionem, licet hoc non enuncietur in ſententia: item præſumitur formam Breuis exactè ſeruaſſe, & conſideraſſe vtilitatem Eccleſiæ; & extraiudicialiter ſe informaſſe plenè, & ſufficienter. nu.* 6. 7.

9 *Pro decreto executoris præſumitur in dubio: admittitur tamen probatio in contrarium, quod non ſubſit neceſſitas, vel euidens vtilitas.*

10 *Executoris aſſertiori circa captas informationes ſtatur vbi poterat ſe extraiudicialiter informare, ſecus vbi iudicialiter erat procedendum.*

11 *Executoris ſententia vbi ex actis non iuſtificatur, nullius momenti reputatur, & eliditur præſumptio, quæ regulariter ſtat pro executore.*

12 *Pro executore præſumitur, vbi non conſtet de damno Eccleſiæ, vel quod formam ſuæ commiſſionis non ſeruauerit.*

1 REgula eſt pro executore præſumi vt ritè, & rectè proceſſerit ad executionem iuxta *conſ. Abb.* 41. *nu.* 2. *lib.* 1. *quem ſequitur Rot apud Pute. dec.* 356. *n.* 4. *lib.* 1. *Seraph.*

Seraph. dec. 1109. *nu.* 2. *& dec.* 1125.
nu. 2. *Buratt. dec.* 426. *nu.* 3. *Emin.*
Otthob. dec. 90. *nu.* 6. *& par.* 2. *recen.*
dec. 739. *nu.* 4. *in fi. & par.* 3. *dec.* 405.
nu. 2. *& par.* 4. *dec.* 577. *n.* 4. *& par.* 6.
dec. 71. *nu.* 7. *& dec.* 275. *nu.* 25.

2 Et contrarium aſſerenti incumbit
onus probandi, *Buratt. d. dec.* 426. *n.*
3. *& dec.* 746. *nu.* 10. *Caualer. dec.* 226.
nu. 1. *& par.* 4. *tom.* 2. *recen. dec.* 451.
nu. 6. *& par.* 5. *to.* 2. *dec.* 493. *nu.* 14.

3 Et quidem exhibito integro proceſ-
ſu ad hoc vt ex actorum inſpectione di-
catur probata inobſeruantia formæ.
*Rub. in ſuis ſingul. de alien. rerum Ec-
cleſ. obſeru.* 4. §. 2. vbi adducit plures
deciſiones.

4 Et in puncto alienationis rerum Ec-
cleſiæ, quod præſumitur pro ſententia
executorum *Seraph. dec.* 919. *nu.* 1. vbi
dubitabatur de cauſa alienationis, *&*
dec. 338. *nu.* 1. vbi quod ab executore
præſumitur adhibita cauſæ cognitio,
5 etiamſi hoc non enuncietur, *& in dec.*
401. *nu.* 1. *&* 2. vbi quod executor
præſumitur formam Breuis exactè ſer-
6 uaſſe, & conſideraſſe vtilitatem Eccle-
ſiæ, & in *dec.* 1073. *num.* 3. vbi quod
præſumitur extraiudicialitèr ſe infor-
7 maſſe plenè, & ſufficientèr, præſertim
ſi conſtet fuiſſe examinatos plures te-
ſtes, licet eorum dicta non reperiantur
neque exhibeantur, *vt in Romana de-
uolutionis domorum.* 26. *Martij* 1659.
*coram bo. me. Emin. Pamphilio, quam
refert Rub. obſeru.* 8. *nu.* 3.

8 Sed hæc intellige primo vt proce-
dant concurrente obſeruantia, & niſi
contrarium probetur iuxta eumdem *Se-
raph. dec.* 601. *nu.* 1. vbi quod non præ-
ſumitur pro ſententia quando non eſt
de antiquo, & contra eam adſunt pro-
bationes: *& d. dec.* 1125. *nu.* 1. *& dec.*
1174. *n.* 2. *&* 3. *& dec.* 1338. vbi quod
præſumitur pro ſententia confirmante
alienationem, donec contrarium pro-
betur; maximè vbi fuerit executa, &
longo tempore obſeruata, veluti ſpatio
30. annorum; quamobrem contrarium
dicendum venit, vbi adſunt probatio-
nes in contrarium, & ſententia non eſt
antiqua, nec obſeruata.

Congruunt tradita *per Rub. d. tit.
de alien. rerum Eccleſ. obſeru.* 5. §. 1.
vbi quod in dubio pro decreto præſu-
9 mitur, admittitur tamen probatio in
contrarium, quod non ſubſit neceſſitas
neque euidens vtilitas, & ita fuit reſo-
lutum in Placentina bonorum inter
impreſſ. *Seraph. dec.* 508. *nu.* 5. *& in
Leodien. cenſus.* 29. *Ianuar.* 1596.
coram Orano.

10 Secundo intellige, vt procedant, vbi
executor poterat ſe extraiudicialiter
informare, tunc enim præſumitur ple-
nè, & ſufficienter ſe informaſſe, & ſta-
tur illius aſſertioni. *Caualer. dec.* 645.
nu. 3. *poſt Seraph. dec.* 1073. *nu.* 3. *Putc.
dec.* 140. *n.* 2. *lib.* 2. *Duran. d. dec.* 238.
nu. 5. *Merlin. dec.* 418. *nu.* 3.

Et in his terminis intelligenda *dec.*
479. *nu.* 1. 2. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod
conceſſio præſumitur vtilis, prout ex-
primitur in ſententia executoris, etiam-
ſi teſtes non fuerint examinati parte ci-
tata, & datis articulis, quia in huiuſ-
modi proceſſibus hæc non ſunt neceſſa-
ria, cum non procedatur iudicialiter
iuxta *Abb. conſ.* 41. *vol.* 1.

At quando iudicialiter eſt proce-
dendum de obſeruantia formæ per acta
iudiciaria conſtare debet, & ſi de ob-
ſeruantia in actis non appareat, eo ipſo
probata dicitur inobſeruantia *Duran.
d. dec.* 238. *nu.* 8. 9. *& dec.* 250. *n.* 12.

Congruit *dec. Gregor. XV. nu.* 1. vbi
quod executor mixtus non poteſt dare
gratiam pro iuſtificata, quia cum iudi-
cis partes ſuſtineat, non eſt habenda
fides eius aſſertioni, quæ ex actis non
comprobatur. *Item dec.* 275. *nu.* 24.
& 25. *& dec.* 336. *num.* 15. 16. *par.*
10. *recen.* vbi quod ſententia executo-
11 ris, quæ ex proceſſu non iuſtificatur,
nullius momenti habetur, & eliditur
præſumptio quæ regulariter ſtat pro
executore; nam talis ſententia extrin-
ſecis præſumptionibus, nempe tempo-
ris curſu, & obſeruantia pro executo-
ribus adduci ſolitis non iuuatur, cum

extra-

extraiudiciales informationes, ac proinde præſumptiones ex eis deductæ non admittantur, maximè quando ex ipſo proceſſu apparent defectus.

12 Tertio intellige, vt procedant, dummodo executor formam ſuæ commiſſionis ſeruauerit, ſecus vbi contrarium appareat, vel vbi conſtet de damno Eccleſiæ. *Duran. d. dec. 250. n. 8. & 15. & recen. par. 1. dec. 430. nu. 6. 7. cum ſupra not. in præcedenti cap. & infra cap. 20. num. 4. 5.*

De Reſeruatione Beneplaciti Apoſtolici, & illius effectu.

CAP. XII.

Ad materiam Gratia. diſcept. forenſ. cap. 168. nu. 13. & cap. 202. nu. 22. & ſeqq. & fuſius in cap. 514. à nu. 1. ad nu. 19. & cap. 926. nu. 4. Gabr. conſ. 92. n. 7. lib. 1. Ricc. in prax. for. Eccleſ. dec. 36. & dec. 56. & dec. 57. Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. à num. 210. ad nu. 223.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum Apoſtolicum ſimpliciter reſeruatum intelligitur reſeruatum quatenus ſit neceſſarium.*

2 *Beneplacitum Apoſtolicum reſeruatum cum clauſula, quatenus opus ſit an, & quando debeat neceſſario impetrari.*

3 *Beneplaciti Apoſtolici reſeruatio cum clauſula, nec aliàs nec alio modo, operatur, vt eo deficiente contractus dicatur nullus ex defectu ſolemnitatum, atque conſenſus.*

Item vt beneplacitum debeat obtineri, etiam ſi de iure non eſſet neceſſarium. num. 4.

Item vt ante impetrationem beneplaciti liceat pænitere. nu. 5. Amplia, & declara vt nu. 6. & 7.

8 *Beneplacito impetrato non eſt amplius pœnitentiæ locus. Amplia vt n. 9. 10. Limita vt nu. 11. 12.*

13 *Eccleſiam ſtare decet contractibus per eam geſtis, vbi euidens damnum non probetur.*

14 *Beneplaciti reſeruatio cum clauſula, nec alias nec alio modo, operatur, vt eo non impetrato tradens poſſeſſionem non incidat in pœnas Extrauag. Ambitioſæ.*

1 SI beneplacitum Apoſtolicum expreſſe à contrahentibus reſeruetur, hęc reſeruatio vel ſit ſimpliciter, & intelligitur reſeruatum quatenus ſit neceſſarium. *Pute dec. 44. lib. 2. Seraph. dec. 1027. nu. 7. & dec. 1319. nu. 2. & par. 2. recen. dec. 404. nu. 6. & par. 7. dec. 218. nu. 13. & dec. 155. n. 3. par. 8. cum adduct. per Adden. ad Buratt. dec. 374. nu. 16. & Adden. ad Gregor. dec. 192. lit. A. in fi. Vrſell. concl. leg. 85. nu. 259.*

2 Vel reſeruatio ſit cum clauſula quatenus opus ſit, & eſt ſubdiſtinguendum; ſi enim verſemur in materia in qua beneplacitum non requiratur, puta in re alienari ſolita non eſt neceſſe iuſtificare illius impetrationem. *Duran. deciſ. 250. nu. 16. & 17. cum adduct. per Vrſell d. concl. 85. nu. 257.* Si vero agatur de re quæ ſine auctoritate Apoſtolica alienari non poſſit, cuiuſmodi ſunt decimæ, quas Epiſcopus ſine auctoritate Papæ in laicos transferre nequit, tunc eſt neceſſaria illius impetratio, prout etiam ſi ageretur de re ſolita alienari, ſed ſolitum fuerit alteratum. *Rot. recen. par. 2. dec. 631. num. 1. & apud Duran. d. dec. 250. nu. 22.*

Vel denique reſeruatio ſit conditionaliter, & cum clauſula, nec aliàs, nec alio modo, & huiuſmodi reſeruationis triplex eſt effectus.

3 Primus eſt vt deficiente beneplacito contractus ſit dupliciter nullus, nempè ex defectu ſolemnitatum, & etiam conſenſus, qui cenſetur eo ipſo deficere,

quod

quod deficit beneplacitum conſenſui correſpectiuum. *dec.* 277. *nu.* 12. *par.* 4. *to.* 2. *recent. Buratt. dec.* 374. *nu.* 1. *& ibi Add. nu.* 17. *in fi. Emin. Otthob. dec.* 270. *à nu* 18. *cum adduct. per Vrſell. concl. leg.* 85. *nu.* 108.

4 Secundus eſt vt beneplacitum debeat obtineri, etiamſi de iure alioquin neceſſarium non eſſet. *Gregor. dec.* 192. *n.* 1. *& ibi add. lit. A. Buratt. dec.* 374. *n.* 12. *& ibi Add. n.* 17. *& par.* 5. *tom.* 2. *rec. dec.* 561. *nu.* 2. 6. *cum allegatis per Vrſell. loco citato, & nu.* 258.

Quoniam d. clauſula, non aliàs aliter &c. facit actum conditionalem, & formam inducit, cuius defectu actus remanet inualidus, & pro non facto habetur. *d. dec.* 561. *nu.* 5. *par.* 5. *tom.* 2. *recen. & dec.* 94. *nu.* 1. *par.* 6.

Et idem eſt ſi dictum fuerit ſaluo ſemper S. D. N. beneplacito: quia illa verba ablatiui abſoluti important conditionem, ita vt beneplacito nondum impetrato alienatio nullum producat effectum. *Seraph. dec.* 805. *nu.* 8. *Duran. dec.* 458. *nu.* 4. *cum adduct. in dec.* 561. *nu.* 4. *par.* 5. *tom.* 2. *recen.*

Et quod non impetrato beneplacito poſſeſſio reddit ad ipſum alienantem cum omni iure. *Seraph. dec.* 144. *n.* 2.

5 Tertius eſt effectus, vt ante impetrationem beneplaciti liceat pœnitere: quia beneplaciti reſeruatio operatur, vt actus antea geſtus nullum producat effectum. *dec.* 204. *nu.* 15. *& dec.* 206. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ. & dec.* 624. *nu.* 12. *par.* 1. *recen. & dec.* 255. *nu.* 2. *par.* 2. *Duran. dec.* 458. *nu.* 4. *&* 6. *cum pluribus adduct. per Vrſell. concl. leg.* 85. *num.* 243.

Confirmationis enim tempus, non autem contractus, attenditur, quia tunc conditio adimpletur. *Verall. dec.* 205. *nu.* 3. *par.* 1.

6 Amplia etiamſi beneplacitum de conſenſu Eccleſiæ fuerit ab initio expreſsè reſeruatum, quia licet Eccleſiæ, quaſi re adhuc integra ex ſpeciali iuris priuilegio adhuc pœnitere. *Duran. dec.* 397. *nu.* 12.

7 Prædicta intellige reſpectu Eccleſiæ, non autem reſpectu perſonæ cum Eccleſia contrahentis, cui non licet pœnitere, cum Eccleſiæ tantum fauore contractus claudicet *Manti. dec.* 201. *per tot. cum infra not. in cap.* 23. *& per Add. ad Gregor. dec.* 410. *nu.* 8.

8 Impetrato autem beneplacito non eſt amplius pœnitentiæ locus. *Coccin. dec.* 374. *nu.* 5. *Nequidem ad fauorem Eccleſiæ. Add. ad Gregor. d. dec.* 410. *n.* 8. *cum allegatis per Vrſell. d. concl.* 85. *nu.* 243. *verſ. Secus autem.*

9 Quod procedit etiam ſi per emptorem, ſeu conductorem impetratæ fuerint literæ confirmatoriæ in forma ſi in euidentem: quià nequidem ante executionem d. d. literarum ſeu purificationem conditionis, ſub quo ſunt conceſſæ, Eccleſia poteſt pœnitere: ex quo illud quod cedat, vel non cedat in vtilitatem Eccleſiæ, eſt certum in rerum natura, & illius liquidatio non ſuſpendit literarum effectum. *dec.* 204. *nu.* 11. *& dec.* 205. *nu.* 1. *& dec.* 206. *per tot. & dec.* 731. *nu.* 5. *verſ. alia procedunt. par.* 4. *diuerſ. Buratt. dec.* 15. *nu.* 6. *Add. ad Gregor. dec.* 410. *nu.* 8. *in fi.*

10 vbi ampliatur etiam contra ſucceſſorem, qui alienationi non conſenſit; quod habetur etiam apud *Coccin. d. dec.* 374. *nu.* 5. *verſ.* Nec releuat, & in alijs pluribus allegatis *per Vrſell. d. concl.* 85. *nu.* 247. *& nu.* 251. *& ſeq. & n.* 254.

Et ratio eſt, quia poſt obtentum beneplacitum non requiritur nouus conſenſus partium, ſed ſufficit quod conſenſus duraret tempore impetratæ gratiæ confirmationis cum clauſula, ſi in euidentem; quoniam ea conditio, vt dictum eſt, non ſuſpendebat effectum; & vbi nouus conſenſus non requiritur, non eſt locus pœnitentiæ. *d. dec.* 205. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ. & dec.* 82. *nu.* 10. *par.* 6. *recen. cum adduct. per Vrſell. loco citato.*

Et licet poſt confirmationem obtentam aliquando requiratur nouus conſenſus, vt in caſu conſiderato *per Abb. in cap. ſuper eo num.* 8. *de condit. Appoſ.*

E Secus

Secus eſt in caſu alienationis rerum Eccleſiæ, quæ abſq; beneplacito Apoſtolico habet implicitum ſtatum validitatis ſaltem Eccleſia non reclamante, vt reſponſum fuit *coram Coccin. d. d.* 374. *nu.* 6. & 7. & *Duran. dec.* 397. *à n.* 25. *per tot. cum infra not. in d. cap.* 23.

11 Limita tamen prædicta, ſi confirmatio contractus à ſola probatione vtilitatis non penderet, ſed etiam à conſenſu Prælati in literis reſeruato: quia diſcentiente Prælato, licet probaretur vtilitas, poſſet à contractu recedi. *d. dec.* 204. *nu.* 12. *par.* 4. *diuerſ. Vrſell. d. concl.* 85. *nu.* 255.

12 Item limita, ſi confirmatio ſit obtenta ſub conditione ſi in euidentem, & doceatur de damno, quia tunc Eccleſia poterit reclamare etiam poſt beneplacitum obtentum: & ſimiliter ſi forma *Extrauag.* Ambirioſæ ſeruata non eſſet, quia tunc non ex capite pœnitentiæ tantum, ſed ob defectum auctoritatis Apoſtolicæ reſcinderetur contractus. *dec.* 204. *nu.* 14. & *dec.* 731. *n.* 5. *par.* 4. *diuerſ.*

Et quod, ſi alienatio facta ſaluo aſſenſu Apoſtolico, eo impetrato ſit nulliter confirmata, non poteſt Eccleſia de nouo cogi ad contrahendum, nec peri vt de nouo alienatio confirmetur, dictum fuit in *d. dec.* 204. *num.* 15. *par.* 4. *diuerſ.*

Si verò euidens damnum non probetur, decet Eccleſiam, quæ eſt cultrix
13 iuſtitiæ, & æquitatis, ſtare contractibus per eam geſtis, vt alliciat, non autem deterreat alios ad contrahendum cum ipſa. *d. dec.* 731. *num.* 6. *part.* 4. *diuerſ.*

Quartus eſt effectus huiuſmodi reſeruationis, vt tradens poſſeſſionem
14 non impetrato beneplacito non incidat in pænam *Extrauag.* Ambitioſæ, prout incideret, ſi beneplacitum ſimplicirer reſeruaſſet. *dec.* 275. *num.* 19. 20. *par.* 10. *recen.*

Solemnitatum interuentus an, & quomodo probari debeat, ſeu probatus dicatur: Item ex quibus probetur ſolemnitatum defectus, vel ſecus.

CAP. XIII.

Ad materiam Rebuff. de alien. rerum Eccleſ. nu. 38. *Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q.* 25. *nu.* 32. & *ſeqq.* & *q.* 38. *nu.* 1. 2. 3. & *q.* 39. *per tot. Maſcard. de probat. concl.* 1316. *à nu.* 30. *ad nu.* 37. *Gratia. diſcept. forenſ. cap.* 867. *n.* 52. 53. *Ricc. in prax. rer. for. Eccleſ. dec.* 30. & *dec.* 31. *Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. n.* 199. & *ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Aſſertione contrahentium non ſtatur in materia alienationis rerũ Eccleſiæ.*

2 *Beneplacitum Apoſtolicum fuiſſe adhibitum non ex partium aſſertione, ſed aliunde probari debet.*

3 *Tractatus, & receptio probationum ad formam Paulinæ non probatur ex aſſertione Prælati alienantis.*

4 *Executoris aſſertioni circa gratiæ iuſtificationem non ſtatur.*

5 *De forma obſeruantia per acta iudiciaria conſtare debet; & vnde probetur inobſeruantia.*

6 *Solemnitatum defectus ex quibus probetur.*

7 *Solemnitas ex curſu temporis cum obſeruantia præſumitur.*

8 *Beneplaciti Apoſtolici expeditio ex curſu temporis multo magis præſumitur, ſi Clericus Regiſtri ſupplicationum atteſtetur de expeditione gratiæ in Rubricellis ſupplicationum inuenta, licet Regiſtri liber non inueniatur.*

9 *Sumptum ex regiſtro ſupplicationum facit fidem.*

10 *Beneplacitum Apoſtolicum non expeditum allegans quando plenè, & concluden-*

cludenter probare teneatur.

11 *Beneplacitum non fuiſſe expeditum probatur ex diligentijs factis in Regiſtris, in quibus huiuſmodi gratiæ ſolent regiſtrari, vbi non concurrit contraria iuris præſumptio pro expeditione.*

12 *Negatiuæ probationis neceſsitatem excludit poſsibilitas in contrarium.*

13 *Beneplaciti Apoſtolici defectus non probatur ex inſpectione inſtrumenti alienationis.*

14 *Beneplacitum Apoſtolicum obtentum probatur ex reſcripto Papæ in Signatura Gratiæ obtento, quo facultas alienandi ſimpliciter, & abſolutè conceditur.*

15 *In reſcriptis Papæ merè gratioſis non attenditur Signatura Regentis, ſed tantùm in reſcriptis Signatura Iuſtitiæ.*

1 ASſertioni contrahentium non ſtatur in prohibitis, & in ſpetie in materia alienationis rerum Eccleſiæ. *dec.* 160. *num.* 4. *par.* 2. *diuerſ. Seraph. dec.* 1451. *num.* 4.

2 Hinc ſolemnitates fuiſſe adhibitas, aliunde probari debet, quam ex partium aſſertione, vt in terminis beneplaciti Apoſtolici reſpondit *Rot. dec.* 711. *nu.* 10. *par.* 4. *to.* 3. *recen. & dec.* 155. *in fi. par.* 8. vbi quod ad probandum beneplacitum, & iuditialem confirmationem executoris gratiæ, *ſi in euidentem* non ſufficit confeſſio Rectoris dicentis, ſe audiuiſſe, & vidiſſe beneplacitum, quia non conuincit exiſtentiam cum ſcientia confirmationis de iure requiſitæ.

3 Sic tractatum, & receptionem probationum ad formam Paulinæ non probari ex aſſeſſione Prælati alienantis, etiam ſi alias Prælatus extraiudicialiter poſſet ſe informare, quia de tali informatione extraiudicialiter ſumpta debet in actis conſtare, dictum fuit *in dec.* 716. *per tot. par.* 1. *diuerſ.*

4 Hic executoris aſſertioni quæ ex actis non comprobetur, circa gratiæ iuſtificationem non ſtari dictum fuit apud *Creſcen. de fid. inſtrum. dec.* 5. *n.* 2. *Pute. dec.* 140. *num.* 4. *lib.* 2. *in nou. impreſſ. Gregor. XV. dec.* 413. *nu.* 1.

5 Et quod de obſeruantia formæ præſcriptæ per acta iudiciaria conſtare debet, & vbi ex actis de tali obſeruantia non conſtet, eo ipſo probata dicitur inobſeruantia, habetur apud *Duran. dec.* 238. *n.* 8. 9. *& dec.* 250. *n.* 11. 12.

6 Et quod defectus ſolemnitatum ſatis oſtenditur, cum eas fuiſſe adhibitas non probatur, nec datur curſus temporis ſufficiens ad inducendam præſumptionem quod fuerint adhibitæ. *dec.* 596. *nu.* 2. *par.* 4. *diuerſ.*

7 At ex curſu temporis cum obſeruantia ſubſecuta ſolemnitates adhibitæ præſumuntur, vt infra oſtenditur. *cap. ſeq.*

8 Quod in terminis beneplaciti Apoſtolici multò magis procedere dictum fuit, ſi cum lapſu temporis concurrant coniecturæ, veluti ſi Clericus regiſtri ſupplicationum atteſtetur, quod in Rubricellis ſupplicationum expeditionem vnius, *ſi in euidentem* inuenit de eo tempore: licet regiſtri liber non inueniatur. *Seraph. dec.* 792. *nu.* 2. *& in Bononien. affictus domorum* 6. *Ianuar.* 1597. *coram Manti. relata per Ricc. in prax. for. Eccleſ. dec.* 31.

9 Nam ſumptum ex regiſtro ſupplicationum, & Bullarum facit fidem iuxta *Creſcen. dec.* 2. *de fid. inſtrum. vbi quod dec.* 28. *de probat. in antiqu.* contrarium ſtatuens hodie non eſt in vſu, immo contrarium ſeruatur.

10 Quod ſi tantum tempus ſit lapſum, vt beneplacitum præſumi poſſit, & nihilominus pars neget, fuiſſe expeditum tunc grauiori, & magis rigoroſa probatione oneratur: quia cum præſumptio ex curſu temporis reſultans ſit iuris præſumptio, quæ plenam, & liquidiſſimam probationem operatur, allegans beneplacitum non fuiſſe obtentum tenetur æquè plenè, & concludenter pro-

bare negatiuam, nec ſufficiunt probationes quæ aliàs admitti ſolent, vbi non militat contraria iuris præſumptio. *dec.* 175. *nu.* 45. *par.* 9. *to.* 1. *recen.*

11 Et propterea, licet beneplacitum non fuiſſe expeditum regulariter probetur ex diligentijs factis in Regiſtris in quibus huiuſmodi gratiæ ſolent regiſtrari, vt apud *Verall. dec.* 45. *nu.* 2. *& ſeqq. par.* 3. *& in Romana Quarti Dotalis* 17. *Iunij* 1641. *coram R. P. D. Pirouano,* attamen id eſt intelligendum, vbi talis probatio contraria iuris præſumptionem non eliditur, vt declarat *Rot. in d. deciſ.* 175. *par.* 9. *to.* 1. *recen.* vbi etiam quod probationem negatiuæ reſultantem ex aliquorum librorum re-

12 uolutione excludit poſſibilitas quod in alijs libris potuerit regiſtrari *vt in dec.* 323. *nu.* 4. *par.* 2. *recen. repetita in par.* 4. *recen. dec.* 88. *& par.* 6. *dec.* 216. *nu.* 13. *& par.* 7. *dec.* 29. *n.* 70. 72.

Sed licet defectus ſolemnitatum probatus dicatur, quotieſcumque non docetur de illarum adhibitione vt ſuperius eſt dictum; attamen beneplaciti Apoſtolici defectus probatus non di-

13 citur ex inſpectione inſtrumenti alienationis, cum potuerit præcedere vel ſubſequi. *Pen. dec.* 854. *cum ibi allegatis,* vbi quod hęc fuit conſtans opinio Rotę.

14 Quod ſi Papa in Signatura Gratiæ conceſſerit facultatem alienandi, ex tali reſcripto ſimplici, & abſoluto dicitur ſufficienter conſtare de beneplacito Apoſtolico. *Rot. recen. par.* 10. *dec.* 46. *nu.* 22. *& ſeqq.* vbi, ſtante Pontificis reſcripto Cardinali Procamerario directo, cuius vigore ei concedebatur ſpecialis facultas renouandi conceſſionem, dictum fuit non poſſe in dubium reuocari, quin beneplacitum eſſet obtentum, qaia cum tale reſcriptum in Signatura Gratiæ fuerit obtentum, & eſſet ſimplex, & abſolutum, & reſpiceret merè gratioſa, abſque vlla reſtrictione contentorum in commiſſione erat intelligendum, ita vt correſponderet omnibus in commiſſione petitis; non enim in reſcriptis Papę merè gratioſis

15 attenditur Signatura Regentis, ſed tantum in reſcriptis Signaturæ iuſtitię *ad dec.* 339. *num.* 7. *par.* 4. *to.* 2. *recen. & dec.* 330. *nu.* 15. 16. *par.* 5.

Solemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſaria quando adhibita præſumatur.

CAP. XIV.

Ad materiam Bal. conſ. 511. *nu.* 1. 2. *lib.* 5. *Gabr. conſ.* 36. *nu.* 49. *& ſeqq. vol.* 1. *Surd. conſ.* 28. *à nu.* 98. *per tot. & conſ.* 181. *nu.* 1. *& dec.* 231. *nu.* 19. 27. 28. *Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q.* 39. *à nu.* 20. *per tot. & q.* 48. *per tot. Gonzalez. ad reg.* 8. *Gl.* 12. *num.* 76. 77. *Menoch. præſ.* 132. *lib.* 3. *per tot. præcipuè vero nu.* 49. 50. 51. *& nu.* 70. 71. *Gratia. diſcept. for. cap.* 268. *& cap.* 867. *nu.* 50. *& cap.* 893. *nu.* 17. *& ſeq. Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu.* 82. *& nu.* 185. *& ſeq. & num.* 202. *& ſeqq. Garz. de beneſ. par.* 12. *cap.* 2. *à nu.* 178. *Vrſill. ad Afflict. dec.* 305. *nu.* 13. *Ricc. in collectan. dec. collectan.* 511. *& in prax. rer. for. Eccleſ. dec.* 34. *& dec* 35. *Maſcard. de probat. concl.* 75. *nu.* 14. *& concl.* 1316. *nu.* 1. *& per tot. Grammat. dec.* 79. *nu.* 2. *Gamma dec.* 49. *nu.* 3. 4. *& dec.* 83. *nu.* 2.

SVMMARIVM.

1 *Ex obſeruantia alienationis per longum tempus omnia rite, & rectè facta præſumuntur.*

2 *Solemnitates vt præſumantur requiri-tur*

tur lapſus 30. annorum: & ex eo præſumitur etiam beneplacitum Apoſtolicum. nu. 3.

4 *Beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur, niſi ſint elapſi 30. anni, & quidem completi vſque ad vltimam horam. Dec. Mant. 340. declaratur. n. 5.*

6 *Ad ſolemnitatem præſumendum tempus 30. annorum non incipit currere, niſi poſt mortem Prælati alienantis: & à die litis motæ. nu. 7.*

8 *Beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur ex lapſu 30. annorum, niſi concurrente obſeruantia.*

Et obſeruantia ad hunc effectum debet eſſe continuata. nu. 9. Item vera, & non præſumpta. nu. 10.

11 *Temporis diuturnitas ſine obſeruantia inſeruit pro adminiculo ad præſcribendum.*

12 *Ex obſeruantia 30. annorum beneplacitum præſumitur non obſtante decreto irritanti, & pæna excommunicationis in Extrauagan. Ambitioſæ appoſitis.*

Amplia etiamſi beneplacitum non ſit enunciatum, nec reſeruatum. nu. 13.

Amplia etiamſi de alterius præiudicio principaliter tractetur. nu. 14.

Amplia etiamſi non adſit ſcientia, & patientia Papæ. nu. 15.

Amplia etiam in materia, in qua certa ſcientia Papæ, requiritur veluti in vnione ſine cauſa facta. nu. 16.

Amplia etiamſi res alienata ad plures poſſeſſores peruenerit. 17.

18 *Ex obſeruantia 30. annorum non ſolum beneplacitum, & alias ſolemnitates, ſed etiam vtilitatem interueniſſe præſumitur; & ratio eſt, quia vna præſumptio venit in conſequentiam alterius. nu. 19.*

20 *Obſeruantiam 30. annorum qui habet pro ſe, releuatur ab onere probandi vtilitatem: & Eccleſia contrarium aſſerens tenetur probare damnum.*

21 *Solemnitas præſumitur ex lapſu 30. annorum, vbi non adeſt contraria præſumptio.*

22 *Solemnitas præſumitur ex curſu 30. annorum, niſi ex tenore inſtrumenti appareat, non fuiſſe ſeruatam formam reſcripti, vel alias ſolemnitates non fuiſſe adhibitas, aut male adhibitas.*

23 *Solemnitas quando præſumatur vel non præſumatur ex curſu temporis, ſi de ea in inſtrumento non appareat.*

24 *Solemnitas non præſumitur ex lapſu 30. annorum deficiente probatione tituli, cui ſolemnitas adhærere debet.*

25 *Solemnitas an præſumatur ex curſu temporis, ſi beneplacitum fuit reſeruatum ſub conditione.*

26 *Solemnitas non præſumitur producto titulo expreſſo qui ſit inſufficiens, & vitioſus.*

Declara vt nu. 27. 28.

29 *Solemnitas non præſumitur ex curſu temporis ſtante interpellatione, ſeu mota lite.*

Declara, vt nu. 30. 31. 32.

33 *Beneplaciti Apoſtolici præſumptio ex curſu temporis reſultans ceſſat, vbi conſtat de vtilitatis defectu: item vbi conſtat de antiquarum inueſtiturarum alteratione. nu. 34.*

35 *Beneplacitum non præſumitur ex curſu temporis ad effectum probandi ex vna locatione ſolemni quod res ſit ſolita locari.*

36 *Beneplacitum Apoſtolicum ex curſu temporis non præſumitur, ſi materia à iure ſit improbata, & imperſcriptibilis.*

Declara, vt nu. 37.

38 *Beneplacitum Apoſtolicum ex curſu temporis hodie non præſumitur ſtante Vrbana Conſtitutione.*

39 *Conſtitutio Sa. me. Vrbani VIII. quæ tollit præſumptionem beneplaciti ex curſu temporis, præſeruat centenariam, & immemorabilem.*

Nec habet locũ in Regno Poloniæ. n. 40.

SOlemnitatum defectum oſtendi diximus, cum earum interuentus non probatur, nec adeſt curſus temporis ſufficiens ad eas præſumendas; at ſi alienatio longo tempore

pore fuit obſeruata, omnia ritè, & rectè
1 facta præſumuntur. *Putc. dec.* 345. *nu.* 1. *lib.* 1. *in non impreſſ. Seraph. dec.* 642. *nu.* 3. *& dec.* 1042. *nu.* 2. *& dec.* 1073. *& dec.* 1125. *nu.* 3. *& dec.* 1080. *nu.* 7. *& dec.* 792. *nu.* 1. 2. vbi quod præſumuntur ſcriptura tractatus, & omnes ſolemnitates etiã extrinſecæ, & etiam beneplacitum Apoſtolicum, & quod eſt communis opinio. *Buratt. dec.* 45. *nu.* 6. *& recen. par.* 1. *dec.* 122. *nu.* 5. 6. *& par.* 6. *dec.* 14. *nu.* 42.

2 Tempus autem ſufficiens ad inducendam huiuſmodi præſumptionem cenſetur lapſus 30. annorum. *Seraph. dec.* 671. *nu.* 1. *& d. dec.* 792. *nu. eod. & dec.* 1174. *nu.* 3. *& dec.* 1228. *nu.* 1. *Manti. dec.* 373. *nu.* 7. *& diuerſ. par.* 2. *dec.* 179. *nu.* 1. *& par.* 4. *dec.* 221. *n.* 3. *& recen. par.* 2. *dec.* 430. *nu.* 3.

3 Et quod huiuſmodi tempus ſufficit etiam ad beneplacitum Apoſtolicum præſumendum, habetur *in dec.* 159. *n.* 3. *par.* 1. *recen. & dec.* 202. *n.* 5. *par.* 7.

Maximè vbi partes in inſtrumento expreſsè beneplacitum reſeruarunt, vt fuit dictum in Neapolitana fundaci. 1. Iunij 1579. de qua *Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. Eccleſ. obſeru.* 2. §. 6. *nu.* 3. *& in dec.* 694. *nu.* 5. *par.* 1. *recen. & par.* 4. *dec.* 31. *nu.* 2. *& par.* 8. *dec.* 175. *nu.* 14.

4 Quod ſi 30. anni non ſint elapſi, beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur. *dec.* 300. *nu.* 4. *par.* 4. *diuerſ. & dec.* 711. *nu.* 13. 14. *par.* 4. *to.* 3. *recen. & dec.* 94. *nu.* 17. *par.* 7. *Seraph. d. dec.* 671. *nu.* 1. *vbi quod ita Rota ſeruat. Gregor. XV. dec.* 52. *nu.* 2. *& dec.* 354. *nu.* 15. *Pen. dec.* 696. *nu.* 6.

Nam tempus 30. annorum debet eſſe completum, & quidem vſque ad vltimam horam. *dec.* 114. *nu.* 11. *par.* 9. *to.* 1. *recen. cum not. per Add. ad dec.* 12. *nu.* 8. *& ſeqq. par.* 3. *recen.*

Ideò 29. annos ad hunc effectum non ſufficere, dixit *Rota in deciſionibus allegatis per Add. ad Gregor. XV. d. dec.* 354 *nu.* 18. *& in Romana deuolutionis domus,* 4. *Decembr.* 1651. §. *fi. coram bo. me. R. P. D. Bicchio.*

5 Nec prædictis contrariari videtur *dec. Manti.* 340. *nu.* 6. vbi quod ex ſpatio longi temporis ſolemnitas etiam extrinſeca præſumitur, & longum tempus in hoc propoſito intelligitur decennium. Quia præterquam quod *d. dec.* non loquitur in terminis alienationis rerum Eccleſiæ, videtur intelligenda iuxta doctrinam *Feltn. quæ ibi allegatur, in cap. ſicut. nu.* 30. *&* 31. *de ſententia, & re iudic.* vbi quod ex decennio præſumitur ſolemnitas, quando ex diuturnitate temporis agitur principaliter ad aquirendum: ſecus quando tractatur de præſumenda ſolemnitate principaliter ad excluſionem alterius, quia tunc requiruntur 30. anni; Et in terminis præſumendæ ſolemnitatis ad effectum aquirendi loquitur etiam *Gl. in d. dec. alleg. in l. ſi filiusfamilias* 10. *C. de petit. hæred.*

6 Præterea tempus 30. annorum videtur initium ſumere ſolùm poſt mortem Rectoris qui alienauit ex allegatis *in dec.* 27. *n.* 19. *par.* 9. *to.* 1. *recen. & in Rauennaten. Domus* 14. *Iunij* 1649. §. *Nec huiuſmodi corã Reuerendiſs. Tarraconen.*

Sed no. quod ibi Rota ſe fundat *in Gl. in can. poſt quingentos.* 16. *q.* 3. quæ loquitur in terminis præſcriptionis, non autem præſumptionis. Et ideo diſtinguendo caſus alibi dixit, quod vbi agitur de præſcriptione, tempora eorum qui alienarunt, ſubducuntur: quia Eccleſia cenſetur vacare toto tempore vitæ eius Prælati qui malè alienauit, & ſuam Eccleſiam dereliquit *dec.* 94. *nu.* 14. 15. *par.* 7. *recen. Coccin. dec.* 445. *nu.* 8. At vbi agitur de inducenda præſumptione, tempus 30. annorum ſtatim incipit currere, nec expectatur mors Prælati alienantis. *Seraph. dec.* 1027. *nu.* 13. *& dec.* 1085. *num.* 5. *& in Romana domus, ſeu Palatij.* 18. *Iunij.* 1657. *coram R. P. D. Albergato cum adduct. per Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. Eccl. obſeru.* 2. §. 1. de qua tamen diſtinctione vide infra not. c. 20.

7 Ruſum tempus 30. annorum debet

eſſe

eſſe completum ante litem motam, vt ex *Seraph. dec.* 671. *nu.* 8. *in fi. & dec.* 1228. *nu.* 1. *cum infra not. d. cap.* 20. *nu.* 14.

8 Nunc principalem concluſionem de præſumptione beneplaciti Apoſtolici, & ſolemnitatum ex lapſu 30. annorum declara, vt non procedat niſi concurrente obſeruantia. *dec.* 694. *nu.* 5. *par.* 1. *recen. & dec.* 202. *nu.* 7. *par.* 7. *& dec.* 6. *nu.* 4. *& dec.* 209. *n.* 5. *& dec.* 137. *nu.* 10. *par.* 10. *Gregor. XV. dec.* 52. *ante nu.* 2. *Coccin. dec.* 301. *nu.* 3. *& dec.* 362. *nu.* 6. *Emin. Otthob. dec.* 220. *num.* 22. *cum adduct. per Add. ad Buratt. dec.* 45. *nu.* 8. *& per Garz. de benef. par.* 12. *cap.* 2. *nu.* 179.

9 Quæ quidem obſeruantia debet eſſe ſucceſſiua, & continuata. *dec.* 329. *nu.* 26. *par.* 9. *to.* 2. *recen. Emin. Otthob. d. dec.* 220. *nu.* 23. *cum adduct. per Vrſell. concl. leg.* 85. *nu.* 163.

10 Item vera, & non præſumpta, ne ex eodem curſu temporis dentur duæ præſumptiones, ſolemnitatis ſcilicet, & obſeruantiæ. *Seraph. dec.* 1042. *nu.* 4. *Coccin. d. dec.* 301. *nu.* 4. *& recen. par.* 10. *dec.* 44. *nu.* 24. *cum not. per Add. ad Gregor. XV. dec.* 354. *num.* 18. *Add. ad Buratt. dec.* 45. *nu.* 9. *& Vrſell. loco cit.*

11 Temporis tamen diuturnitas ſine obſeruantia, etiamſi non faciat præſumi ſolemnitates, inſeruit pro adminiculo ad præſcribendum. *Coccin. deciſ.* 453. *nu.* 5. *Add. ad Buratt. d. dec.* 45. *num.* 10.

12 Sed concurrente obſeruantia cum curſu 30. annorum præſumitur beneplacitum interueniſſe. *dec.* 179. *nu.* 1. *par.* 2. *diuerſ. dec.* 21. *n.* 9. *& dec.* 241. *nu.* 11. *par.* 4. *to.* 2. *recen: & dec.* 711. *nu.* 11. *par.* 4. *to.* 3. *& dec.* 191. *nu.* 9. *& dec.* 277. *nu.* 5. *par.* 5. *& dec.* 32. *nu.* 3. *par.* 6. *& dec.* 121. *nu.* 10. *par.* 7. *rec. & dec.* 175. *nu.* 42. *& dec.* 217. *nu.* 8. *par.* 9. *to.* 1. *& dec.* 329. *nu.* 26. *par.* 9. *to.* 2. *& dec.* 44. *nu.* 6. *par.* 10. *recen.*

Non obſtante decreto irritanti, & pæna excommunicationis in *Extrauagan.* Ambitioſę, appoſitis. *d. dec.* 175. *nu.* 42. *par.* 9. *to.* 1. *recen.* vbi à ſimili infertur, in dote conſtituta vltra ſummam per Conſtitutionem ſa. me. Sixti V. permiſſam, ex obſeruantia 30. annorum præſumi, beneplacitum Apoſtolicum interueniſſe non obſtante decreto irritanti in eadem Conſtitutione appoſito.

13 Amplia etiamſi beneplacitum non ſit enunciatum nec reſeruatum. *Pute. dec.* 345. *nu.* 2. *lib.* 1. *& dec.* 355. *nu.* 7. *lib.* 2. *in nou. impreſſ. Seraph. deciſ.* 1042. *nu.* 3. vbi quod eſt communis opinio, quam perpetuo obſeruauit Rota, *& par.* 1. *recen. dec.* 159. *num.* 3. *& par.* 2. *dec.* 506. *nu.* 3. *& par.* 6. *dec.* 25. *nu.* 11. *& par.* 8. *dec.* 256. *nu.* 2 *cum alleg. per Rube. d. tit. de alien. rer. Eccleſ. obſeru.* 5. §. 3. *n.* 4. 5. *Add. ad Gregor. XV. dec.* 343. *nu.* 4. *& ſeqq. Gonzalez ad reg.* 8. *Dancell. Gl.* 12. *num.* 76. 77. *& Garz. de benef. d. par.* 12. *cap.* 2. *n.* 185. Vide tamen *dec.* 208. *par.* 4. *diuerſ.*

14 Amplia etiamſi de præiudicio alterius principaliter tractetur. *Caſſador. de procur. dec.* 3. *nu.* 1. quem refert, & ſequitur *Manti. d. dec.* 373. *nu.* 7.

15 Amplia, & ſi non adſit ſcientia, & patientia Papæ, quam ad hunc effectum requiri ſenſit *Felin. in d. cap. ſicut. nu.* 33. *verſ. Bene fateor. de ſentent. & re iudic.* Nam licet Felini opinionem alias Rota ſecuta fuerit in quadam cauſa de Gozzis coram Blanchetto, vt refert *Rub. d. obſeru.* 2. §. 7. *nu.* 3. attamen eam procedere in præſumptione oriente ex lapſu decem, non autem triginta annorum, aliàs eſſe contra communem. *reſpondit Rot. apud Mohedan. dec.* 2. *in fi. de tranſact. & apud Seraph. d. dec.* 792. *nu.* 1. *in fi. & in Placentina decimarum anno* 1586. *coram Bubalo, de qua Rube. d. obſeru.* 2. §. 6. *nu.* 6. & in alijs relatis *per Ricc. in prax. rer. for. Eccleſ. dec.* 35. vbi etiam quod nec in ſpatio minori 30. annorum requiritur ſcientia Papæ, quando non de ipſius Papæ, ſed de alicuius inferioris præiudicio agitur: *& quod ita fuit reſolutum in vna Meſſanen. præeminentiarum.* 28. *Iunij*

Iunij. 1582. *coram Blanchetto.*

16 Amplia etiam in materia in qua certa ſcientia Papæ requiritur, veluti in vnione ſine cauſa facta *dec.* 506. *nu.* 4. *par.* 2. *recen.* vbi quod obſeruantia 30. annorum operatur, vt præſumatur interueniſſe beneplacitum Apoſtolicum, & tale, quale ſufficiat pro validitate actus, alias deſtiueretur concluſio, quod curſus 30. annorum cum obſeruantia facit præſumi beneplacitum Apoſtolicum. Confert. *dec. in cauſa Conchen. fructuum.* 10. *Febr.* 1586. *coram Gipſio relata per Garz. d. cap.* 2. *nu.* 180. *in fi.* vbi quod conſenſus Rectoris ſpatio 30. annorum præſumitur talis, qualis requiritur, *& dec.* 406. *nu.* 3. *in fi. par.* 1. *recen.*

17 Amplia etiamſi res alienata ad plures poſſeſſores peruenerit, quia tempora coniunguntur. *dec.* 122. *nu.* 6. *par.* 1. *recen.* prout in ſimili fuit reſolutum *in dec.* 534. *nu.* 1. 2. 3. 4. *par.* 1. *diuerſ. & d. dec.* 406. *nu.* 3. 4. *par.* 1. *recen.*

18 Amplia vt ex obſeruantia 30. annorum non ſolum beneplacitum, & alias ſolemnitates, ſed etiam vtilitatem interueniſse præſumatur, & alienatio dicatur includere in ſe beneplacitum cum qualitate validitatis, & vtilitatis. *dec.* 221. *nu.* 5. *par.* 4. *diu. & dec.* 684. *nu.* 1. *par.* 2. *recen. & dec.* 212. *nu.* 10. *& dec.* 254. *nu.* 26. *& dec.* 94. *n.* 9. *par.* 7. *rec. Seraph. dec.* 1307. *nu.* 7. *Gregor. XV. dec.* 343. *nu.* 1. *& ibi Add. num.* 4. *Manti. dec.* 101. *nu.* 2. *Buratt. dec.* 45. *nu.* 6. *& ibi Add. nu.* 7. *Add. ad dec.* 12. *nu.* 1. *& ſeqq. latè par.* 3. *recen.*

Nam eo ipſo quod præſumitur ſolemnitas, præſumitur etiam vtilitas interueniſſe, quia vna præſumptio venit

19 in conſequentiam alterius. *Manti. d. dec.* 101. *n.* 3. *& par.* 5. *recen. dec.* 277. *nu.* 6. *& ſeqq. & par.* 7. *deciſ.* 202. *nu.* 11. *cum infra not. cap.* 20. *n.* 6. *& ſeqq.*

20 Ita vt qui retinet rem Eccleſiæ, tali caſu releuetur ab onere probandi vtilitatem, & Eccleſiæ contrarium dicenti incumbat onus probandi damnum, & nullitatem alienationis plenè, & concludenter, nec ſufficiat præſumptiua probatio. *dec.* 684. *nu.* 2. *par.* 2. *recen. & d. dec.* 94. *nu.* 10. 11. *par.* 7. *& apud Seraph. dec.* 1073. *nu.* 10.

21 Secundo principalem concluſionem declara, vt ex lapſu 30. annorum ſolemnitas præſumatur, vbi non adeſt contraria præſumptio, in terminis beneplaciti Apoſtolici. *Seraph. dec.* 671. *nu.* 8. *& par.* 7. *recen. dec.* 94. *nu.* 16. *& par.* 8. *dec.* 73. *n.* 11. 12. 13. *& dec.* 103. *nu.* 13. *& par.* 9. *to.* 1. *dec.* 114. *n.* 16 vbi quod præſumptio validi beneplaciti Apoſtolici, ſiue vtilitatis, & validitatis reſultans ex curſu temporis tollitur ex contraria præſumptione damni, & læſionis Eccleſiæ reſultante ex alienatione facta in conſanguineos, ſeu contra formam fundationis, ſeu de vniuerſo patrimonio beneficij.

22 Tertio declara, vt ex curſu 30. annorum omnia ſolemniter geſta præſumantur, niſi ex tenore inſtrumenti appareat non fuiſſe ſeruatas ſolemnitates, vel male adhibitas *vt apud. Cavaler. dec.* 613. *nu.* 2. 3. *& Coccin. dec.* 101. *n.* 7. vel non fuiſſe ſeruatam formam reſcripti veluti exceſſum in facultate alienandi, *vt in dec.* 430. *nu.* 3. *par.* 2. *recen.*

23 Sed circa hanc declarationem videtur bona diſtinctio. *Addentis ad Buratt. dec.* 120. *nu.* 41. quam auctoritate Rotæ etiam comprobat; Vel enim ſolemnitas debet interuenire in ipſo actu, & tunc ſi in inſtrumento contractus de ea non appareat, curſus temporis non ſufficit ad illam præſumendam: aut poteſt interuenire ante vel poſt actum, & hoc caſu præſumitur ex lapſu 30. annorum; negatiua enim tunc probatur ex inſpectione inſtrumenti, quando affirmatiua de neceſſitate debet probari ex illo inſtrumento. *Rot. dec.* 5. *nu.* 4. *in fi. par.* 1. *diuerſ. & dec.* 84. *nu.* 7. *par.* 2. *& coram Andr. dec.* 32. *num.* 7. Vel quando ex ipſo inſtrumento clarè conſtat, nullo modo fuiſſe adhibitas ſolemnitates. *Cavaler. d. dec.* 613. *nu.* 2. *& diuerſ. par.* 1. *dec.* 4. *nu.* 4. *cum allegatis*

gatis per Garz. de benef. par. 12. d. cap. 2. nu. 194. & ſeq. Add. ad Buratt. loco citato, & Vrſell. d. concl. leg. 85. nu. 148. in fi.

24 Quarto declara, vt non procedat deficiente probatione tituli, cui ſolemnitas adhærere debet: non enim ex curſu temporis ſimul cum ſolemnitatibus etiam titulus præſumitur, primo ne detur concurſus tot præſumptionum: ſecundo quia non poteſt præſumi qualitas ſolemnitatis, vbi non conſtat de ſubſtantia actus. *dec. 57. n. 15. & ſeqq. & dec. 191. nu. 14. 15. par. 7. recen. poſt Seraph. dec. 1042. num. 4.* quibus congruit *dec. 208. par. 4. diuerſ.* vbi quod ex curſu temporis non eſt præſumenda licentia alienandi, ſeu conſenſus Papæ, & etiam confirmatio Apoſtolica ne præſumptiones multiplicentur contra *l. 1. vbi Bal. C. de de dot. promiſſ.*

Neque obſtat *dec. Manti. 57.* in qua firmatur, ex obſeruantia, & curſu temporis præſumi conceſſionem in emphyteuſim, quia in eadem deciſione non dicitur, dictam conceſſionem præſumi etiam ſolemnem, & vtilem, ſed immo reſeruatum fuit videre de ſolemnitate, & vtilitate, vt in fine d. deciſionis, & bene declaratur *in d. dec. 57. par. 7. recen.*

Similiter non obſtat *dec. 534. n. 2. 3. par. 1. diuerſ.* quam ſecuta eſt *Rot. dec. 122. nu. 5. 6. & dec. 406. num. 3. in fi. par. 1. recen. & coram Millino. dec. 11. nu. 1. 2.* vbi quod, ex poſſeſſione 30. annorum cum præſumatur titulus, multo magis præſumitur verificatio, & iuſtificatio ipſius tituli. Etenim in caſu dictarum deciſionum conſtabat de titulo, nempe de ſupplicatione, & gratia, agebatur autem de verificanda narratiua ipſius ſupplicationis, quo caſu dictum fuit, ex obſeruantia tanti temporis præſumi verificationem tituli, ſicut præſumeretur ipſe titulus, non autem quod præſumatur, & titulus, & verificatio tituli: Maximè enim differt præſumere ſubſtantiam tituli, & illius verificationem, vt præciſè reſpondet *Rot. d. dec. 534. nu. 2. par. 1. diuerſ.*

25 Quinto declara, vt non procedat, ſi beneplacitum fuit reſeruatum ſub conditione, *prout in vna Anconitana Terrarum 28. Ianuar. & 18. Aprili 1581. corã Blanchetto.* reſolutum refert *Garz. d. par. 12. cap. 2. nu. 183.* vbi quod beneplacitum Sedis Apoſtolicæ etiam ſpatio 40. annorum præſumi non poterat, quia cum fuerit poſitum in conditione, & non ſit ſolemnitas iuris communis requirebatur tempus antiquum.

Sed in vna *Romana Caſalis Longhezze 23. Martij* 1594. *coram Seraph. quæ eſt inter illius impreſſ. dec. 1070. ſub n. 2.* cum facta eſſet difficultas circa præſumptionem licentiæ Capituli, ex quo reſeruata fuerat ſub conditione, aliqui ex Dominis reſponderunt, hoc non impedire præſumptionem, *vt not. etiam Garz. d. cap. 2. nu. 184.*

26 Sexto declara, vt non procedat producto titulo expreſſo qui ſit inſufficiens ac vitioſus: tunc enim ceſſat præſumptio alterius tituli ſufficientis, & quælibet alia præſumptio ex curſu temporis, & obſeruantia deducta. *Seraph. dec. 671. n. 8. & dec. 1235. n. 4. Merlin. dec. 887. nu. 27. Duran. dec. 205. num. 15.* vbi quod producens titulum inualidum præſumitur meliorem non habuiſſe, *& diuerſ. par. 2. dec. 84. nu. 7. & par. 4. d. dec. 208. nu. 2. & recen. par. 7. dec. 94. nu. 39. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec. 702. & recen. par. 10. dec. 336. nu. 30. cum adduct. per Add. ad dec. 12. nu 24. par. 3. recen. & Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. eccleſ. obſeru. 4. §. primo in fi. & obſeru. 2. §. 2. & Garz. de benef. d. cap. 2. nu. 188. & ſeq.*

27 Subdeclara niſi talis titulus ad alium effectum productus fuerit: quia productio vnius tituli ad vnum finem, & effectum non tollit præſumptionem alterius tituli melioris allegatam ad alium finem, & effectum diuerſum. *dec. 191. nu. 10. 11. 12. & dec. 225. nu. 10. par. 5. recen.* vbi, cum productus fuiſſet conſenſus Vicarij in alienatione iuriſpatronatus Eccleſiaſtici adhibitus, di-

ctum fuit, per hoc non elidi præſumptionem beneplaciti Apoſtolici ex obſeruantia, & lapſu 30. annorum reſultantem: quia talis conſenſus non fuit adhibitus ad effectum oſtendendi, eſſe ſatisfactum *Extrauagan. Pauli II. de rebus eccleſ. non alien.*, ſed productus fuit ex abundanti, & pro maiori cautela, & ad magis remouendum ſcrupulum iuris communis, quo attento in tranſlatione patronatus, ſiue eccleſiaſtici, ſiue laicalis (niſi actum eſſet de donatione facta compatrono) videbatur adhibendus conſenſus ordinarij. *ſequitur Rot. dec. 44. n. 8. par. x. recen.*

28 Subdeclara iterum, niſi confirmatio inualida producta eſſet ab eo qui alienationem impugnat: quia tunc non tollitur præſumptio alterius confirmationis validæ ex diuturnitate temporis oriens. *Creſcen. dec. 21. n. 4. de probat. cum alleg. per Ricc. in prax. rer. for. eccleſ. dec. 34. nu. 5. in fi.*

29 VI. Declara, vt non procedat ſtante interpellatione, ſeu mota lite, quia præſumptio ſolemnitatum oriens ex curſu tẽporis fundatur in taciturnitate partis; in terminis beneplaciti Apoſtolici *dec. 57. nu. 14. & dec. 202. nu. 8. 9. par. 7. recen.* vbi quod obſeruantia 30. annorum ad hunc effectum requiſita deficere dicitur, ſi intra tempus 30. annorum fuerit reclamatum, & ad hoc ſufficit quælibet contradictio, & reclamatio etiam extraiudicialis.

30 Subdeclara niſi poſt interpellationem effluxerint tot anni qui ſufficiant ad præfatam præſumptionem inducendam. *Seraph. dec. 792. num. 5.* vbi de lapſu 30. annorum poſt litem motam, *& dec. 122. nu. 8. par. 1. recen.*

Vel niſi lis mota fuerit poſt præſcriptionem iam completam. *Seraph. dec. 1027. nu. 14.*

31 Vel niſi lis terminata fuerit per tranſactionem vel per ſententiam fauorabilem, quæ præſcriptionem, & præſumptionem ortam ex diutina poſſeſſionem nõ interrumpit. *Seraph. d. dec. 1027. n. 14. & diuerſ. par. 1. deciſ. 534. n. 6.*

32 Subdeclara ſecundo, dummodo interpellatio, ſeu proteſtatio fuerit intimata vel deducta ad notitiam partis: quia proteſtatio clandeſtina nullum operatur effectum ad fauorem proteſtantis, & non elidit præſumptionem quæ ex curſu temporis reſultat. *Seraph. d. dec. 1027. nu. 10.*

33 VII. declara, vt præſumptio beneplaciti Apoſtolici, quæ ex curſu temporis elici ſolet, ceſſet vbi conſtat de defectu cauſæ, & vtilitatis eccleſiæ. *dec. 10. nu. 15. par. 9. to. 1. recen. & deciſ. 165. nu. 15. par. 10.*

34 VIII. declara, vt ex curſu temporis cum obſeruantia non præſumatur beneplacitum Apoſtolicum, vbi conſtat de alteratione antiquarum inueſtiturarum, *d. dec. 165. nu. 15. par. 10. rec. & apud Merlin. dec. 764. nu. 4. & dec. 775. nu. 10. & ſeqq.*

35 IX. declara vt ex curſu temporis beneplacitum non præſumatur ad effectum probandi ex vnica locatione ſolemni quod res ſit ſolita alienari. *deciſ. 711. nu. 2. par. 4. tom. 3. rec. cum infra not. cap. ſeq.*

36 X. declara, vt beneplacitum non præſumatur, ſi materia à iure ſit improbata, & imperſcriptibilis, quia tunc lapſus 30. annorum cum obſeruantia non ſuffragatur, ſed requiritur immemorabilis cum fama priuilegij. *deciſ. 97. nu. 11. par. 10. recen.* vbi de iure decimandi in antiquis inueſtituris laicis conceſſo, cuius laici ſunt incapaces.

Et quod ex curſu temporis non præſumitur beneplacitum in alienatione decimarum in laicos facta ratione ſuperius dicta, quia ſcilicet laici decimarum ſunt incapaces, nec poſſunt eas præſcribere, præſertim poſt Concilium Lateranenſe, *dixit Rot. apud Duran. dec. 205. num. 13. & ſeqq.* vbi quod ſi admitteretur talis præſumptio, redderetur eluſoria iuris diſpoſitio *in can. 1. q. 16. cap. cauſam quæ. de præſcript. & cap. prohibemus. de decim.* & apud eundem *Duran. dec. 223. num. 10. & ſeq.* vbi quod nec præſumitur ſeruata forma

lite-

literarum, ſi in euidentem.

37 Subdeclara ſi decimæ quoad commoditatem fructuum ad breue tempus, vel ad ſummum ad vitam concedantur; quia cum talis commodi etiam laici ſint capaces, tunc ex lapſu temporis cum obſeruantia induceretur confirmationis Apoſtolicę prę ſumptio ſufficiens ad validitatem actus. *dec. 97. num. 9. 10. par. 10. rec.*

38 Poſtremò dictam principalem concluſionem declara, vt procederet ante Conſtitutionem Sa. me. Vrbani Octaui editam die 5. Iunij. 1641., in qua omnia, & qualiacumque in præiudicium Eccleſiarum per quoſcumque ſufficienti, & legitima facultate Apoſtolica non munitos facta, geſta, cum omnibus, & ſingulis inde ſecutis, & quocumque tempore etiam longiſſimo executioni demandatis ac obſeruatis declarantur nulla ipſo iure, & inualida, adeo vt nulla inde approbatio vel præſumptio beneplaciti Apoſtolici, neque aliqua bona fides, poſſeſſio, vel quaſi, aut præſcriptio ex eis vnquam reſultare poſſit; nam hodie ſtante dicta Conſtitutione beneplacitum ex curſu temporis non præſumitur, ſed expreſſum requiritur, & in contractibus cum eccleſia celebratis de verbo ad verbum regiſtratum, *vt in Barchinonen. exemptionis.* 13. *Iunij.* 1646. §. *tum quia, & in Tiburtina affictus.* 19. *Iunij.* 1648. *coram Eminentiſsimo Corrado, impreſſa par.* 10. *recen. in ordine deciſ.* 219. *vbi ſub nu.* 5. quod hoc refugium beneplaciti præſumpti hodie ceſſat ob Conſtitutionem prædictam, *& in Leodien. dominiorum.* 25. *Iunij.* 1649. §. *vlt. coram eod. quæ eſt dec.* 336. *ead. par.* 10. *& in Romana deuolutionis domus.* 4. *Decembr.* 1651. *in ſi. coram R. P. D. Bicchio, & in Rauennaten. domus.* 14. *Iunij.* 1649. §. *Nec huiuſmodi in ſi. &* 17. *Martij.* 1651. §. *præſumptio vero. in ſi. coram Reuerendiſsimo Tarraconen.*

39 Sed no. quod dicta Vrbani Conſtitutio expreſsè præferat centenariam, & immemorabilem præſcriptionem, concurrentibus tamen de iure requiſitis, & in caſibus, in quibus per ſacros canones ſeu Concilia vniuerſalia, vel Conſtitutiones Apoſtolicas illis non derogatur, *vt not. Add. ad dec.* 12. *nu.* 33. *par.* 3. *recen.*, *& dictum fuit in Romana domus, ſeu Palatij.* 18. *Iunij.* 1657. *coram R. P. D. Albergato*, in qua reſolutum fuit, non obſtare Vrbanam Conſtitutionem, quia ante illius editionem completa erat centenaria.

40 Item no. quod in Regno Poloniæ locum non habet dicta Conſtitutio, & ideo ibi ſufficit beneplacitum præſumptum ex curſu 30. annorum cum obſeruantia ſubſecuta, *vt in Cracouien. iuris reſpondendi* 28. *Iunij.* 1651. *coram R. P. D. Bicchio:* & dictam Conſtitutionem non obſtare capitulis, & locis dicti Regni ſtante immemorabili conſuetudine, quod Epiſcopi alienent cum conſenſu ſui Capituli abſque beneplacito Apoſtolico, per Sacram Congregationem Eminentiſſimorum Cardinalium Sac. Concilij Tridentini interpretum, declaratum refert, *Rot. dec.* 200. *nu.* 15. *in fine, par.* 10. *recen. de qua infra cap.* 27. *in ſi.*

Solemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ quando nõ requiratur.

CAP. XV.

Quibus caſibus in alienatione rerum Eccleſiæ ſolemnitas præſumatur, oſtendimus: nunc quando alienatio teneat etiam ſine ſolemnitate, videndum ſupereſt; nam plures caſus, quibus ſolemnitas non requiritur, recenſet Gl. in Auth. de non alien. aut permutan. rebus Eccleſ. §. Nos igitur, verbo, huiuſmodi, & latius proſequitur Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 51. per tot. Rebuff. de alien. rer. Eccleſ. à nu. 24. Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. §. 9., de quibus ſingulis, aut pleriſque quæ fuerit ſententia Rotæ, ſeorſim ſubijciam.

Solemnitas non requiritur in alienatione facta per Papam, neque auctoritate, aut de mandato Papæ, neque in contractu cum ipſo Papa celebrato.

§. I.

Ad materiam Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 27. nu. 2. & q. 44. & q. 45. per tot. Garz. de beneſ. par. 12. cap. 2. nu. 180. & ſeq. Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. nu. 187. 190. 193. & ſeq. Ricc. in prax. rerum for. Eccleſ. dec. 37.

SVMMARIVM.

1 *Solemnitas non requiritur in alienatione facta per Papam, neque auctoritate Papæ, aut de illius mandato, ſeu cum ſcientia, & preſentia Papæ. nu. 7.*

2 *Papa in bonis Eccleſiarum liberam habet poteſtatem.*

3 *Papa non eſt ſimplex adminiſtrator rerum eccleſiarum, ſed dominus abſolutus.*

Ideò poteſt vendere bona Eccleſiarum vt ſua. nu. 4.

Et præueniendo aut concurrendo cum inferiori poteſt de bonis Eccleſiæ diſponere, non obſtante quod Prælatus inferior eadem bona alij conceſsiſſet. n. 5.

6 *Auctoritas ſuperioris præualet facto cuiuſcumque inferioris, in quo ſemper cenſetur præſeruata.*

8 *Solemnitas non requiritur, ſi cum Papa contractum fuerit.*

Amplia vt nu. 9.

10 *Solemnitas non requiritur, vbi adeſt Papæ auctoritas etiam præſumpta ex curſu temporis.*

Declara vt nu. 11.

12 *Alienatio facta per Papam valet non obſtante prohibitione alienationis in fundatione cum decreto irritanti.*

13 *Solemnitas non requiritur, vbi Papa legitimè interpoſuit ſuam auctoritatem, aliàs ſecus.*

1 IN alienatione facta per
Papam ſiue auctoritate
Papæ, & de illius manda
to alia ſolemnitas non
requiritur ex ſupra *not. cap. 5. nu. 22. cap. 6. nu.*
8. & cap. 9. nu. 11. & ſeqq.

2 Etenim Papa in bonis Eccleſiarum
liberam habet poteſtatem, & plenariam diſpoſitionem, *vt in d. cap. 9. nu.*
15. & apud Manti. dec. 76. n. 2. & dec. 322. nu. 10. & in dec. 11. nu. 7. par. 2. recen. & in dec. 39. nu. 32. & ſeqq. par.
8. vbi quod Papa non eſt ſimplex ad-
3 miniſtrator rerum Eccleſiarum, vt ſunt
alij Prælati inferiores, ſed eſt dominus
abſolutus, & ideo poteſt vendere bo-
na Eccleſiarum vt ſua, & vti dominus,
4 non autem vt ſimplex adminiſtrator,
vel diſpenſator; immo præueniendo,
aut concurrendo cum alijs inferioribus
poteſt, non obſtante conceſſione facta
5 per Prælatum de bonis ſuæ Eccleſiæ,
de ijſdem bonis diſponere, alteri illa
concedendo, & alienando, etiam quod
pro obſeruatione contractus Prælatus
dicta bona hypothecaſſet: cum in om-
6 ni contractu etiam iurato ſemper intel-
ligatur præſeruatum factum, & aucto-
ritas ſuperioris, quæ præualet facto
cuiuſcumque inferioris.

7 Conſequenter vbi interuenerit Pa-
pæ auctoritas, ſeu preſentia, & ſcientia, non eſt neceſſarius conſenſus aut citatio aliorum qui aliàs de iure citari, aut conſentire deberent, cum Papa in locum illorum ſubintret. *dec. 207. nu. 7. 8. 9. par. 4. diuerſ.* & ceſſet inferioris, vbi adeſt ſuperioris auctoritas, quæ ſemper excepta intelligitur vt eſt ſuperius proxime dictum, *& apud Seraph. dec. 1027. nu. 1. 8. & dec. 1042. nu. 2. verſ. Et hac opinio: cum adduct. per Ricc. in prax. rer. for. Eccleſ. dec. 37. nu. 1. 2. & diuerſ. par. 1. dec. 106. n. 4.* vbi quod idem operatur preſentia, ac Signatura Sanctiſſimi.

8 Amplia principalem concluſionem
etiamſi

etiamſi cum ipſo Papa contractum fuerit. *Seraph. d. dec.* 1027. *n.* 1.2.3. vbi quod in ſimili alienatio quæ ex diſpoſitione ſtatuti fieri non poteſt inconſulto Epiſcopo, aut ſine conſenſu patris, alio conſenſu non indiget, ſi ipſi Epiſcopo alienetur, vel filius cum patre contraxerit.

9 Amplia etiamſi cum Papa, non vti Papa, ſed vti Titio, & priuata perſona contractum fuerit: nam hoc eo pertinet, vt non aquiratur Sedi Apoſtolicæ ſed ipſi Titio vt priuatæ perſonæ, & illius hæredibus, & ſucceſſoribus: verùm non inde ſequitur, illius conſenſum vti Papæ ratione ſolemnitatis requiſitum non interueniſſe: nam reſpectu aquiſitionis conſiderari poteſt duplex perſona in Titio, reſpectu vero conſenſus minime, non enim poteſt vti Titius conſentire, & diſſentire vti Pontifex. *Seraph. d. dec.* 1027. *nu.* 4. 5.

Sed no. quod repropoſita eadem cauſa Domini circa prædictam concluſionem non fuerunt concordes, nonnullis defendentibus, conſenſum Papæ interpoſitum vti à priuata perſona non poſſe interuenire pro conſenſu Papæ vti Papæ *per tex. in cap. cum inter vniuerſas. cum ibi not. per Gl. & Doctor. de elect.* Alijs contrarium ſentientibus per ea quæ tradit, *Tiraqu. de legibus connub. gl.* 7. *num.* 23. *cum ſeq.*; vnde ommiſſo hoc articulo ex alio capite fuit tentum pro validitate alienationis, nempe quia beneplacitum ex curſu temporis obtentum præſumeretur, *vt apud Seraph. d. dec.* 1042. *nu.* 1. *& Garz. de benef. d. par.* 12. *cap.* 2. *nu.* 181. *& ſeq.*

10 Tertio amplia, vt valeat alienatio ſine ſolemnitatibus etiamſi ſola Papæ auctoritas ex curſu temporis præſumpta concurrat, *vt apud Seraph. d. dec.* 1027. *nu.* 9. *& d. dec.* 1042. *nu.* 2.

11 Sed ſi cum ipſo Papa vti priuato contractum fuerit, ad effectum præſumendi beneplacitum ex curſu temporis 30. annorum, deducendum eſt tempus ipſius Papæ cum quo contractus fuit celebratus, quatenus aliquis probetur illatus metus, & vis pro celebranda venditione. *Seraph. d. dec.* 1027. *num.* 11. 12. vbi tamen quod metus non præſumitur in ſummis Pontificibus & multo minus, ſi res Pontifici vendita ſucceſſiuè alijs eodem pretio vendita fuerit, vt in caſu d. deciſionis.

12 Quarto amplia, licet in fundatione prohibita eſſet alienatio etiam in euidentem vtilitatem Eccleſiæ cum auctoritate Superioris: quia cenſetur excepta auctoritas Papæ: & licet decretum irritans comprehendat quamcumque auctoritatem etiam Apoſtolicam, hoc tamen intelligitur quando illa auctoritas Apoſtolica prouenit à Delegatis Apoſtolicis, ſed non quando prouenit ab ipſomet Papa: quia tunc niſi dicat, etiam per nos, non comprehenditur ipſe Papa. *d. dec.* 106. *num.* 2. 3. *par.* 1. *diuerſ.*

13 At prædicta omnia intellige, quatenus auctoritas Papæ legitimè fuerit interpoſita, ſecus ſi nulliter, & ſubreptitiè iuxta declarationem de qua ſupra *in cap.* 9. *nu.* 23. *& ſeqq. & dec.* 65. *nu.* 2. *par.* 2. *diuerſ.*

Solemnitates in re alienari ſolita non requiruntur.

§. 2.

Materia tex. in cap. 2. de feud. de qua Doctores in cap. de his qui feud. dare poſſ. Dec. conſ. 141. nu. 12. & conſ. 142. nu. 1. verſ. & prædicta, & n. 4. verſ. primo ergo. Guido Pap. dec. 100. & ibi Add. & dec. 154. Rebuff. de alienat. rerum Eccleſ. nu. 33. Clar. in §. emphyteuſis. quæſt. 6. Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. quæſt. 51. cap. 6. & quæſt. 61. & quæſt. 62. Menoch. de arbitr. caſ. 172. n. 2. Vrſill. ad Afflict. dec. 301. nu. 7. 8.

10. *Ricc. in prax. rerum for. Eccleſ. dec. 83. & in collectan. dec. par. 3. collectan. 512. & par. 4. collectan. 996. Molina de contract. diſput. 468. à num. 17. Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu. 296. & ſeqq. ad nu. 312.*

SVMMARIVM.

14 *Solemnitas non requiritur in alienatione rei ſolitæ alienari. Et quare n. 16 Amplia, vt n. 15.*

17 *Cauſa etiam in re ſolita alienari requiritur.*

18 *Solemnitas etiam in re ſolita alienari requiritur, quando ſolitum alteratur.*

19 *Alteratio, & noua qualitatis adiectio inducit nouam conceſſionem, quæ nouam requirit ſolemnitatem.*

20 *Alterata prima Inueſtitura reſpectu nominationis in defectum generationis, requiritur noua ſolemnitas.*

Solemnitas noua requiritur alterato ſolito in alijs caſibus, de quibus num. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.

28 *Solitum alteratum dicitur circa ſubſtantialia quando in noua inueſtitura nouæ perſonæ fuerunt additæ in antiquis inueſtituris non appoſitæ; & tali caſu beneplacitum Apoſtolicum indubitatè requiritur.*

29 *Alterato ſolito circa accidentalia Conceſſio ſubſiſtit abſque beneplacito Apoſtolico ex ſententia Calder. conſ. 11. Contraria opinio verior, & à Rota approbata, reiecta Calder. Sententia num. 30.*

31 *Solitum quando alteratum non dicatur.*

32 *Soliti alteratio an vitiet totam locationem, an ipſa vitietur.*

33 *Indiuidua quando dicatur Conceſſio, vel ſecùs ad effectum, vt in totum ſuſtineatur, vel corruat propter ſoliti alterationem.*

34 *Alterari an poſſit ſolitum ex cauſa remunerationis.*

35 *Solemnitas noua requiritur etiam in re ſolita alienari ceſſante cauſa primæ Conceſſionis.*

Item ſi res ſolita Concedi fuerit incorporata menſæ Prælati n. 36. Et quando incorporata dicatur nu. 37.

Item ſi Eccleſia ſit enormitèr læſa n. 38.

39 *Eccleſia quando enormitèr læſa dicatur ad effectum, vt non ſuſtineatur Conceſſio ſinè beneplacito Apoſtolico etiamsì res eſſet aliàs concedi ſolita.*

40 *Renouatio locationis licèt teneat abſque ſolemnitatibus, quando bona Eccleſiæ ſunt ſolita locari, tamèn ſecus eſt, ſi renouatio fit in Conſanguineos.*

41 *Solitum quod res alienetur probari debet, nec ſtatur aſſertioni Partium.*

42 *In ſolito ſe fundans debet illud acceptare cum omnibus ſuis qualitatibus.*

43 *Solitam rem eſſe alienari probatur per duas Conceſſiones minus ſolemnes cum curſu 40. annorum, aut per vnam ſolemnitèr factam.*

44 *Conceſſio vnica ſolemnis quando adducitur requiritur quod verè, & realitèr beneplacitum Apoſtolicum in ea interuenerit, nec præſumptum ſuffragatur; & quarè nu. 45.*

46 *Locationes duæ quando adducuntur ad effectum probandi, quod res eſt ſolita locari, debent eſſe duæ ſeparatæ, ac diſtinctæ per diſtincta, & ſeparata inſtrumenta diuerſis temporibus celebrata.*

47 *Aſſertioni partium non ſtatur in prohibitis, & in ſpecie in materia alienationis rerum Eccleſiæ.*

48 *Confirmatio prioris locationis cum eiuſdem inſertione non probat duplicem Conceſſionem, ſed prò vnica reputatur, ſi de præcedenti locatione aliundè non Conſtet.*

49 *Renouatio Emphyteuſis non eſt nouus titulus etiamsì in renouatione dicatur, & de nouo concedimus.*

50 *Locationes duæ eiſdem perſonis factæ, aut de eadem re prò vnica reputantur.*

41 So-

14 SOlemnitas non requiritur in alienatione rei ſolitæ alienari puta locari, vel in Emphiteuſim concedi *dec. 360. num. 12. 17. par. p. diu. quæ eſt inter impreſſas Cæſar. de Graſſ. dec. 4. de rebus Eccleſiæ non alien. & dec. 160. n. 3. & dec. 311. n. eodem par. 2. & deciſ. 722. num. 2. par. 4. diu., & dec. 463. nu. 7. rec. par. 4. & dec. 241. nu. 1. & dec. 261. nu. 2. ead. par. 4. to. 2. & dec. 711. nu. 7. par. 4. to. 3. & dec. 282. n. 18. par. 6. & dec. 243. nu. p. par. 7. & dec. 39. num. 42. par. 8. rec. Cæſar. de Graſſ. dec. 3. nu. 4. dict. tit. de reb. Eccleſiæ non alien. Mohedan. de locat. dec. 8. nu. 1. Seraph. dec. 1174. n. 5. & dec. 1490. n. 2. Penia dec. 843. n. 12. Merlin. dec. 756. nu. 1. & 13. & dec. 764. nu. 3. verſ. Nec obſtat*

15 Amplia vt non ſolùm ſolemnitates de iure communi requiſitæ non exigantur, ſed nequè beneplacitum Apoſtolicum *d. dec. 282. nu. 18. par. 6. rec. & dec. 155. nu. 4. par. 8.*

16 Et ratio eſt, quia conſuetudo alienandi conuertitur in naturam, & non dicitur ampliùs alienatio, ex quo ſemèl exiuit de menſa, ſed potiùs exequutio antiquæ alienationis; Quando enim res fuit ſemèl alienata cum debitis ſolemnitatibus, videtur ex tunc ordinatum quaſi in vim illius primæ alienationis, vt de cætero poſſit alienari *Cæſar. de Graſſ. d. dec. 3. nu. 13. 14. & dec. 4. nu. 19. & ſeqq. de reb. Eccleſiæ non alien.*

17 Sed principalem concluſionem ità accipe, vt licèt non requiratur ſolemnitas, requiratur tamèn cauſa, cum ſatis ſit ſolemnitatem remitti; Ideò ex eo quòd res eſt locari ſolita, non infertur ſemper eodem canone, aut pretio rem eſſe locandam, ſed Eccleſiæ vtilitas eſt inſpicienda, & ſi finita Emphyteuſi, aut prima locatione inueniatur, quì plus offerat, res debet concedi plus offerenti *Cæſar. de Graſſ. d. dec. 4. per tot. de reb. Eccleſiæ non alien., quem ſequitur Rota dec. 582. & dec. 607. in princ. par. p. diu.* vbi quod tale ſolitum non excludit, quin tempore conceſſionis debeat cedere alienatio, non in quamuis vtilitatem Eccleſiæ, ſed in euidentem *Merlin. qui plures deciſiones Concordantes refert dec. 887. nu. 22. & dec. 756. nu. 15. quæ eſt deciſ. 243. par. 7. rec. Rota rec. par. 4. to. 2. dec. 261. num. 3. & par. 7. dec. 36. nu. 12. & par. 9. to. 1. dec. 10. num. 6.*

18 Limita primò, dictam principalem concluſionem quando ſolitum alteratur *dec. 241. nu. 12. & dec. 261. nu. 3. par. 4. to. 2. rec. & dec. 711. nu. 15. par. 4. to. 3. Duran. dec. 250. nu. 22.*

19 Nàm ex alteratione, & nouę qualitatis adiectione iudicatur noua, ac diuerſa conceſſio, quæ ideò nouam requirit ſolemnitatē *dec. 180. n. 9. par. 2. diu. & dec. 36. nu. 11. & d. dec. 243. n. 14. verſ. alteratio quippe par. 7. & dec. 39. nu. 50. par. 8. & dec. 165. nu. 10. par. 10. rec. Merl. dec. 764. nu. 4.*

20 Hìnc alterata prima inueſtitura reſpectu nominationis in defectum generationis requiri nouam ſolemnitatem, reſpondit *Rot. apud Seraph. dec. 1490. nu. 7. & Duran. d. dec. 250. nu. n. 23.* vbi quod ſolitum fuit alteratum, quia Domus ſolita concedi ad generationem conceſſa fuit ad nominationem.

21 Similitèr, ſi res erat ſolita locari ad tertiam generationem hoc pacto, vt in defectum generationis vnica fieret nominatio, & in noua conceſſione actum fuerit, vt in defectum generationis etiam ſecunda nominatio fieret *Rota rec. par. 4. to. 2. dec. 241. nu. 13. & ſeqq. & dec. 261. nu. 23. & deciſ. 284. nu. 10. & 11.*

22 Similitèr ſi prima inueſtitura erat reſtricta ad maſculos tantum, vel ad maſculos, & fæminas deſcendentes per lineam maſculinam, poſterior verò facta fuit prò maſculis, & fæminis deſcendentibus per lineam tàm maſculinam quàm fæmininam cum clauſula ad habendum, vel pro deſcendentibus

ex linea maſculina, & in eorum defectum pro extraneo *d. dec. 36. n. 10. par. 7. rec. & d. dec. 165. num. 10. par. 10. recen.*

23 Similiter ſi in prima conceſſione adſit pactum, ne res transeat ad extraneos, & fiat noua conceſſio cum pacto, vt res etiam ad extraneos tranſeat. *Rot. in Imolen. bonor. 21. Maij. 1593. coram Card. Pamphilio, & in alia Mediolanen. bonorum coram Orano relatis per Vrſell. concl. Legal. 85. nu. 278. & ſeq. & Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu. 300.*

24 Similitèr ſi tempora petendi renouationem de 29. in 29. annos prorogata fuerint in noua conceſſione ad 60. in 60. *dec. 165. nu. 11. par. 10. rec.*

25 Similitèr ſi res erat ſolita locari 100. & locatio fuit redacta ad 50. *d. dec. 243. nu. 14. par. 7. rec.*

26 Similitèr ſi res manui mortuę in emphiteuſim concedatur, cui numquam anteà conceſſa fuerit *Rota in Rom. deuoluit domus 4. Decembris 1651. §. fi. R. P. D. Bichio.*

27 Similitèr ſi additæ fuerint plures generationes in vltima inueſtitura, quæ in primis conceſſionibus non fuerunt appoſitæ *Merl. dec. 764. nu. 5. & rec. par. 8. d. dec. 39. n. 49. 51. & par. 10. d. dec. 165. nu. 12. 13.*

28 Et ſi in noua inueſtitura fuerit addita noua perſona, ſolitum alteratum dicitur circa ſubſtantialia, quo caſu beneplacitum Apoſtolicum indubitatè requiritur, *vt in eiſdem deciſionibus num. cit.*

29 Vbi autèm alteratio contingit circa accidentalia, conceſſionem ſubſiſtere tenuit *Calderin. conſ. 11. cum alijs relatis in d. dec. 39. nu. 51. par. 8. rec.* quæ tamèn articulum non decidit. Sed aliàs reprobata ſententia Calderini, & aliorum cum eo tenentium, nullam eſſe conceſſionem, ſolitumque alteratum dici non ſolum quando mutantur ſubſtantialia, ſed etiam quando præter ſolitum fit conceſſio, quià fieri non poteſt niſi ſecundum tenorem antiquæ inueſtituræ reſolutum fuit *in dec. 284.* 30 *num. 12. & ſeqq. par. 4. to. 2. rec.* vbi quod contra Calderinum tenuit *Rota etiam in cauſa Imolen. bonorum 21 Maij 1593. Cor. bo. me. Card. Pamphilio.*

31 Sed circa ſoliti alterationem adhùc nota, quod non diceretur alteratum ſolitum, neque inductus nouus contractus, ſi Iudex Comiſſarius confirmando antiquam locationem de conſenſu Conductoris canonem auxiſſet *Seraph. dec. 1307. nu. 9. & dec. 1338. n. 3. in fine.*

32 Item num ſoliti alteratio vitiet totam locationem, an ipſa vitietur, ſed non vitiet, Broccardicam eſſe opinionem *dixit Rota d. dec. 284. nu. 18. & ſeq. & dec. 261. n. 27. par. 4. to. 2. rec.* vbi quod videndum eſt, an materia ſit diuidua, nec ne, & quatenùs locatio ex voluntate contrahentium videatur indiuidua, dicendum eſt totam locationem corruere.

33 Materia autem ad hunc effectum dicitur indiuidua, quando conceſſio fuit facta ſub vnica canonis reſponſione, vel etiam ex veriſimili mente contrahentium *dec. 709. nu. 2. 6. 8. par. p. diu. & dec. 30. nu. 4. par. 1. rec. & d. dec. 261. nu. 28. 29. 30. par. 4. to. 2.* vbi quod intentio contrahentium colligitur ex coniecturis, & veriſimilitudine, veluti ſi ſint plura pacta in eodem Inſtrumento, quia præſumuntur correſpectiua, itaùt partes aliàs non fuiſſent contracturæ. *Congruit dec. 39. nu. 55. par. 8. rec.*

34 Item an ex cauſa remunerationis, poſſit Prælatus alterare antiquas conceſſiones, vide *dec. 243. par. 7. recen.* vbi ſub nu. 10. quod eſt concluſio in puncto iuris periculoſa, & ſub nu. 12. quod data vrgentia meritorum adhuc ea non poteſt ſuffragari, cum in alienatione rerum Eccleſiæ non tantùm cauſa ſed, & ſolemnitas requiratur.

35 Secundo eamdem principalem concluſionem limita, ſi ceſſauerit cauſa primæ conceſſionis, veluti ſi res inculta ab initio conceſsa fuerit, vt ad culturam redigeretur, & ad Eccleſiam

fuerit

fuerit depoſita) poſtquam ad culturam
redacta fu[illegible] enim non poteſt relo-
cari abſque legitimis ſolemnitatibus.
*Caſar. de Graſſ. d. dec. 4. nu. 12. de reb.
Eccleſ. non alien. Seraph. dec. 1490. nu.
7. & par. 7. rec. d. dec. 24[illegible] nu. 17. [illegible]
eſt inter impreſſ. Merlin. dec. 756.*

36 Tertio Limita ſi res ſolita concedi
fuerit incorporata menſæ Prælati, ve-
luti ſi finita lo[illegible]tione antè tempus ob
non ſeruata pacta per Conductorem
Epiſcopus, ſiuè Abbas, aut Monaſte-
rium rem locatam incorporauerit, quia
tunc præcedens locatio non habetur
ampliùs in conſideratione, ſed incipit
nouus ſtatus, & bona non poſſunt de-
nuò locari abſque ſolemnitate *dec. 311.
nu. 4. p. 2. diu. & dec. 241. nu. 5. & 6.
par. 4. to. 2. rec. & d. dec. 243. nu. 18.
par. 7. rec. intèr impræſſ. Merlin. deciſ.
756. n. eod. Creſcen. dec. 1. nu. 1. 2. de
rebus Eccleſ. non alien.* Res autem dici-
37 tur effecta de menſa Prælati, quando
Prælatus eam tenuit per annum ad ma-
nus ſuas, fructus percipiendo in Rom.
Molæ 4. Iulij 1603. Iuſto. Item quan-
do per Officiales ad id deputatos fuit
deſcripta res in libro menſæ, aut hoc
fuit declaratum per Prælatum in Me-
diolanen. bonorum 23. Ianuar. 1593.
*coram Orano relata per Vrſell. d. concl.
Legal. 85. nu. 26.*

38 Quarto Limita ſi Eccleſia ſit ænor-
miter læſa *d. dec. 311. nu. 4. par. 2. diu.*
Et dicitur enormiter læſa, ſi locatio fiat
39 minori pretio, quàm ab alio haberi poſ-
ſet. Ideò hoc caſu ei datur reſtitutio,
etiamſi locatio facta fuerit in forma
conſueta *Caſar de Graſſ. d. dec. 4. n. 15.
de reb. Eccleſ. non alien. inter impreſſ.
diuerſ. par. 1. dec. 360. nu. 9.*

40 Quinto Limita in locatione facta in
Conſanguineos, quia licèt bona Eccle-
ſiæ ſolita locari poſſint renouari abſque
ſolemnitatibus, attamen non licet re-
nouare in Conſanguineos *dec. 103. n.
14. par. 8. rec.*

41 Cæterum quod res alienari conſue-
uerit probari debet, nec ſtatur aſſertio-
ni partium *dec. 106. n. 4. par. 2. repeti-
ta in 4. par. [illegible]dine 722. & d. dec.
241. nu. 3. par. 4. to. 2. rec. & dec. 36.
nu. 9. par. 7. [illegible]9. nu. 46. & deciſ.
155. [illegible] fin. par. 8.*

Et quod non ſtatur aſſertioni Prælati
tamquam atteſtantis de re prohibita
alienari, quià aliàs de facili fraudes
committi poſſent *Rot. in Auenſ[illegible] Te-
nimenti 27. Iunij. 1583. cor. Rubeo.*

42 Et qui in ſolito ſe fundat, debet il-
lud acceptare cum omnibus ſuis quali-
tatibus, vnde ſi deducat locationem
ad probandum ſolitum, quæ ſit nulla,
non poteſt tali locatione iuuari *d. deciſ.
241. nu. 5. par. 4. to. 2. rec.*

43 Quando autèm res dicatur locari ſo-
lita, tetigit *Rota apud Mohedan. de lo-
cat. & cond. dec. 8. nu. 2.* vbi quod res
quæ eſt locata per decem annos dicitur
ſolita locari, licet *Dec. aliter ſenſiſſe vi-
deatur in Authen. qui rem. C. de Sacroſ.
Eccleſ.*

At ſucceſſiue amplectendo opinio-
nem *Decij in d. Aut. qui rem num. 20.*
firmauit Rota, hoc ſolitum non proba-
ri, niſi per duas locationes minus ſo-
lemnes cum curſu 40. annorum, aut per
vnam ſolemniter factam; ita *in d. dec.
160. nu. 5. par. 2. diuerſ. & deciſ. 241.
nu. 2. par. 4. to. 2. recen.* vbi quod eſt
communis opinio, & pluries in Rota
canonizata, *& dec. 711. nu. 8. par. 4.
to. 3. & dec. 36. nu. 7. par. 7. & dec. 39.
nu. 43. & dec. 73. nu. 10. & dec. 103.
nu. 15. & dec. 155. nu. 5. 7. par. 8. rec.
Seraph. dec. 1174. nu. 4. & deciſ. 1490.
nu. 3. & 5. Pen. dec. 843. n. 12. Duran.
dec. 250. nu. 18. & ſeq.*

44 Et quidem ſi vnica conceſſio ſolem-
nis adducitur ad effectum probandi,
quod res eſt ſolita alienari, tunc vt di-
catur ſolemnis, requiritur, quod vere, &
realiter interuenerit beneplacitum Apo
ſtolicum, nec ſufficit præſumpta confir-
matio ex obſeruantia, & lapſu etiam
longiſſimi temporis. *Seraph. dec. 434.
circa fi. & dec. 1451. num. 3. & deciſ.
1490. nu. 4. Duran. d. dec. 250. nu. 21.
& par. 7. recen. dec. 36. nu. 8. & par. 8.
d. dec. 39. nu. 45. & dec. 73. nu. 8. 9. &
ſeqq.*

ſeqq. & d. dec. 1[illegible] vbi quod conceſſio debet eſſe à principio ſolemnis, vel ſecundum requiſita de iure, vel cum beneplacito Apoſtolico, & iudicis executoris ſententia, quæ confirmet gratiam ſuper euidenti vtilitate Eccleſiæ fundatam, & ita abſque eo quod ſint demenda tempora vitæ Rectoris alienantis, vel alia impedimenta ad ſuſtinendam negatiuam decurſus 30. annorum, quæ tali caſu non conſiderantur.

45 Ratio eſt, quia ſi ad hunc effectum præſumeretur beneplacitum ex lapſu 30. annorum, plus operaretur vnica locatio cum lapſu 30. annorum, quam duæ quæ non tangerent metam 40. annorum *dec.* 711. *nu.* 12. *par.* 4. *to.* 3. *recen. & d. dec.* 155. *num.* 7. *par.* 8. vbi quod ſi ſolemnitas poſſet iuuari decurſu temporis quoad vnicam conceſſionem, non eſſet recurrendum ad duas tempore 40. annorum obſeruatas, dum vna ſemper ſufficeret cum præſumptione beneplaciti Apoſtolici ex decurſu 30. annorum.

46 Si vero adducantur duæ locationes, ſeu inueſtituræ ad effectum prædictum, opus eſt, vt ſint duæ conceſſiones ſeparatæ ac diſtinctæ per diſtincta ac ſeparata Inſtrumenta diuerſis temporibus celebrata, ita vt non ſufficiat quod in ſecunda fiat explicita mentio de prima, niſi de ea etiam aliunde conſtet, quia in prohibitis non ſtatur aſſertioni par-
47 tium & in ſpetie in materia alienationis rerum Eccleſiæ. *Seraph. dec.* 1451. *nu.* 3. *& dec.* 1490. *num.* 5. vbi quod confirmatio prioris locationis cum eiuſ-
48 dem inſertione non probat duplicem conceſſionem, ſed pro vnica reputatur, quia de illa præcedenti non conſtat niſi ex aſſertione contrahentium *vt in d. dec.* 160. *nu.* 4. *par.* 2. *diuerſ. & recen. par.* 8. *dec.* 39. *nu.* 46. 47. vbi quod renouatio emphyteuſis non eſt nouus ti-
49 tulus, ſed prioris tituli renouatio, etiamſi in ea dicatur, & de nouo concedimus..

Et propterea duas locationes eiſ-
50 dem perſonis factas pro vnica eſſe reputandas, habetur *apud Seraph. d. dec.* 1490. *n.* 6. *& Duran. d. dec.* 250. *n.* 20. Et ſimiliter ſi locationes duæ de eadem re factæ fuerint, veluti ſi domus, & apotheca fuerint ſeparatim locatæ, vnicam tantùm conceſſionem reſpectu diuerſorum corporum cenſendam eſſe, reſponſum legitur *apud Duran. deciſ. ead. num. eod.*

Res exiguæ, & Modici valoris, item inutiles, incertæ, ſteriles, & incultæ poſſunt alienari ſine ſolemnitatibus, & aſſenſu Apoſtolico.

§. 3.

Materia tex. in can. Terrulas. 12. *q.* 2. *& cap. ad aures, & cap. vt ſuper §. poſſeſſiones de rebus Eccleſ. non alien. de qua Rebuff. de alien. rerum eccleſ. nu.* 24. 59. 60. 124. *& ſeq.* Redoan. *de rebus Eccleſ non alien. q.* 9. *q.* 10. *& q.* 13. *Guidopap. dec.* 156. *& dec.* 158. *Maſcard. de probat. concl.* 75. *nu.* 23. 26. 27 *Gratia. diſcept.* 357. *nu.* 42. *& ſeqq. & diſcept.* 452. *per tot. Ricc. in prax. rer. for. Eccleſ. dec.* 39. *& in prax. rerum quotidianarum for. Eccleſ. reſol.* 510. *n.* 10. 11. *& in collectan. dec. par.* 4. *collect.* 996. *Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. n.* 293. *& ſeqq. & n.* 373. *& ſeq. Burſat. conſ.* 330. *à num.* 36. *Maſtrill. dec.* 39. *à num.* 8. *per tot.*

SVMMARIVM.

51 *Alienatio rerum exigui valoris valet ſine ſolemnitatibus, & auctoritate Papæ*

Papæ ex diſpoſitione can. Terrulas. 12. q. 2.

Et diſpoſitioni d. can. neque concilium Tridentinum, neque Paulina Conſtitutio derogarunt.

52 *Solemnitas non requiritur in alienatione rei omnino ſterilis. Declara, vt num. 55.*

Neque in alienatione rei omnino incertæ. Declara vt nu. 56.

54 *Solemnitas non requiritur in alienatione rei exigui valoris, quatenus concurrat præciſa neceſſitas, prædij exiguitas, & quod res ſit inutilis, & longe diſtans.*

57 *Solemnitas non requiritur in alienatione rei exiguæ, & incertæ, quatenus perſona ſit capax rei conceſſæ.*

58 *Sterilis res in emphyteuſim data ei qui illam fertilem fecit, poteſt in perpetuum concedi.*

59 *Conductor qui rem ſterilem ad culturam redegit, & illius hæres non poteſt expelli aut maiori penſione grauari, & quare nu. 60.*

Amplia etiamſi res non eſſet omnino ſterilis, ſed aliquam afferet vtilitatem num. 61.

62 *Vtilitas quanta eſſe debeat, vt intret diſpoſitio cap. ad aures de rebus eccleſ. non alien. eſt iudicis arbitrio remiſſum.*

63 *Conductoris qui rem meliorauit, hæres ſeu cognatus pro eadem penſione eſt præferendus, etiamſi extraneus plus offerat.*

Limita ſi eccleſia offerat hæredi meliorationes nu. 64.

65 *Diſpoſitioni cap. ad aures de rebus eccleſ. non alien. quilibet renuntiare poteſt.*

66 *Renuntiare quod conductor voluerit fauore per d. cap. introducto non præſumitur.*

67 *Renunciatum ſi fuerit pacto expreſſo diſpoſitioni cap. ad aures, in caſu quo eccleſia vellet pro ſe retinere, non eſt extedenda renunciatio ad caſum quo velit alteri relocare.*

68 *Diſpoſitio cap. ad aures. de rebus eccleſia non alien. non procedit niſi in conceſſione rerum ſterilium.*

51 EX diſpoſitione *can. Terrulas. 12. q. 2.* alienatio prædij exigui valoris tenet abſque ſolemnitatibus, & auctoritate Papæ *Seraph. dec. 401. n. 3. cum not. per Add. ad dec. 444. nu. 49. & ſeq. par. 4. to. 2. recen.* vbi quod Sac. Congreg. Eminentiſſimorum Cardinalium Sac. Concilij Tridentini interpretum cenſuit, neque per Paulinam Conſtitutionem, neque per Concilij Tridentini decretum fuiſſe derogatum diſpoſitioni d. canonis: cuius argumento neque in alienatione rei omnino ſterilis ſolemnitatem re-
52 quiri, *dixit Rot. par. 1. diuerſ. dec. 664. nu. 1. & apud Emin. Otthobon. dec. 210. nu. 1.* Neque in alienatione rei omni-
53 no incertæ. *dec. 624. nu. 11. par. 1. & dec. 631. nu. 3. par. 2. recen.*

54 Declara vt diſpoſitio d. can. procedat, quatenus concurrat præciſa neceſſitas, prædij exiguitas, & quod res ſit inutilis, & longe diſtans. *d. dec. 624. nu. 11. par. 1. recen.*

55 Item quatenus res ſit omnino ſterilis, ſecus ſi aliquam afferat vtilitatem, quia tunc ſolemnitatem requiri omnes conſentiunt. *d. dec. 664. nu. 1. par. 1. diuerſ.* & in his terminis intelligenda *dec. 11. nu. 5. par. 2. recen.* vbi quod is qui ad culturam reduxit fundum ſterilem non poteſt expelli, & quod procedit etiam in rebus Eccleſiæ, licet ſine cauſa, & ſolemnitate alienari nequeant.

56 Item declara vt procedat, quatenus incertitudo non ſit reducibilis ad certitudinem per ſpecificationem bonorum. *d. dec. 624. n. 11. par. 1. recen. & dec. 631. nu. 4. par. 2.* vbi quod non poſſunt dici decimæ omnino incognitæ, & incertæ, quando ius percipiendi decimas eſt certum, & radicatum penes eccleſiam, & ſpecificata ſunt loca, in quibus Eccleſiæ competit ius decimandi.

Digitized by Google

57 Item quatenus perſona, cui fit conceſſio, ſit capax rei conceſsæ: quia aliàs res etiam exigua, & incerta non poſset alienari ſine auctoritate Apoſtolica, vt de decimis, quarum laici ſunt incapaces, reſpondit *Rot. d. dec. 624. nu.* 12. *par. 1. & dec. 631. nu. 6. par. 2. recen.*

58 Sed circa conceſſionem rei ſterilis no. quod licet res Eccleſiæ non poſſint in emphyteuſim perpetuam concedi etiam cum ſolemnitatibus, cum de iure non valeat conceſſio emphyteuſis eccleſiaſticæ facta vltra tres perſonas, ſcilicet recipientis, filiorum, & nepotum *dec. 39. nu. 2. & num. 8. & ſeqq. par. 8. recen.* attamen res ſterilis in emphyteuſim data ei qui illam fertilem fecit, poteſt in perpetuum concedi ex diſpoſitione *cap. ad omnes. de reb. eccleſ. non alien. Rot. dec. ead. nu.* 14.

59 Item no. quod qui rem ſterilem ad culturam redegit, & illius hæres non poteſt expelli, aut maiori penſione grauari. *Rot. dec. 298. nu. 1. par. 1. diuerſ. & d. dec. 11. nu. 5. par. 1. recen. per tex. in d. cap.* ad aures, cuius diſpoſitio fundatur in eo, quod ſi finita prima loca-

60 tione non fieret reuouatio, & Eccleſia bona facta fertilia excluſis antiquis cultoribus alijs concederet, reſultaret quædam iniquitas, quæ in Eccleſia quę eſt cultrix iuſtitiæ admitti non debet *dec. 242. nu. 9. par. 2. diuerſ.*

61 Amplia, etiamſi res non eſſet omnino ſterilis, ſed aliquam afferet vtilitatem, veluti ſilua. *d. dec. 664. nu. 1. par. 1. diuerſ.*

62 Circa quam vtilitatem, hoc eſt quanta eſſe debeat de tempore conceſſionis, vt illius tex. diſpoſitio applicetur, iudicis arbitrio eſt commiſſum, cum iure cautum non reperiatur. *d. dec. 664. nu. 2. par. 1. diuerſ.*

63 Amplia, etiamſi extraneus plus offerat, quia adhuc cognati eorum, qui ad culturam reduxerunt, pro ſolita, & antiqua penſione ſunt præferendi iuxta opinionem aliquorum Dominorum de Rota, de qua *in d. dec. 360. nu. 6. par. 1. diuerſ.* vbi tamen quod magis placuit Rotæ expoſitio, & declaratio *ad d. cap. ad aures,* quam facit *Boich. in cap. Nulli. num. 6. de rebus Eccleſ. non alien.* Vbi quod ex cauſa æquitatis poſſunt concedi in perpetuam emphyteuſim terræ illæ quæ arabiles factæ ſunt, eis vel hæredibus illorum, quorum labore hoc factum eſt, niſi tempore contractus poſſint alijs concedi cum maiori vtilitate Eccleſiæ. Vnde ſi laborans, vel hæres vult tantum dare, quantum alius, præfertur

64 omnibus, ſed ſi non vult, repellitur: ſed tamen pro labore ſatisfaciendum eſt ei, ne defleat diligentiam adhibuiſſe; & ſic ampliatio prædicta limitabitur, quotieſcumque eccleſia offerat meliorationes hæredi meliorantis, quia tunc hæres extraneo plus offerenti non præfertur.

65 Rurſum no. quod diſpoſitioni d. cap. ad omnes. quilibet poteſt renunciare ex regula quod quilibet fauori pro ſe introducto renunciare poteſt. *d. dec. 664. nu. 3. par. 1. diuerſ.*

66 Verum iuri petendi renouationem inueſtituræ, de quo in d. cap. non præſumitur quis renuntiare voluiſſe: quia non eſt veriſimile, quod contrahentes renuntiando huic æquitati admittere voluerint vt Eccleſia alteri cuicumque relocaret, & deſcendentes eorum operas, & labores haberent deplorare. *d. dec. 242. nu. 10. par. 2. diuerſ.*

67 Ideo ſi ex pacto appareat renunciatum iuri petendi renouationem in caſu quo eccleſia vellet pro ſe retinere, non eſt extendenda renuntiatio ad caſum quo eccleſia vellet alteri relocare, ratione ſupradicta, & quia renuntiationes ſunt ſtricti iuris, & in eis non veniunt niſi quę ſpetialiter exprimuntur. *d. dec. 242. per tot. par. 2. diuerſ.*

68 Poſtremò no. quod diſpoſitio d. cap. ad aures. non procedit niſi in conceſſione terrarum ſterilium iuxta veriorem opinionē quę eccleſię libertati magis conſona videtur, ideo conductor prædij eccleſiæ ſiue vrbani, ſeu ruſtici quod fructum reddat, non poteſt prætendere prętationem. *Rot. dec. 219. nu. 22. & ſeq. par. 10.*

De

De alijs caſibus, quibus res Eccleſiæ ſine ſolemnitate allenari poſſunt.

§. 4.

Ad materiam Bal. in l. ſi pupillorum §. ſi pupillus. ff. de rebus eorum qui ſub tutela vel cura ſunt. Hoſtien. in cap. nouit. de his quę fiunt à Prælato ſine conſenſu capituli. Iaſ. in l. hoc legati. ff. de lega. 1. Feder. de Sen. conſ. 9. Socin. conſ. 52. alias 53. lib. 4. Oldrad. conſ. 182. verſ. & ſicut Dec. conſ. 341. n. 12. verſ. Accedit etiam conſuetudo Maſcard. de probat. concl. 75. nu. 24. Garz. de benef. par. 1. cap. 5. nu. 38. 39. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 95. dec. 96. dec. 99. & dec. 135. Rebuff. de alien. rer. eccleſ. num. 31. Boſſ. de alien. bon. eccleſ. à nu. 266. ad nu. 276. & rurſus num. 375. Add. ad Buratt. dec. 459. nu. 17. Bordon. reſol. regular. 27. nu. 63. Gratia. diſcept. forenſ. cap. 118. nu. 33. & ſeqq.

SVMMARIVM.

69 *Bona Eccleſiæ quæ ſunt difficilis recuperationis alienari poſſunt, inconſulto Pontifice, lege appoſita vt laicus expenſis, & periculo ſuo eas recuperet.*
Declara vt nu. 70. 71.

72 *Solemnitas non requiritur in alienatione neceſſaria, veluti facta in vim pacti de affrancando, vel in diſtractione bonorum Eccleſiæ quæ fit per iudicem pro ſolutione æris alieni.*
Declara vt procedat, quando iudex venit ad alienationem vigore obligati onis contractæ cum ſolemnitatibus, alias ſecus nu. 73.
Sub declara; vt nu. 74.

75 *Papæ auctoritas non eſt neceſſaria, ſi plura bona fuerint per laicum Eccleſiæ relicta, & pars alienetur pro ſoluendis debitis hæreditarijs.*
Limita vt nu. 76.

77 *Solemnitas non requiritur, ſi Epiſcopus de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis donet capitulo.*

78 *Alienatum ab Eccleſia non dicitur quod ſemper in eccleſiæ dominio retinetur.*

79 *Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ menſæ donare loco religioſo, multò magis ſuo capitulo, cui magis alligatur.*

80 *Solemnitas non requiritur in alienatione facta fauore eccleſiæ eidem Prælato ſubiectæ, & in Regulares eiuſdem Religionis, ac eidem Generali, & Capitulo ſubiectos.*

81 *Solemnitas in alienatione rerum Eccleſiæ non requiritur, ſi ſtatuto vel conſuetudine fuit remiſſa.*

82 *Statutum, & conſuetudo de pari procedunt.*

83 *Aſſenſus Apoſtolicus pro validitate alienationis non requiritur, vbi Paulina Conſtitutio non fuit vſu recepta.*

84 *Solemnitas non requiritur in extinctione, ſeu reductione penſionis, nam extinctio eſt fauorabilis.*
Limita vt nu. 88.

85 *Penſio conſtitui non poteſt ſine ſuperioris auctoritate.*
Neque diſtrahi. nu. 86.

87 *Solemnitas non requiritur in extinctione penſionis ſiue perpetuæ, ſiue temporalis, & ſiue in totum, ſiue pro parte penſio extinguatur.*

89 *Penſio ſemel extincta non reuiuiuit, niſi accedat nouus Papæ conſenſus.*

90 *Obligatio ſemel extincta per primum pactum de non petendo non reuiuiſcit per ſecundum de petendo.*

91 *Per penſionis tranſlationem prior extinguitur penſio; & noua creatur, ideo agitur ex ſecundis literis tranſlationis, non ex primis reſeruationis.*

92 *Solemnitas non requiritur in repudiatione hæreditatis ſeu legati Eccleſiæ relicti.*

93 Præ-

93 *Prælatus in aquirendis poteſt prǽiudicare ſuæ eccleſiæ, quantumcumque ſibi eſſet qualita ultro.*

Et hanc opinionem hodie ſeruat Rota, licet alias contrarium ſenſerit. nu. 94.

95 *Hæreditas cedi non poteſt, niſi prius ſaltem ordine intellectus adeatur.*

96 *Solemnitas non requiritur in ceſſione ſeu renuntiatione hæreditatis aut legati eccleſiæ relicti; quia talis ceſſio non eſt ordinata ad aquirendum principaliter, ſed ad renuntiandum, & momentanea aquiſitio non habetur in conſideratione.*

Limita ut nu. 97.

98 *Solemnitas non requiritur in remiſſione iuris quæſiti eccleſia per contrauentionem alterius.*

99 *Solemnitas nõ requiritur, ſi emphyteutę eccleſiaſtico caducitas remittatur.*

100 *Solemnitas, & aſſenſus Apoſtolicus requiritur in refutatione bonorum, quæ Monaſterio per alicuius ingreſſum quæruntur.*

PLures alij ſunt caſus, quibus res eccleſiæ ſine ſolemnitate alienari poſſunt.

Et primo bona Eccleſiæ non ſolum incerta (vt dictum eſt in præcedenti §.) ſed etiam certa, ſed difficilis recupera-
69 tionis alienari poſſunt inconſulto Pontifice, lege appoſita vt Laicus expenſis, & periculo ſuo eas recuperet, non obſtante iuramento de non alienando à Prælato pręſtito. *Rot. receń. par. 2. dec. 631. num. 3.*

70 Quod tamen intelligendum eſt de bonis, quæ ſolita ſint ab antiquo in emphyteuſim aut feudum dari ab eccleſia, & propter laicorum potentiam difficillime recuperari poſſint: ſecus vero, vbi bona numquam per prius fuerint infeudata, quia tunc neceſſariò requiritur beneplacitum Apoſtolicum, vt declarat *Rot. d. dec. 631. nu. 5.*

71 Item videtur intelligendum, quatenus ſubſit iuſta cauſa alienandi, videli-
72 cet quia aliter Eccleſiæ conſuli nequeat, vt ſenſit *Rot. dec. 336. num. 22. par. 10. recen. de quo tamen infra cap. ſeq.*

Secundo loco ſolemnitas non requiritur in alienatione neceſſaria, veluti in alienatione quę fit in vim pacti de affrancando iuxta *Seraph. dec. 1080. nu. 9.* vel in diſtractione bonorum Eccleſię, quę fit per iudicem ad effectum ſoluendi ęs alienum contractum ſub hypotheca generali bonorum Eccleſię. *ad dec. 97. num. 13. poſt. tract. Merlin. de pignor.*

Sed hoc procedit, quando iudex venit ad alienationē vigore obligationis contractæ cum ſolemnitatibus, alias ſecus; nam in tantū iudex valet deuenire ad alienationem, in quantum ſolemnitas interpoſita in natiuitate obligationis, cum porrigat ſuum effectum ad tempus alienationis, dicitur interpoſita ſuper eadem alienatione; vt declarat *Rot. d. dec. 97. num. 14. poſt Merlin. ad quod etiam faciunt ſupra not. cap. 8. n. 51.*

74 Declarationem tamen limita in caſu ſoluendi debita contracta ab aliquo auctore eccleſiæ, qui eidem bona ſua reliquerit: tunc enim ad diſtractionem iudicialem deueniri poteſt occaſione obligationis initę etiam ſine beneplacito Apoſtolico, cum tali caſu ęs alienum fuerit ab initio rite, & recte contractum, ex quo auctor eccleſię nullas tenebatur adimplere ſolemnitates, ſicque dicatur prouenire ex neceſſaria cauſa auctoris, & non ex voluntate eccleſię. *d. dec. 97. n. 15. 16. poſt Merlin.*

75 Et quod non eſt neceſſaria auctoritas Papę, ſi plura bona fuerint eccleſię relicta, & pars alienetur pro ſoluendis debitis hęreditarijs, reſpondit *Rot. diuerſ. par. 4. dec. 203. nu. 8. quæ eſt inter impreſſ. Manti. dec. 41.*

76 Sublimita, ſi eccleſia hęreditatem adiuerit, quia tunc bona cenſentur facta ipſius eccleſię propria, & ideo ſine beneplacito alienari non poſſunt. *d. dec. 203. nu. 3. par. 4. diuerſ.*

77 Tertiò non requiritur ſolemnitas, ſi Epiſcopus de bonis ſuę menſæ Epiſcopalis donet Capitulo, quia licet regu-

lariter

lariter Epiſcopus non poſſit alienare res ſuæ menſæ Epiſcopalis, niſi copulatiuè interueniant ſolemnitas, & vtilitas: attamen poteſt donare, & alienare ſuo Capitulo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alienando ſine ſuperioris licentia. *Rot. diuerſ. par.* 1. *dec.* 756. *nu.* 1. 3.

78 Et ratio eſt, quia non poteſt dici alienatum ab eccleſia, quod ſemper in dominio eccleſiæ retinetur. Item quia, ſicut Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ men-
79 ſæ Epiſcopalis loco religioſo donare, ita, & multo magis debet poſſe donare ſuo capitulo, cui magis alligatur. *deciſ. ead. nu.* 4. 5.

80 Quarto non requiritur ſolemnitas, ſi alienetur fauore eccleſiæ eidem Prælato ſubiectæ, & in Regulares eiuſdem Religionis, ac eidem Generali, & Capitulo ſubiectos. *in Romana reintegrationis, ſeù Monaſtery* 18. *Martij* 1657. *coram R. P. D. Beuilaqua.*

81 Quinto non requiritur ſolemnitas aliàs neceſſaria, ſtante contraria conſuetudine vel ſtatuto. *Emin. Otthob. dec.* 210. *nu.* 3. 4. vbi quod *Extrauagans* Ambitioſæ, ſicut non vendicat ſibi locum vbi viget contraria conſuetudo, ita neque vbi contrarium diſponitur per ſtatuta, cum ſtatutum, & conſuetu-
82 do à pari procedant. *Vide ſupra not. cap.* 2. *nu.* 23. *& cap.* 8. *n.* 4. vbi quod aſſenſus Apoſtolicus non requiritur, vbi
83 Paulina Conſtitutio non fuit vſu recepta. *item not. cap.* 14. *nu.* 40.

Sed no. *quod deciſio Emin. Otthob.* loquitur de Statuto Religionis Hieroſolomitanæ, confirmato à Sede Apoſtolica in forma ſpecifica, quod dicitur Papale, & præualet diſpoſitioni iuris communis. *vt ſub nu.* 6. 7. 8.

84 Sexto non requiritur ſolemnitas in caſſatione, ſeu reductione penſionis, etenim extinctio eſt fauorabilis, cum reſtituat beneficium ad priſtinam libertatem, propterea penſio caſſari poteſt, ſine ſuperioris auctoritate. *dec.* 454. *nu.* 7. *& dec* 471. *nu.* 10. *par.* 1. *diuerſ. Buratt. dec.* 469. *nu.* 1.

85 Licet ſine ea conſtitui nequeat. *d. dec.* 454. *nu.* 7. *par.* 1. *diuerſ.*

86 Neque diſtrahi. *dec.* 3. *nu.* 30. *par.* 7. *rec. cum ſupra not. cap.* 8. *nu.* 45.

87 Amplia, vt procedat, non ſolum in remiſſione totius penſionis, & perpetua, ſed etiam in extinctione, ſeu reductione partis, & temporali, cum ſemper vigeat eadem ratio liberationis eccleſiæ in totum, vel in partem à grauamine, vel ſeruitute. *Burat. deciſ.* 528. *num.* 1.

88 Sed no. quod penſio extingui non poteſt ſine ſuperioris auctoritate, ſi extinctio fiat mediante anticipata ſolutione. *d. dec.* 454. *nu.* 7. *par.* 1. *diuerſ.*

89 Item ſi conueniat, vt retardata ſolutione reſidui penſionis non extincti, diminutio, ſeu reductio ſit nulla, & nullius valoris, & ſic reintegretur, & reuiuiſcat penſio ſemel extincta, requiritur nouus Papæ conſenſus. *Caſſador. dec. ſi. nu.* 6. *verſ. Nec obſtat. de penſion. Buratt. d. dec.* 459. *nu.* 2.

Maxime quia per dictum pactum non reſtituitur, nec reſurgit prima penſio, ſed noua conſtituitur: prout in ſi-
90 mili per primum pactum de non petendo ſublata, ac ſemel extincta prior obligatio naturalis per ſecundum de petendo non reſuſcitat: & contractus ipſo iure ſublatus per pactum de non petendo non renaſcitur idem numero per pactum de petendo, ſed oritur de nouo alius contractus numero, ſeù nouus contractus. Vnde etiam idem contingere videmus in tranſlatione penſionis,
91 in qua prior extinguitur penſio, & noua creatur, ideo agitur ex ſecundis literis tranſlationis, non ex primis reſeruationis *Buratt. dec. ead. nu.* 3. 4.

92 Septimo non requiritur ſolemnitas in repudiatione hæreditatis ſeu legati eccleſiæ relicti, quia Prælatus in quæ-
93 rendis poteſt præiudicare eccleſiæ, quamtumcumque Prælato eſſet quæſita actio iuxta ſententiam. *Iaſ. in l. hoc Legati. ff. de lega.* 1. *quam ſecuta eſt Rot. dec.* 233. *nu.* 6. 7. *& dec.* 284. *nu.* 8. 9. *par.* 3. *lib.* 3. *diuerſ. & apud Pute. deciſ.* 207.

207. *nu.* 1. *lib.* 2. *recedendo ab opinione quam aliàs tenuit coram Verall. dec.* 359.
94 *par.* 2. vbi quod Prælatus non poteſt prçiudicare eccleſiæ tam in acquiſitis, quam in acquirendis, & ideo non poteſt repudiare Legatum ſuç eccleſiç relictum abſque conſenſu Capituli, & alijs ſolemnitatibus de iure requiſitis in alienatione rerum eccleſiæ.

Et licet maior difficultas verſetur in renuntiatione, ſeu ceſſione hæreditatis, ſeu legati ad fauorem alterius, nam ex ſimplici repudiatione non inducitur aditio, ſeu acceptatio hæreditatis, & ideò repudiatio non cenſetur alienatio, ſed tantum non aquiſitio: ceſſio autem ſeu renuntiatio ad fauorem alterius videtur vera donatio, & alięnatio rei iam aquiſitæ eccleſiæ, cum eo ipſo quod quis cedit, tacitè, & prius natura adeat, & acceptet, non enim poſſet cedere,
95 niſi prius ſaltem ordine intellectus intelligeretur adiſſe, vt ponderat *Rot. dec.* 30. *nu.* 4. *par.* 3. *lib.* 2. *diuerſ.*

96 Nihilominus Rota idem in ceſſione, ſeu renuntiatione ac in repudiatione reſoluit: quia licet Prælatus cedendo videatur adire, & ſic non ſimus in quærendo, ſed in quęſito, attamen ex quo illa ceſſio non eſt ordinata ad aquirendum, & adeundum principaliter, ſed potius ad renuntiandum, illa aquiſitio momentanea non habetur in conſideratione; *ita in d. dec.* 30. *nu.* 5. *par.* 3 *lib.* 2. *& d. dec.* 233. *nu.* 6. *ead. par.* 3. *lib.* 3. *diuerſ. & apud Pute. dec.* 507. *nu.* 2. *lib.* 2. *in correct. & in Peruſina reſtitutionis contractus.* 18 *Martij.* 1588. *& in Romana domus in Burgo,* 19. *Decembr.* 1580. *coram Blanchetto, cum alijs relatis per Vrſell. concl. Legal.* 85. *n.* 24. 25. Quibus congruit *Seraph. dec.* 567. *n.* 1. vbi quod licet Prælatus non poſſit per actum fictum transferre poſſeſſionem, tamen non procedit, quando id fit per viam non acceptationis, quoniam hoc caſu poteſt præiudicare Eccleſiæ etiam concedendo alteri.

97 Quod ſi fierent duo actus ſeparati, licet incontinenti vnus poſt alium, puta Prælatus prius adiret, deinde ſtatim etiam in eodem inſtrumento cederet, ſecus dicendum eſſet, quia ſufficit, rem momento temporis fuiſſe in dominio eccleſiæ ad effectum vt Prælatus poſt acceptationem, & ius quæſitum non poſſit præiudicare eccleſiæ. *Rot. d. dec.* 30. *in fi. par.* 3. *lib.* 2. *diuerſ. Buratt. dec.* 560. *nu.* 6. vbi etiam quod licet Prælatus poſſit præiudicare eccleſiæ in quærendis iuxta *Feder. de Sen. conſ.* 9. non procedit tamen, vbi agitur de fauore eccleſię cuius intereſt, non ſolum bona non diminui, ſed augeri debere, vt latè declarat *Lambertin. de iurepatr. lib.* 3. *q.* 2. *princ. art.* 9. *nu.* 2. *verſ.* Quinta concluſio. Conferunt tradita per *Rot. dec.* 430. *nu.* 8. *par.* 2. *recen. de qua ſupra cap.* 2. *nu.* 3. *cum allegatis per Vrſell. d. concl.* 85. *à nu.* 23. *ad nu.* 28.

Ex prędictis autem ad ſequentes concluſiones infertur.

98 Et prima eſt: ſolemnitas non requiritur in remiſſione iuris eccleſiæ aquiſiti per contrauentionem alterius: veluti, ſi teſtator prohibuit hęredi bonorum alienationem, & in caſu contrauentionis voluit, alienantem cadere à iure ſuo, & applicauit bona eccleſię; ſi enim hæres alienauit, atque ita caducitas inducta fuit ad fauorem eccleſię, eique ius quæſitum ad bona alienata etiam ante acceptationem, nihilominus eccleſia poteſt huiuſmodi ius quæſitum cedere, & remittere abſq; aſſenſu Apoſtolico, & ſolemnitatibus à iure requiſitis: quia tale ius non fuit aquiſitum abſolutè, & irremiſſibiliter, ſed reuocabiliter, & ſub conditione, ſi eccleſia acceptauerit, ſeu voluerit, vel niſi remiſerit, & pœna appoſita actui in fauorem alicuius intelligitur habere locum, ſi is, in cuius fauorem apponitur, voluerit. *Rot. in Regien. bonorum* 1. *April.* 1585. *coram Sa. me. Clemente VIII. relata per Ricc. in prax. rer. for. eccleſ. dec.* 99. *in fi. & Boſſ. d. tit. de alien. bonor. eccleſ. nu.* 273.

99 Secunda concluſio eſt, Prælatus, ſeu Parochus, aut alius Benefitiatus poteſt remit-

remittere caducitatem emphyteutæ qui in illam incidit ob canonem non ſolutum, abſque aſſenſu Apoſtolico, & incurſu cenſurarum: nam talis remiſſio non eſt ceſſio, vel donatio alicuius iuris quæſiti eccleſiæ, emphyteuta enim ceſſans à ſolutione canonis ipſo iure non ammittit emphyteuſim, niſi dominus velit: & ita antequam Prelatus declaret, ſe velle ab emphyteuta incurſam caducitatem, res nondum eſt eccleſiæ incorporata, vnde remiſſio caducitatis non eſt alienatio, ſed tantùm non aquiſitio: & cum in aquirendis poſſit Prælatus eccleſię pręiudicare, ideo poteſt caducitatem remittere abſque alia ſolemnitate, *prout in vna Hyporigen. emphyteuſis. 17. Ianuar. 1580. coram Litta reſolutum refert Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 135. nu. 5. & Boſſ. d. tit. de alien. bon. eccleſ. nu. 1274.*

100 Tertia concluſio, Prelatus aut Monaſterium abſque aſſenſu Apoſtolico, & ſolemnitatibus à iure requiſitis non poſſunt refutare bona ingreſſi Monaſterium, quia dictorum bonorum dominium, & poſſeſſio eſt pænes ingredientem Monaſterium, & profitentem, & vti acceſſoria ad perſonam, ſtatim ac emiſſa, eſt profeſſio, ipſo iure, & abſque aditione, apprehenſione, & traditione tranſeunt in Monaſterium tam quoad proprietatem, quam quoad poſſeſſionem, dummodo in ingreſſu, antequam in Monaſterium tranſirent, actum non fuerit, quod illi non aquirantur: Ideo in alienatione, ſeu refutatione talium bonorum requiritur aſſenſus Apoſtolicus, & Prelatus nec tacite, nec expreſsè poteſt in eis præiudicare Monaſterio ſine ſolemnitatibus, cum non agatur de aquirendis, ſed de aquiſitis, quamuis Monaſterium egiſſet ad dicta bona tamquam ſibi delata ex ſucceſſione, non autem ex ingreſſu, ſeu tranſlatione cum ipſa perſona ingreſſi. *Rot. in Peruſina bonorum de Bertolinis. 19. Nouembr. 1584. coram Cardinali Pamphilio, relata per Gratia. diſcept. forenſ. cap. 118. num. 33. 34. & Boſſ. d. tit. de alien. bonor. eccleſ. nu. 275.*

De iuſta cauſa alienandi res Eccleſiæ.

C A P. XVI.

Materia tex. in can. non habenti neceſſitatem, & can. fine except. 12. q. 2. de qua Gl. in ſumma 12. q. 2. Boich. in cap. Nulli liceat nu. 6. de rebus eccleſ. non alien. Rebuff. de alien. rer. eccleſ. nu. 96. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 19. cum 4. ſeqq. Pariſ. conſ. 24. nu. 2. lib. 4. Dec. conſ. 142. nu. 4. Molin. de contract. diſput. 408. nu. 2. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. 3. Menoch. de arbitr. caſ. 172. n. 7. 8. Boſſ. in tit. de alien. bon. eccleſ. à nu. 43. latè. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 2. & dec. 14.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſa iuſta alienandi res Eccleſiæ eſt neceſſitas, vel eiuſdem vtilitas.*

2 *Alienatio neceſſaria non comprehenditur ſub prohibitione alienationis, ideo tenet abſque ſolemnitate: veluti ſi fiat vigore Bullæ iuris congrui, aut in vim pacti de affrancando.*

3 *Alienatio valida eſt, ſi redundet in maiorem vtilitatem Eccleſiæ.*

4 *Vtilitas euidens in alienatione rerum Eccleſiæ ſemper requiritur.*

5 *Vtilitas dicitur cauſa finalis alienandi bona Eccleſiæ, præter quam Papa nihil aliud exigit.*

6 *Papa non curat de ſolemnitatibus, ſed tantùm de vtilitate, & quare nu. 7.*

8 *Alienationis validitas potiſsimum pendet ab vtilitate, pro qua aſſequenda præſcripta ſunt certa ſolemnitates: ſed ſicut ſolemnitas ſine cauſa, ita cauſa ſi-*

ne ſolemnitate, hoc eſt ſine beneplacito Apoſtolico hodie non ſufficit.

9 *Vtilitas pro validitate alienationis requiſita debet eſſe clara, euidens, & indubitata: adeò vt qualibet dubitatio circa vtilitatem contractum vitiet.*

10 *Alienatio vt dicatur vtilis, quid requiratur.*

11 *Neceſsitas ex qua permittitur alienatio non comprehendit neceſsitatem, in quam ſponte quis ſe conijcit.*

12 *Prælatus dilapidans pecunias aut bona Eccleſiæ debet de proprio Eccleſiam reſarcire.*

13 *Neceſsitatem alienandi quando Prælatus non habuiſſe dicatur.*

14 *Neceſſaria vt dicatur alienatio ex cauſa æris alieni, requiritur, vt creditores vrgeant apud Iudicem, & ne alienentur bona vltra quantitatem debitam.*

15 *Alienatio ſi fiat ex cauſa vtilitatis, inquirere oportet, quid expediat alienare, ſecus ſi fiat ex cauſa neceſsitatis. Declara vt nu. 16.*

17 *Neceſsitas alienandi excluditur, quoties aliter indemnitati Eccleſiæ poteſt prouideri.*

18 *Alienatio ſi fiat ex cauſa neceſsitatis tunc illi ſtatur qualemcumque exitum habeat, dummodo ſit vtiliter cæptum, ſecus ſi fiat ex cauſa vtilitatis.*

19 *In alienatione facta ex cauſa neceſſaria ſufficit quod ab initio concurrat vtilitas putatiua ad effectum ſuſtinendi contractum, licet ob læſionem detur Eccleſiæ in integrum reſtitutio. Declara vt nu. 20. & 21.*

22 *Cauſa tam neceſsitatis quam vtilitatis reſpicere debet ipſam Eccleſiam, non autem titularem.*

23 *Alienatio reperitur prohibita fauore Eccleſiæ, non autem Clericorum.*

24 *Solutio æris alieni pro extinguenda penſione contracti non præbet iuſtam cauſam alienandi bona beneficij penſione grauati.*

25 *Alienatio ſi fiat ex cauſa neceſsitatis æris alieni, probandum eſt, quod pretium verſum fuerit in eam cauſam, ob quam fuit facta alienatio.*

1 IVſta cauſa alienandi res Eccleſiæ cenſetur neceſſitas vel euidens vtilitas. *Coccin. dec. 445. nu. 3. Caualer. dec. 439. nu. 2. & par. 2. recen. dec. 430. nu. 4. & par. 4. to. 2. dec. 241. nu. 22. & par. 10. dec. 336. nu. 18.*

2 Hinc alienatio neceſſaria non comprehenditur ſub prohibitione alienationis, & ideo validam eſſe venditionē factam abſque aſſenſu Abbatis, & Monachornm quia venditor vigore Bullæ iuris congrui poterat ad vendendum compelli, dictum fuit *in dec. 223. n. 2. 3. par. 4. diuerſ.*

Prout etiam alienationem factam in vim pacti de affrancando, quæ quidem neceſſaria dicitur, ſuſtineri, etiam ſi in aliqua ſolemnitate deficeret, reſpondit *Rot. apud Seraph. dec. 1080. nu. 9.*

3 Similiter alienatio valida eſt, ſi redundet in maiorem vtilitatem Eccleſiæ. *Pen. dec. 693. nu. 3.*

4 Immo quod ſemper requiritur euidens Eccleſiæ vtilitas habetur *in dec. 243. nu. 9. par. 7. recen.*

5 Et vtilitas dicitur cauſa finalis alienandi bona Eccleſiaſtica. *dec. 34. nu. 5. & 7. par. 1. recen.*

Et ab vtilitate pendet tota validitas alienationis, præter quam nihil aliud Pontifices exigunt. *dec. 624. n. 3. par. 1. recen. & dec. 730. nu. 3. par. 2. & deciſ. 94. nu. 75. par. 7. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec. 702. & rec. par. 9. to. p. dec. 114. nu. 36.* Et Papa non curat de ſo-
6 lemnitatibus, ſed tantum de vtilitate Eccleſiæ *Seraph. dec. 338. nu. 4.*

Nam ſolemnitates præſcriptæ ſunt
7 tamquam media ad vtilitatis finem aſſequendum, & ad euitandas damnoſas eccleſiarum circumuentiones, cum ſola intentio Summi Pontificis ſit, vt alienatio fiat in euidentem vtilitatem Eccleſię, *Merlin. dec. 710. nu. 8. Mantic. dec. 111. nu. 5.* vbi quod concurren-
8 te vtilitate non obſtat vitium ſubreptionis contra ſupplicationem oppoſitum: optimè *in d. dec. 94. nu. 76. par. 7. recen.*

ren. & d. dec. 114. *nu. 37. par. 9. to. p.*

8 Prædicta intellige vt validitas potiſſimum pendeat ab vtilitate, pro qua aſſequenda præſcriptæ ſunt certæ ſolemnitates, & ideo maior, & intolerabilior ſit defectus circa vtilitatem, quam circa ſolemnitates, *vt apud Merlin. d. dec.* 702. *n. 74. (quæ eſt eadem cum d. dec. 94. par. 7. recen.) & dec.* 887. *nu.* 13. *& d. dec.* 114. *nu. 36. par. 9. to. p.*

Cæterum ſicut ſolemnitas ſine cauſa, ita cauſa ſine ſolemnitate non ſufficit, hoc eſt ſine beneplacito Apoſtolico, in quo tota ſolemnitas ſtante conſtitutione Pauli Secundi hodie poſita eſt; cum enim eccleſiæ bonorum alienatio ſit per d. conſtitutionem indiſtincte interdicta ſine ſpeciali Summi Pontificis licentia, interdicta cenſetur, etiamſi in eccleſiæ vtilitatem facta fuerit. *recen. par.* 2. *dec.* 631. *nu.* 1. *Merlin. dec.* 756. *nu.* 12. *& dec.* 764. *nu.* 9. Ideo vtrumque requiſitum, hoc eſt ſolemnitas, & cauſa concurrere debent, & copulatiuè requiruntur, aliàs alienatio non tenet. *Seraph. dec.* 508. *nu.* 1. *Merlin. dec.* 775. *nu.* 18. *& par.* 5. *recen. dec.* 367. *par.* 1.

Et dec. Seraph. 338. *nu.* 4. ita accipi debet, vt Papa non curet de alijs ſolemnitatibus, quando illius aſſenſus fuit requiſitus, & concurrit vtilitas, prout in dicto caſu, & dictum fuit *in d. dec.* 101. *nu.* 5. *apud Manti.* vbi quod non obſtabat ſubreptio oppoſita, quia conſtabat de vtilitate, & aderat beneplacitum, in quo clauſula, ſi in euidentem, reſtringit totam gratiam.

Atque idem dicendum de alienatione ex cauſa neceſſaria facta, vt ſcilicet ſuſtineatur etiam ſine ſolemnitatibus, vt dictum fuit ſupra nu. 2. Concurrente tamen beneplacito Apoſtolico, prout id concurrebat ſaltem præſumptum *in d. dec. Seraph.* 1080. Nam beneplacitum Apoſtolicum etiam in caſibus à iure permiſſis hodie requiritur vt ſupra notauimus *cap.* 8. *nu.* 8. & in ſpecie in alienatione ex cauſa neceſſaria facta *deciſ.* 203. *nu.* 1. *par.* 4. *diuerſ.*

9 Cæterum vtilitas pro validitate alienationis requiſita debet eſſe clara, euidens, & indubitata. *Seraph. dec.* 508. *n.* 12. *Merlin. dec.* 756. *nu.* 5. *& 9. & dec.* 887. *nu.* 13. *& par.* 2. *diuerſ. dec.* 65. *nu.* 17. *& dec.* 178. *n.* 10. *& recen. par.* 1. *dec.* 624. *nu.* 3. *& par.* 2. *dec.* 430. *n.* 4. *& par.* 4. *tom.* 2. *dec.* 241. *nu.* 25. *& dec.* 261. *nu.* 14. *& dec.* 284. *nu.* 1. *& dec.* 319. *nu.* 11. *& par.* 7. *dec.* 94. *n.* 52. *& dec.* 36. *nu.* 13. *& par.* 10. *dec.* 275. *nu.* 16. *& dec.* 336. *nu.* 18.

Et ſi aliquid dubitationis eſſet circa vtilitatem, etiamſi manifeſtè non appareret de damno, alienatio tamen nulla eſſet. *Merlin. d. dec.* 887. *n.* 13. *& par.* 2. *diuerſ. d. dec.* 65. *nu.* 19. *& d. deciſ.* 284. *num.* 2. *par.* 4. *tom.* 2. *recen. & d. dec.* 94. *nu.* 52. *par.* 7. *& in Papien. bonorum* 1. *Iulij* 1579. *coram Lancellotto.*

Ad hoc enim vt alienatio dicatur vtilis, non ſufficit eccleſiam non fuiſſe

10 damnificatam, ſed requiritur vt lucrum percipiat, & locupletior facta fuerit. *Duran. dec.* 250. *n.* 6. *Merlin. dec.* 756. *nu.* 5. *& d. dec.* 65. *nu.* 4. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 241. *nu.* 25. *& dec.* 261. *nu.* 15. *& dec.* 319. *nu.* 12. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.*

Neceſſitas autem ex qua permittitur alienatio, non comprehendit neceſſi-

11 tatem, in quam ſpontè quis ſe conijcit conſumendo, & dilapidando in fraudem Eccleſiæ. *Seraph. dec.* 653. *nu.* 4. *& dec.* 97. *nu.* 17. *poſt. tract. Merlin. de pignor.*

Nam ſi rector, aut Prælatus dilapidet pecunias, aut bona Eccleſiæ, eſt de-

12 bitor Eccleſiæ pro ſumma conſumpta, & de bonis proprijs refundere tenetur, ac Eccleſiam reſarcire. *Seraph. dec.* 508. *nu.* 6. *& ſeq. quæ eſt dec. in ordine* 222. *par.* 4. *diuerſ.*

13 Et ſi Prælatus intra biennium ab alienatione emerit iocalia, aut mutuum dederit, dicitur ceſſare neceſſitas. *in Leodien. pratenſi cenſus.* 29. *Ianuarij* 1596. *coràm Orano. de qua Rubeus in ſuis ſingular. de alien. rerum Eccleſ. obſeru.* 8. §. 4.

Item ſi probetur, paulò antè alienationem Prælatum habuiſſe in manibus

tot pecunias, quibus creditoribus Eccleſiæ poterat ſatisfacere, *Seraph. dec. 1508. nu. 6. ad med.*

14 Prætereà vt ex cauſa æris alieni bona Eccleſiæ alienari poſſint, requiritur, quod Creditores vrgeant apud Iudicem *dec. 375. nu. 8. par. x. rec.*

Itèm non debent alienari bona valoris longè excedentis quantitatem debitam, nàm ea, quæ proptèr neceſſitatem conceduntur, catenùs valent, quatenùs neceſſitas vrgeat, & non vltrà *deciſ. ead. nu. 9.*

15 Demum generaliter circa prædictas cauſas vtilitatis, & neceſſitatis nota primò, quòd ſi alienatio fiat ex cauſa vtilitatis, inquirere oportet, quid potiùs expediat alienare, ſecùs ſi alienetur ex cauſa neceſſitatis, tunc enim ſufficit, quòd ſubſit neceſſitas. *d. dec. 222. nu. 23. par. 4. diuerſ.*

16 Quod tamen intellige, ſi neceſſitas eſt talis, vt aliter prouideri non poſſit; nam ſi ex pecunijs, vel fructibus poteſt prouideri, bona Eccleſiæ non ſunt alienanda, & ſi alienatio fiat, non ſubſiſtit, *d. dec. 222. nu. 8. & 10. par. 4. diuerſ. Merlin. dec. 775. n. 6. & ſeqq. & recen. par. 10. dec. 275. nu. 15.* vbi quod alienatio facta pro extinctione penſionis
ſuper beneficio reſeruatæ non valet,
cum ipſius penſionis reductio peti poſ-
17 ſit: quia neceſſitas alienandi excludi-
tur, quoties aliter indemnitati Eccleſiæ
poteſt prouideri. Congruit *Seraph. dec.
508. nu. 8. & dec. 1490. n. 9.* vbi quod
non eſt ſufficiens cauſa alienationis, ſi
domus dicatur ruinoſa, quando cum
parua impenſa poterat reparari.

18 No. Secundo quod ſi alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis, tunc illi ſtatur, qualemcumque exitum habeat, dummodo ſit vtiliter cæptum: at ſi alienatio fiat ex cauſa vtilitatis, tunc non ſufficit fuiſſe vtiliter cæptum, ſed requiritur eccleſiam effici locupletiorem. *dec. 65. n. 4. & dec. 178. nu. 9. par. 2. diuerſ. & dec. 659. n. 8. par. 2. recen. & dec. 319. nu. 9. par. 4. to. 2. & dec. 252. num. 23. par. 7. recen. & in Papien. bonor. p. Iulij. 1579. coram Lancellotto, de qua Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. Eccleſ. obſeru. 8. §. 10.*

19 Sufficit tamen ab initio vtilitas putatiua ad effectum ſuſtinendi contractum, vt non dicatur nullus, ſed ob læſionem datur Eccleſiæ in integrum reſtitutio. *Coccin. dec. 445. nu. 5.*

20 Intellige, quando ab initio ad fuiſſet cauſa primaria vtilitatis, & ſic caſus à iure permiſſus, propter quem contrahentes fuiſſent moti ad faciendam conceſſionem, puta quia bona fuiſſent ſterilia, vel eſſent tertulæ, quia licet non vtiliter poſtea in pretio contràxiſſent, tamen contractus tenet, ſed Eccleſiæ per reſtitutionem in integrum ſuccurritur: ſecus ſi non adfuiſſet d. cauſa primaria vtilitatis, quia tunc contractus eſt nullus. *Rot. dec. 181. nu. 1. 2. par. 1. diuerſ.*

21 Item intellige vt procedat, quando eſt ſeruata forma à iure requiſita, tunc enim ſtatur, vtilitati putatiuæ, alias ſecus. *dec. ead. nu. 3. in fi.*

22 No. Tertio quod tam cauſa neceſſi-
tatis quam vtilitatis debet reſpicere
ipſam Eccleſiam, non autem titularem,
quia alienatio reperitur prohibita fa-
23 uore Eccleſiæ, non autem clericorum.
*dec. 318. nu. 16. & ſeqq. par. 5. rec. &
deciſ. 275. nu. 4. 5. par. 10.*

Propterea, cum ſolutio æris alieni
pro extinguenda penſione contracti
ſpectet ad beneficiatum, prout ad eum
ſpectat penſionis ſolutio ex fructibus
facienda, non poteſt præbere iuſtam
24 cauſam alienandi proprietatem bono-
rum Eccleſiæ, vt dictum fuit *in d. deciſ.
275. nu. 2. 3. par. 10. recen. per ea quæ
habentur dec. 5. nu. 3. & dec. 94. n. 64.
par. 7. recen.*

25 Poſtremo no. quod ſi alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis æris alieni, probanda eſt verſio pretij in eam cauſam, ob quam fuit facta alienatio. *Seraph. dec. 338. nu. 7. & poſt Cenc. de cenſ. dec. 36. nu. 12.* Sed de hoc infra cap. 26.

Digitized by Google

In cognoſcenda vtilitate vel damno quæ veniant ponderanda, & de quo tempore vtilitas conſideretur.

CAP. XVII.

Ad materiam Gl. in Auth. perpetua, verbo, ſextam partem, & ibi DD. C. de ſacroſ. eccleſ. & in cap. ad aures, verbo, tunc, de rebus eccleſ. non alien. laſ. conſ. 54. nu. 5. lib. 1. Pariſ. conſ. 24. nu. 7. & ſeqq. lib. 4. Guidopap. dec. 157. Surd. dec. 155. n. 5. Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 19. nu. 60. & à nu. 137. ad nu. 145. Gratia. diſcept. 45. nu. 9. & ſeqq. Ricc. in Prax. rerum for. Eccleſ. dec. 10. & collectan. 46. verſ. & ratio vtilitatis. par. 1. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. num. 101. & ſeq. & num. 108. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *In vtilitate, ſeu læſione conſideranda totus contractus, & non ſingulæ partes ſunt accipiendæ.*

2 *In vtilitate cognoſcenda valor rei attenditur, & non fructuum.*

3 *Vtilitas vbi ex fructibus eſt metienda, habenda eſt ratio fructuum, prout verè res reddit, non autem in rationem quinque pro centenario: & quare n. 4.*

5 *In vtilitate conceſsionis in perpetuum dignoſcenda habenda eſt ratio diminutionis ſextæ partis, quæ in locatione aut emphyteuſi perpetua fit.*

6 *De valore bonorum vbi agitur, inſpiciendum eſt, an directum dominium ſit penes eccleſiam, quia aliàs eius æſtimatio eſt deducenda.*

7 *Alienatio vt dicatur vtilis vel damnoſa, habenda eſt ratio etiam eorum, quæ poſſunt contingere in diminutionem valoris, & fructuum.*

8 *In vtilitate locationis perpetuæ ponderanda habenda eſt ratio diminutionis ſextæ partis penſionis, & pactorum in conceſsione appoſitorum.*

Declara vt nu. 9.

10 *Melioramenta non conſiderantur ad effectum deducendi vtilitatem eccleſiæ, quando ſunt remanſura penes hæredes meliorantis.*

11 *In vtilitate alienationis metienda non inſpicitur ſtatus rei de tempore calamitoſo, ſed tempore regulari, & ordinario.*

Declara vt nu. 12.

13 *Vtilitas ſeu damnum conſiderantur de tempore alienationis.*

14 *Alienatio, vt dicatur damnoſa, non eſt habenda ratio ad melioramenta per conductorem facta, ſed ad rei valorem antequam eſſet meliorata.*

15 *Locatio non dicitur vtilis, quia facta fuerit maiori pretio quam in præcedentibus locationibus, ſi tempore vltimæ locationis res pluris locari poterat.*

16 *Locatio facta minori pretio quam antea facta fuerit, non dicitur damnoſa, ſi de euidenti cauſa mutationis appareat.*

17 *Tempus concluſi contractus, an confectæ ſcripturæ attendatur ad cognoſcendum, an ſubeſſet vtilitas vel neceſſitas; vbi contractus requirit ſcripturam.*

18 *Vtilitas ſeu damnum deducitur etiam ex commodo, & incommodo vicinitatis ſeu diſtantiæ bonorum alienatorum.*

1 IN hoc articulo infraſcriptas regulas ſtatuo, & Prima ſit. Ad effectum vt contractus dicatur vtilis eccleſiæ ſeu læſiuus, totus conſiderandus eſt, non autem ſingulæ partes per ſe accipiendæ. *Coccin. dec. 370. nu. 2. & dec.* 445.

445. *in princ.*

2 Secunda in cognoſcenda vtilitate valor rei attenditur, & non fructuum; propterea ſi eccleſia habeat Caſtrum Magni pretij, & nullius vel paruæ vtilitatis, ad cognoſcendum an vtilis eccleſiæ fuerit illius alienatio, nec ne, non attenditur reditus ex eo prouenien s, ſed verus valor ipſius caſtri, ita vt ſi eccleſiæ detur res maioris fructus, & minoris valoris, alienatio non vtilis cenceatur. *Seraph. dec.* 480. *nu.* 7. *Coccin. d. dec.* 445. *nu.* 4. *& recen. par.* 10. *dec.* 536. *nu.* 20. 21. vbi quod habenda eſt ratio iuriſdictionis annexæ, & non fructus pecuniarij tantùm, *vt in dec.* 94. *nu.* 56. 57. 58. *par.* 7. *recen.*

Non tamen tollitur, quin data recompenſa res minus vtilis vendi poſſit, vt ematur res maioris vtilitatis, & quę vberiorem fructum reddat. *Seraph. d. dec.* 480. *num.* 6. 7. *repetita in prima par. diuerſ. in ordine dec.* 651.

3 Quod ſi vtilitas ex fructuum collatione eſſet deducenda, tunc habenda eſſet ratio fructuum, prout verè res reddit, quia hoc reſpectu colligitur vtilitas ſufficiens. *d. dec.* 651. *nu.* 4. *par.* 1. *diuerſ.* Et ideo ſi res fuit data in recompenſam eccleſiæ, & conuentum vt aquæ emerentur ex quibus terræ factæ ſint vberiores, in conſideranda vtilitate habenda eſt ratio non tam valoris rei conſignatæ eccleſiæ, & pretij erogati in emptione aquarum, quam redituum prouenientium ex emptione ipſarum aquarum non habito reſpectu ad illud quod communiter reditus bonorum ſolent ęſtimari ad rationem quinque pro centenario: nã hoc magis introductum

4 fuit ad cognoſcendum pretium rerum, quam ad taxandos reditus, & abſurdum eſſet velle taxare non ſecundum rei veritatem, ſed ſecundum opinionem. *dec. ead. nu.* 1. 2. *& in fi.*

5 Tertia regula. In dignoſcenda vtilitate locationis rei eccleſiæ in perpetuum, ſiue emphyteuſis perpetuæ habenda eſt ratio diminutionis ſextæ partis, quæ in tali locatione ſiue emphyteuſi perpetua fit in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius caſus fortuiti qui ad ipſum conductorem ſpectat *dec.* 720. *n.* 6. 7. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod ideo in emphyteuſi perpetua fit diminutio ſextæ partis penſionis ab initio, quia non fit remiſſio penſionis propter ſterilitatem: *& dec.* 78. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 684. *nu.* 4. *par.* 2. *recen. Seraph. dec.* 1125. *nu.* 4.

6 Quarta. In conſiderando valore bonorum inſpiciendum eſt, an eccleſia habeat directum dominium, ſi enim non reperitur penes eccleſiam, illius ratio habenda eſt, & æſtimatio deducenda. *Seraph. dec.* 792. *nu.* 6. *in fi.*

7 Quinta. Vt alienatio dicatur vtilis vel damnoſa, habenda eſt ratio etiam eorum quæ poſſunt veriſimiliter contingere in diminutionem valoris, & fructuum ipſius rei. *d. dec.* 720. *nu.* 10. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod vicinitas fluminis, & damna a facinoroſis hominibus inferri ſolita ſunt qualitates quæ diminuunt iuſtum rei valorem, cum reddant difficiliorem ipſius vſum: *& d. dec.* 684. *nu.* 7. *par.* 2. *recen.* vbi pariter de bonis inundationibus aquarum, atque inuaſionibus hoſtium obnoxijs propter Turcarum vicinitatem.

8 Sexta. In ponderanda vtilitate locationis in perpetuum factæ habenda eſt ratio non ſolum diminutionis ſextæ partis penſionis quæ ſemper fit in locatione perpetua, vt ſuperius eſt dictum, ſed etiam pactorum de meliorando, & quod melioramenta finita linea ad eccleſiam deuoluantur: item habenda ratio pecuniæ, ſiqua ſoluitur pro iucundo introitu, quæ etiam pars pretij dicitur: item ſi conductor caſuum fortuitorum periculum in ſe ſuſceperit; ideo ſi alienatio in perpetuum, aut cum pactis prædictis facta fuerit pro eodem canone, pro quo facta erat prior alienatio ad tempus, & ſine talibus pactis, non dicitur damnoſa, ſed vtilis ad. *d. dec.* 78. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ. cum ſupra alleg. nu.* 5. *& dec.* 241. *num.* 24. *& dec.* 261. *nu.* 9. *& dec.* 284. *num.* 9. *par.* 4. *to.* 2. *recen.*

recen. Gregor. XV. dec. 343. *nu.* 3. *& ibi Add. nu.* 7. *Manti. dec.* 101. *nu.* 1.

9 Declara concluſionem vt procedat, quando prædicta prȩponderant lȩſioni & damno, ſecus quando habita ratione etiam ſextæ partis, aut aliorum pactorum, nulla adeſt eccleſiȩ vtilitas, vel euidens eſt damnum, quia tunc non habentur in conſideratione. *Seraph. dec.* 413. *nu.* 3. *verſ. tamen præſuppoſito. & dec.* 1490. *nu.* 8. *& par.* 4. *tom.* 2. *recen. d. dec.* 241. *nu.* 26. *& dec.* 261. *nu.* 13. *& ſeqq. & dec.* 284. *nu.* 3. 7.

10 Præterea meliolamenta non conſiderantur, quando ſunt remanſura pænes hæredes meliorantis. *dec.* 720. *nu.* 8. 9. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod ædificia conſtructa aut reparata in fundo emphyteutico non probant vtilitatem conceſſionis, quando conceſſio fuit facta in perpetuum, & pro quibuſcumque hæredibus, & cum pacto affrancandi, quia cum talia ȩdificia remanſura ſint pænes emphyteutam, & illius ſucceſſores, nulla ex illis vtilitas prouenit eccleſiæ.

11 Septima regula. In metienda vtilitate non inſpicitur ſtatus rei de tempore calaminoſo, ſed requiritur cauſa perpetua, & attenditur communis curſus, non autem tempus ſterilitatis vndecumque prouenientis. *Seraph. dec.* 792. *num.* 5. *in fi. & dec.* 1073. *num.* 4. *Manti. d. dec.* 101. *num.* 4. *Merlin. dec.* 710. *nu.* 10. *& par.* 2. *diuerſ.* vbi quod valor rei attenditur de tempore contractus regulari, & ordinario, non autem irregulari, & extraordinario, quale fuerat tempus excidij Vrbis, & peſtis.

12 Declara id procedere, vbi alienatio ſit habito reſpectu ad tempus prȩſentis calamitatis, & ſic pro penſione aut pretio longe minori, quam ſolitum eſſet percipi ante ſterilitatis aut belli calamitates: ſecus quando fuit habita conſideratio illius penſionis, quæ percipi conſueuerit ante tempus calamitoſum. *Seraph. d. dec.* 1073. *num.* 4. *Manti. d. dec.* 101. *nu.* 4. *& par.* 2. *diuerſ. d. dec.* 78. *nu.* 4.

13 Octaua. Vtilitas ſeu damnum conſiderantur de tempore alienationis. *Cæſar de Graſſ. de rebus eccleſ. non alien. dec.* 3. *nu.* 12. *Seraph. dec.* 366. *nu.* 1. 2. *verſ. & ideo. & dec.* 1125. *nu.* 5. *& dec.* 1307. *nu.* 6. *Pen. dec.* 693. *nu.* 5. *Caualer. dec.* 288. *nu.* 5. *Merlin. dec.* 219. *nu.* 14. *Millin. dec.* 119. *num.* 9. vbi quod non inſpicitur tempus ſuperueniens, quo res alienata melioris vel deterioris conditionis effecta reperitur. *& par.* 2. *recen. dec.* 684. *nu.* 6. vbi quod vt alie-
14 natio dicatur damnoſa, non debet haberi ratio ad melioramenta per emphyteuſam, ſeu conductorem facta, ſed ad rei valorem, antequam eſſet meliorata: *& par.* 7. *dec.* 252. *nu.* 22. *& dec.* 129. *num.* 18. *quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec.* 710.

Hinc quia res fuit locata maiori pretio, quam in præcedentibus locationibus, non inde probatur vtilitas, ſi tempore vltimæ locationis res pluris locari
15 poterat, quia tempus vltimi, & non primi contractus attenditur. *Cæſar de Graſſ. de reb. eccleſ. non alien. dec.* 4. *in princ. & nu.* 13. *& per tot. Seraph. dec.* 413. *nu.* 1. *Merlin. dec.* 756. *nu.* 16. *& par.* 4. *to.* 2. *recen. dec.* 319. *nu.* 10.

Similiter, quia res minori pretio locata fuerit, quam in prȩcedentibus locationibus, alienatio non dicitur damnoſa, ſi de euidenti cauſa mutationis
16 appareat, veluti ſi propter bella bona fuerint deteriorata, quia tempus præſens alienationis inſpicitur. *Seraph. d. dec.* 1037. *nu.* 5. *& 6.*

17 Sed ſi verſemur in contractu requirente ſcripturam, cuiuſmodi eſt emphyteuſis, an attendatur tempus concluſionis contractus, an confectionis ſcripturæ, pulcra eſt quæſtio, de qua vide *Seraph. dec.* 607. *per tot.* vbi quod in probando, an de tempore alienationis adeſſent pecuniæ ad effectum videndi, an ſubeſſet neceſſitas alienandi, ſiue vtilitas, attendendum eſt tempus confectæ ſcripturæ, perfectio enim talis contractus tunc datur, cum in ſcripturam redigitur.

18 Nona, & vltima regula. Vtilitas ſeu dam-

damnum deducitur etiam ex commodo, & incommodo vicinitatis ſeu diſtantiæ bonorum alienatorum. *dec.* 720. *in fi. par.* 2. *& dec.* 211. *num.* 5. *& dec.* 212. *num.* 1. *par.* 4. *diuerſ.* vbi quod ex hac commoditate, & incommoditate augetur, & minuitur pretium ad effectum inducendi, & tollendi læſionem, nec ſolus valor fructuum attenditur; Vnde, etſi ex pretio recepto ex venditione terrarum vicinarum Monaſterio in Ciuitate Florentiæ ſito poſſent emi prædia extra Ciuitatem vberioris fructus, cum tamen in colligendis, & tranſportandis fructibus multæ eſſent neceſſariæ impenſæ, quibus non ſubiacebant bona ſita in Ciuitate, reſpondit Rota dici non poſſe, quod dicta alienatio in euidentem Monaſterij ceſſerit vtilitatem.

Alienatio vtilis ſeu damnoſa quæ dicatur.

CAP. XVIII.

Ad materiam Bar. in Auth. qui rem. nu. 6. *& ibi Caſtr. nu.* 7. *Cagnol. n.* 58. *C. de ſacroſ. eccleſ. idem Bar. in l. à Diuo Pio. §. ſed ſi emptor. nu.* 3. *& ibi Alex. nu.* 6. 8. *Iaſ. nu.* 6. 7. *ff. de re iudica. Abb. in cap. ad aures. num.* 4. *& in cap. vt ſuper. n.* 11. *de reb. eccleſ. non alien. DD. Communiter in Auth. ſi quas ruinas. C. de ſacroſ. eccleſ. Dec. conſ.* 142. *nu.* 5. *verſ. Non obſtat ſucceſſiuè. & conſ.* 479. *num.* 9. *Ancharan. conſ.* 136. *ad med. Iaſ. conſ.* 54. *num.* 4. *lib.* 1. *Curt. iun. conſ.* 130. *nu.* 3. *Bero. conſ.* 88. *nu.* 26. *& ſeq. lib.* 1. *Honded. conſ.* 51. *nu.* 59. *& ſeq. lib.* 1. *Rol. conſ.* 15. *nu.* 47. 51. *lib.* 1. *Rebuff. de alien. rer. eccleſ. nu.* 34. *Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q.* 20. *à nu.* 50. *& q.* 22. *nu.* 22. *& ſeqq. Catheran. dec.* 99. *nu.* 32. *Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. nu.* 110. *& ſeqq. & nu.* 118. *& ſeq. & nu.* 141. *& ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas euidens eccleſia colligitur ex augumento canonis. Declara vt n.* 2.
Item ſi eccleſia fuit readificata à conductore. nu. 3.
Item ſi conceſſio facta ſit pro maiori ſumma, quam in licitatione reperta. num. 4.
Item ſi ex reditibus appareat, quod eccleſia meliorem fecerit ſuam conditionem. num. 5.
Declara vt nu. 6.
7 *Cenſus impoſitio pro extinctione alterius cenſus, pro quo maior fructus ſoluebatur, vtilis dicitur.*
Secus ſi imponatur cenſus pro extinctione alterius cenſus omnino ſimilis. n. 8.
9 *Vtilitas alienationis colligitur ex pactis in ea appoſitis.*
10 *Vtilis alienatio dicitur, ſi pactum ſit appoſitum, vt melioramenta remaneant panes eccleſiam. Declara vt nu.* 11.
12 *Vtilis non dicitur alienatio ob facta melioramenta à conductore, ſi ea apud hæredes conductoris ſunt remanſura.*
13 *Vtilis dicitur relocatio facta, vt diſcedatur à lite.*
14 *Vtilis dicitur tranſactio facta ſuper re dubia, etiam non probata vtilitate.*
Limita vt nu. 15.
16 *Vtilis dicitur cenſus impoſitio facta pro ſuſtinendis litis impenſis.*
17 *Vtilis dicitur conceſsio facta cauſa meritorum.*
18 *Meritorum cauſa facta conceſſio quando vtilis dicatur.*
19 *Merita aliunde probari debent, quam ex aſſertione alienantis. Declara vt num.* 21.
20 *Merita conſiderantur reſpectu eccleſia, non reſpectu perſona concedentis.*
22 *Damnoſa ſeu non vtilis dicitur alienatio,*

tio, vbi eccleſiæ non datur plus, quam ſit ſolita percipere.

Vel vbi ſit noua conceſsio minori penſione ea qua antea ſoluebatur. nu. 23.

Vel vbi eccleſia plus percipere potuiſſet alteri locando. nu. 24. Vel panes ſe retinendo. nu. 25.

Vel vbi eccleſia tantum recipit, quantum dimittit. nu. 26.

27 *Damnoſa dicitur alienatio, vbi eccleſia dimittit bona propria habita fide de pretio.*

Amplia vt nu. 28. & 29.

Declara, & ſubdeclara vt nu. 30. 31.

32 *Alienatio dicitur non vtilis, ſi fiat tempore calamitoſo.*

Amplia vt nu. 33.

Limita vt nu. 34.

35 *Alienatio dicitur non vtilis, ſi pacta præiudicialia eccleſia apponantur.*

36 *Alienatio quando non dicatur vtilis ex promiſsione meliorandi. Item nu. 37.*

38 *Alienatio non dicitur vtilis, ſi res in perpetuum alienetur pro tertia parte minus quam concedebatur ad tempus; maximè vbi transfertur iuriſdictio. nu. 39.*

40 *Iuriſdictionalia æſtimantur ad rationem duorum cum dimidio: allodialia vero ad rationem quinque pro centenario.*

41 *Damnoſa quando dicatur alienatio ex conceſsione facultatis francandi.*

42 *Damnoſa dicitur conceſsio facta pro hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, nulla referuata cognitione aut præſtatione ad fauorem eccleſiæ.*

Item ſi alteretur ſolitum in præiudicium eccleſiæ, aut res concedatur cum deterioribus conditionibus quam antea fuerit conceſſa, vel poſſet de nouo concedi. nu. 43.

Item ſi bona pro quibus laudemium conſiderabile ſoluebatur, conceſſa fuerint ad plures generationes pro eodem reditu. nu. 44.

45 *Cauſa iuſta alienandi non dicitur ex quo domus ſit ruinoſa, ſi parua impenſa reparari poteſt.*

46 *Cauſa iuſta alienandi non dicitur ſolutio annuorum debitorum.*

47 *Cauſa iuſta alienandi an cenſeatur potentia aduerſarij occupantis bona eccleſiæ.*

1 VTilitas euidens eccleſiæ in noua conceſſione colligitur ex augumẽto canonis. *dec. 221. nu. 5. par. 4. diuerſ. Millin. dec. 119. n. 1.* Quando tamen

2 augumentum correſpondet præiuditio, quod aliàs ex conceſſione poſſet inferri eccleſiæ. *Merlin. dec 887. nu. 21.*

3 Et multò magis ſi præter augumentum canonis eccleſia fuerit à conductore reædificata. *Millin. d. dec. 119. n. 1.*

4 Item ſi conceſſio facta fuerit pro maiori ſumma quam ſit in licitatione repertum. *Gregor. XV. dec. 343. n. 2.*

5 Item ſi ex fructibus, & reditibus apparet, quod eccleſia meliorem fecerit ſuam conditionem. *Pen. dec. 693. n. 2.*

6 Sed ad hunc effectum habenda eſt ratio redituum, prout re vera eſt reditus, nam abſurdum eſſet taxare non ſecundum rei veritatem, ſed ſecundum opinionem. *Seraph. dec. 480. nu. 4. 8.* vbi infert, non eſſe taxandos reditus bonorum ad rationem quinque pro centenario, ſed iuxta rei veritatem. *cum ſupra not. in cap. præcedenti nu. 34.*

7 Hinc vtilis dicitur cenſus impoſitio pro extinctione alterius cenſus, pro quo maior ſoluebatur fructuum quantitas, & eccleſia magis grauabatur. *Seraph. dec. 1109. nu. 1.*

8 Et è conuerſo impoſitio cenſus, vt extinguatur alter cenſus omnino ſimilis, non dicitur facta ex cauſa vtilitatis. *dec. 27. nu. 9. poſt tract. Cenc de cenſ.*

9 Item colligitur vtilitas ex pactis, & conditionibus in alienatione appoſitis. *in Landen. bonorum. 8. Iunij 1588. coram Giptio*, vbi etiam, quod ſi attenta rei veritate vtilitas probetur, non officit quod teſtes de proprio iuditio deponant, prout, & in vna *Burgen. reſolutum Refert Abb. in conſ. 41. lib. 1. & Rube. d. tit. de alien. rerum eccleſ. obſeru. 8. §. 1.*

cum not. in cap. præcedenti. nu. 8. 9.

10 Hinc ſi pactum fuerit appoſitum, vt
melioramenta remaneant pænes eccle-
ſiam, alienatio vtilis dicitur, quia tale
pactum pars pretij reputatur, cum alias
melioramenta finita generatione eſſent
per eccleſiam hęredibus etiam extra-
neis reſtituenda. *dec.* 208. *nu.* 1. 2. *&*
dec. 312. *n.* 2. 3. *par.* 2 *diuerſ. Seraph.*
dec. 485. *nu.* 3.

11 Quod tamen eſt intelligendum, vbi
melioramenta ſint ęquiualentia, & in
actis probata. *d. dec.* 312. *nu.* 4. *par.* 2.
diuerſ. & Seraph. dec. 1490. *nu.* 7. *in fi.*
vbi quod locatio domus pro ſcutis ſex
cum obligatione erogandi ſcutos 100.
in melioramentis vtilis non fuerat non
obſtante dicto pacto, ex quo domus erat
ſolita locari ſcutis 40., vnde detracta
ſexta parte eccleſia adhuc remanebat in
damno.

12 Sed ſi melioramenta ſint remanſura
pænes hęredes meliorantis, alienatio
non poteſt vtilis dici ex eo, quod bona
eccleſiæ fuerint meliorata *ad not. in cap.*
præcedenti nu. 10. *& dec.* 720. *nu.* 8. *par.*
1. *diuerſ.* vbi de conceſſione facta in
perpetuum, & pro quibuſcumque hęre-
dibus, & cum pacto affrancandi, *& dec.*
47 *nu.* 4. *par.* 4. *recen.*

13 Rurſum vtilis dicitur conceſſio facta,
vt diſcedatur à lite. *dec.* 398. *nu.* 5. *par.*
1. *diuerſ. repetita in* 2. *par. diuerſ. in or-*
dine dec. 312. *& apud Cæſar. de Graſſ.*
tit. de reb. eccleſ. non alien. dec. 5.

Prout tranſactio facta ſuper re du-
bia propter dubium litis euentum, & in
14 odium litium vtilis dicitur, etiam non
probata vtilitate. *dec.* 625. *nu.* 6. *par.* 1.
recen. & dec. 319. *nu.* 17. *par.* 4. *tom.* 2.
Quod tamen limitatur, ſi ſuper re cla-
15 ra, vel ſuper re diuerſa tranſactio fiat.
d. dec. 319. *nu.* 18. *par.* 4. *tom.* 2. *recen.*

16 Item ex cauſa neceſſaria, & conſe-
quenter vtilis dicitur alienatio facta
pro ſuſtinendis litis impenſis. *Seraph. d.*
dec. 1209. *n.* 2. vbi de impoſitione cenſus.

17 Pariter vtilis dicitur conceſſio ex
cauſa meritorum facta, nam per hoc
imitantur homines ad benefacien-
dum eccleſiæ. *dec.* 243. *num.* 3. *par.* 7.
recen. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec.
756.

18 Declara, dummodo merita, & bene-
ficia in Eccleſiam collata ſint æquiua-
lentia, & commenſurata ad conceſſio-
nem, ita vt eccleſia illorum reſpectu
non obſtante conceſſione remaneat in
lucro; nec enim ſufficit, ſi merita ſint co-
lorata, & in occaſionem ſumpta, ſed
debent eſſe vrgentia, & inſignia, adeo
vt aliqui auctores exiſtimauerint, ſi be-
neficia non pariant ius aliquod agen-
di, & beneficiatum nedum ex antido-
rali obligatione, ſed etiam ciuili, vel
ſaltem iudicis officio compellant ad re-
munerandum, conceſſionem remanere
liberalem, & gratuitam donationem,
non autem propriè remuneratoriam;
quæ opinio, vbi agitur de conceſſione
facta per eccleſiam, in qua ſemper re-
quiritur euidens vtilitas, videtur mul-
tum rationabilis. Itaque Prælatus tunc
poterit remunerare, quando habeat
tantumdem. a hæc concluſio illa, vt Pre-
latus ob benemerita poſſit concedere,
vel alterare conceſſionem, in puncto
iuris eſt periculoſa. *Merlin. d. deciſ.*
756. *nu.* 40. *& ſeqq.*

19 Item declara, vt procedat, dummo-
do merita probentur aliter quam ex at-
teſtatione alienantis, & dummodo me-
20 rita ſint ratione obſequiorum præſtito-
rum eccleſię cujus bona alienantur, non
autem ratione ſeruitij præſtiti ipſi con-
cedenti. *Seraph. d. dec.* 1490. *nu.* 10. *&*
recen. par. 3. *dec.* 591. *nu.* 10. *& par.* 4.
dec. 47. *nu.* 5. *& par.* 10. *dec.* 100. *n.* 18.

21 Subdeclara, vt probatio meritorum
ſit neceſſaria inter perſonas prohibitas
donare, & alienare, ſecus in alijs. *d. dec.*
200. *nu.* 19. *par.* 10. vbi de conceſſione
decimarum facta per Epiſcopum Polo-
num Canonico ſuæ eccleſiæ cauſa me-
ritorum, quæ de Regni immemorabili
conſuetudine eſt permiſſa cum conſen-
ſu Capituli abſque beneplacito Apo-
ſtolico.

22 Econtra alienatio dicitur non vtilis,
vbi eccleſiæ non datur plus, quam ſit
ſolita

ſolita percipere. *dec. 36. nu. 14. & dec. 94. nu. 55. par. 7. recen.*

23 Vel vbi fit noua conceſſio minori penſione ſeu canone quam eccleſia perciperet de tempore ipſius nouæ conceſſionis. *Pen. dec. 287. nu. 3. & dec. 302. nu. 1. & recen. par. 4. to. 2. dec. 241. n. 23. & dec. 284. nu. 3. & par. 7. d. dec. 243. nu. 16.*

24 Vel vbi eccleſia pluris locare, & maiorem vtilitatem percipere potuiſſet. *Cæſar de Graſſ. dec. 4. num. 7. 8. de reb. eccleſ. non alien. Seraph. dec. 413. nu. 2. & par. 1. diuerſ. dec. 360. nu. 5. & par. 7. recen. dec. 186. nu. 7. & d. dec. 243. nu. 16.*

25 Vel vbi eccleſia plus percipere poteſſat bona retinendo, quam ea locando. *dec. 261. nu. 8. par. 4. to. 2. recen.*

26 Vel vbi eccleſia recipit tantum, quantum dimittit. *dec. 430 nu. 6. par. 2. recen. & dec. 336. nu. 19. par. 10.*

27 Vel vbi dimittit bona propria habita fide de pretio, nam talis alienatio dicitur ſine cauſa, & damnoſa, & non transfert dominium. *dec. 96. nu. 1. 3. par. 2. rec. & dec. 295. n. 8. par. 5. Gregor. XV. dec. 113. nu. 6. 7.*

28 Amplia etiam in permutatione, quoniam permutatio eſt emptioni ſimilis: & ideo alienatio, ſeu permutatio, in qua eccleſia ſuum dimittit habita fide de pretio ſeu re ſibi conſignanda, pro qua interim annuum quid ſibi ſoluatur, dicitur damnoſa, quia vtilius eſt eccleſiæ incumbere rei, quam actioni. *d. dec. 96. nu. 1. par. 2. recen. & dec. 430. n. 4. ead. par. 2. Caualer. dec. 288. nu. 7.*

29 Amplia, etiamſi interuenerit beneplacitum Apoſtolicum, quia beneplacitum non ſupplet defectum cauſæ. *d. dec. 96. nu. 3. par. 2. recen. qua eſt inter impreſſ. Gregor. XV. dec. 113.*

30 Declara tamen, vt licet res eccleſiæ vendi non poſſint habita fide de pretio ad effectum tranſlationis dominij, contractus nihilominus ſit validus in ſubſtantia, & ex illo competat efficax actio. *Gregor. XV. d. dec. 113. nu. 7. & par. 5. recen. dec. 350. num. 14.* vbi quod eſt communis, & recepta concluſio.

31 Subdeclara, vt procedat, quando fuit in literis Apoſtolicis conceſſa ſimpliciter licentia alienãdi abſq; clauſula. ſi in euidentem: vel quando ab initio fuit ſeruata forma reſcripti, ſi in euidentem, & perfecta iam venditione fuit ex interuallo habita fides de pretio: vel denique vt procedat etiam non ſeruata forma reſcripti, ſed tamen ad fauorem eccleſiæ, non autem emptorum, ita vt eccleſiæ tantùm competat actio. *d. dec. 350. nu. 15. par. 5. recen.*

32 Pariter alienatio dicitur non vtilis, ſi fiat de tempore ſterilitatis aut belli, quia de tempore calamitoſo non poteſt fieri alienatio, quæ ſit vtilis eccleſiæ. *Manti. dec. 101. n. 4. & in Romana Caſalis Turricella 10 Martij 1578. coram Cantuccio, & in Papien. bonorum 1. Iulij. 1579. coram Lancelloto ſeniore, relatis per Rube. in ſuis ſingular de alien. rer. eccleſ. obſeru. 8. §. 3. nu 4.* vbi quod non poteſt eſſe vtilis alienatio facta tempore peſtis, inundationis, aut belli, & apud *Merlin. dec* 887. *nu.* 14. 15. vbi, quod non debet ſtabiliri pretium bonorum attento tempore calamitoſo.

33 Amplia, etiamſi ceſſaſſet calamitas de tempore alienationis, ſed duraret effectus inde cauſatus, hoc eſt vtilitas pretij rerum. *dec. 78. num. 1. par. 2. diuerſ.*

34 Limita, ſi ſit habita ratio etiam temporis præcedentis calamitatem, vt in *d. Romana Caſalis Turricella, de qua Rube. d. §. 3. nu. 6.*

35 Item dicitur non vtilis alienatio, ſi pacta præiudicialia eccleſiæ inſerantur in inſtrumento conceſſionis, quia huiuſmodi pacta & onera conſiderantur tamquam pars pretij, & valorem rei augent vel minuunt. *dec. 34. nu. 11. par. 1. & dec. 94. nu. 69. par. 7. recen.*

36 Ex eo autem quod conductor promiſit facere melioramenta, non dicitur vtilis alienatio, ſi ſtipulatus fuerit, pretium ſuis hæredibus reſtitui, & interim ſe illis frui debere. *Duran. dec. 250. n. 5.* Vel ſi melioramenta ſunt remanſu-

38 ta penes illius hæredes *ad ſupra not. num.* 12.

38 Item dicitur non vtilis alienatio, ſi res in perpetuum alienetur pro tertia parte minus, quam concedebatur ad tempus, veluti ſi erat ſolita locari ad tempus pro Sc. 120. & in locatione perpetua concedatur pro 80. Maxime
39 vbi in alienatione perpetua transferatur etiam iuriſdictio: valde enim conſideratur præminentia dominationis. *d. dec. 94. n. 53. 58. par. 7. recen.* Nec detractio ſextæ partis, quæ fit in alienationibus perpetuis, poteſt reſarcire iacturam prouenientem ex qualitate bonorum iuriſdictionalium, quæ in medietate conſiſtit: cum iuriſdictionalia
40 æſtimentur ad rationem duorum cum dimidio, allodialia vero ad rationem quinque pro centenario. *d. dec. 94. nu. 67. & ſeq. par. 7. recen.*

41 Item damnoſa dicitur alienatio, ſi concedatur facultas francandi, & eueniente caſu francationis non aſſignetur eccleſiæ tale quod aſcendat ad ſextam partem, quod tamen eſt faciendũ iuxta opinionem quam ſeruat Rota quod pactum de redimendo æſtimetur in ſexta parte. *Merlin. dec. 887. nu. 6.*

42 Item dicitur euidēter damnoſa alienatio, ſi bona fuerint laico libere, & in perpetuum conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus nulla reſeruata cognitione aut præſtatione ad fauorem ipſius eccleſiæ, quia cum tali caſu bona fiant tranſitoria ad quoſcumque etiam extraneos, ceſſat omnis ſpes, quod aliquando ad eccleſiam redire poſſint. *dec. 47. nu. 3. 4. par. 4. recen.* vbi de conceſſione in feudum.

43 Item ſi alteretur ſolitum in præiudicium eccleſiæ, & res concedatur cum deterioribus conditionibus, quam antea fuit conceſſa, vel poſſet de nouo concedi. *dec. 243. nu. 16. par. 7. recen.*

44 Item ſi bona pretioſa, pro quibus laudemium conſiderabile ſoluebatur, conceſſa fuerint ad plures generationes abſque vllo canonis augumento, & pro eodem reditu. *d. dec. 36. num. 14. par. 7. recent.*

45 Poſtremò nõ dicitur iuſta cauſa alienandi, quia domus ſit ruinoſa, quando cum parua impenſa reparari poterat. *Seraph. dec. 1490. nu. 9. & par. 1. diuerſ. dec. 720. num. 9.* vbi quod *Auth. ſi quas ruinas. C. de ſacroſ. eccleſ.* non procedit, quando eccleſia poteſt reædificare, veluti ſi poſſit incidere arbores exiſtentes in prędijs alienatis, aſſumere arenam, & lapides ex flumine vicino, deſtruere ædificia ruinoſa, eorumq; ruderibus, & cementis vti, & colonos pro parte ad reparationem, & ędificationem obligare.

46 Prout non dicitur legitima cauſa alienationis ſolutio annuorum debitorum, in quorum ſatisfactionem annui reditus ſunt erogandi, non autem alienanda ſubſtantia bonorum. *Merlin. dec. 775. nu. 6. & ſeqq.* vbi quod aliter eccleſia breui tempore ad inopiam redigeretur. *Faciunt ſupra not. cap. 16. in fi.*

47 An autem potentia aduerſarij occupantis bona eccleſiæ, & cum quo dura lis per plures annos pro recuperatione geſta fuerit, ſit iuſta cauſa alienandi, dubitauit *Rot. in dec. 336. nu. 23. par. 10. recen. per ea quæ habentur in deciſ. 596. nu. 3. par. 4. diuerſ.* vbi quod potentia partis non eſt cauſa ſufficiens, ob quam bona eccleſiæ indefenſa relinqui, & in perpetuum alienari debeant. Et in hanc ſententiam videtur inclinaſſe, quotieſcumque non conſtat, quod aliter eccleſię conſuli non potuerit, *vt ſub nu.* 22.

Et retenta hac opinione ſuperius tradita *cap. 15. nu. 69.* de alienatione permiſſa etiam ſine beneplacito Apoſtolico, quando bona ſunt difficilis recuperationis, procederent præſuppoſita iuſta cauſa alienandi, videlicet quod aliter eccleſiæ indemnitati conſuli non poſſet.

Cauſa,

Cauſa, ſine illius defectus an, & quomodo probari debeat.

CAP. XIX.

Materia tex. in cap. 1. vbi DD. de rebus eccleſ. non alien. in 6.: & de qua Ancharan. in Clem. 1. tit. eod. verſ. Quarto nota. Prapoſ. in cap. Non liceat Papæ 12. q. 2. Guido Pap. dec. 151. Dec. conſ. 142. n. 4. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. q. 20. nu. 65. & nu. 130. Rebuff. de alien. rerum eccleſ. nu. 9. verſ. & de his cauſis, & nu. 75. Pariſ. conſ. 36. nu. 11. vol. 4. Rol. conſ. 15. nu. 17. & ſeqq. vol. 1. Maſcard. de probat. concl. 75. nu. 16. & ſeqq. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. nu. 73. Garz. de beneſ. par. 1. cap. 5. nu. 325. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa alienationis, ſi Papæ fuit narrata in literis confirmationis deſuper obtenta, cenſetur ab eo approbata, nec indiget alia approbatione.*
Declara vt nu. 2.
3 *Vtilitas non probatur aſſertione alienantium.*
4 *Neceſſitas non probatur aſſertione alienantium.*
5 *Aſſertioni Epiſcopi non ſtatur circa cauſam.*
6 *Executoribus nō creditur circa cauſam.*
Declara vt nu. 7.
8 *Aſſertioni actum gerentis circa cauſam non ſtatur in actibus ſine cauſa fieri prohibitis.*
9 *Cauſa alienationis in ſpetie, & non in genere exprimi debet.*
10 *De vtilitate conſtare non poteſt, niſi ſpecificentur bona quæ alienantur.*
11 *Vtilitas, ſeu læſio probanda eſt pracisè de tempore alienationis.*
12 *Cauſæ defectus probatur ex lectura ipſius inſtrumenti.*
13 *Vtilitatis defectus probatur eo ipſo quod conſtat alienationem fuiſſe damnoſam.*
14 *Item ex inſtrumentis locationum anteriorum.*

1 Cauſæ alienationis ſi Papæ narratæ fuerint in literis confirmationis deſuper obtentæ, videntur ab eo approbatę, ac vlteriori approbatione non indigent. *dec. 275. nu. 17. par. 10. recen.*

2 Declara, vt procedat, quando Papa in literis confirmationis aſſeruit, adeſſe cauſam neceſſitatis ſeu vtilitatis: ſecus, quando Papa reſcripſit conditionaliter, dummodo alienatio pro euidenti neceſſitate, & minori damno facta fuerit, ac in euidentem beneſitij ceſſerit, & cedat vtilitatem: quia tunc noluit cauſas expreſſas approbare, ſed illarum approbationem executoribus ſub dicta conditione remittere. *d. dec. 275. num. 18. par 10. recen. Caualer. dec. 288. n. 6.*

3 Cęterum circa cauſam vtilitatis non ſtatur aſſertioni alienantium. *dec. 181. nu. 3. par. 1. & dec. 597. num. 2. par. 4. diuerſ. & dec. 261. num. 6. & dec. 319. nu. 8. par. 4 to 2. recen. & dec 94. nu. 44. par. 7. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec. 702 & dec. 27. nu. 4. & dec. 28. nu. 5. poſt tract. Cenc. de cenſ. cum pluribus adduct in dec. 336. n. 22. par. 10. recen.*

4 Similiter neque circa cauſam neceſſariam alienandi. *dec. 300. nu. 3. verſ. Rurſus. par. 4. diuerſ. & d. dec. 261. nu. 6. par. 4. to. 2. recen. & dec. 275. nu. 10. par. 10. & poſt tract. Cenc. de cenſ. dec. 36. nu. 9.*

5 Et quod circa cauſā non ſtatur aſſertioni Epiſcopi. *Caualer. dec. 439. nu. 6. Emin. Otthobon. dec. 6. nu. 13.*

6 Et quod non ſtatur aſſertioni executorum, latè in dicta *dec. 94. nu. 44. par. 7. recen. & d. dec. 275. nu. 11. par. 10. Caualer. dec. 215. n. 4. Merlin. dec. 887. nu. 23. & poſt Cenc. de cenſ. d. dec. 36. num. 9.*

Quod

7 Quod tamen eſt intelligendum, quando commiſſum fuit executori, vt ſeruato iuris ordine procedat, *d. dec. 94. nu. 44. par. 7. rec. & d. dec. 275. nu. 11. par. 10. & in Leodien. præten ſi cen. ſus. 29. Ianuar. 1596. coram Orano, & in Auerſana Tenementi. 24. Nou. 1581. coram Cantuccio; quas refert Rube. in ſuis ſingular. de alien rer. eccleſ. obſeru.* 8. §. 4. Secus, ſi illi ſimpliciter commiſſum eſſet, vt ſe extraiudicialiter informaret: tunc enim circa iuſtitiam cauſæ Commiſſario crederetur, *vt in d. dec. 36 nu. 10. poſt Cenc. de cenſ. & in Mantuana bonorum. 28. Ianuar. 1656. §. Replicatio autem. coram Reuerendiſsimo Cerro Decano.*

8 Ratio principalis concluſionis eſt, quia verſamur in materia prohibita: & in actibus ſine cauſa fieri prohibitis non ſtatur aſſertioni actum gerentis circa ipſam cauſam. *d. dec. 300. nu. 3. par. 4. diuerſ & dec. 318. nu. 3. par. 5. recen. cum ſupra not. cap. 13. nu. 11. & per tot. & cap. 15. nu. 47.*

9 Cauſa autem alienationis in ſpetie, & non in genere exprimi debet. *d. dec. 318. nu. 4. 13. par. 5. recen*

10 Sicuti ſpecificari etiam debent bona quę alienantur, alias de vtilitate conſtare non poteſt, cum iuditium circa manifeſta, non autem circa incognita atque occulta feratur. *dec. 624. nu. 3. par. 1. recen.*

11 Item vtilitas, ſeu læſio probanda eſt precisè de tempore alienationis *ex not. ſupra cap. 17. nu. 13. & ſeq.*

Ideo teſtes percutientes non tempus alienationis, ſed tempus præcedens decem annos alienationem, non probare vtilitatem, dictum fuit *in dec. 319. nu. 11. par. 4. 10. 2. recen.*

12 Defectus autem cauſæ probatur ex lectura ipſius inſtrumenti. *dec. 596. nu. 2. par. 4. diuerſ.*

13 Item defectus vtilitatis probatur eo ipſo quod conſtat, alienationem fuiſſe damnoſam. *dec. 181. in princ. & dec. 607. nu. 1. par. 1. diuerſ. & dec. 103. nu. 5. par. 8. recen.* Cuius exempla plura retulimus in precedenti *cap. à nu. 22.*

14 Item vtilitatis defectus, & damnum eccleſiæ probatur ex inſtrumentis locationum anteriorum; nam licet talia inſtrumenta non probent verum valorem bonorum, ſufficiunt tamen ad probandam non vtilitatem, quia vtilitas quæ debet eſſe clara, ex huiuſmodi probatione redditur turbida, quod ſufficit ad hunc effectum. *dec. 65. nu. 24. par. 2. & dec. 725. nu. 2. par. 4. diuerſ. & d. dec. 94. nu. 53. par. 7. recen. & dec. 275. nu. 12. 13. par. 10. Duran. dec. 250. n. 3. 4. cum adduct. per Add. ad Buratt. dec. 253. nu. 21.*

Alienatio quando in vtilitatem ſeu damnum eccleſiæ facta præſumatur.

CAP. XX.

Videatur Bal. in cap. 1. nu. 6. de his qui feud. dare poſſ. Dec. conſ. 142. nu. 5. verſ. Non obſtat quod ex ſolemnitate alienationis. Pariſ. conſ. 24. nu. 5. 6. lib. 4. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. n. 2. 3. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. q. 20. nu. 128. & q. 44. nu. 20. & num. 37 Guido pap. dec. 152. Giurb. dec. 106. nu. 13. Maſcard. de probat. concl. 75. nu. 17. Menoch. in Addit. ad caſ. 172. num. 23. & ſeq. Boſſ. de alien. bon. eccleſ. nu. 69. & ſeqq. Ricc. in prax. rer. quotidianar. for. eccleſ. reſol. 160.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio ſolemniter facta præſumitur vtilis.*

2 *Alienatio vtilis præſumitur, ſi à Papa fuit confirmata, vel ab executore; & hoc caſu eccleſia ad illius reſciſſionem agere*

agere nequit, niſi doceat de non vtilitate. nu. 3.

Limita, ſi appareat, Commiſſarium proceſſiſſe non ſeruata forma ſuæ commiſſionis. nu. 4.

Vel ſi conſtat de non vtilitate. nu. 5.

6 *Vtilitas præſumitur ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia, quia ex his præſumitur confirmatio Apoſtolica, & conſequenter vtilitas.*

7 *Præſumptio vna ex alia oritur, quando venit in conſequentiam.*

8 *Vtilitas præſumitur ex lapſu 30. annorum, qui tamen ſint completi vſque ad vltimam horam.*

9 *Tempus 30. annorum ad effectum præſumendi beneplacitum, & vtilitatem eccleſiæ calculatur, ſubducto tempore vitæ Prælati aut Rectoris alienantis.*

10 *Eccleſia cenſetur vacare toto tempore vitæ eius Prælati, qui ſuæ eccleſiæ non fuit legitimus defenſor.*

11 *Tempora eorum qui alienarunt ſubducuntur ad effectum inducendæ præſcriptionis, non autem præſumptionis beneplaciti Apoſtolici.*

Contrarium tenuit ſucceſſiuè Rota. num. 12.

Sed Moderna Rota adhuc amplexa eſt primam diſtinctionem. nu. 13.

14 *Beneplacitum Apoſtolicum, & vtilitas præſumuntur ex lapſu 30. annorum, dempto tempore motæ litis.*

15 *Beneplacitum præſumitur ex lapſu 30. annorum concurrente obſeruantia.*

16 *Obſeruantia ad effectum præſumendi beneplaciti debet eſſe continuata per totum ſpatium 30. annorum.*

Et debet eſſe realis, & certa, non autem præſumpta. nu. 17.

18 *Obſeruantia ex actu æquiuoco non infertur.*

19 *Confirmatio alienationis præſumitur ex curſu temporis, quatenus titulus inualidus non fuerit exhibitus.*

20 *Titulo inualido exhibito præſcriptio allegari nequit.*

21 *Præſcriptio non currit ſtante mala fide, quæ deducitur ex non obſeruatione Conſtitutionum Apoſtolicarum.*

22 *Præſumptio beneplaciti Apoſtolici ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia hodie ceſſat propter Vrbanam Conſtitutionem.*

Limita vt nu. 23.

24 *Alienatio facta in conſanguineos damnoſa præſumitur.*

Limita, num. 25.

26 *Alienatio in conſanguineos doloſa cenſetur, ſi Prælatus meliorem conditionem ab alio oblatam omiſit, & conſanguineis conceſſit.*

Item ſi totum ferè patrimonium beneficij alienauit. num. 27.

Item ſi reditus promiſsi pro re in emphiteuſim conceſſa non aſcendant ad quinque pro centenario, vel ad reditum bonorum cohærentium. 28.

29 *Fraudis ſuſpitio ex alienatione facta in conſanguineos ex quibus ceſſet, item. num. 30.*

31 *Vtilitatis præſumptio in alienatione excluditur ex mala conditione ipſius alienantis.*

1 Alienatio ſolemniter facta præſumitur vtilis, & qui læſionem allegat, probare debet. *dec. 625. nu. 5. par. 1. recen.*

2 Sic alienatio à Papa confirmata vtilis præſumitur, *Seraph. dec. 443. nu. 7. Coccin. dec. 370. num. 1. & par. 1. recen. dec. 34. nu. 10.*

Similiter ſi executor, cui conceſſionis factæ confirmatio commiſſa fuit, illam confirmauit, & approbauit, conceſſio præſumitur vtilis, ita vt eccleſia ad illius reſciſſionem agere non poſſit, niſi

3 doceat de non vtilitate. *Seraph. dec. 538. n. 1. & dec. 401. n. 2. & dec. 1073. nu. 1. & dec. 1125. nu. 2. Duran. dec. 250. nu. 7. Millin. dec. 119. nu. 3. Add. ad Gregor. XV. dec. 343. nu. 6. & par. diuerſ. dec. 479. nu. 1. & par. 2. recen. dec. 684. nu. 1. & par. 7. dec. 94. n. 10. 11. & par. 10. dec. 181. num. 22. cum allegatis per Rubeum in ſuis ſingular. de alien. rerum eccleſ. obſeru. 8. §. 9. nu. 1.*

4 Limita, ſi appareat, Commiſſarium pro-

proceſſiſſe non ſeruata forma ſuæ commiſſionis, tunc enim non intrat talis præſumptio, ſed qui contraxit cum ec-
5 cleſia tenetur probare vtilitatem. *Duran. d. dec. 250. nu. 8.* Vel ſi conſtet de non vtilitate, quia pro executoribus præſumitur in dubio. *Add. ad Gregor. XV. d. dec. 343. num. 6. cum ſupra not. cap. 11.*

6 Rurſus alienatio prȩſumitur vtilis, ſi tempus 30. annorũ lapſum fuerit cum obſeruantia ſubſecuta, quia hȩc inducunt præſumptionem, vt alienatio fuerit à Pontifice confirmata, & conſequenter vtilis, etenim beneplacitum Apoſtolicũ facit prȩſumi vtilitatem, & iuſtam cauſam. *Seraph. dec. 1073. nu. 2. 6. & dec. 1125. nu. 3. & dec. 1307. num. 7. Coccin. dec. 370. nu. 1. Manti. dec. 101. nu. 2. Add. ad Gregor. XV. d. deciſ. 343. nu. 5. & par. 1. recen. dec. 34. nu. 10. & dec. 201. nu. 3. verſ. vltra quod, & par. 2. dec. 684. nu. 1. verſ. maxime verò, & n. 8. par. 7. dec. 94. n. 9. & poſt Cenc. de cenſ. dec. 28. nu. 6.*

Nec obſtat, quod licet ex cauſa longiſſimi temporis ſolemnitas præſumatur, ex hac tamen præſumpta ſolemnitate videtur oriri non poſſe alia præſumptio euidentis vtilitatis; Siquidem vna præſumptio ex alia oritur, quando venit in conſequentiam; Ideo ſi alienatio
7 præſumitur ſolemniter confirmata, neceſſario ſequitur vt etiam vtilis intelligatur. *Manti. d. dec. 101. num. 3. cum alijs adduct. per Add. ad dec. 12. nu. 5. par. 3. recen. & Rot. dec. 256. num. 5. 6. par. 8.*

Quod tamen dictũ eſt, ex lapſu temporis præſumi confirmationem alienationis, procedit primo in lapſu 30. annorum qui ſint completi, & quidem vſq;
8 ad vltimam horam, & momentum. *dec. 103. nu. 7. par. 8. recen. & dec. 114. n. 11. par. 9. to. 1. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. dec. 354. num. 18. & ſupra not. cap. 14.*

9 Secundo procedit in lapſu 30. annorum ſubducto tempore vitæ Prælati, aut Rectoris alienantis. Nam quemadmodum Prælatus aut Rector fuit in culpa male alienando, ita de eo ſuſpicari licet, vt potius ſuum contractum, & proprium intereſſe, quam ſuam eccleſiam tueri voluerit, & labi tempus permiſerit, iacturam bonorum Chriſti ſocorditer ſuſtinendo, prout in terminis alienationis factȩ in conſanguineos reſpondit. *Rot. dec. 94. nu. 14. & ſeqq. par. 7. recen., inter impreſſ. Merlin. dec. 702.* vbi etiam, quod eccleſia cenſetur vaca-
10 re toto tempore vitæ eius Prælati, qui deſeliquit ſuam eccleſiam, & non fuit eius legitimus defenſor, *& dec. 73. nu. 21. & dec. 103. nu. 8. par. 8. & dec. 27. n. 19. par. 9. to. 1. recen. & dec. 336. num. 29. par. 10. cum alijs adductis per Add. ad dec. 12. nu. 11. & ſeqq. par. 3.*

Et licet aliàs Rota diſtinxerit, vt ad
11 effectum præſcriptionis inducendæ tempora eorum, qui alienarunt, ſubducantur, ſecus vero ad effectum præſumendi beneplacitum Apoſtolicum, ſolemnitatem, ac vtilitatem alienationis, vt apud *Seraph. dec. 1027. num. 13. & dec. 1085. nu. 5. & in Oſcen. ſeu Barbaſten. penſionis. poſt Marcheſan. de commiſſ. relata per Add. ad Gregor. XV. dec. 354. nu. 19.*

12 Attamen ſucceſſiuè tenuit Rota, tempus obſeruantiæ indiſtinctè ſumendum eſſe ex vita illius Prȩlati ſeu Rectoris, qui cœpit Lædi ex alienatione facta per Prædeceſſorem, ſiue de præſcriptione, ſiue de præſumptione inducenda agatur, *vt in d. dec. 103. num. 8. par. 8. & dec. 27. nu. 19. & dec. 114. nu. 12. 13. par. 9. to. 1. rec.* Et deciſiones in contrarium relatas declarauit, eſſe intelligendas, quando alienatio apparet bona fide facta, vt in caſu *Seraph. deciſ. 1027.* vbi alienatio facta fuerat per Papam; ſecus vbi apparet ſuſpecta de fraude vt in ſupra relata *dec. 103. nu. 11. par. 8. recen.* Cui congruere videtur *Coccin. dec. 445. num. 8.* vbi quod tempus anteceſſoris ſubducitur, quando alienatio fuit male facta ab initio, ſecus quando alienatio fuit bene facta, quia interuenit beneplacitum Apoſtolicum.

Sed

Sed profecto Coccini deciſio loquitur in terminis præſcriptionis, firmat enim non eſſe deducendum tempus anteceſſoris alienantis ad effectum probandæ quadragenariæ, quæ aduerſus Eccleſiam completa fuerat: & in iiſdem terminis loquitur *dec. 27. nu. 19 par. 9.*
13 *to. 1. rec. Et in Romana domus ſeu Palatij 18. Iunij. 1657. coram R.P.D. Albergato* iterum videtur proceſſiſſe cum diſtinctione *Seraph. de qua ſupra; & in deciſ. 57. num. 20 & ſeqq. par. 7. recen.* licet ibi contrarium teneat, quia non agebatur de ſola præſumptione cum ex curſu temporis præſumi deberet titulus conceſſionis, qui non potuiſſet aquiri poſſeſſori, niſi in vim præſcriptionis; vnde nõ videtur adhuc pedem figere contra eandem diſtinctionem.

14 Tertio procedit in Lapſu 30. annorum dempto tempore motæ litis. *d. dec. 103. num. 9 part. 8. & dec. 114. num. 10. par. 9. to. 1. recen.*

15 Quarto procedit concurrente obſeruantia, ſecus ea deficiente, quia ex ſolo curſu temporis beneplacitum non præſumitur. *dec. 176. nu. 45. par. 5. recen. cum ſupra not. cap. 14. nu. 5.*

16 Et obſeruantia ad hunc effectum debet eſſe continuata per totum d. ſpatium 30. annorum. *Add. ad Gregor. XV. d. dec. 354. nu. 18.*

17 Ac de ea conſtare oportet certitudinaliter, non autem præſumptiue, quia alias reſultarent ex eodem curſu temporis duæ præſumptiones, obſeruantiæ ſcilicet, & confirmationis *dec. 706. nu. 10. in fi. par. 3. recen. Seraph. dec. 1042. nu. 4. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. d. dec. 354. nu. 18. & ſupra not. d. cap. 14. nu. 5.*

18 Et quod ex actu æquiuoco ad obſeruantiam non bene infertur, veluti ſi obſeruantia pacti in inueſtitura appoſiti deducatur ex poſſeſſione, quæ ex alia antiqua inueſtitura poſſit prouenire *dec. 176. nu. 46. par. 5. recen. & dec. 39. nu. 24. par. 8. & dec. 165. n. 16. & 17. par. 10.* vbi quod ad effectum præſumendi beneplacitum Apoſtolicum ex obſeruantia conceſſionis probanda eſt obſeruantia indiuidualiter in pacto alterante priores inueſtituras, nec ſufficit probare obſeruantiam circa vnum ex contentis in gratia.

19 Quinto procedit, quatenus titulus inualidus non fuerit exhibitus. *Seraph. dec. 235. num. 4. cum ſupra not. cap. 14. n. 16. & per Vrſell. concl. leg. 85. n. 156.*

Et quod nulla obſeruantia eſt conſiderabilis, ſi ex inſpectione conceſſionum, & iuribus in actis exhibitis euidenter appareat de nullitate tituli, quia tunc ceſſat præſumptus validus ex curſu temporis. *Merlin. dec. 887. nu. 27. cum pluribus adduct. per Add. ad dec. 12. nu. 24. par. 3. rec.*

20 Et quod titulo inualido exhibito nec aliqua præſcriptio allegari poteſt quæ alienationem tueatur, tum ob decretum irritans in *Extrauag. Ambitioſæ*, appoſitum, quod inficit quemcumq; titulum, & obſeruantiam in contrariam: tum ob
21 defectum bonæ fidei ſine qua non procedit præſcriptio, qui defectus deducitur ex non obſeruatione Conſtitutionum Apoſtolicarum. *Merlin d. dec. 887 n. 28. 29. cum allegatis per Add. ad d. dec. 12. nu. 26. & ſeqq. par. 3. recen.*

22 Poſtremò declara, vt prædicta de beneplacito Apoſtolico, & vtilitate ex curſu temporis cum obſeruantia præſumptis procederent ante Conſtitutionem per Sa. me. Vrbanum VIII. editam ſub die 5. Iunij. 1641. de qua *Add. ad d. dec. 12. nu 30. & ſeqq* vel etiam ho-
23 die procedant, vbi dicta Vrbana Conſtitutio non fuit vſu recepta, vt ex Rota ipſa ſupra annotauimus *d. cap. 14.* vbi plura ad materiam habes.

24 Damnoſa autem, & potius in fraudem quam vtilitatem eccleſiæ alienatio facta præſumitur, ſi Prælatus in conſanguineos alienauerit *dec. 270 nu. 1. & dec. 360. num. 16 par. 1. diuerſ.* vbi quod eſt communis Doctorum opinio, *& dec. 65. nu. 18. par. 2. diuerſ. & dec. 430. nu. 7. par. 2. recen. & dec. 171. nu. 4. par. 4. to. 2. & dec. 94 nu. 16. par. 7. quæ eſt inter impreſſ. Merlin. dec. 701. &*

dec. 73. num. 11. par. 8. recen. Cæſar de Graſſ. de reb. eccleſ. non alien. dec. 4. nu. 24. cum adduct. per Add. ad Gregor XV. dec. 356. num. 9. & poſt tract. Cenc. de cenſ. dec. 36. nu 11.

Et quod talis alienatio iuribus non bene olet, & legitur prohibita in Auth. quibuſcumque modis. *C. de ſacroſ. eccleſ. notatur in dec. 18. n. 5. par. 2. diuerſ. & per Add. ad dec. 12. nu. 21. par. 3. recen. & d. dec. 73. nu. 8. par. 8. recen.*

Ratio prohibitionis eſt, quia ob carnis vinculum contra perſonam alienantis præſumitur. Quod ſi ceſſet hæc præ-
25 ſumptio, quia alienatio facta fuerit cũ omnibus ſolemnitatibus, & in conſanguineos bonæ conditionis, & famæ, & ſine præiuditio eccleſiæ, tunc abſque dubio Prælatus æquè in conſanguineos, ac in extraneos poteſt alienare. *Seraph. dec. 1125. nu. 6. Gregor. XV. dec. 356. nu. 3. & ibi Add. num. 9. Cæſar de Graſſ. dec. 4. nu. 23. de reb. eccleſ. non alien.* vbi ampliat, ſiue res ſit ſolita, ſiue non ſolita alienari, *Mellin. dec. 119. num. 7. & par. 2. diuerſ. d. dec. 18. nu. 6.*

26 At ſi Prælatus prætermittit contractum eccleſiæ vtiliorem, & ſanguinis illecebris allectus meliorem conditionem ab alio oblatam reſpuit, immemor officij quod gerit, tutoris rerum eccleſiæ, dolus in eo negari nequit. *dec. 94. nu. 62. & ſeq. par. 7. recen.*

27 Similiter fraudolenta arguitur alienatio facta à Rectore in conſanguineos, ſi de toto fere patrimonio benefitij facta fuerit. *d. dec. 73. nu. 14. & dec. 103. nu. 18. par. 8. recen.*

28 Item ſi reditus qui fuerunt promiſſi pro re in emphyteuſim conceſſa non aſcendant ſaltem ad quinque pro centenario, vel ad reditum, quo bona cohærentia locari ſolent. *dec. ead. n. 15. 16.*

29 At longi temporis curſus purgat ſuſpicionem, quæ alias oriri poſſet ex alienatione facta in conſanguineos, & facit vt alienatio eccleſiæ vtilis præſumatur. *Gregor. d. dec. 356. nu. 4.*

30 Item ceſſat fraudis ſuſpicio, ſi in reſcripto ſi in euidentem expreſſum fuit vt alienatio fieret in cõſanguineos, & executor alienationem confirmauit. *Seraph. dec. 1125. n. 1. & 6.* vbi etiam quod ex hac ſola ſuſpicione non reſcinditur alienatio. *Add. ad Gregor. d. dec. 356. nu. 9.*

31 Quod ſi ex actis liqueat, Prælatum tamquam hominem minus frugi, & bonorum eccleſiæ diſſipatorem Prælaturâ fuiſſe priuatum, vtilitatis præſumptio omnis rem ouetur. *dec. 36. nu. 10. in fi. poſt tract. Cenc. de cenſ. Conferunt tradita in Leodien. pecuniaria, 22. Iunij 1657. §. concurrit etiam. R. P. D. Benilaqua, & in alia Leodien. præſenti cenſus. 29. Ianuar. 1596. relata per Rube. in ſuis ſingular. de alien. rer. eccleſ. obſeru. 8. §. 4 in fi.*

An, & quando læſio per eccleſiam, ſiue vtilitas per eum qui cum eccleſia contraxit, probari debeat.

CAP. XXI.

Ad materiam Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. Redoan. de reb. eccleſ. non alien q. 20. nu. 138. & ſeqq. & q. 78. nu. 2. 11. 12. Maſcard. de probat. concl. 1279. nu. 5. Menoch. in Addit. ad caſ. 172. nu. 26. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec 8. per tot. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. nu. 71. & ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Vtilitas probanda eſt per eum qui cum eccleſia contraxit. Declara vt nu. 3.*

2 *Eccleſiæ allegantí læſionem incumbit onus probandi.*

Declara, vt nu. 4.

5 *Eccleſia poteſt petere reſtitutionem in integrum, & ad hunc effectum docere debet de læſione, etiamſi alienatio ſolemniter facta fuerit.*

6 La-

6 *Læſione probata alienatio eſt nulla non obſtante confirmatione Apoſtolica.*

7 *Confirmatio Apoſtolica, licet ſuppleat defectum formæ, non tamen ſupplet defectum cauſæ.*

8 *Cauſa defectus reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione.*

9 *Vtilitas in tranſactione an ſit probanda per eum qui cum eccleſia tranſegit.*

1 VTilitatem probandam eſſe per eum qui cum eccleſia contraxit, habetur *in dec.* 463. *num.* 1. *verſ. Quorum ſaltem. par.* 1. *diuerſ.* & *dec.* 319. *nu.* 8. *par.* 4. *to.* 2. *recen.* & *apud Seraph. dec.* 413. *nu.* 2.

2 At eccleſiæ alleganti læſionem incumbere onus probandi, dictum fuit *in dec.* 78. *nu.* 3. *par.* 2. *diuerſ.* & *deciſ.* 201. *nu.* 3. *par.* 1. *recen.* & *dec.* 684. *n.* 2. *part.* 2.

3 Quæ quidem ita ſunt intelligenda, vt prima concluſio procedat, quando alienatio caret ſolemnitate, nec adeſt confirmatio Apoſtolica, aut Iudicis commiſſarij: tunc enim vtilitas eſt probanda per eum, in quem fuit facta alienatio, cum ex inſtrumento ab omni ſolemnitate nudo contractus in vtilitatem eccleſiæ celebratus non præſumatur, niſi aliud per ipſum probetur, vt ex *Alex. conſ.* 160. *nu.* 5. *vol.* 6. *reſpondit Rota d. dec.* 463. *par.* 1. *diuerſ.* quę iuxta doctrinam allegatam debet intelligi, & declarauit in *d. dec.* 319. *num.* 13. 14. 15. 16. *par.* 4. *to.* 2. *recen.* & *apud Duran. dec.* 250. *nu.* 2. Et in his terminis procedit *dec.* 607. *nu.* 1. *d. par.* 1. *diuerſ.* vbi de conductore, qui ab eccleſia reconduxerat abſque aſſenſu Apoſtolico, nec docebat de vtilitate tempore reconductionis, prout requirit Paulina Conſtitutio: *Item dec.* 103. *nu.* 4. *par.* 8. *recen.*, in cuius caſu neque beneplacitum Apoſtolicum fuerat obtentum, neque aderat præſumptum ex curſu temporis.

Et idem eſt, ſi executor confirmauit alienationem, ſed proceſſit non ſeruata forma ſuæ commiſſionis, tunc enim qui contraxit cum eccleſia, vtilitatem probare debet. *Duran. d. dec.* 250. *n.* 8.

4 At quando alienatio fuit facta cum debitis ſolemnitatibus, vel per Papam, aut ſententiam iudicis commiſſarij confirmata, tunc onus probandi læſionem incumbit eccleſiæ, & reus ac poſſeſſor releuatur ab onere probandi vtilitatem, quia alienatio taliter facta præſumitur vtilis, donec contrarium probetur, *Seraph. dec.* 443. *num.* 7. & *deciſ.* 1073. *nu.* 10. 11. & *dec.* 1125. *num.* 1. *Coccin. dec.* 370. *nu.* 1. *Duran. d. deciſ.* 250. *nu.* 7. *Mellin. dec.* 119. *num.* 4. & *par.* 2. *diuerſ. d. dec.* 78. *nu.* 3. & *recen. par.* 1. *dec.* 34. *n.* 10. & *par.* 2. *dec.* 684. *nu.* 1. 2. & *par.* 4. *tom.* 2. *dec.* 319. *nu.* 14. & *in Bononien. Parochialis.* 20. *Iunij:* 1586. *coram Orano, de qua Rube. in ſuis ſingular. de alien. rerum eccleſ. obſeru.* 8. §. 16.

5 Verùm, licet alienatio fuerit facta cum debitis ſolemnitatibus, hoc non tollit, quin eccleſia ad effectum obtinendæ reſtitutionis in integrum poſſit probare læſionem, ſeu non vtilitatem contractus. *Seraph. dec.* 508. *n.* 1.

6 Et probata lęſione alienatio erit nulla non obſtante confirmatione Apoſtolica: nam effectus confirmationis, (qui eſt vt pręſumatur vtilitas) corruit per contrarias probationes læſionis. *deciſ.* 181. *nu.* 1. 4. *par.* 1. *diuerſ.*

6 Et licet confirmatio Apoſtolica ſuppleat defectum formæ, non tamen ſupplet defectum cauſæ. *dec.* 178. *nu.* 2. *par.* 2. *diuerſ. cum ſupra not. cap.* 9. *nu.* 19. 21.

8 Immò defectus cauſæ reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione. *d. dec.* 178. *nu.* 3. *par.* 2. *diuerſ. quæ eſt inter impreſſ. Seraph. dec.* 508.

Quid autem in tranſactione? Num erit probanda vtilitas per eum qui cum eccleſia tranſegit, ſi tranſactio ſine ſo-
9 lemnitatibus facta fuerit? Validam planè eſſe tranſactionem propter dubium litis euentum etiam non probata vtilitate

tate eccleſiæ videtur ſenſiſſe. *Rota in deciſ. 582. nu. 1. in fi. verſ. minus obſtat par. 1. diuerſ. & d. deciſ. 319. num. 17. par. 4. tom. 2. recen.*, Licèt contrarium in caſu dictarum deciſionum ſenſerit, quia tranſactio facta fuerat ſuper re clara, & non dubia, ſeu ſuper re diuerſa, & de qua non erat controuerſia.

Alienatio, quando ipſo iure nulla dicatur, vel habeat implicitum ſtatum validitatis.

C A P. XXII.

Videantur Innoc. Hoſtien. & communiter ſcribentes in cap. 1. 2. 3. extra. de his quæ fiunt à Præla. Idem Hoſtien. in cap. fi. Ne Sede vacante. Redoan. de rebus eccleſ. non alien. q. 46. per tot. & q. 51. cap. 7. nu. 20. & ſeqq. Garz. de benef. par. 2. cap. 1. nu. 74. & ſeqq. Guidopap. dec. 159. nu. 2. Vincen. de Franch. dec. 35. nu. 4. 5. Gonzalez. ad reg. 8. Cancel. Gloſ. 56. à nu. 90. Menoch. de arbitr. in addit. ad caſ. 172. n. 62. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 7. n. 5. verſ. Ita quod ipſa volente. Gratia. diſcept. for. cap. 202. nu. 22. & ſeqq. Boſſ. de alien. bon. eccleſ. nu. 496. & ſeqq.

S V M M A R I V M.

1 *Solemnitatum defectus reddit ipſo iure nullam alienationem.*

2 *Cauſæ defectus nō reddit ipſo iure nullam alienationem ſed contractus eſt annullandus.*

3 *Alienatio cum legitima cauſa, & ſolemnitatibus de iure requiſitis facta, ſed ſine beneplacito Apoſtolico, habet implicitum ſtatum validitatis eccleſia non reclamante.*

4 *Eccleſia fauore contractus claudicat: ſi enim alienatio eſt ei vtilis, poteſt eccleſia contractum ratificare etiam inuito altero contrahente: ſi vero ſit ei damnoſa, poteſt contractum impugnare. Id autem Laico non licet. nu. 6.*

5 *Eccleſia alienans ſine ſolemnitatibus non transfert dominium, neque poſſeſſionem, ſecus ſi Laicus alienet, & tradat eccleſia.*

7 *Eccleſia approbante alienationem inualidam, adhuc poteſt habere locum pœna quoad Prælatum alienantem, de qua in* Extrauagan. *Ambitioſæ de rebus eccleſ. non alien.*

8 *Eccleſia non poteſt partem contractus approbare, & partem improbare.*

9 *Eccleſia ſi non impugnet contractum quando eſt in implicito ſtatu validitatis, ſed alium contractum ineat, ex quo primi approbatio reſultet, non poteſt poſtea opponere inualiditatem primi contractus ex defectu ſolemnitatum.*

10 *Beneplacito in alienatione reſeruato, & poſtea impetratis literis, ſi ineuidentem, ſed nondum executis, neque eccleſiæ, neque cum ea contrahenti licet à contractu recedere.*

11 *Pœnitere cur liceat in obligationibus ſeu promiſſionibus contractis ſub conditione diſpenſationis, ſeu confirmationis Apoſtolicæ ante diſpenſationem, ſeu beneplacitum obtentum, ſecus vero in materia alienationis rerum eccleſiæ.*

1 ALienatio ſine ſolemnitatibus eſt ipſo iure nulla. *Seraph. dec. 278. nu. 1. & dec. 14. nu. 1. par. 1. diuerſ. vbi Rota ſequitur opinionem Abb. in cap. ſi quis præsbiterorum. nu. 4. de rebus eccleſ. non alien.*

2 Defectus autem cauſæ non reddit ipſo iure nullam alienationem, dum forma ſeruata fuit, ſed contractus eſt annullandus; vt latè diſcuſſo articulo

fit.

firmat. *Rota in deciſ. 2. n. 9. per tot. verſ. alij tamen de reb. eccleſ. non alien. in antiquior.*

Et licet in *dec. 94. nu. 73. par. 7. recen.* dictum fuerit, ceſſante vtilitate contractum eſſe ipſo iure nullum non obſtante beneplacito, & illius executione, attamen id eſt intelligendum iuxta doctrinam ibi allegatam, nempe deciſionem. *Seraphin.* 508., vbi habetur, auctoritatem Papæ non ſupplere defectum cauſæ, imo defectum cauſæ reddere nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione: ita vt *in d. dec.* 94. id Rota intellexiſſe videatur, quod beneplacitum Apoſtolicum, & illius executio non ſanet nullitatem ex defectu cauſæ prouenientem, ſed contractus remaneat nullus, non autem quod contractus deficiente cauſa ſit ipſo iure nullus.

Et in effectu prædictam opinionem, quod ſcilicet ſeruatis ſolemnitatibus contractus ex defectu cauſę non ſit ipſo iure nullus, tenuit etiam moderna Rota *apud Coccin. dec. 445. nu. 9.* vbi quod ſtante ſolemnitate contractus eſt validus, ſed ex capite læſionis competit eccleſiæ in integrum reſtitutio.

3 Quid autem ſi alienatio cum legitima cauſa, & ſolemnitatibus de iure requiſitis facta fuerit, ſed deficiat beneplacitum Apoſtolicum?

Reſpondit Rota paſſim, quod habet implicitum ſtatum validitatis eccleſia non reclamante. *Coccin. deciſ. 374. nu. 7. Millin. deciſ. 235. nu. 3. Merlin. deciſ. 593. nu. 4. & deciſ. 219. nu. 5. & par. 4. tom. 3. recen. deciſ. 673. nu. 4. & par. 5. tom. 2. deciſ. 603. nu. 46. & par. 6. deciſ. 82. nu. 12. & par. 7. deciſ. 119. nu. 26.*, vbi quod procedit non obſtante decreto irritanti in *Extrauagan.* Pauli II. appoſito, quod inficit contractum; & *deciſ. 107. nu. 13. par. 8. recent.*

Ratio eſt, quia in alienatione rerum eccleſię non eſt de ſubſtantia contractus, vt beneplacitum præcedat contractum, aut interponatur de tempore contractus, ſed ſufficit, vt ex poſt interueniat: Ideo alienatio vſque de tempore contractus dicitur habere implicitum ſtatum validitatis, quia ad illud tempus beneplacitum quodcumque poſtea obtentum retrotrahitur. *Duran. dec. 397. à nu. 9. Manti. dec. 201. n. 7.*

Aliam rationem affert *Manti. d. deciſ. 201. nu. 1.* & eſt, quia cum venditio rei eccleſię facta ſine ſolemnitate à iure requiſita eius fauore nullius ſit momenti, ſi venditio ſit vtilis eccleſiæ, & eccleſia velit eam ratam habere, non debet licere emptori ab ea recedere, ne quod eccleſiæ fauore inductum eſt, in eius læſionem conuertatur.

4 Hinc ſequitur, fauore eccleſiæ contractum claudicare, nam ſolemnitatum, ſeu beneplaciti defectus ab ea ſolùm opponi poteſt: vnde vigore huius priuilegij, ſi alienatio ſibi ſit vtilis, poteſt in ea perſiſtere, & contractum ratificare inuito altero cōtrahente; qui verò cum ea contraxit, non poteſt pænitere, & dicere contractum nullum ex defectu beneplaciti, & ſolemnitatum. *Creſcen. de loca. dec. 1. Pute. deciſ. 302. lib. 1 & deciſ. 343. nu. 3. lib. 2. in correct. Seraph. deciſ. 256. nu. 2. & deciſ. 278. num. 1. Manti. d. deciſ. 201. nu. 2. verſ. diuerſum eſt. Merlin. d. deciſ. 255. num. 7. & deciſ. 764. nu. 11. & poſt Pacif. de Salnian. deciſ. 34. nu. 4. & par. 2. diuerſ. deciſ. 133. nu. 11. & par. 3. lib. 3. deciſ. 261. alias 262. num. 7. & 9. & recen. par. 5. deciſ. 179. nu. 5. & ſeq. & deciſ. 318. nu. 39. & 40. & deciſ. 350. n. 18. & 23. & par. 7. deciſ. 94. nu. 65. & par. 8. deciſ. 39. nu. 56.*

5 Et licet, quando eccleſia alienat ſine ſolemnitatibus, neque dominium, neq; poſſeſſio transferatur, quia eccleſia adinſtar pupilli non poteſt deſinere rem ſuam habere, vel poſſidere ſaltem animo: ſecus tamen eſt, quando Laicus alienat, vel tradit, quia in eo non conſideratur illa inhabilitas: & ideo, ſi eccleſia emit, & velit perſiſtere in alienatione, poteſt inuito altero contrahente, quia contractus in eius fauorem eſt va-

lidus,

lidus, & in eam ab initio fuit tranſlatum dominium; at ſi eccleſia vendit ſine ſolemnitatibus, poteſt contractum
6 impugnare, & non habet Laicus idem priuilegium perſiſtendi in alienatione inuita eccleſia, quia neque poſſeſſio, neque dominium per contractum minus ſolemnem fuit in eum tranſlatum. *Merlin. d. deciſ. 253. nu. 5. & ſeqq.*

7 Adde aliud notabile fauore eccleſiæ, quod nempe, ſi approbet alienationem inualidam, adhuc pœna, de qua in *Extrauagan. Ambitioſæ. de rebus eccleſ. non alien.* poteſt habere locum quoad Prælatum alienantem: quod conſtitutum eſt, vt Prælati ab alienationibus ſine legitima cauſa, & ſolemnitatibus requiſitis magis abſtineant. *Manti. d. deciſ. 201. nu. 5. 6.*

8 Poſtremò notandum, quod licet eccleſia poſſit pænitere, vel in alienatione perſiſtere, prout ſibi magis expedit, non poteſt tamen partem cõtractus approbare, & partem improbare, cum contractus approbatione ſit indiuiduus. *deciſ. 278. par. 2. diuerſ. quæ eſt inter impreſſ. Seraph. deciſ. 540. nu. 5. & in Placentina decimarum. 2. Iunij 1586. coram Bubalo.*

9 Item notandum, quod ſi eccleſia nullitatem opponere poterat, & non oppoſuit, ſed alium contractum inijt, ex quo primi approbatio reſultat, non poteſt deinde opponere primi contractus nullitatem ad effectum oſtendendi damnum, & non vtilitatem ſecundi. *dec. 29. nu. 4. 5. poſt tract. Cenc. de cenſ.* vbi cum eccleſia cenſum impoſuiſſet pro extinctione alterius cenſus, quo magis grauabatur, dictum fuit, non poſſe opponere nullitatem primi contractus ex defectu ſolemnitatum poſt impoſitionem ſecundi cenſus: quia cum dicta nullitas haberet locum ſolùm volente eccleſia, eaque non fuerit declarata, oppoſitio facta poſt ſecundi cenſus impoſitionem non erat retrotrahenda in præiuditium primi contractus, qui erat in implicito ſtatu validitatis, quando ſecundus fuit initus.

10 Quid autem ſi beneplacitum fuit in alienatione reſeruatum, & poſtea impetratæ fuerint literę ſi in euidentem, ſed nondum executæ: num poterit vtraque pars, vel ſaltem eccleſia ante confirmationem executoris à contractu recedere? Negatiuam partem tenuit *Rota in dec. 205. & dec. 206. par. 4. diuerſ. cum not. per Add. ad Gregor. dec. 410. n. 8. ad fi.* Et mota fuit ea ratione, quia quod alienatio cedat, vel non cedat in vtilitatem eccleſiæ, eſt certum in rerum natura, ideo illius liquidatio non ſuſpendit literarum effectum.

11 Nec obſtat quod in obligationibus ſeu promiſſionibus contractis ſub conditione diſpenſationis ſeu confirmationis Apoſtolicæ pendente conditione, hoc eſt ante obtentum beneplacitum, ſeu diſpenſationem, licet vtrique parti pænitere, & à contractu recedere, vt in concordia ſuper benefitialibus inita, & matrimonio contracto in gradu prohibito exemplificat. *Pute. dec. 343. lib. 1.*

12 Quia hoc procedit ſpeciali ratione in benefitialibus, & matrimonio, quoniam in illis materijs contractus ab initio eſt ipſo iure nullus, cum abſque beneplacito Apoſtolico ſuper benefitialibus tranſigere non liceat. *Pute. d. dec. 343. nu. 4.* & ſponſalia inter conſanguineos, licet contracta ſub conditione futuræ diſpenſationis, ſint nulla propter impedimentum conſanguinitatis; vnde, etiamſi ſuperueniat diſpenſatio ſeu beneplacitum, opus eſt nouo conſenſu, cum contractus numquam habuerit implicitum ſtatum validitatis; nam primus conſenſus vti ſemper, & indiſtinctè reprobatus non ſuffragatur, & diſpenſatio non habet ratum quod geſtum eſt, ſed tantum contrahendi licentiam impartitur: vbi autem promiſſio ab initio fuit inualida, & nouus conſenſus requiritur, licita eſt pænitentia etiam poſt beneplacitum, ſeu diſpenſationis impetrationem. *Pute. d. dec. 343. nu. 1. 2. Gregor. XV. dec. 410. per tot. & ibi Add. nu. 8. Manti. d. dec. 201. n. 2. 3. 4. Duran. dec. 397. nu. 25. 26. 27. cum adduct.*

duct. per Vrſell. concl. legal. 85. nu. 245.

At in materia alienationis rerum eccleſiæ, quoniam ei ius non reſiſtit etiam factæ ſine beneplacito Apoſtolico, immo illa mero iure tenet, ſi cum legitima cauſa, & adhibitis ſolemnitatibus facta fuerit, ideoque habet implicitum ſtatum validitatis, & poſt obtentum beneplacitum nouo conſenſu non eget; propterea, etiamſi beneplacitum nondum fuerit executum, non ſolùm Laico non licet, ſed neque Eccleſiæ à contractu reſilire. *Add. ad Gregor. XV. d. dec. 410. nu. 8. in fi. Duran. d. dec. 297. nu. 28. & ſeq. cum adduct. per Vrſell. d. concl. 85. n. 246. & ſeq. & ſupra not. cap. 12. nu. 9. & ſeqq.*

De nullitate alienationis ex defectu poteſtatis in alienante.

C A P. XXIII.

Ad materiam Io. Andr. in cap. paſtoralis. de re iudic. Archid. 56. diſtinct. c. Cenomanenſem. Innoc. in cap. Nouit. de his quæ fiunt à Prela. Felin. in cap. 2. nu. 42. de reſcript. Caſtr. conſ. 84. nu. 4. lib. 2. Dec. conſ. 142. nu. 8. Ricc. prax. aureæ par. 1. reſol. 52. nu. 1. 2. Gabr. de iur. quæſito non toll. concl. 5. nu. 6. 7. Afflict. dec. 161. Pyrrhus Corrad. de diſpenſ. lib. 9. cap. 6. nu. 9. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. n. 172. & nu. 192.

S V M M A R I V M.

1 *Alienationis ſubſtantialia ſunt poteſtas in alienante, & veritas cauſæ.*

2 *Alienatio facta per Prælatum ſine interuentu aliarum perſonarum quæ ex ſtatuto Eccleſiæ debebant interuenire, eſt nulla.*

3 *Alienatio facta contra expreſſam prohibitionem fundatoris ſeu ſtatuti Eccleſiæ, eſt nulla.*

Amplia, & declara vt nu. 4.

5 *Alienatio facta à Procuratore abſque legitimo mandato non tenet.*

6 *Emphyteuſi durante non valet renouatio facta à Prælato in præiudicium ſucceſſorum.*

7 *Prælatus non poteſt ſupplantare ſucceſſorem eum præueniendo in nominatione officij ad ipſum ſucceſſorẽ ſpectante.*

Poſtquam diximus de nullitate alienationis ex defectu ſolemnitatis, & cauſę, non ab re erit pauca ſubijcere de nullitate eiuſdem ex defectu poteſtatis alienandi; nam, & de perſonis quæ ius alienandi habent, ſuperius egimus, &
1 defectus poteſtatis in alienante reſpicit ſubſtantialia ipſius alienationis, ſicuti & defectus cauſæ ad *not. in dec. 2. in princ. de confirm. vtil. vel inutil. in nou.*

2 Primo igitur nulla erit alienatio facta per Prælatum ſine interuentu certarum perſonarum, quę ex particulari ſtatuto eccleſiæ debebant interuenire *dec. 340. nu. 4. par. 1. recen.* vbi de alienatione bonorum Collegij facta à Cardinali Protectore abſque interuentu aliarum perſonarum ex ſtatuto eiuſdem collegij requiſitarum.

3 Secundo erit nulla alienatio facta contra expreſſam prohibitionem fundatoris, ſiue ſtatuti eccleſiæ. *d. dec. 430. nu. 2. par. 1. recen. & dec. 103. num. 1. 18. par. 8. & dec. 114. n. 7. par. 9. to. 1.*

4 Amplia, etiamſi acceſſerit beneplacitum Apoſtolicum, quia non per hoc ſanatur eiuſmodi nullitas, niſi prohibitio alienandi in fundatione appoſita ipſi Pontifici narrata fuerit. *d. dec. 114. nu. 19. & ſeqq. par. 9. to. 1. & d. deciſ. 430. nu. 5. par. 1. recen. & d. dec. 2. de confirm. vtil. vel inutil. in nou.* vbi quod confirmatio Apoſtolica ex certa ſcientia non ſupplet defectum poteſtatis in alienante, niſi facta fuerit cum cauſæ cogni-

cognitione, & parte vocata.

5 Tertio erit nulla alienatio facta à Procuratore abſque legitimo mandato; in terminis tranſlationis. *Manti dec. 91. nu. 1.* & in terminis conceſſionis in emphyteuſim. *dec. 204 nu. 1. 2. par. 4. diuerſ. & d. dec. 430. nu. 3. par. 1 recen.*

6 Quarto nulla erit conceſſio, ſi emphyteuſi adhuc durante Prælatus in præiudicium ſucceſſorum in eccleſia illam renouauerit. *dec. 165. nu. 9. par. 10. recen. & dec. 455. num. 11. & ſeqq. part. 4. tom. 2.* vbi ſimiliter quod Præ-
7 latus non poteſt ſupplantare ſucceſſorem, præueniendo tempus extra iuriſdictionem ſuam, & priuando ſucceſſorem nominatione Officiorum ad eum ſpectante.

An, & quando Tertius dare poſſit de nullitate contractus cum Eccleſia celebrati.

CAP. XXIV.

Innoc. & Abb. in cap. p. in princ. de his quæ fiunt à Præla. Imol. in cap. ſiquis præsbiterorum de reb. eccleſ. non alien. Dec. in cap. quæ in eccleſiarum de conſtit. Abb. in cap. diuerſis fallacijs nu. 5. de cleric. coniug. Felin. in cap. ad noſtram. nu. 13. 14. de iureiur. Tiraquel. de legib. connub. Gl. 8. nu. 87. 88. Redoan de rebus eccleſ. non alien. q. 47. nu. 5. & q. 58. nu. 55. Gratia. diſcept. forenſ 222 num. 25. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 9 Boſſ. de alien. bon. eccleſ. n. 496. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non poteſt allegare nullitatem contractus ob defectum ſolemnitatum, ſed ſola eccleſia.*

2 *Conductor rei eccleſiaſticæ ad euitandam ſolutionem penſionis non poteſt opponere quod non interfuit conſenſus ſuperioris.*

3 *Nullitas etiam à tertio allegari poteſt, quando per conſenſum partis ſanari nequit.*

Item quando eccleſia tertio non contradicit. nu. 4.

5 *Tertius non cenſetur, qui habet cauſam ab Eccleſia, ad effectum opponendi nullitatem contractus.*

6 *Tertius poteſt allegare nullitatem contractus, qui ſit in damnum eccleſiæ: nam hoc eſt iuditium publicum, & competit actio popularis.*

7 *Eccleſiæ res conſeruari omnium intereſt: & ideo pro rebus eccleſiæ male alienatis competit actio popularis.*

1 TErtius regulariter dare non poteſt de nullitate contractus ob defectum ſolemnitatum, ſed ſola eccleſia, cuius fauore alienatio eſt nulla. *Seraph. dec. 278. nu. 1. Buratt. dec. 937. nu. 7. Caualer. dec 605. nu. 3. & part. 2. diuerſ. deciſ. 133. nu. 12.*

2 Hinc non poſſe conductorem rei eccleſiaſticæ ad euitandam ſolutionem penſionis præteritæ opponere, quod non interfuit conſenſus ſuperioris reſpondit. *Rot apud Creſcen. dec. 1. de loca.*

3 Sed ſi ſit nullitas, quæ per conſenſum partis ſanari nequit, tunc etiam per tertium allegari poteſt. *Seraph. dec. 256. nu. 3.*

4 Similiter, ſi Prælatus, qui habet principale intereſſe, tertio non contradicit: ſecus ſi approbat contractum, & aſſiſtit ei, cum quo contraxit. *Seraph. d. deciſ. 256. nu. 4. & recen. par. 10. dec. 219. nu. 9.*

5 Verùm tertius non cenſetur, qui habet cauſam ab ipſa eccleſia, ſeù Prælato mediante conceſſione ſibi facta, ſed nullitatem allegare, & eiuſdem eccleſiæ iuribus, & exceptionibus pro ſui defenſio-

ſenſio-

ſenſione, ac interreſſe vti poteſt. *d.dec. 219. nu. 9. par.* 10. vbi etiam quod ceſſat omnis difficultas, ſi ipſe Prælatus illi aſſiſtat, & in cauſa interueniat.

6 Quid autem ſi contractus ſit in damnum Eccleſiæ, num huiuſmodi nullitas à tertio allegari poterit? Dubitatum fuit, ſed non reſolutum coram *Seraph. d.dec.* 278. *Sed coram Pute. deciſ.* 431. *n.* 7. *libr.* 2. *in correct.* dictum fuit, quod pro rebus eccleſiæ malè alienatis omnes poſſunt agere etiam ſine mandato, & etiam non præcedente aliqua negligentia Prælati vel Capituli, & quod res pro male alienata habetur, etiamſi poſſeſſio tantum fuerit malè occupata. *Et ita etiam in Oxonen. tranſlationis penſionis.* 26. *Octobr.* 1592. *coram Manti. reſolutum refert, Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. nu.* 500. vbi affert rationem, quia hoc eſt iuditium publicum, & ad res eccleſiæ male alienatas, & in illius damnum competit actio popularis,
7 cum omnium interſit, res eccleſiæ conſeruari.

An, & quando ex locatione ſeu tranſactione Prælati anteceſſoris teneatur ſucceſſor.

CAP. XXV.

Materia tex: & Gl. in cap. ſi. ne Prælat. vices ſuas. & cap. 1. *de ſolution. & cap. veniens. vbi Abb. n.* 2. *& cap. de cætero. de tranſact., de qua Alex. conſ.* 160. *vol.* 6. *Rebuff. de alien. rer. eccleſ. nu.* 104. *& de decim. q.* 13. *num.* 16. 26. *Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q.* 57. *Couar. var. reſol. lib* 2. *cap.* 15. *nu.* 6. *Manti. de tacit. & ambig. lib.* 5. *tit.* 13. *nu.* 16. *verſ. ex his ergo apparet. & tit.* 14. *nu.* 10. *verſic. & in his locum obtinet. Franc. dec* 35. *nu.* 7 *Surd. dec.* 33. *per tot. Guttierez. canon. quæſt. lib.* 1. *cap.* 36. *nu.* 14. *verſ. Nihilominus. Mareſcot. reſol.* 18. *num.* 5. *verſ. Tertia affertur limitatio lib.* 1. *Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. à nu.* 360. *Gratia. diſcept* 606. *per tot. & diſcept.* 674 *nu.* 16. *Ricc. in prax. rerum fori eccleſ. dec.* 41.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare locationi facta per Anteceſſorem.*

2 *Locatio facta nomine, & in vtilitatem Prælati non obligat ſucceſſorem, ſecus autem facta nomine eccleſia, & in illius vtilitatem cum ſolemnitatibus iuris.*

3 *Dominus non tenetur ſtare locationi factæ ab vſufructuario.*

4 *Locatio facta à Prælato nomine proprio eſt perſonalis, qua finitur morte: & quidem ipſo iure. nu.* 5.

6 *Prælatus non poteſt locare niſi ius quod habet ad eius iuram.*

7 *Prælatus ſucceſſor ſuccedit non in titulum defuncti, ſed ex nouo titulo ſeu iure.*

8 *Locatio facta nomine eccleſia, & in illius vtilitatem eſt realis, & ſemper durat.*

9 *Locatio facta nomine Prælati non tenet in praiudicium ſucceſſoris, etiamſi facta fuerit ad legitimum tempus. Et etiamſi pro primo anno conductor anticipate affictum ſoluiſſet. nu.* 10. *Niſi terræ fuerint ſata, & fructus pendentes de proximo colligendi. nu.* 11.

12 *Locatio facta nomine Prælati non tenet in praiudicium ſucceſſoris, etiamſi ſucceſſor penſionem per aliquod tempus receperit.*

Et qua requirantur ad effectum vt ſucceſſor recipiendo affictum ſibi praiudicet. nu. 13.

14 *Prælatus habens adminiſtrationem locando*

tando bona Prælaturæ ſeu Eccleſiæ ſuæ in vtilitatem ipſius Prælaturæ ſiue eccleſiæ obligat ſucceſſorem, ſecus vero præbendarius ſeu ſimplex beneſitiatus.

15 *Locatio in dubio perſonalis præſumitur, & non realis.*

16 *Locatio quod ſit perſonalis ex quibus probetur. Vide etiam nu. 17. 18. 19. 20.*

21 *Laudum ſuper decimis inter Parochum, & Monacos non obligat ſucceſſorem abſque confirmatione Apoſtolica.*

22 *Concordia non confirmata auctoritate Papæ vel Ordinarij tranſigentium vitam non excedit.*

23 *Concordia à Sede Apoſtolica confirmata realis cenſetur, & ligat etiam ſucceſſores.*

Et ad hunc effectum ſufficit confirmatio præſumpta ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia. nu. 24.

25 *Prælatus ſucceſſor non poteſt cogere conductorem ad continuandum in locatione nulla facta per anteceſſorem.*

1 Licet Prælatus ſucceſſor videatur obligatus ſtare locationi factę per anteceſſorem *per tex: in cap. fi. Ne Prælati vices ſuas. & in cap. 1. de ſolut.* Attamen id non abſolutè procedit, ſed cum diſtinctione: vel enim locatio facta eſt nomine 2 Prælati, & in illius vtilitatem, & non obligat ſucceſſorem: vel facta eſt nomine, & in vtilitatem eccleſiæ, ſeruata debita ſolemnitate iuris, & ſucceſſorem obligat. *Mohedan. de loca. dec. 12. nu. 1. & in nou. dec. 1. tit. eod. Manti. deciſ. 186. nu. 1. 2.* vbi quod ſi Prælatus locauit rem eccleſiæ nomine proprio, itaut fructus ad ipſum pertineant, non ad eccleſiam, ſucceſſor ex eo contractu non obligatur, ſicut nec dominus tene-3 tur ex locatione vſufructuarij. *Sequitur Rot. poſt Statil. de Salu. inter d. dec. 210. num. 2. & recen. par. 10. dec. 219. num. 10. 11.*

4 Et ratio diuerſitatis eſt, quia in primo caſu cenſetur perſonalis obligatio, quæ morte finitur, & quidem ipſo iure, 5 vt tenuit *Rot. d. dec. 1. de loca. in nou. & apud Bellamer. dec. 747. in princip. verſ. Sed reſpectu eccleſiæ.* Etenim Prælatus 6 non poteſt locare niſi ius quod habet ad eius vitam. *Mohedan. d. dec. 12. nu. 3. & d. dec. 1. nu. 2. in nou. verſ. Maior tamen. Pute. dec. 175. num 3 lib. 1. in* 7 *correct.* Et Prælatus ſucceſſor non ſuccedit in locum ſiue titulum primi defuncti, ſed ex nouo titulo ſiue iure, vnde ex contractu anteceſſoris à quo nihil recipit, non obligatur. *d. dec. 1. nu. 2. in nou. & d. dec. 210. nu. 4. poſt Statil. de Salu.*

8 At in ſecundo caſu locatio cenſetur realis, quæ ſemper durat. *d. dec. 1. nu. 1. verſ. In ſecundo caſu. de loca. in nou. Pute. d. dec. 175. nu. 1.*

9 Amplia vt locatio facta nomine Prælati non teneat in præiudicium ſucceſſoris, etiamſi validè facta fuerit, & ad legitimum tempus. *d. dec. 219. nu. 10. par. 10. recen.*

Namlicet Prælatus poſſit locare ad modicũ tempus, tamen cum ius nõ habeat in fructibus, niſi ſua vita durante, non poteſt per huiuſmodi locationem ſucceſſori præiudicare. *d. dec. 210. nu. 3. poſt Statil. de Salu.*

10 Amplia ſecundo, etiamſi pro primo anno, quo locator deceſſit, conductor affictum anticiparè ſoluiſſet. *d. dec. 210. nu. 6. poſt Statil. de Salu.* vbi quod ſibi imputare debet, cum mortem Prælati 11 poſſet præuidere. Niſi tamen terræ fuiſſent ſatæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, vt limitat *Rot. in dec. ead. poſt Statil. nu. 7.*, relata etiam per *Gratia. diſcept. 606. num. 9. & dec. 219. nu. 14. par. 10. rec.*

12 Amplia tertio etiamſi ſucceſſor recceperit penſionem à conductore, & permiſerit per aliquod tempus colonum ſeu conductorem ſtare in locatione; quia intelligitur locatio per eum approbata ſolum pro illo tempore quo recepit, non autem quod in futurum aliqua obligatio inducatur, nam tacitus ille conſenſus non extenditur vltra terminos

minos facti. *Pate. d. dec. 175. nu. 2. 4. lib. 1. & dec. 219. n. 13. par. 10. recen. Merlin. dec. 826. nu. 7.* vbi quod cum exactio poſſit intelligi facta citra animum ratificandi contractum, quæcunq; alia interpretatio eſt accipienda. *optimè Rot. in dec. 2. verſ. Maior pars. de loca. in nou. & apud Bellamer. d. dec. 747. nu. 2. verſ. Nec tunc, niſi pro tempore illo*; vbi etiam quod ad effectum vt ſuc-

13 ceſſor per receptionem penſionis ſibi præiudicet, requiritur vt ſciuerit locationem non tenere, & quemadmodum facta fuit, & quod vterque in reconductione tacitè vel expreſſè conſenſerit.

14 Declara præmiſſa vt procedant in Prælato habente adminiſtrationem, & locante bona Prælaturæ ſuæ ob vtilitatem Eccleſiæ ſeu Prælaturæ ſuæ, & debita ſolemnitate ſeruata, ſecus vero in præbendario, ſeu ſimplici beneficiato, qui numquam vltra tempus vitæ ſuæ poteſt locare præbendam ſuam, licet ſuper illa agat, & defendat, quia non habet tam liberam adminiſtrationem præbendæ ſuæ, ſicut Prælatus. *d. dec. 1. nu. 1. verſ. & præmiſſa procedunt. de loca. in nou. & d. dec. 210. ante num. 1. verſ. Aut à Prælato habente adminiſtrationem. poſt Statil. de Salu.*

15 Cæterum locatio in dubio perſonalis potius quam realis præſumitur. *d. dec. 1. nu. 1. verſ. in dubio tamen. de loca. in nou.*

16 Probatur autem quod ſit perſonalis, ſi nomine ipſius Prælati facta fuerit, & ita vt fructus ad eum pertineant *ex ſupra not. nu. 2. 3.*

17 Item ſi ſit reſtricta ad vitam Prçlati locantis, *vt in dec. 30. nu. 9. par. 6. rec. & apud Buratt. dec. 152. nu. 1. verſ. & iuxta expreſſam conuentionem.* vbi de tranſactione.

18 Item, ſi ſit facta ſine præiudicio iurium vtriuſque partis, & ſucceſſorum, vt in terminis tranſactionis reſpondit. *Rot. d. dec. 30. nu. 9. par. 6. recen. & dec. 229. nu. 12. par. 8.*

19 Item ſi abſque auctoritate Superioris, vel euidenti vtilitate eccleſiæ, *Bellamer. d. deciſ. 747. in princ. cum ſupra not. num. 2.*

20 Et quia hodie tota ſolemnitas conſiſtit in beneplacito Apoſtolico, locatio facta etiam nomine eccleſiæ nullius erit momenti, nec obligabit ſucceſſorem, niſi conductor confirmationem Apoſtolicam obtinuerit. *ad not. in dec. 262. nu. 2. par. 3. lib. 3. diuerſ.* vbi de conceſſione domus in emphyteuſim.

21 Sic lauda emanata inter Parochum, & Monacos ſuper decimis bonorum intra limites Parochiæ exiſtentium non afficere Parochum ſucceſſorem, nec egredi ſuos auctores, niſi habeant confirmationem ſuperioris, dictum fuit *apud Coccin. dec. 279. num. 7. & deciſ. 340. num. 1.*

22 Et concordiam non confirmatam auctoritate Papæ, vel ordinarij non eſſe realem ſed perſonalem, & propterea tranſigentium vitam non excedere, reſpondit. *Rot. apud Gregor. XV. dec. 152. nu. 1 cum ibi not. per Add. nu. 3. & apud Buratt. dec. 152. n. 1. cum not. per Add. nu. 5. & par. 6. recen. d dec. 30. nu. 8.*

23 Quod ſi concordia à Sede Apoſtolica fuerit confirmata, realis cenſetur, & ligat etiam ſucceſſores. *dec. 256. nu. 3. par. 8. recen. & dec. 44. nu. 4. par. 10.*

24 Et adhunc effectum ſufficit confirmatio præſumpta ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia. *dec. 159. num. 4. par. 1. recen. cum allegatis per Add. ad Gregor. XV. d. dec. 152. nu. 4. & in his terminis loquitur dec. 256. nu. 1. 2. 3. par. 8. & dec. 44. nu. 4. 6. par. 10. recen.*

25 Sed no. quod ſicut ex locatione nulla non poteſt ſucceſſor conueniri, ita videtur nec agere poſſe, & conductorem cogere ad continuandum in locatione, quia contractus non debent claudicare. *ex not. per Manti. d. deciſ. 186 num. 4., & faciunt tradita per Bellamer. d. deciſ. 747. numer. 2. verſic. Plus dicunt.*

An, & quando Prælatus ſeu Rector contra factum proprium venire poſſit; & quibus caſibus eorum confeſſio eccleſiæ, & ſucceſſoribus præiudicet.

CAP. XXVI.

Videatur tex: in cap. ſiquis presbiterorum. & ibi Gl. verbo, alienata. & verba, proſpexerint. de rebus eccleſ. alien. vel non. Gl. in cap. peruenit. il p. verbo, rebus ſuis. de iureiur. Abb. in cap. vlt. num. 43. 44., & ibi Felin. num. 17. de praſcript. & in cap. cum ſuper. nu. 28 de cauſ. poſſeſſ. & propr. Bar. in l. iubemus. la 2. §. Sane ſi hæc. nu. 9. 10., & ibid. Bal., & Caſtr. C. de ſacroſ. eccleſ. Idem Bal. in Auth. hoc ius porrectum. num. 8. C. eod. Salicet. in l. 1. nu. 21. ff. de confeſſ. Dec. conſ. 474. num. 5. Calderin. conſ. 5. de confeſſ. Socin. ſen. conſ. 15. num. 3. lib. 1. Pariſ. conſ. 115. num. 21. & ſeqq. lib 1. Nauar. conſ. 53. nu. 5. 6. de ſent. excom lib. 5. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 77. cap. 2. num. 10. & cap. 3. per tot., & cap. 6. nu. 1. cap. 8. nu. 16. Borgnin. Caualcan. de tutor. & cur. n. 162. verſ. Quia quando actus. Molin. de primogen. lib. primo cap. 21. num. 27. Gratia. diſcept. 674. nu. 18. & ſeq. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. nu. 507. & ſeq.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus contra factum proprium venire nequit.*

Ampliatur in contractu iurato, quam non iurato, nu. 2. & tam in ſeparabilibus, quam inſeparabilibus. nu. 3.

Contra. nu. 4.

Amplia etiamſi factum ſit contra iuris communis diſpoſitionem. nu. 5.

6 *Locatio ad vitam valet durante vita Prælati alienantis non obſtante iuramento præſtito in receptione ad Epiſcopatum de non alienando.*

7 *Confeſſio facta à Prælato valet in eius præiudicium illius vita durante.*

8 *Tranſactio facta à Prælato valet durante vita tranſigentis: Maxime iurata. num. 9. Limita in caſu enormiſsimæ læſionis. nu. 10.*

11 *Tranſactio legat Prælatum tranſigentem vita illius durante, etiamſi careat beneplacito Apoſtolico.*

12 *Prælatus contra factum proprium venire poteſt, ſi non agat nomine proprio, ſed nomine eccleſiæ, etiamſi propriam turpitudinem alleget. nu. 13.*

Et etiamſi alienatio ſit iurata. nu. 14.

15 *Eccleſia non poteſt præiudicari ex facto ſui Prælati ſiue Rectoris: Etiam in actu per quem fit reditus ad ius commune. nu. 16.*

17 *Prælatus alienans poteſt rem nulliter alienatam cum fructibus repetere.*

18 *Prælatus poteſt nomine eccleſiæ manutentionem, ſeu reintegrationem petere, licet facto ſuo ceciderit à poſſeſſione.*

19 *Prælatus ſeu Rector poteſt conſenſum per errorem præſtitum, aut promiſſionem inualidam reuocare.*

20 *Factum proprium poteſt impugnari, ſi ſit ipſo iure nullum.*

21 *Confeſſio facta per Prælatum, Rectorem, aut quemcumque alium adminiſtratorem bonorum eccleſiæ non præiudicat eccleſiæ nec ſucceſſoribus. Et quare nu. 22. 23.*

Declara vt procedat in confeſſione voluntaria, ſecus in confeſſione facta in iudicio. nu. 24.

25 *Rector poteſt, immo debet in iudicio bonam fidem agnoſcere, & veritatem declarare.*

26 Con-

26 *Confeſsio non dicitur iudicialis ſed voluntaria, ſi iuſſus iudicis non præceſsit.*

27 *Confeſsio voluntaria Prælati præiudicat Eccleſiæ, & ſucceſſoribus, quando habet pro ſe aſsiſtentiam ſeu præſumptionem iuris communis.*

Item quando adminiculatur coniecturis. num. 28.

Declara. vt nu. 29.

Item quando non eſt vnica, ſed repetita. num. 30.

31 *Confeſsio Prælati an præiudicet eccleſiæ, quando concernit actum ab ipſo Prælato geſtum.*

32 *Confeſsio Prælati maximum præbet argumentum quod ita ſe res habeat: & venit attendenda, donec contrarium probetur. nu. 33.*

1 PRælatus contra factum proprium venire nequit. *Buratt. dec.* 152. *nu.* 2. *Cæſar. de Graſſ. dec.* 2. *n.* 10. *de iureiur.*

2 Idque procedit non ſolum in contractu iurato, in quibus terminis loquuntur dictæ deciſiones, ſed etiam non iurato: & non ſolum in ſeparabilibus, veluti rebus Epiſcopi tantum, ſed etiam
3 inſeparabilibus, veluti Epiſcopi, & Eccleſiæ ſimul vel Capituli. *Mohedan. dec.*
9 *de loca. in princ.*

4 Sed contrarium in hoc ſecundo dicto tenuit ſucceſſiuè *Rota apud Cæſar. de Graſſ. d. dec.* 2. *num.* 9. 10. *de iureiur. & dec.* 22. *num.* 10. *par.* 2. *diuerſ.* vbi quod iuramentum Prælati non ſolum Eccleſiæ non præiudicat, ſed nec ipſi Prælato, quando illius præiudicium eſt inſeparabile à præiudicio Eccleſiæ, cum propter connexitatem præiudicij non poſſit iuramentum ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ.

5 Amplia primã concluſionem etiamſi factum ſit contra iuris communis diſpoſitionem. *Cæſar. de Graſſ. dec.* 1. *nu.* 6. *de iureiur. ſecutus Mohedan. d. dec.* 9.

6 Hinc locatio ad vitam valet durante vita Prælati concedentis, non obſtante iuramento in receptione ad Epiſcopatum præſtito de non alienando res ſpectantes ad Menſam Epiſcopalem. *Mohedan. d. dec.* 9. *in princ. de loca.*

7 Similiter confeſſio facta à Prælato in eius præiudicium valet durante illius vita. *Mohedan. dec. ead. nu.* 1.

8 Similiter tranſactio durante vita tranſigentis. *Mohedan. ibidem.* Et maximè iurata. *Buratt. d. dec.* 152. *nu.* 2.
9 *Millin. dec.* 72. *nu.* 3.

10 Niſi tamen deduceretur enormiſſima læſio. *Millin. loco citato.*

11 Amplia etiamſi tranſactio eſſet nulla ex defectu beneplaciti Apoſtolici, quia adhuc ligat tranſigentem vita illius durante, licet non liget ſucceſſorem. *Buratt. d. dec.* 152. *num.* 3. 9. vbi quod Epiſcopus veniens contra formam tranſactionis ab eo initæ non erat manutenendus, etiamſi tranſactio careret beneplacito Apoſtolico, quia contra factum proprium venire non poterat.

12 Prædicta declara vt procedant, ſi Prælatus agat nomine proprio, ſecus ſi nomine Eccleſiæ, & pro tuendis illius iuribus, quod facere poteſt. *Seraph. dec.* 1417. *nu.* 3. *Verall. dec.* 182 *nu.* 7. 9. *par.* 3.

13 Etiamſi propriam turpitudinem alleget. *dec.* 14. *nu.* 5. *par.* 1. *diuerſ.* Et
14 etiamſi alienatio fuerit iuramento firmata. *Verall. d. dec.* 182. *par.* 3. Etenim
15 Eccleſia ex facto ſui Prælati ſiue Rectoris non poteſt præiudicari. *d. dec.* 22. *nu.* 9. *par.* 2. *& dec.* 715. *nu.* 3. *par.* 4. *diuerſ. dec.* 30. *num.* 9 *par.* 6. *recen. & dec.* 247. *nu.* 11. *par.* 7. *& dec.* 73. *nu.* 24. *par.* 8. *& dec.* 137. *nu.* 11. *par.* 10.

16 Quamuis fieret reditus ad ius commune iuxta opinionem, quam contra communem tenuit *Rot. diuerſ. par.* 2. *d. dec.* 22. *nu.* 4. *& ſeqq.* vbi quod in alienatione rerum eccleſiæ requiritur conſenſus Capituli etiam in actu, per quem res eccleſiæ reuertitur ad naturam ſuam.

17 Hinc ipſemet alienans poteſt rem nulliter alienatam ſimul cum fructibus repetere, *vt in d. dec.* 14. *nu.* 3. *par.* 1. *di-*

diuerſ. cum infra not. cap.

18 Similiter manutentionem ſeu reintegrationem petere poteſt nomine Eccleſiæ, licet facto ſuo ceciderit à poſſeſſione, quia neque in dominio neque in poſſeſſione Eccleſiæ præiudicare potuit. *Verall. dec.* 170 *& dec.* 181. *& d. dec.* 182. *par.* 3. *Seraph. dec.* 1417. *n.* 3. *Gregor. XV. dec.* 116. *nu.* 1. *cum ibi adduct. per Add. num.* 5. *& recen. par.* 6. *dec.* 78. *per tot. cum infra not. cap.*

19 Similiter poteſt conſenſum per errorem præſtitum aut promiſſionem per errorem ſeu contra iuris diſpoſitionem factam reuocare, cum agatur de præiudicio Eccleſiæ. *dec.* 73. *num.* 23. *& dec.* 103. *nu.* 16. *& dec.* 155. *num.* 1. *par.* 8. *recen.*

20 Item venire contra tranſactionem ipſo iure nullam *Manti. dec.* 111. *nu.* 5. vbi quod factum proprium poteſt impugnari, ſi ſit ipſo iure nullum.

21 Et eſt regula, quod declaratio ſeu confeſſio facta per Præſulem, ſeu Rectorem, aut quemcumque alium, cui commiſsa eſt adminiſtratio bonorum Eccleſiæ, eidem Eccleſiæ non præiudicat. *Seraph. dec.* 1278. *nu.* 3. *Gregor. XV. dec.* 375 *nu.* 6. *cum ibi not. per Add. nu.* 11. *& per Add. ad Buratt. dec.* 788. *nu.* 10. *Manti. dec.* 39. *num.* 2. *& diuerſ. par.* 4. *dec.* 713. *num.* 3. *& par.* 1. *recen. dec.* 334. *nu.* 2. *& dec.* 480. *nu.* 4. *& par.* 4. *to.* 2. *dec.* 290. *num.* 20. *& par.* 9. *to.* 1. *dec.* 27. *nu.* 1.

22 Quæ quidem regula ea ratione nititur, quia adminiſtrator bonorum eccleſiæ non poteſt donare, vt ſponte confitendo videtur facere. *d. dec.* 27. *nu.* 2. *par.* 9. *to.* 2. *recen.*

23 Item, & alia ratione, quia videlicet, ſi admitteretur confeſſio Rectoris in præiudicium Eccleſiæ, poſset idem indirectè facere, quod directè facere non poteſt, nempe vt valeat alienatio illius bonorum. *d. dec.* 27. *nu.* 3.

24 Declara vt procedat in confeſſione voluntaria, ſecus in confeſſione facta in iudicio, quæ præiudicat Eccleſiæ, & Prælatis ſucceſſoribus. *dec.* 141. *nu.* 4. *& dec.* 266. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ. & par.* 8. *recen. dec.* 161. *nu.* 18. *Bellamer. dec.* 695. *Gregor. XV. dec.* 506. *num.* 3. *cum not. per Add. ad eiuſdem dec.* 375. *num.* 11. *Buratt. dec.* 453. *nu.* 3. *cum ibi not. per Add. nu.* 10.

Nam propter ſolemnitatem iudicij videtur ceſſare omnis ſuſpicio fraudis, neque prohibitum eſt Rectori agnoſce-

25 re bonam fidem. *d. dec.* 27. *nu.* 4. *par.* 9. *to.* 1. *rec. Buratt. d. dec.* 453. *num.* 6. vbi quod Prælatus, & Rector non ſolum poteſt, ſed debet agnoſcere bonam fidem, & declarationem veritati conſentaneam facere, ſicuti tutor, cui in hoc æquiparantur.

26 Sed ad hunc effectum requiritur præcedens monitio, ſeu iuſſus iudicis, aliàs confeſſio potius voluntaria, quam iudicialis dicitur, licet in iudicio emanauerit. *dec.* 16. *nu.* 19. *par.* 8. *& d. dec.* 27. *nu.* 6. *par.* 9. *to.* 1. *recen.*

27 Præterea etiam voluntaria confeſſio Prælati præiudicat eccleſiæ, & ſucceſſori, quando habet pro ſe aſſiſtentiam, ſiue præſumptionem iuris communis. *d. dec.* 141. *nu.* 6. *par.* 2. *diuerſ. cum not. per Add. ad Gregor. XV. d dec* 375. *nu.* 11. *& Add. ad Buratt. d. dec.* 453. *nu.* 11. *verſ. & ſufficit.*

28 Item quando adminiculatur coniecturis. *dec.* 177. *num.* 5. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 334. *nu.* 2. 3. *par.* 1. *recen.* vbi quod in ſimili confeſsio Patris legitimi adminiſtratoris. quæ aliàs filio non præiudicaret, ei præiudicat, quando iuuatur coniecturis. *Concordat dec.* 68. *nu.* 4. *par.* 8. *recen. & d. dec.* 27. *n.* 10. *par.* 9. *to.* 1. *& dec.* 24. *nu.* 29. *par.* 10. *Gregor. XV. dec.* 506. *num.* 4. *Manti. d. dec.* 39. *nu.* 1 *cum adductis per Add. ad Gregor. & Buratt. locis proxime citatis.*

29 Dummodo coniecturæ percutiant illud idem quod confeſsio.

30 Item quando confeſsio non eſt vnica, ſed ſæpius repetita, *vt in vna Conchen. decimarum relata per Add. ad Gregor. XV. d. dec.* 375. *nu.* 11.

31 Alium etiam caſum ponit. *Add. ad Gregor. XV. loco cit.*, videlicet, quando con-

confeſſio concernit actum ab ipſomet confitente geſtum. Sed Rotæ auctoritate non nititur: immo Rota contrarium tenuit in confeſſione tutoris, cui in hoc Prælatum æquiparari diximus. *d. dec. 177. num. 1. verſ. quæ dominis. par. 2. diuerſ.*

32 Eſt autem generaliter verum, quod confeſſio Prælati maximum præbet argumentum, quod ita ſe res habeat. *dec. 293. num. 2. par. 1. diuerſ. & in Hiſpalen. primitiarum relata per Add. ad Buratt. d. dec. 453. lit. A. verſ. maximum tamen.*

33 Adeo vt donec de contrario non conſtet, videatur attendenda, *vt in dec. 291. nu. 8. poſt conſ. Farinac. lib. 2. de qua Add. ad Gregor. XV. d. deciſ. 375. num. 11. in fi.*

De effectibus nullitatis in alienatione rei Eccleſiæ contingentis.

CAP. XXVII.

Nullitatis alienationis plures ſunt effectus iuxta cauſas vnde proueniunt, & quidem alij ipſam Eccleſiam, & ipſius bona, alij etiam perſonas alienantium reſpiciunt, de quibus ſingulis ordinatim ſubijciam.

Alienatio contra iuris diſpoſitionem nō transfert dominium rei alienatæ, & conſtituit in mala fide emptorem, adeout res ſimul cū fructibus ab eo repeti poſſit.

§. 1.

Materia tex. in cap. ſi quis presbiterorum, vbi Gl. in verbo, alienata, & Bero. nu. 14. de reb. eccleſ. alien. vel non. & tex. cum Gl. in can. Non liceat Papæ. 12. q. 2. Felin. in cap. cum cauſa. nu. 27. de re iudic. Bar. in l. non dubium. nu. 28. C. de legib. & in l. 1. §. ſi vir. vxori nu. 3. 4. ff. de aquir. poſſeſ. & in l. Sed et ſi lege. §. ſcire. nu. 1. 4. ff. de petit. hæred. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 77. cap. 5. nu. 2. & cap. 8. per tot. præſertim nu. 10. & ſeqq. Rebuff. de alien. rer. eccleſ. nu. 103. 116. Surd. conſ. 115. nu. 31. & ſeqq. Menoch. de recuper. remed. 15. num. 634. Ricc. in prax. rerum for. eccleſ. dec. 18. per tot. Boſſ. de alien. bon. eccleſ. à nu. 509. ad n. 517. Add. ad dec. 444. à n. 13. par. 4. to. 2. recen.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio nulliter facta dominium non transfert.*

2 *Dominium non transfertur ex alienatione ſine cauſa, veluti ex alienatione habita fide de pretio. nu. 3.*

4 *Permutatio eſt emptioni ſimilis.*

5 *Alienatio ſine cauſa non transfert dominium, etiamſi acceſſerit beneplacitum Apoſtolicum.*

6 *Contractus poteſt eſſe validus, & non transferri dominium.*

7 *Contrahens cum eccleſia ſine ſolemnitatibus cenſetur in mala fide.*

8 *Eccleſiæ res ſine ſolemnitatibus alienata repeti poteſt ſimul cum fructibus à die alienationis, & quare nu. 9. 10. Amplia vt nu. 14.*

10 *Fructus ſuos non facit poſſeſſor, quando contractui ab eo celebrato ius ab initio reſiſtit.*

11 *Fructus dominus quomodo, & quando cenſeatur Prælatus.*

15 *Fructus rei nulliter alienatæ debent eccleſiæ reſtitui à die contractus per emptorem malæ fidei; ſecus ſi emptor fuerit in bona fide, & errauerit in facto. Vel ſi errauerit in iure valde dubio. num. 16.*

Præ-

Præſertim vbi agitur de damno vitando. nu. 17.

18 *A fructus reſtitutione quando non excuſetur emptor prætextu erroris facti, vel iuris ambigui. Item nu. 19.*

20 *Expenſæ factæ pro recollectione fructuum poſſunt retineri per emptorem, qui rem cum fructibus eccleſiæ reſtituere tenetur.*

21 *Fructus non dicuntur niſi deductis expenſis.*

1 ALienationis nulliter, & abſque legitimis ſolemnitatibus factæ primus effectus eſt vt dominium rei alienatæ in acquirentem non transferatur. *Merlin. dec. 255 nu. 4 verſ. & licet.*

2 Quod procedit etiam in alienatione
abſque legitima cauſa facta. *Seraph.*
dec. 540. num. 6. Gregor. XV dec. 113.
nu. 1. 2. 3. vbi quod alienatio rerum
3 eccleſiæ habita fide de pretio, ſeu per-
mutatio quæ eſt emptioni ſimilis, do-
4 minium non transferunt, etiamſi acceſ-
5 ſerit beneplacitum Apoſtolicum, quia
beneplacitum non ſupplet defectum
cauſæ, ſed reſpicit validitatem contra-
6 ctus, & contractus poteſt eſſe validus
abſque eo quod transferatur dominium.

7 Secundus nullitatis effectus eſt, vt contrahens cum eccleſia abſque ſolemnitatibus cenſeatur in mala fide. *dec. 13. nu. 1. & dec. 14. num. 2. par. 1. diuerſ. & dec. 3. num 33. par. 7. recen. cum not. per Add. ad deciſ. 444. lit. A. par 4. to. 2. recen. & Buratt. dec. 814. num. 4. in fi.*

8 Tertius effectus, qui ex prædictis conſequitur, eſt, vt res eccleſiæ ſine legitimis ſolemnitatibus alienata repeti poſſit ſimul cum fructibus à die alienationis. *d. dec. 444. nu. 1. par. 4. to. 2. rec. & dec. 375. nu. 2. par. 5. quæ eſt inter impreſſ. Duran. dec. 256. & par. 7. dec. 3. nu. 33. & ſeq. & diuerſ. part. 1. d. dec. 14. nu. 3.*

9 Eſt enim regula quod malæ fidei
poſſeſſor non facit fructus ſuos: & in
mala fide eſſe dicitur qui contrahit
contra iura prohibentia, & ab initio re-
10 ſiſtentia contractui, & rei aquiſitioni,
vt ex Bar. not. Rot. in dec. 608. num. 2.
part. 4. rec.

11 Nec obſtat quod Prælatus ſit dominus fructuum, & poſſit de eis diſponere, quia procedit, quando diſponit ſimpliciter de fructibus, ſecus vero, quando conſecutiuè, alienando nulliter bona eccleſiæ. *d. dec. 14. n. 3. par. 1. diuerſ.*

14 Amplia vt res nulliter alienata ſimul cũ fructibus repeti poſſit per ipſummet qui alienauit, etiamſi is alleget turpitudinem ſuam, quia agit nomine eccleſiæ, & non nomine proprio. *d. dec. 14. num. 3. 5. par. 1. diuerſ. cum infra not. §. proximo.*

15 Declara concluſionem principalem procedere contra malæ fidei emptorem, ſecus ſi emptor fuerit in bona fide, & errauerit in facto, quia putauerit venditionem fuiſſe factam cum debitis ſolemnitatibus, vel non fuiſſe ſolitam locari, tunc enim non debentur fructus niſi à die motæ litis. *d. dec. 444. nu. 2. 3. par. 4 to. 2 recen. Duran. dict. deciſ. 256. num. 3. & confert. Buratt. deciſ. 714. nu. 8.*

16 Et idem obtinet, ſi emptor errauerit
in iure, ſed valde dubio, vt pote ſi vide-
rit ſcripturas, ſed ex eis plurimum du-
bitari poſſet, num bona eſſent ſolita lo-
cari: nam error iuris, licet regulariter
non excuſet, excuſat tamen, ſi ſit error
iuris valde dubij, quia æquiparatur er-
rori, & dubio facti. *d. dec. 444. à num.*
4 par. 4. to. 2 & dec. 369. nu. 14. 15.
par. 5. recen. vbi quod error iuris intri-
cati, & obſcuri excuſat, ſicut error facti,
17 & præſertim quando agitur de damno
vitando.

18 Non tamen excuſaretur emptor prætextu erroris facti, vel iuris ambigui, ſi in inſtrumento alienationis inſertus eſſet tenor literarum, ſi in euidentem, & Conſtitutionis Paulinæ, & nihilominus formam in illis præſcriptam, de qua plenam habebat ſcientiam, ommiſerit

aut

aut ei contrafecerit. *d. dec. 375. nu. 4. 5. par. 5. recen.* vbi quod ſi admitteretur excuſatio credulitatis, ſiue erroris facti, aut iuris ambigui, quando forma non ſolùm à iure, ſed à Papa præſcripta ommittitur, immo ei contrafit, numquam fere daretur caſus, quo fructus ob malam fidem ab initio deberentur.

19 Similiter non excuſaretur emptor, ſi ordinarius beneplacitum Apoſtolicum certo tempore impetrare promiſiſſet, & non impetraſſet; quia poſt tempus præfinitum debebat perquirere ab Ordinario an beneplacitum eſſet impetratum, aliàs cenſetur in mala fide; ſecus eſſet, ſi Ordinarius fuiſſet atteſtatus, ſe beneplacitum impetraſſe; quia dictum magni viri regulariter præſtat bonam fidem. *d. dec. 14. nu. 2. par. 1. diuerſ.*

20 Secundò principalem concluſionem declara, vt emptor reſtituens rem cum fructibus poſſit retinere ex ipſis fructibus expenſas factas pro eorum recollectione, expenſæ enim, quæ gratia fructuum fiunt, minuunt ipſos fructus, &

21 fructus non dicuntur niſi deductis expenſis. *Gregor. XV. dec. 273. num. 3. & dec. 197. nu. eod. Buratt. dec. 618. nu. 1. Pen. dec. 175. in fi. & dec. 1153. nu. 2. Merlin. dec. 731. nu. 1.* vbi quod nullus caſus interuenire poteſt, qui hoc genus deductionis impediat. *Duran. dec. 53. nu. 6. 7. & recen. par. 3. dec. 656. nu. 2. in fi. cum not. per Add. ad dec. 444. nu. 13. 14. 22. 25. par. 4. to. 2. rec.*

Alienatio rei Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus facta nō transfert poſſeſſionem; ideo Eccleſię competit duplex remedium, reintegratio ſcilicet ad rem alienatam, & manutentio.

§. 2.

Materia tex. in can. reintegranda. 3. q. 1. & cap. litera, & ibi Abb. nu. 3. de dilation. & in cap. olim. 1. & 3. de reſtit. ſpol. idem Abb. in cap. cum ſuper. nu. 19. 20. 21. de cauſa poſſeſſ. & propr. Bar. in l. 1. ff. ſi vir. vxori. nu. 3. & ſeqq. Iaſ. nu. 28. Bologn. n. 64. ff. de aquir. poſſeſſ. Menoch. de recuper. remed. 15. num. 101. & ſeqq. Alex. conſ. 81. nu. 17. vol. 3. Bero. conſ. 88. nu. 12. lib. 1. Pariſ. conſ. 24. n. 5. & ſeqq. vol. 1. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 77. cap. 2. n. 10. & cap. 5. nu. 9. Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. nu. 501. & ſeqq. Ricc. in prax. rerum for. Eccleſ. dec. 22. per tot. Poſth. de manuten. obſeru. 37. nu. 5. & per tot. Pulgin. de diuerſ. quaeſt. emphyt. q. 12.

SVMMARIVM.

22 *Eccleſia nulliter alienante neque dominium neque poſſeſſio rei alienata in aquirentem transfertur.*

23 *Eccleſia ex facto inutili Rectoris aut Prælati non cadit à poſſeſſione.*

24 *Eccleſia, nulla exiſtente alienatione, habet duplex remedium, videlicet reintegrationis, & manutentionis. n. 29.*

25 *Prælatus qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione, non poteſt dicere ſe ſpoliatum.*

26 *Eccleſia poteſt agere ſpolio pro rebus nulliter alienatis per Prælatum. Declara vt nu. 28.*

27 *Prælatus qui alienauit, licet non poſſit nomine proprio, poteſt tamen nomine Eccleſiæ agere pro recuperanda poſſeſſione.*

29 *Sequeſtrum tamen ſuper fructibus, donec ſententia reintegratoria feratur, apponi non poteſt, niſi in caſu diſſipationis vel difficilis recuperationis.*

30 *Prælato ſucceſſori, immo etiam ipſi alienanti, agenti tamen nomine Eccleſiæ competit manutentio in poſſeſſione rei nulliter alienata.*

Amplia vt nu. 31. 33.

M De-

Declara vt num. 34.

34 *Interdictum vnde vi venit in conſequentiam interdicti vti poſſidetis, & non excludit, quin etiam manutentio Eccleſiæ competat.*

35 *Conſtitutio ſa. me: Vrbani VIII. præſeruatiua iurium Eccleſiarum non afficit Capitula Regni Poloniæ.*

22 NVllitatis in alienatione contingentis quartus, & præcipuus effectus eſt, vt non ſolum dominium rei alienatæ in contrahentem cum Eccleſia non transferatur, ſed nec ipſa poſſeſſio, cum Eccleſia ad inſtar pupilli non poſſit deſinere rem ſuam habere, vel poſſidere ſaltem animo. *Merlin. dec.* 255. *nu.* 5. *& dec.* 702. *nu. eod. repetita in recen. par.* 7. *dec.* 94. *& poſt tract. Poſth. de manuten. dec.* 554. *nu.* 19. 20. Nec ex facto inutili Recto-

23 ris aut Prælati poſſit cadere à ſua poſſeſſione. *Verall. dec.* 183. *nu.* 8. *par.* 3. *Seraph. dec.* 1417. *nu.* 3. *Emin. Otthob. dec.* 6. *nu.* 5. *Add. ad Gregor. XV. deciſ.* 116. *nu.* 5. *& poſt tract. Poſth. de manuten. dec.* 469. *num.* 18. 19. *& dec.* 518. *nu.* 4. 5. *& recen. par.* 4. *to.* 2. *dec.* 290. *nu.* 17. *& par.* 6. *dec.* 291. *num. eod. & par.* 10. *dec.* 200. *nu.* 8.

24 Hinc Eccleſiæ competit duplex remedium, primum eſt reintegrationis ad rem alienatam vel ex cōdictione legis, vel *ex can. reintegranda.* 3. *q.* 1. vel ex offitio Iudicis, vt apud *Verall. dec.* 170. *à nu.* 3. *& dec.* 182. *à num.* 7. *par.* 3. *Gregor. XV. dec.* 116. *nu.* 1. *cum ibi not. per Add. num.* 4. *& par.* 2. *recen. dec.* 473. *nu.* 2. *& par.* 6. *deciſ.* 78. *nu.* 2. *& dec.* 291. *nu.* 9. *& par.* 7. *dec.* 94. *num.* 6. *& par.* 10. *d. deciſ.* 200. *num.* 10. *& apud Merlin. deciſ.* 887. *nu.* 30.

25 Ratio eſt, quia licet Prælatus qui alienat contra formā *Extrauagan.* Pauli II. perdat litem, & poſſeſſionem benefitij, & non poſſit dicere ſe ſpoliatum, cum facto ſuo ceciderit à poſſeſſione, vnde ſibi imputare debet damnum ex propria culpa proueniens. *Caſſador. dec.* 4. *de reſt. ſpol. Verall. d. dec.* 170. *nu.* 2. *& dec.* 182. *num.* 3. 6. *par.* 3. *& par.* 1. *diuerſ. dec.* 131. *num.* 1. *& par.* 2. *recen. d. dec.* 473. *nu.* 2. *& par.* 7. *d. deciſ.* 94. *num.* 1. 2.

26 Attamen Eccleſia poteſt agere ſpolio, & ei datur interdictum vnde vi pro rebus nulliter alienatis per Prælatum, quia poſſeſſio non eſt ſimpliciter penes Rectorem Eccleſiæ, ſed eſt verè penes ipſam Eccleſiam, & ſemper plena, & numquam vacare dicitur. *Verall. d. dec.* 170. *nu.* 3. *& ſeqq. & d. dec.* 182. *nu.* 7. *par.* 3. *& recen. par* 2. *dec.* 473. *num.* 2. *& par.* 6. *dec.* 78. *n.* 8. *& ſeqq. & par.* 7. *d. dec.* 94. *nu.* 7. *& par.* 10. *d. dec.* 200. *nu.* 9. 10.

27 Ideo idem Prælatus qui alienauit, licet non poſſit nomine proprio, poteſt agere nomine Eccleſiæ pro recuperanda poſſeſſione. *Verall. d. dec.* 170. *nu.* 6. *& dec.* 181. *& dec.* 182. *nu.* 9. *par.* 3. *& d. dec.* 78. *nu.* 3. 7. *par.* 6. *recen.*

28 Prædicta declara, vt procedant quando ex cauſa iniuſta, & actu nullo Eccleſia poſſeſſionem ammittit, ſecus vero ſi iuſtum eſt factum, & validus contractus *d. dec.* 94. *nu.* 3. 40. 80. *par.* 7. *recen. Verall. dec.* 172. *nu.* 6. *& ſeqq.* cum ſupra allegatis, quæ omnes loquuntur in caſu, quo Eccleſia facto iniuſto Prælati cecidit à poſſeſſione.

Hinc ſi emptor vel titulum præſumptum ex curſu temporis deducat, vel expreſſum exhibendo inſtrumentum alienationis, ad quam fuit deuentum, poſtquam iudices à Papa deputati vt cognoſcerent ſuper vtilitate alienationis, pronuntiarunt, eam vtilem eſſe Eccleſiæ, tunc Eccleſia non eſt reintegranda, ſicuti non daretur reintegratio priuato, qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione. *Seraph. dec.* 671. *nu.* 2. 3. *& par.* 7. *recen. d. dec.* 94. *poſt n.* 8. *verſ. Propterea, & nu. ſeqq.*

Sed ſi non eſt elapſum tempus neceſſarium ad præſumendas ſolemnitates, & vtilitatem contractus in fauorem Eccleſiæ, vel titulus poſitiuus peccans appareat, veluti quia beneplacitum non

fuerit

fuerit legitimè executum, vel iniuſta fuerit confirmatio executorum, vel beneplacitum fuerit obreptitium, & ſubreptitium, vel cauſa in inſtrumento alienationis inſerta falſa fuerit, tunc Eccleſiæ competit reintegratio, quia quoties contractus eſt damnoſus, & nullus, Eccleſia dicitur ſine iuſta cauſa, & nulliter à poſſeſſione cecidiſſe, & ſemper intrat ęquiſſimum remedium *can. reintegrandæ d. dec. 94. à nu. 12. per tot. & præſertim nu. 77. par. 7. recen.*

29 No. tamen quod donec ſententia reintegratoria feratur, non eſt apponendum ſequeſtrum, niſi probetur vel quod fructus ab aduerſario diſſipentur, vel quod ob aduerſarij inopiam, vel aliàs erunt difficilis recuperationis. *dec. 85. nu. 11. 12. par. 11. recen.*

30 Alterum remedium Eccleſiæ competens eſt manutentio, nam ratione poſſeſſionis ſemper permanentis pęnes Eccleſiam, cui ex facto nullo Prælati ſeu Rectoris præiudicari non poteſt, competit interdictum retinendæ poſſeſſionis tam Prælato ſucceſſori, quam etiam ipſi alienanti, agenti tamen nomine Eccleſiæ, & non proprio. *Seraph. dec. 1417 num. 3. Verall. dec. 182. num. 8. par. 3. Emin. Otthobon. dec. 6. nu. 5. & par. 4. tom. 2. recen. dec. 290. num. 14. & ſeqq. & precipuè nu. 18. & par. 6. d. dec. 78. nu. 3. & ſeqq. & nu. 25. & ſeq. & dec. 139. nu. 28. & dec. 291. nu. 5. & ſeqq. & par. 7. d. dec. 94. nu. 7. 8. & par. 10. d. dec. 200. nu. 7. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. d. dec. 116. nu. 5. & poſt tract. Poſth. de manuten. dec. 469. n. 12. & dec. 518. nu. 3. 4. 5. & dec. 554. nu. 15. & ſeqq.* vbi etiam, quod ſi Rectori conceditur rei vendicatio, quæ dominium præſupponit, ad vendicandum Eccleſiæ bona, eo fortius debet concedi manutentio.

31 Amplia etiamſi Eccleſia vel dignitate vacante bona per tertium occupentur, quo caſu videtur competere reſtitutio per interdictum vnde vi, & excludi manutentio iuxta deciſiones allegatas *in d. dec. 78. nu. 12. par. 6. recen.*

Etenim, cum ciuilis poſſeſſio mortuo Prælato remaneat pęnes Eccleſiam, ratione huius ciuilis poſſeſſionis competit Prælato ſucceſſori interdictum vti poſſidetis, quod habet naturam mixtam, poſſeſſionis retinendæ reſpectu ciuilis, & recuperandæ reſpectu naturalis; cum enim Iudex non poſſit Eccleſiam tueri in ciuili poſſeſſione ſine reſtitutione naturalis mandat vt pars quæ occupauit, reſtituat poſſeſſionem iuxta *Bal. in l. vti poſsidetis. nu. 12. C. vti poſsidetis*, vbi quod non poteſt quis à turbatione deſiſtere, niſi mihi reſtituat naturalem, quam abſtulit, quia per retentionem illius naturalis turbat me in mea ciuili, & ſic interdictum vti poſſidetis competit pro retinenda ciuili, & in conſequentiam competit interdictum vnde vi pro recuperanda naturali. *d. dec. 78. à n. 13. per tot. par. 6. recen.* vbi quod deciſio-

32 nes firmantes, competere interdictum vnde vi, non excludunt, quin competat etiam manutentio, quia interdictum vnde vi venit in conſequentiam interdicti vti poſſidetis, *& dicta deciſio 78.* confirmatur in omnibus *in dec. 226. ead. par. 6. recen. & poſt tract. Poſth. de manuten. d. dec. 554. nu. 34. & ſeqq.*

33 Amplia etiamſi Prælatus habuiſſet ſe pro ſpoliato petendo, & obtinendo reintegrationem, quia non poteſt præiudicare Eccleſiæ in poſſeſſione ad effectũ manutenendi, *vt poſt tract. Poſth. de manuten. d. dec. 469. nu. 15. & ſeqq. & d. dec. 518 nu. 3.*

34 Prædicta declara vt procedant, quando eſt indubitabile, intrare diſpoſitionem *Extrauagan. Ambitioſæ*, quia propter decretum irritans in ea appoſitum, quod inficit titulum, & poſſeſſionem, non poteſt dari poſſeſſori manutentio contra Eccleſiam, ſed ipſi Eccleſiæ eſt concedenda, a qua poſſeſſio per contractum nullum non fuit adempta. Verùm vbi probabiliter dubitari poteſt, an ſit locus *d. Extrauaganti*, & decreto irritanti in ea appoſito, tunc non eſt deneganda poſſeſſori manutentio, donec validitas, ſeu inualiditas tituli iudicio ordina-

M 2

dinario plenariè diſcutiatur. *d.dec.*200. *nu.*11.12.13.14. 15.*par.*10.*recen.* vbi quod licet conceſſio facta ſine beneplacito Apoſtolico ſit nulla,& irrita, & poſſeſſionem non transferat propter decretum irritans in *d. Extrauagan.* appoſitum, quia tamen in Regno Poloniæ ex conſuetudine immemorabili per ducentum annos,& vltra præſcripta Epiſcopi, accedente conſenſu Capituli, concedunt ad vitam Canonicorum villas, & decimas abſque beneplacito Apoſtolico, vnde poteſt probabiliter dubitari, an intret decretum irritans in *Extrauagan.* prædicta appoſitum, reſpondit Rota, concedendam eſſe manutenrionem Canonico, qui ab Epiſcopo de conſenſu Capituli fuerat vt ſupra inueſtitus, additque, deciſiones, quæ in hac materia, quotieſcumque ſe offert occaſio, hinc inde ab informantibus allegantur, cum hac diſtinctione eſſe intelligendas & conciliandas.

35 Declarationem amplia, vt procedat in Regno Poloniæ non obſtante Conſtitutione felicis recordationis Vrbani Papæ Octaui præſeruatiua iurium Eccleſiarum, edita ſub die 5. Iunij 1641. Quia orta controuerſia, an d. Conſtitutio afficeret Capitula, & loca dicti Regni,Sacra CongregatioEminentiſſimorum Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, ad quam petitio Capitulorum pro obtinenda declaratione à S. D. N. remiſſa fuerat, reſcripſit Nuntio Apoſtolico illarum partium, vt verificatis expoſitis declararet, prædictam Conſtitutionem non obſtare, prout ad formam reſcripti non obſtare is declarauit. *d. dec.* 200.*nu.* 15.*in fi. part.* 10. *recen.*

Locatio rei Eccleſiæ vltra triennium facta abſque beneplacito Apoſtolico neque pro triennio ſuſtinetur: & in terminis huiuſmodi locationis neque poſſeſſio manutenibilis per cōductorem aquiritur, neque tacita relocatio, neque prælatio ad fauorem antiqui conductoris admittitur.

§. 3.

Ad materiam Bald. in Auth. ſiquas ruinas. nu. 2. C. de ſacroſ. Eccleſ. Bar. conſ. 159. *nu.* 8. *lib.* 1. *Alex. conſ.* 17. *nu.* 11. *lib.* 4. *Rol. conſ.* 84. *n.* 29. *lib.* 1. *Afflict. dec.* 107. *& ibi Vrſill. Tiraqu. de retract. lignag. ſ.* 23. *Gl.* 1. *nu.* 12.13. *& de retract. conuent. in fi. nu.* 144. *& ſeq. Clar. in ſ. Emphyteuſis. q.* 6. *Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q.* 58. *num.* 29.31. *& ſeqq. Garz. de benefi. par.* 2. *cap.* 1. *nu.* 55,56. *Molina de contract. diſput.* 467. *per tot. Couar. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 4.5. *alter Molina de primogenijs. lib.* 1. *cap.* 21. *n.*28. *Boſſ. de alien. bon. Eccleſ. nu.*331. *& ſeqq. & num.* 335. *& ſeqq. Manti. de tacit. & ambig. lib.* 5. *tit.* 4. *nu.*20. 21. 22. *& tit.* 5. *per tot. Fulgin. de contract. emphyteut. quæſt.* 8. *per tot. Becc. conſ.* 178. *nu.* 2. *Surd. dec.* 40. *nu.* 4.

SVMMARIVM.

36 *Locatio rei Eccleſiæ vltra trienniū facta abſque beneplacito Apoſtolico, nec pro triennio ſuſtinetur.*

37 *Vtile per inutile non vitiatur in diuiduis, cuiuſmodi eſt tempus.*

38 *Beneplacitum Apoſtolicum in conceſsione rei Eccleſiæ pro forma requiritur, quæ eſt indiuidua.*

39 *Locatio facta vltra triennium multo magis vitiatur in totum, ſi ex coniecturis*

ctuns eliciatur, contrahentes non aliter, quam pro toto tempore fuiſſe contracturos.

40 *Indiuiduum conſideratur nedum ex natura rei, ſed & ex partium intentione, & voluntate.*

41 *Coniectura, quod quis non fuiſſet conducturus niſi pro toto tempore, eſt ſi maiori pretio conduxerit pro primo, quam pro ſecundo triennio.*

Item ſi locatio ſit facta inter eaſdem perſonas ſub vnico pretio. nu. 42.

Immo etiamſi inter diuerſas perſonas, quia ex diuerſitate perſonarum inducitur ſuſpicio fraudandæ legis. nu. 43.

Pretij tamen declaratio per ſingulos annos non tollit inualiditatem locationis factæ vltra triennium, adeo vt pro triennio ſuſtineatur. nu. 44.

45 *Locatio rei Eccleſiæ vltra triennium facta non ſuſtinetur, etiamſi fructus & prouentus locati fuerint, & non bona.*

Et etiamſi reſeruatum fuerit beneplacitum Apoſtolicum cum clauſula, non alias, aliter, nec alio modo. 46.

Et etiamſi locatio facta fuerit cum declaratione, quod tot ſint locationes, quot triennia, vel quod finito primo triennio cenſeatur facta locatio pro alio triennio. 47.

48 *Emphyteuſis conceſſio vltra formam ſolitam vitiatur in totum deficiente beneplacito Apoſtolico, & neque intra formam ſolitam ſuſtinetur.*

Sed an procedat ſolum in materia indiuidua, eſt materia Brocardica, in qua Rota nihil reſoluit. nu. 49.

50 *Emphyteuſis conceſſio vltra ſecundam generationem, quæ eſt prohibita per tex. in §. emphyteuſim. Auth. de non alien. neque ſuſtinetur intra ſecundam generationem, prout ex auctoritate Rotæ voluit Fulgin. de contr. emphyt. q. 7. 8.*

Sed quomodo hoc procedat, vide nu. 52.

51 *Emphyteuſis eccleſiaſtica concedi poteſt etiam vltra ſecundam generationem per tex. in §. licentia. Auth. de alien. & emphyt. Et Paulina Conſtitutio non tollit conceſſiones à iure permiſſas*

53 *Locatio bonorum Eccleſiæ vltra triennium ſuſtinetur, quando ex bonis locatis non percipiuntur fructus quolibet anno.*

54 *Indiuiduitas contractus quando reſpicit fauorem emphyteutæ, poteſt emphyteuta cogere eccleſiam ſtare contractui; ſecus ſi reſpiciat etiam fauorē Eccleſiæ.*

55 *Locatio ſi fiat vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico, poſſeſſio per conductorem capta non eſt manutenibilis.*

Et non intrat tacita relocatio, quæ aliàs re non integra ſolet admitti. nu. 56.

Nec prælatio, cui aliàs locus eſſet ad fauorem antiqui conductoris. nu. 57.

36 QVintus nullitatis effectus eſt, vt locatio rei Eccleſiæ facta vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico (quod per *Extrauag. Ambitioſæ* in locatione, & conductione rei Eccleſiæ pro illius validitate omnino requiritur, vt *not. Rot. apud Merlin. dec. 826. nu. 1. & recen. par. 10. dec. 219. nu. 2.*) vitietur in totum, adeout nec pro triennio à iure permiſſo ſuſtineatur iuxta opinionem, quam reiecta contraria ſententia conſtanter tenuit *Rota teſte Merlin. ead. dec. 826. nu. 3. & Pen. dec. 414.* quibus congruit *dec. 709. nu. 6. par. 1. diuerſ. & dec. 30. nu. 3. recen. par. 1. & dec. 435. nu. 3. par. 3. & dec. 261. nu. 26. par. 4. to. 2. cum adduct. per Adden. ad dec. 56. nu. 15. 20 & ſeqq. par. 9. to. 1.*

37 Nec obſtat regula, quod vtile per inutile non vitiatur in diuiduis, quo argumento locationem vltra triennium factam pro triennio à iure permiſſo ſuſtineri tenuerunt, qui contrariam tuentur ſententiam, nam penſio vnius anni poteſt ſeparari à penſione alterius anni, & tempus permiſſum diuidi à prohibito.

38 Etenim cum beneplacitum Apoſtolicum in locatione, & conductione rei Eccleſiæ pro forma adhiberi debeat. *d.*

dec.

Digitized by Google

dec. 30. *nu.* 3. *par.* 1. *recen.* & *dec.* 219. *num.* 2. *par.* 10. & forma ſit indiuidua, *ead. dec.* 30. *nu. eod.* Non poteſt euitari hæc forma diuidendo per plura tempora, nec poſſunt contrahenres eludere præſcriptum Papæ *in d. Extrauagan. Ambitioſæ*, ne vtile per inutile vitietur, ſed intrat regula, quod potui, nolui, & quod volui, adimplere nequiui. *Merlin. d. dec.* 826. *nu.* 3. *verſ. requiritur enim &c.* vbi quod, cum hæc opinio in ſacro Rotæ tribunali ſemper recepta fuerit, non eſt amplius dubitandum.

39 Principalis concluſio, quod ſcilicet locatio vltra triennium facta neque pro triennio ſuſtineatur, multò magis procedit, quando ex partium intentione vnica locatio facta videtur, quia tunc vitium vnius inficit reliquum. *d. dec.* 30. *nu.* 4. *par.* 1. *recen.*

40 Indiuiduum enim conſideratur nedum ex natura rei, ſed ex partium intentione, & voluntate, quando quis aliàs non fuiſſet contracturus. *d. dec.* 261. *nu.* 28. *par.* 4. *to.* 2. *recen. Verall. dec.* 206. *nu.* 6. *par.* 1. Quæ quidem voluntas, & intentio contrahenrium colligitur ex coniecturis, & veriſimilitudine *dec. ead. nu.* 29.

41 Coniectura autem quod quis non fuiſſet conducturus minori tempore quam fuit expreſſum, eſt, ſiquis maiori pretio pro primo, quam pro ſecundo triennio conduxerit, cenſetur enim maiori pretio conduxiſſe in primo triennio, vt minori acciperet in ſecundo: vnde licet pretium eſſet conſtitutum pro ſingulis triennijs, ex partium intentione videtur vnica locatio. *d. dec.* 30. *nu.* 4. *par.* 1. *recen.*

42 Similiter ſi alienatio facta ſit ſub vnico pretio, & ſub vnica reſponſione inter eaſdem perſonas cenſetur indiuidua *dec.* 631. *nu.* 7. *par.* 2. *recen.* vbi de infeudatione bonorum, & decimarum infertur, quod, dum agitur de illius inualiditate, vnica dicitur alienatio, ita, vt vna parte annullata in omnibus nulla, & irrita cenſeri debeat.

Et in puncto locationis factæ pro vnico pretio quod, ſi ea eſt nulla in parte, ſit nulla in totum, dictum fuit apud *Millin. dec.* 157. *nu.* 5. & *par.* 3. *recen. dec.* 435. *nu.* 4.

43 Quod procedit, etiamſi locatio inter diuerſas perſonas facta fuerit, quia diuerſitas perſonarum nihil operatur ad ſuſtinendam locationem factam vltra tempus permiſſum, immo potius inducit ſuſpicionem, quod ad fraudandam legem plures perſonæ interceſſerint. *d. dec.* 30. *nu.* 4. *par.* 1. *recen.*

44 Sed licet vnici pretij conſtitutio inducat coniecturam, quod vnicam locationem contrahentes facere voluerint, declaratio pretij per ſingulos annos non operatur, vt locatio facta vltra triennium poſſit pro triennio ſuſtineri, quia lex reſiſtit, & ideo intrat concluſio, quod potui nolui &c. *vt in d. dec.* 435. *nu.* 4. *par.* 3. *recen.*

45 Ampliatur principalis concluſio, etiamſi non fuerint locata bona Eccleſiæ, ſed fructus & prouentus, quia hæc cautela ſublata eſt ex verbis *d. Extrauagan. Ambitioſæ*, quia ibi prohibetur locatio vltra triennium: in locatione autem non transferuntur, nec vendunduntur bona, ſed ſolum fructus & reditus, & ibi ſolum permittitur alienatio fructuum, qui ſeruando ſeruari non poſſunt, vt fuit conſideratum *in Comen. locationis.* 20. *Martij.* 1600. *coram Cardinali Pamphilio, quam ſecuta eſt Rot. apud Merlin. d. dec.* 826. *nu.* 4.

46 Ampliatur ſecundo, etiamſi in locatione facta vltra triennium reſeruatus fuerit aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula, non aliàs, aliter, nec alio modo: quia hoc etiam caſu vitiari in totum locationem, reſolutum *in Romana locationis* 2. *Maij* 1593. *coram Blanchetto*, teſtatur *Ricc. in prima par. prax. aureæ dec.* 115. *quem refert Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. nu* 341.

47 Ampliatur tertio, etiamſi locatio facta fuerit ad ſexennium, vel nouennium cum declaratione, quod tot ſint locationes, quot triennia, vel quod finito triennio cenſeatur renouata loca-

tio

Digitized by Google

tio pro alio triennio: nam talis locatio vti facta in fraudem legis prohibita eſt, *vt in Placentina Decimarum 1. Sept. 1585. coram Bubalo, relata per Manti. de tacit. & ambig. lib. 5. tit. 4. nu. 21. & in d. dec. 30. n. 1. 4. par. 1. recen.* de quibus & ſupra meminimus *cap. 8. nu. 29. Millin. d. dec. 157. nu. 1.*

48 Quod autem dictum eſt de locatione, procedit etiam in emphyteuſi, in qua ſolitum fuit alteratum, tunc enim deficiente beneplacito Apoſtolico conceſſio vitiatur in totum, & neque intra formam ſolitam ſuſtinetur, *vt in d. dec. 261. nu. 4. & nu. 23. & ſeqq. par. 4. to. 2. recen.* & congruunt ſupra not. *cap. 15. nu. 18. & ſeqq.*

49 Sed an hoc procedat ſolum in materia indiuidua *iuxta Clar. in §. emphyteuſis. q. 6.* nō reſoluit Rota loco citato; ſed cum quæſtio Dominis videretur Brocardica, adhuc retenta opinione *Clari* dictum fuit, conceſſionem eo caſu in totum corruere, cum materia eſſet indiuidua *ex adduct. in ead. dec. num. 28. & ſeqq.*

50 Sanè cum præſuppoſito quod emphyteuſis Eccleſiaſtica vltra ſecundam generationem porrigi nequeat *iuxta tex. in §. Emphyteuſim. Auth. de non alien. & permutan.* conceſſionem factam vltra ſecundam generationem in totum vitiari, & nequidem intra ſecundam ſuſtineri, voluit *Fulgin. de contr. emphyt. q. 7. 8. ſub n. 6. 11.* motus auctoritate Rotæ *in Placentina Decimarum coram Bubalo, & in Brixien. locationis coram Pen. quæ eſt dec. 30. par. 1. recen. & in dec. 435. par. 3. rec.* de quibus & nos ſupra meminimus. Sed dictæ deciſiones loquuntur in terminis locationis, à qua ad emphyteuſim non videtur procedere argumentum in caſu, & ad effectum de quo agitur, niſi alterato ſolito conceſſionis, vt infra dicetur; quippe locatio vltra triennium non eſt permiſſa abſque licentia Papæ, ideo nec intra triennium ob indiuiduitatem formæ de iure requiſitæ; at conceſſio in emphyteuſim vltra ſecundam generationem eſt à iure per-

51 miſſa, cum diſpoſitio *tex. in d. §. emphyteuſim* correcta fuerit per alium *tex. in §. Licentiā. Auth. de alien. & emphyt.* per quem tex. & ad pronepotes extendi poſſe conceſſionem bonorum Eccleſię, licet regulariter emphyteuſis Eccleſiaſtica vltra ſecundam generationem non concedatur, dictum fuit *apud Merlin. dec. 420. num. 9. 11. 12. & in Romana Caſalis veteris 4. Iunij 1655. §. idem ſuadet. Rpd. Albergato.* Propterea concluſio, quam firmat Rota in terminis locationis, non videtur applicabilis terminis emphyteuſis, cum in caſu locationis præſupponatur conceſſio inualida vltra triennium, quod non poteſt dici de emphyteuſi conceſſa vltra ſecundam generationem, quæ eſt à iure permiſſa ex præallegatis, & per conſequens neque à Paulina ſublata, quæ non tollit conceſſiones in emphyteuſim in caſibus à iure permiſſis. Eſt verum quod *Rota in d. dec. 30. nu. 3. par. 1. recen.* arguit de emphyteuſi ad locationē per *tex. in d. §. Emphyteuſim*, vnde videtur Fulginei ſententiam probare; ſed cum non decidat principaliter caſum emphyteuſis, ſed potius vtatur argumento *d. tex.* propter decretum irritans *in d. Auth.* ſicut in *Extrauag. Ambitioſæ* appoſitum, quid in materia emphyteuſis ex ſententia Rotæ dicendum veniat, adhuc ſubſiſto.

52 Quod ſi emphyteuſis eccleſiaſtica ad ſecundam generationem concedi ſolita ad pronepotes porrigeretur, tunc planè intraret quæſtio, an conceſſio intra tempus ſolitum ſuſtineatur, quia cum beneplacitum Apoſtolicum propter alterationem ſoliti requireretur, intraret dubitatio, an illius defectus totam conceſſionem vitiet; & cum Fulgineo ex ſententia Rotæ affirmatiuè reſponderem, prout arguendo ex identitate rationis, videlicet formæ indiuiduitate, probant deciſiones in terminis locationis per ipſum allegatæ, quem in hunc ſenſum locutum fuiſſe, & intelligendum puto, prout in iiſdem terminis, videlicet conceſſionis in qua ſolitum fuit alteratum, lo-

loquitur præallegata *dec. 261. par. 4. to. 2. recen.*

53 Limitatur principalis concluſio, quando fuit facta locatio vltra triennium de bonis, ex quibus non percipiuntur fructus quolibet anno, tunc enim ſuſtinetur etiam vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico, dum tamen in dictis bonis vniformis adhibeatur cultura, & nō ſint comprehenſa alia bona, ex quibus fructus quolibet anno percipiantur. *Millin. dec. 157. n. 4. verſ. alia limitatio. Rot. poſt Poſth. de manuten. dec. 215. nu. 14. in fi. cum ſupra not. cap.* 8. *n.* 32. 33.

54 Cæterum ſi contractus ob indiuiduitatem in totum vitietur, & iſta indiuiduitas reſpiciat fauorem emphyteutæ, is poteſt declarare, quod etiam abſque pactis, ex quibus indiuiduitas reſultat, contraxiſſet: nam allegare nullitatem eſt in poteſtate eius, ad cuius fauorem nullitas fuit inducta; ſi vero iſta nullitas reſpiciat fauorem non ſolum emphyteutæ, ſed etiam Eccleſiæ, non poteſt Eccleſia cogi ſtare contractui nulli, qui ſuſtineri non poteſt abſque nouo conſenſu etiam in eo quod erat ſolitum, ideo Eccleſia de tali nullitate poteſt opponere. *vt in d. dec. 261. nu. 31. 32. 33. par. 4. to. 2. recen;* ad quod conferunt ſupra not. *cap. 22. nu. 3. & cap. 24. num. 1.*

55 Sextus nullitatis effectus in iiſdem terminis locationis vltra triennium factæ abſque beneplacito Apoſtolico is eſt, vt poſſeſſio per conductorem capta non ſit manutenibilis, cum decretum irritans in *Extrauagan. Ambitioſæ* appoſitum omnem poſſeſſionem inficiat. *dec. 219. nu. 3. par. 10. recen.* vbi quod poſſeſſio pro vacua habetur, *& in Romana affictus. 27. Ianuar. 1627. coram Rpd. Pirouano, impreſſa poſt tract. Poſth. de manutenen. in ordine dec. 215. nu. 15. & ſeqq.*

56 Septimus in iiſdem terminis nullitatis effectus eſt vt relocatio tacita, quæ aliàs ſolet admitti quando res non eſt integra, quia colonus expenſas pro integro anno iam fecerit, non procedat, vbi locatio eſt nulla, quia tunc nullum poteſt legitimum effectum producere. *d. dec. 219. nu. 16. par. 10. recen.*

57 Octaus nullitatis effectus in iiſdem terminis locationis eſt, vt in caſu, in quo locus eſſet prælationi ad fauorem antiqui conductoris in bonis Eccleſiæ, ob nullitatem quę omnē iuris effectum impedit, impediatur etiam huiuſmodi prælatio. *dec. ead. nu. 24. & in Romana relocationis domus.* 20. *Iunij* 1594. *&* 13. *Martij* 1595. *coram Rpd. Gipſio penes Pich. ad ſtatut. Vrb. dec.* 38. *num.* 5. *verſ. Inſuper nō diſplicebat Dominis &c.*

Alienatio rei Eccleſię nulliter facta alienantem ſubijcit pluribus pęnis per Paulinam Conſtitutionem, & Canones inductis.

§. 4.

Ad materiam vide tex. in can. Apoſtolicos, vbi Gl. in verbo, deponatur, & can. quiſquis. & can. non Liceat, & c. ſtatuimur. 12. q. 2. cum alijs pluribus tam ciuilibus, quam canonicis ſanctionibus, & Bullis Apoſtolicis ſimul cum Extrauagan. Ambitioſæ, relatis per Redoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 76. cap. 1. & cap. 2. Rebuff. de alien. rerum Eccleſ. nu. 59. & num. 105. & ſeqq. Nauarr. de rebus Eccleſ. non alien. conſil. 3. cum duobus ſeqq. Boſſ. de alien. bonor. Eccleſ. à num. 552. Fulgin. de contr. emphyt. q. 16.

SVMMARIVM.

58 *Alienans rem Eccleſiæ, illiuſque poſſeſſionem tradens ante obtentum beneplacitum Apoſtolicum incidit pænas Extrauagan. Ambitioſæ. de rebus Eccleſ. non alien.*

Am-

Amplia, & declara vt nu. 59. 60.

61 *Alienatio facta contra formam d. Extrauagan. nullius eſt roboris.*

62 *Alienans rem Eccleſiæ contra formam Etrauagan. Ambitioſæ excommunicatus in eadem Extrauagan. declaratur.*

63 *Poſſeſsio excommunicati vigore Extrauagan. Ambitioſæ non eſt manutenibilis.*

64 *Alienans bona Eccleſiæ inconſulto ſuperiore per Extrauagan. Ambitioſæ beneficio ipſo iure priuatur.*

Secus eſt, ſi fructus, tantum diſipet, in profanos, & illicitos, vſus eos conuertendo nu. 65.

Item tenetur reſtituere Eccleſiæ, atq; illius debitor efficitur pro quantitate alienata. 66.

Nec non pro fructibus rei alienatæ. 67.

68 *Si Prælatus male alienet rem Eccleſiæ, Eccleſia quoad ipſum alienantem dicitur vacare.*

69 *Prælatus male alienans rem Eccleſiæ non facit fructus ſuos.*

70 *Fructus rei malè alienatæ per Prælatum à quolibet peti poſſunt, & etiam ab Eccleſia.*

71 *Pœna per Paulinam impoſita alienantibus rem Eccleſiæ contra formam ab ea præſcriptam locum habet contra alienantes, etiamſi Eccleſia approbet alienationem nullam.*

58 Nonus effectus nullitatis ex inobſeruantia formæ à Paulina Conſtitutione præſcriptæ reſultantis eſt, vt alienans incidat pœnas in dicta Conſtitutione expreſſas, ſi poſſeſſionem emptori tradidit. *dec. 275. nu. 19. par. 10. recen.*

59 Amplia, licet in alienationis inſtrumento beneplacitum fuerit reſeruatum. *dec. ead. nu. eod.*

60 Quod intellige, ſi ſimpliciter reſeruatum fuerit, ſecus ſi cum clauſula, non alias aliter, nec alio modo, prout diſtinguitur in *ead. dec. num. 20.* & nos ſupra notauimus. *Cap. 12. nu. 14.*

Pœnę autem à Paulina inflictæ, & quæ etiam antea male alienantibus res Eccleſiæ per Canones irrogantur, ſunt plures.

61 Et prima eſt, vt alienatio aliter facta ac in dicta Conſtitutione præſcribitur, nullius omnino ſit roboris vel momenti; ſunt verba expreſſa Conſtitutionis ibi - *& additur pœna, quod ſiquis contra hanc formam alienare præſumpſerit, alienatio hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio huiuſmodi nullius omnino ſint roboris vel momenti &c.* Quod habetur etiam in *c. non liceat. 12. q. 2. c. Nulli. de rebus eccleſ. non alien. & in Clem. 1. tit. eod.* & notatur per *Rot. coram Manti. dec. 201. nu. 1. & coram Merlin. dec. 826. n. eod.* vbi quod procedit etiamſi alienatio fiat in aliam Eccleſiam: *& recen. par. 8. dec. 306. nu. 3 in fi.* vbi quod alienatione ſine ſolemnitatibus facta, obligationes & hypothecæ reſoluuntur: *& par. 10. dec. 219. nu. 2.* cum pluribus ibi relatis, & alijs per nos ſupra adductis *cap. 8. nu. 2.*

62 Secunda pœna eſt, vt alienans contra formam d. Conſtitutionis ſit excommunicatus, vt habetur in eadem Conſtitutione ibi - *& tam qui alienat, quam qui res alienatas recipit, ſententiam excommunicationis incurrat &c.* & tradidit *Rot. dec. 193. nu. 1. par. 5. recen.* & pęnes *Manti. d. dec. 201. n. 6;* vbi quod etiam ante Paulinam Conſtitutionem pœna excommunicationis, & ſuſpenſionis ab officio alienanti irrogatur, *vt in d. c. non liceat Papa. 12. q. 2. & in c. ſi. quis præsbiterorum. de reb. Eccleſ. non alien. & in d. Clem. 1. eod. tit.*

63 Et dicta pœna excommunicationis operatur, vt poſſeſſio emptori ſeu locatori tradita non ſit manutenibilis, *vt in d. dec. 193. nu. 2. par. 5. recen.* licet in caſu d. deciſionis contrarium reſoluatur, quia non fuit actum nomine particularium qui alienauerant, ſed nomine Eccleſiæ, cui particulares non potuerant præiudicare.

64 Tertia pœna eſt, vt taliter alienans

ipſo iure priuatus beneficio cenſeatur, ita quoad Prælatos inferiores diſponente Conſtitutione ibi - *Prælati vero inferiores, cuiuſcumque gradus, vel curata, vel non curata cuiuſuis generis, beneficia obtinentes, ſint ipſo facto priuati beneficijs, quorum bona ipſi alienant &c.* Ad cuius Conſtitutionis præſcriptũ reſpondit *Rot. diuerſ. par. 3. lib. 3. dec. 896. & recen. par. 4. to. 2. dec. 340. num. 2.* Rectorem qui in emphyteuſim conceſſerat bona Eccleſiæ in conſulto ſuperiore, ipſo iure priuatum eſſe benefitio propter Paulinam: & apud *Verall. dec. 182. nu. 3. par. 3.* dictum fuit, Rectorem qui locauerit bona ſuæ Eccleſiæ contra formam dictæ *Extrauagan.* litem perdere & poſſeſſionem benefitij.

65 Sed tamen talis pœna non habet locum in Prælato diſſipante fructus, & reditus Eccleſię, cum benefitiati vita durante æquiparentur vſufructuarijs, & redituum Eccleſiaſticorum dominium aquirant, & quamuis, ſi male reditibus vtantur, & in prauos vſus eos conuertant, grauiter peccent, non propterea incidunt in pœnam priuationis benefitiorum; Quod eo magis locum habet in Prælatis, & Clericis ſæcularibus, qui in diſpenſatione redituum Eccleſiaſticorum pinguius ius quam Regulares habere dicuntur. *Pen. dec. 600. nu. 8. 9.* vbi de Abbate accuſato quod reditus, & prouentus Eccleſiæ in vſus profanos, & illicitos conuerteret, alendo concubinam, & ſpurios.

66 Quarta eſt pœna, vt alienans contra
formam Paulinæ efficiatur debitor Ec-
cleſiæ pro quantitate alienata, quam
ſimul cum fructibus Eccleſiæ reſtituere
67 tenetur, vt in d. Conſtitutione Paulina
ibi - *& nihilominus res iſtę alienatę redeant ad Eccleſiam &c. & in c. ſtatuimus. & in c. non liceat. 12. q. 2. Seraph. dec. 508. num. 6. 7. 8.* vbi etiam quod Rector debet ex fructibus, ſi poteſt, Eccleſiæ indigentijs prouidere, non autem bona Eccleſiæ alienare: *& diuerſ. par. 1. dec. 278. num. 1.* cum ſupra not. *cap. 16. nu. 11. 12.*

68 Quinta eſt pœna, vt Eccleſia cuius bona male alienantur, quoad ipſum alienantem vacare cenſeatur, vt in dicta Conſtitutione ibi - *ita quod talia benefitia vacare cenſeantur &c.* & not. *Rot. diuerſ. par. 2. dec. 246. nu. 3.*

69 Ex hoc autem ſequitur, Prælatum res
Eccleſiæ male alienantem fructus ſuos
non facere, ita vt quilibet, & etiam Ec-
70 cleſia poſſit rem cum fructibus petere,
iuxta *cap. ſiquis præsbiterorum. de reb. Eccleſ. non alien. Rot. diuerſ. par. 2. d. dec. 246. nu. 4.*

71 Et prædictæ pœnæ contra male alienantes bona Eccleſiæ locum habent, etiamſi Eccleſia alienationem nullam velit approbare; quod Conſtitutum eſt, vt Prælati ab alienationibus rerum Eccleſiæ ſine legitima cauſa, & ſolemnitate requiſita magis abſtineant, prout habetur apud *Manti. d. dec. 201. nu. 6. in fi.* & ſupra notauimus *cap. 22. nu. 7.*

De præſcriptione rerum Eccleſiæ male, & nulliter alienatarum.

CAP. XXVIII.

Materia tex. in cap. de quarta, vbi Gl. latè in verbo, quadragenaria, & verbo, ſe poſſe tueri, & verbo, caruiſſet, de præſcript. & in cap. ad aures, vbi Gl. in verbo, quadragenalis, & cap. illud, vbi Gl. in verbo, aduerſus Eccleſiam, & cap. quia, & cap. auditis, vbi Gl. verbo, ſubducto, & in cap. ad audientiam, & cap. cum nobis, vbi Gl. in verbo, centenaria. tit. eod. Vide Gl. in cap. cum acceſſiſſent, in verbo melius videtur, & ibi Omnes. de Conſtit. & in cap. accedentibus. de priuil. Felin. in d. cap. de quarta. nu. 1. & ibi Add. & latè Abb. de

pra-

præſcript. DD. cõmuniter in Auth. quas actiones, & in l. fi. vbi Bar. C. de ſacroſ. Eccleſ. Couar. in cap. poſſeſſor. relect. 2. §. 2. de præſcript. Guidopap. dec. 150. & ibi Add. verbo, præſcriptio. & dec. 152. & dec. 159. & ibi Add. in verbo, cauſam præſcribendi. & dec. 161. latè Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 2. cap. 3. & q. 46. nu. 11. & q. 78. Ruin. conſ. 163. in fi. vol. 5. Maſcard. de prob. concl. 1214. nu. 25. 26. 73. Simoncel. de decreto tit. 9. nu. 46. Gratia. diſcept. 2. nu. 7. & ſeqq. & cap. 173. nu. 1. Paciſ. de Salu. inſpect. 2. cap. 2. nu. 279. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Res Eccleſiæ male alienata 40. annorum ſpatio præſcribitur. Amplia, & in iuribus Eccleſiæ quæ priuilegio aquiri poſſunt. nu. 2.*

3 *Præſcriptibile eſt quidquid poteſt per priuilegium aquiri.*

4 *Ius adminiſtrandi bona Eccleſiæ 40. annorum ſpatio præſcribitur.*

5 *Ius recipiendi redditionem rationum ab adminiſtratoribus bonorum Eccleſiæ de iure ſoli Epiſcopo competens contraria conſuetudine 40. annorum contra Epiſcopum præſcribitur.*

6 *Ius obedientiale per 40. annos præſcribitur.*
Item ius adeundi hæreditatem Eccleſiæ delatam. nu. 7.
Item ius præſentandi. nu. 8.

9 *Decimæ quadragenaria præſcriptione cum titulo aquiri poſſunt.*

10 *Præſcriptio minor quadragenaria contra Eccleſiam non currit.*
Neque contra Hoſpitale. nu. 11.
Et maxime in materia in qua ius reſiſtit. nu. 12
Amplia etſi agatur de Eccleſia contra Eccleſiam. nu. 13.

14 *Dec. 682. nu. 3. par. 3. rec. declaratur.*

15 *Eccleſia contra Eccleſiam triginta annorum curſu iure veteri præſcribebat: iure autem nouo quadragenaria præſcriptio contra Eccleſiam requiritur, ſiue ea à priuato, ſiue ab altera Eccleſia procedat.*

16 *Hipothecaria contra Eccleſiam 40. annorum ſpatio tantùm præſcribitur.*

17 *Præſcriptio quadragenaria Eccleſiæ præiudicat, ſeu verſemur in materia in qua ius aſſiſtit, ſiue in materia, in qua ius reſiſtit.*

18 *Præſcriptione quadragenaria etiam remedium reſtitutorium can. reintegranda. tollitur iuxta veriorem opinionem*

19 *Quadragenaria præſcriptio currit contra Eccleſiam concurrente bona fide, & non alias.*

20 *Litis motæ tempus ſubducendum eſt in computanda quadragenaria. Quod procedit etiamſi lis mota eſſet in iuditio iactationum. nu. 21.*

22 *Bona fides de iure canonico omnino requiritur tam ad inchoandam, quam perficiendam præſcriptionem.*

23 *Præſcriptio ceſſat, ſi per minimum temporis ſpatium ceſſet bona fides.*

24 *Præſcribendi iuſta cauſa non oritur ex contractu ſimulato, & illicito.*

25 *Mala fides auctorum nocet hæredibus ad effectum præſcribendi.*

26 *Mala fides Prælati nocet Eccleſiæ ad præſcribendum.*

27 *Mala fides quando non noceat ad effectum præſcribendi contra Eccleſiam.*

28 *Præſcriptio quadragenaria contra Conſtitutionem Papalem fauore Eccleſiæ, & non priuatorum editam ſine expreſſa ſcientia Papæ non currit.*

29 *Fauori Eccleſiæ nec expreſsè, nec tacitè renuntiari poteſt.*

30 *In præſcriptione quadragenaria computanda tempus Eccleſiæ vacantis ſubduci debet.*

31 *Præſcriptio non currit vacante Eccleſia, quia Eccleſia caret legitimo defenſore.*

32 *In præſcriptione quadragenaria computanda*

tanda ſubducendum eſt tempus vitæ Prælati qui malè alienauit: Item tempus abſentiæ ſucceſſorum, à quibus Eccleſia iura defendi non poterant. nu. 33. Declara vt nu. 34.

35 *Præſcriptio ſede vacante non currit in rebus communibus inter capitulum, & Prælatum.*

Amplia etſi non inferatur, ſed inferri poſſit præiuditium. nu. 36.

Amplia etiamſi agatur de præiuditio Prælati non primario, ſed ſecundario. nu. 37.

Et etiamſi Capitulum ſede vacante agere poſſet. nu. 40.

38 *Præſcriptio quod non currat ſede vacante, & quod cauſa ſileat à pari procedunt: immò faciltus præſcriptio quam actio ſede vacante impeditur. 39.*

41 *Præſcriptio quadragenaria non officit Eccleſiæ, quin ex capite ignorantiæ in integrum reſtituatur.*

42 *Præſcriptio quadragenaria non ſufficit contra Romanam Eccleſiam, ſed centenaria requiritur.*

43 *Præſcriptio quadragenaria ſufficit contra vaſallum Eccleſiæ ad effectum præſcribendi ius vaſallagij.*

44 *Præſcriptio quadragenaria non ſufficit contra Eccleſias, ſeu Monaſteria, contra quæ ex priuilegio Apoſtolico longioris temporis ſpatium requiritur ad præſcribendum, veluti contra Monachos Caſſinenſes, & Oliuetanos.*

45 *Præſcriptio quadragenaria contra Eccleſias hodie eſt ſublata ex Conſtitutione Sa. me: Vrbani VIII., reſeruata tantum centenaria, & immemorabili.*

46 *Præſcriptio quadragenaria, & centenaria quomodo per teſtes probentur, remiſſiuè.*

1 RES Eccleſiæ male, & nulliter alienatæ 40. annorum ſpatio præſcribitur. *Buratt. dec. 704. nu. 8. Caualer. dec. 91. nu. 1. & diuerſ. par. 2. dec. 180. nu. 6. & recen. par. 5. dec. 373. nu. 10. & par. 10. dec. 4. nu. 14.*

2 Amplia, & in iuribus Eccleſiæ, quæ priuilegio aquiri poſſunt: omne enim quod eſt quæſibile per priuilegium, eſt
3 etiam quæſibile per præſcriptionem. *Caualer. d. dec. 91. nu. 2. & par. 7. recen. dec. 295. nu. 36.*

4 Hinc ius locandi, & adminiſtrandi bona Eccleſiæ, competens Capitulo ſimul cum Beneſitiatis potuiſſe per Capitulum contra Beneſitiatos 40. annorum ſpatio præſcribi, dicebatur penes *Caualer. d. dec. 91. nu. 1. 2. 3.* licet ibi contrarium deciſum fuerit ob ſpetialem rationem ordinationis Apoſtolicæ circa guberniúm Eccleſiæ, quæ per contrarium vſum abſque expreſſa ſcientia Papæ tolli non poterat.

5 Similiter ius recipiendi redditionem rationum ab adminiſtratoribus de iure ſoli Epiſcopo competens contraria conſuetudine annorum 40. contra Epiſcopum potuiſſe præſcribi, ita vt non Epiſcopus ſolus, ſed iunctus cum illis, quibus ratio de conſuetudine reddebatur, rationes recipere deberet, dicebatur *in deciſione 355. nu. 1. 2.* licet in caſu deciſionis contrarium reſoluatur, quia non conſtabat de conſuetudine, *vt ſub nu. 4.*

6 Similiter ius obedientiale 40. annorum ſpatio præſcribi, dictum fuit in *dec. 30. nu. 10. 11. par. 11. recen.*

7 Et eodem temporis curſu præſcribi ius adeundi hæreditatem Monaſterio delatam, dictum fuit coram *Caualer. dec. 346 nu. 3.*

8 Et de præſcriptione iuris præſentandi aduerſus Capellanos prætendentes medietatem iuriſpatronatus, eſt *dec. 191. nu. 13. par. 5. recen.* cum ibi not.

9 Et de præſcriptione decimarum eſt *dec. 203. nu. 1. par. 5. recen. & Seraph. dec. 802. nu. 1. & dec. 1404. nu. 3.* intelligendo tamen de præſcriptione quadragenaria cum titulo, prout loquuntur dictæ deciſiones.

10 Præſcriptio autem minor quadragenaria contra Eccleſiam non currit. *Buratt. dec. 774. nu. 4. Caual. d. dec. 346. nu. 2.*

11 Ne-

11 Neque contra Hoſpitale, quod eo-
dem vtitur benefitio. *Buratt. dec. ead.*
nu. 5.

12 Et maximè in matèria, in qua ius re-
ſiſtit. *dec. 497. nu. 4. par. 1. recen. & d.*
dec. 373. nu. 10. par. 5.

13 Amplia, etſi agatur de Eccleſia con-
tra Eccleſiam, quia adhuc quadragena-
ria requiritur, nec minus tempus ſuf-
fragatur. *Putc. dec. 251. nu. 2. lib. 3. in*
correct. & dec. 192. nu. 25. & dec. 254.
nu. 19. par. 7. recen.

14 Nec contrariatur *dec. 682. nu. 3. par.*
3. recen. vbi quod vna Eccleſia præſcri-
bit aduerſus aliam ſpatio 30. vel 40. an-
norum. Etenim intelligenda eſt iuxta
doctrinas per eam allegatas, videlicet
notata per *Couar. in cap. poſſeſſor. in 2.*
relect. §. 2. nu. 3. de reg. iur. qui poſt-
quam probauit, iure veteri Eccleſiam
contra Eccleſiam triginta annorum ſpa-
15 tio præſcripſiſſe, vt per plures canones
nu. 1. & 2. allegatos, ſubdit *nu. 3.* præ-
dictos canones antiquatos fuiſſe per
Romanos Pontifices, qui quadragena-
riam præſcriptionem neceſſariam eſſe
ſanxerunt aduerſus Eccleſiam, eiuſque
bona, ſiue præſcriptio procedat à priua-
to, ſiue ab alia Eccleſia iuxta *tex. inſi-*
gnem in cap. de quarta. de præſcript. &
cap. illud. cap. ad aures tit. eod.

16 Amplia, etſi agatur de hypothecaria,
quæ licet à tertio poſſeſſore decennio
regulariter præſcribatur, non tamen
præſcribitur aduerſus Eccleſiam mino-
ris temporis curſu quam annorum 40.
Seraph. dec. 920. nu. 6.

17 Principalis concluſio ampliatur, vt
quadragenaria præſcriptio obſtet Ec-
cleſiæ, ſeu verſemur in materia, in qua
ius aſſiſtit, & ideo facilius admittitur
præſcriptio, vt apud *Caualer. d. dec. 91.*
nu. 3.: ſeu verſemur in materia, in qua
ius reſiſtit, *vt in d. dec. 355. nu. 2. & dec.*
497. nu. 4. par. 1. recen. & dec. 373. nu.
10 par. 5.

18 Ampliatur ſecundo, vt quadragena-
ria præſcriptione etiam remedium *can.*
reintegranda tollatur; nam licet ſecun-
dum aliquos Eccleſia pro recuperatio-
ne bonorum male alienatorum ſemper
vti poſſit præfato remedio reſtitutorio,
ita vt nullo tempore id ſit præſcriptibi-
le; contrariam tamen ſententiam vti
magis communem tenuit *Rota apud Se-*
raph. dec. 1360. per tot. & par. 6. recen.
dec. 139. nu 8. impreſſa etiam poſt Poſth.
de manuten. in ordine dec. 330.

19 Declaratur eadem principalis con-
cluſio, vt quadragenaria præſcriptio
procedat contra Eccleſiam concurrente
bona fide, & non aliàs, *vt in dec. 47. nu.*
11. par. 11. recen., vbi, propter euiden-
tem tituli nullitatem, atque iniuſtitiam
malæ fidei inductiuam, dictum fuit,
non intrare præſcriptionem: & apud
Caualer. d. dec. 91. nu. 10. 11., vbi, pro-
pter ſcientiam quam habebant Canoni-
ci Conſtitutionis Apoſtolicæ, penes
ipſos ſemper retentæ, dictum fuit, non
potuiſſe præſcribi ius adminiſtrandi bo-
na Eccleſiæ priuatiuè quoad Benefitia-
tos contra expreſſam diſpoſitionem d.
Conſtitutionis.

20 Hinc tempus litis motæ ſubducen-
dum eſt in computanda quadragenaria
Buratt. dec. 598. nu. 19.

21 Quod procedit, etiamſi lis mota eſſet
in iuditio iactationum; nam ex ſollici-
tudine conſcientiæ, quod res ſit aliena;
vel iniuſte poſſeſſa, inſurgit mala fides,
quæ, quocumque modo superueniat,
ſemper de iure canonico interrumpit
præſcriptionem: cum hoc iure attento
requiratur omnino bona fides tam ad
22 inchoandam, quam perficiendam præ-
ſcriptionem, & ceſſante bona fide etiam
per minimum temporis ſpatium ceſſet
23 præſcriptio. *Merlin. dec. 702. nu. 18. &*
ſeqq. præcipuè nu. 23. 34. 35. & recen.
par. 2. dec. 164. n. 3. 4., vbi etiam quod
ex contractu ſimulato, & illicito iuſta
24 cauſa præſcribendi non oritur, & quod
25 mala fides auctorum nocet hæredibus.

26 Quod ęquè procedit in Eccleſia prę-
ſcriptionem allegante aduerſus priua-
tum. *Seraph. dec. 602. nu. 16.* vbi quod
ex mala fide Prælati Eccleſia præiudi-
catur in præſcribendo.

27 Declatationem limita, vbi ageretur
de

de auferenda hæreditate hæredibus inſtitutis iam aquiſita, & aquirenda Eccleſiæ propter inobſeruantiam teſtamenti: tunc enim mala fides hæredibus præſcriptionem allegantibus non obſtaret, quia in quærendis non eſt neceſſaria bona fides. *dec.* 180. *nu.* 8. *par.* 2. *diuerſ. Pute. dec.* 124. *lib.* 2. *in correct.*

28 Declaratur ſecundo principalis concluſio, vt quadragenaria præſcriptio contra Conſtitutionem Papalem, non priuatorum ſed Eccleſiæ fauore editam, ſine expreſſa ſcientia Papæ locum non habeat: quia lex Papæ ab inferioribus nulla præſcriptione tolli poteſt contra eius mentem, & contra fauorem Eccle-
29 ſiæ, cui nec tacitè, nec expreſsè poteſt renuntiari. *Caualer. d. dec.* 91. *n.* 5. 6. 7. vbi quod ad hunc effectum omnino neceſſaria eſt ſcientia Papæ, ſine qua non poteſt conſiderari aliqua legitima præſcriptio, quia non probata ſcientia legiſlatoris, aut ſucceſſoris æqualem poteſtatem habentis contrarius vſus non ſuffragatur.

30 Declaratur Tertio, vt in computanda quadragenaria tempus Eccleſiæ vacantis ſubduci debeat, quia vacante Eccleſia non currit præſcriptio. *dec.* 7. *verſ. Maior pars. de rerum permut. in nou.*, vbi quod tunc præſcriptio incipere non poteſt, ergo nec mediare, nec fi-
31 nire, quia Eccleſia caret legitimo defenſore. *Pen. dec.* 1023. *num.* 2. *Buratt. dec.* 629. *in princ. & dec.* 598. *nu.* 1. 2. vbi quod Eccleſia viduata Paſtore æquiparatur pupillo indefenſo, & vtriuſque ius ſeruatur illæſum.

32 Hinc quadragenaria non dicitur currere contra Eccleſiam niſi poſt mortem Prælati, qui male alienauit, quia is non videtur Prælatus, & legitimus defenſor quoad illam rem, & cum dereliquerit ſuam Eccleſiam, illa cenſetur vacare toto tempore vitæ huiuſmodi Prælati, quod propterea in computatione quadragenariæ ſubduci debet. *dec.* 94. *nu.* 13. *& ſeqq. par.* 7. *recen. quæ inter impreſſ. Merlin. eſt dec.* 702. *& dec.* 82. *nu.* 14. *par.* 11. *recen.* vbi etiam ſub *nu.* 15.
33 quod pariter ſubduci debet tempus abſentiæ ſucceſſorum, à quibus iura Eccleſiæ defendi non potuerunt.

34 Quod intellige, quando alienatio fuit nulla ab initio, ſecus quando fuit facta cum debita ſolemnitate iuxta diſtinctionem *Coccin. dec.* 445. *nu.* 8., de qua etiam ſupra. *cap.* 20. *nu.* 12.

Sed an vacante ſede præſcriptio locũ habeat in rebus cõmunibus inter Capitulum, & Prælatum, dubitatum fuit *corã Pute. dec.* 404. *lib.* 2. *in correct.* & reſolu-
35 tum præſcriptionem nõ currere, idque confirmatum in *dec.* 410. *n.* 1. 4. 5. *eod. lib.* 2. & ſucceſſiuè tentum *coram Buratt. dec.* 598. *num.* 12. *& poſt Statil. de Salu. dec.* 238. *nu.* 8.

36 Amplia etiamſi non inferatur, ſed inferri poſſit præiuditium, cum potentia inferendi ſufficiat, vt in re communi non currat præſcriptio. *Pute. d. dec.* 404 *nu.* 2. *& dec.* 410 *nu.* 1. 3. 4. *lib.* 2. *Buratt. d. dec.* 629. *nu.* 9.

37 Amplia Secundo, etiamſi agatur de præiudicio Prælati non primario, ſed ſecundario, quia ſcilicet principaliter præiudicetur Capitulo, & ſecundario Prælato. Etenim vbi iura Capituli diminuuntur, diminuitur etiam ius Prælati, qui eſt ſpetiale caput Capituli: & cum quo facit vnum corpus: vnde, vbi agitur de præiuditio corporis, agitur etiam de præiuditio capitis, quod ſine dicto corpore non conſiſtit *Pute. d. dec.* 404. *nu.* 3. *& d. dec.* 410. *nu.* 3. 4. *lib.* 2. *Buratt. d. dec.* 629. *nu.* 1. 2., vbi quod ad impediendam præſcriptionem non eſt neceſſarium interreſse primarium, ſed ſufficit quale, quale interreſse: prout ſufficit ad hoc ne cauſa ſede vacante
38 tractari poſſit, cum a pari procedat, quod ſileat cauſa, & non currat præſcri-
39 ptio, immo facilius impediatur præſcriptio ſede vacante, quam actio.

40 Amplia Tertio, etiamſi Capitulum ſede vacante agere poſset, quia in rebus communibus inter Prælatum, & Capitulum ſede vacante non currit præſcriptio, ſiue Capitulum non poſſit agere, ſiue poſſit, propter præiuditium quod ex actione

actione intentata parari poſſet Prælato. *Pute. dec. 431. & dec. 439. lib. 2.*

41 Declaratur Quarto principalis concluſio, vt præſcriptio annorum 40. licet officiat Eccleſiæ, non tamen impediat, quin Eccleſia ex capite ignorantiæ in integrum reſtituatur *dec. 39. nu. 1. par. 3. lib. 2. diuerſ.* cum allegatis *cap. ſeq.*

42 Limitatur eadem principalis concluſio, vt quadragenaria præſcriptio non ſufficiat contra Romanam Eccleſiam, contra quam centenaria tantum admittitur. *Pute. dec. 410. nu. 2. lib. 2.*

43 Sublimita in vaſallo Romanę Eccleſię, contra quem ius vaſallagij 40. annorum ſpatio pręſcribitur, quia pręiudicium ſecundario, non autem principaliter Romanam Eccleſiam concernit. *Pute. d. dec. 410. nu. 2. lib. 2.*

44 Limitatur Secundo dicta principalis concluſio, vt quadragenaria non ſufficiat contra Eccleſias ſeu Monaſteria, contra quæ ex priuilegio Apoſtolico longioris temporis ſpatium ad pręſcribendum requiritur, veluti contra Monachos Caſſinenſes, quorum bona ex priuilegio Eugenij IV. centenaria tantum præſcriptione aquiri poſſunt vt apud *Seraph. dec. 1016. nu. 3. & par. 3. recen. dec. 14. nu. 2;* & contra Oliuetanos, contra quos ex priuilegio Iulij III. non minoris temporis currit pręſcriptio quam annorum 60. vt apud *Canaler. dec. 346. nu. 3.*

45 Limitatur Tertio vt hodie non procedat ex Conſtitutione ſa: me. Vrbani VIII. edita ſub die 5. Iunij 1640., per quam omnis pręſcriptio contra Eccleſiam reprobatur excepta centenaria, & immemorabili, *vt in dec. 47. num. 12. par. 11. recen. & in Barchinonen. exemptionis. 13. Iunij 1646. §. cum quia. coram Eminentiſſimo Corrado, cum ſupra not. cap. 14. nu. 38. 39.*

46 Quomodo autem, & qualiter teſtes quadragenariam aut centenariam pręſcriptionem probent, videas *dec 82. par. 11. recen. & Buratt. dec. 598. n. 18.* Materiæ enim quam tractamus limites non excedere, par eſt.

De reſtitutione in integrum, quæ Eccleſiæ competit aduerſus pręſcriptionem 40. annorum, item aduerſus iudicialia, & cōtractus.

CAP. XXIX.

Materia tex: in cap. 1. & tot. tit. de reſtit. in integr. & Clemen. vnic. tit. eod. & de qua Abb. in cap. 1. de praſcript. in fi. & in cap. Nulli. nu. 14. de reb. Eccleſ. non alien. Felin. in cap. vigilanti. tit. eod. Butr. in cap. auditis. de reſtit. in integr. Molina de iuſtit. to. 1. diſp. 80 in princ. Redoan. de reb. eccleſ. nō alien. quaſt. 78. cap. 3. per tot. Afflict. dec. 329 nu. 7. & ibi Vrſill. nu. 1. Capella Tholoſ. dec. 239. per tot. Odd. de reſtit. in integr. q. 4. nu. 4 5. & q. 36. num. 15 73. 74. & q. 88. nu. 35. Guidopap. dec. 170. Surd. conſ. 95. num. 15. 16. Giurba dec. Sicil. 18. n. 15. 16. Gratia. diſcept. 439. nu. 44. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. num. 506. & num. 529. & ſeqq. latè. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 3. nu. 11.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum Eccleſia conceditur aduerſus præſcriptionem 40. annorum.*

Similiter, & hoſpitali. nu. 2.

3 *Reſtitutio in integrum aduerſus praſcriptionem an concedatur Eccleſia ex ſolo capite iuſta ignorantia, plurtes fuit dubitatum in Rota, qua affirmatiuam tenuit, cum declarationibus de quibus. nu. 6. 7.*

4 *Reſtitutio aduerſus ſtatutariam praſcriptionem datur etiam priuato ſtante veriſimili ignorantia.*

5 *Re-*

5 *Reſtitutio Eccleſiæ conceditur aduerſus ommiſſum implementum conditionis, ſub qua fuit hæres inſtituta, quando ommiſsio oritur ab ignorantia ſeu iuſta credulitate.*

6 *Reſtitutio ex capite ignorantiæ non conceditur, niſi ignorantia ſit iuſta, & probabilis, & circa quam nulla interuenerit negligentia: item niſi ex iuſtis cauſis petatur reſtitutio. nu. 7.*

8 *Læſio dicitur iuſta cauſa petendi reſtitutionem in integrum.*

9 *Nullitas non cenſetur iuſta Cauſa concedendæ reſtitutioni in integrum.*
Contrarium tamen videtur alibi ſenſiſſe Rota. nu. 10.

11 *Reſtitutio datur Eccleſiæ aduerſus quadragenariam præſcriptionē etiam poſt quadriennium ad petendam reſtitutionem præfixum.*

12 *Quadriennium ad petendam reſtitutionem conceſſum eſt vtile, ideò non currit niſi à die ſcientiæ.*
Amplia vt nu. 13. 14.

15 *Eccleſia, & vniuerſitas æquiparantur.*

16 *Reſtitutio non datur abſque læſione. Idque procedit etiam in perſonis, & locis priuilegiatis, & in ſpetie in Fiſco, minore, & Eccleſia. nu. 17.*

18 *Læſio adhunc effectum conſideratur non tantum reſpectu rei quæ præſcribitur, ſed reſpectu totius patrimonij Eccleſiæ*

19 *Læſione probata reſtituitur Eccleſia non ſolum aduerſus præſcriptionem, ſed etiam aduerſus iuditialia, veluti aduerſus lapſum fatalium ad proſequendam cauſam appellationis.*
Amplia etiam poſt quadriennium. n. 20. Declara vt nu. 21. 22.

23 *Reſtitutio poſt quadriennium non datur in beneſitialibus.*

24 *Reſtitutio Eccleſiæ conceditur probata læſione contra ſententiam in iudicatam tranſactam.*

25 *Læſio ad effectum obtinendi reſtitutionem contra ſententiam conſiſtit in iniuſtitia. Et ſufficit iniuſtitia qualibet licet non ſit notoria, maxime in ſupremis Tribunalibus. nu. 26.*

27 *Reſtitutio probata læſione Eccleſiæ conceditur tam contra plures ſententias, conformes, quam contra vnam in iudicatum tranſactam.*

28 *Reſtitutio contra ſententiam non conceditur ceſſante re iudicata, quia competit remedium ordinariū appellationis.*

29 *Reſtitutio Eccleſiæ conceditur etiam poſt quadriennium probata læſione. Declara vt nu. 30. 31.*

32 *Quadriennij lapſus, conſtito de bono iure in curia non attenditur: & Rotæ ſtilus eſt ſuperſedere in executione, & hoc ipſo habere partem pro reſtituta.*

33 *Læſio enormiſsima quomodo conſideretur ad effectum obtinendi reſtitutionem aduerſus ſententiam poſt quadriennium. Item nu. 34.*

35 *Eccleſia reſtituitur aduerſus contractum læſiuum debitis cum ſolemnitatibus factum.*

36 *Læſio qualis requiratur vt Eccleſia reſtitutionem obtineat contra contractum validum.*

37 *Læſio qualis requiratur ad obtinendam reſtitutionem contra tranſactionem.*

38 *Læſio de quo tempore ſit conſideranda.*

39 *Eccleſiæ alleganti læſionem incumbit onus probandi, quando contractus eſt validus; & qualis probatio adhunc effectum requiratur. nu. 40.*

41 *Reſtitutio in integrum quos effectus operetur, remiſsiuè.*

LIcet præſcriptio 40. annorum etiam Eccleſiæ præiudicet ex not. in cap. præcedenti: attamen regula eſt, quod aduerſus huiuſmodi præſcriptionē Eccleſiæ ſuccurritur per
1 reſtitutionem in integrum. *Buratt. dec. 774. nu. 6.* vbi de communi, *& diuerſ. par. 1. dec. 428. & recen. par. 3. dec. 574. nu. 1.* Similiter, & Hoſpitali quod eo-
2 dem vtitur beneſitio. *Buratt. d. dec. 774. nu. 5. 6. in fi.*

3 Sed an reſtitutionis beneſitium aduerſus præſcriptionem concedatur Eccleſiæ ex ſolo capite iuſtæ ignorantiæ, non ſemel fuit dubitatum in Rota, vt videri poteſt in *dec. 387. num. 1. par. 1. diuerſ.*

diuerſ. & dec. 87. nu. 1. par. 1. recen.

Et affirmatiuam opinionem tenuit. *Rota. dec. 39. nu. 1. par. 3. diuerſ. lib. 2. & admiſit in dec. 428. n. 1. verſ. ſi enim Monaſterium. par. 1. diuerſ. & recent. par. 1. d. dec. 87. nu. 1.*

4 Quibus ſatis congruunt tradita per *Rot. apud Gregor. XV. dec. 425. nu. 11.* vbi quod ſtante veriſimili ignorantia datur etiam priuato contra ſtatutariam præſcriptionem in integrum reſtitutio: *Et in Romana hæreditatis* 18. *Martij.* 1650. §. *fi. R. P. D. Roias*, vbi quod ad-
5 uerſus ommiſſum implementum conditionis in ſubſtitutione appoſitæ datur Eccleſiæ in integrum reſtitutio, quando ommiſſio oritur ex errore probabili cauſato ab ignorantia, vel interuenit iuſta credulitas; nam, & in dictis caſibus probabilis ignorantia attenditur vti iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.

6 Verum pręmiſſam concluſionem ſucceſſiuè Rota non niſi cum declaratione admiſit: & primo quidem, vt ignorantia ſit iuſta, & probabilis, & plenè probata, & circa quam nulla interuenerit negligentia. *d. dec.* 387. *nu.* 1. 3. *par.* 1. *diuerſ. & d. dec.* 87. *nu.* 2. *par.* 1. *recen.* vbi quod ignorantia ad hunc effectum debet eſſe omni ex parte excuſabilis. Nam ad impediendam reſtitutionem ſufficit ſcientia præſumpta, & ex coniecturis, etiamſi coniecturæ ſint remotæ, ex deciſionibus allegatis. *per Add. ad Buratt. dec.* 404. *nu.* 8.

7 Secundo vt ex iuſtis cauſis petatur reſtitutio, prout declarando *deciſ.* 428. *par.* 1. *diuerſ. reſpondit Rota dec.* 574. *n.* 1. *par.* 3. *recen.*

8 Et iuſta cauſa ad hunc effectum dicitur læſio, *d. dec.* 87. *nu.* 3. *par.* 1. *recen. & d. dec.* 574. *nu.* 5. *& dec.* 3. *num.* 1. *par.* 3. *recen.*

9 Nullitas autem non cenſetur iuſta cauſa concedendæ reſtitutionis, quia remedio ordinario nullitatis agendum eſt, & non extraordinario, ac ſubſidiario reſtitutionis in integrum. *dec.* 731. *nu.* 2. *par.* 2. *recen.*

10 Licet contrarium videatur ſenſiſſe *Rota d. dec.* 574. *nu.* 2. *& ſeqq. par.* 3. *rec.* vbi conſiderando cauſas allegatas ad effectum obtinendi reſtitutionem, non ſolum læſionem, ſed & nullitates oppoſitas ponderat atque refellit.

11 Ampliatur principalis concluſio, vt reſtitutio detur Eccleſiæ aduerſus quadragenariam præſcriptionem completam, etiamſi lapſum ſit quadriennium quod datur ad petendam in integrum reſtitutionem; nam quadriennium ad
12 hoc conceſſum eſt vtile, ideo non currit, niſi a die ſcientiæ, adeout ſi ſtaret per centum annos ignorans ius ſuum, adhuc eſſet intra tempus petendi reſtitutionem. *d. dec.* 387. *nu.* 1. *par.* 1. *diuerſ. & d. dec.* 39. *nu.* 2. 3. *diuerſ. par.* 3. *lib.* 2.
13 Quod, & in cauſa profana firmauit *Rota recen. par.* 3. *dec.* 3. *n.* 2. *& par.* 6. *dec.* 284. *num.* 6. Et in cauſa Vniuerſitatis,
14 quando eſt enormiter læſa, reſpondit *Duran. dec.* 402 *n.* 13. 14. ea ratione, quia & in ſimili Eccleſiæ datur reſtitu-
15 tio; Eccleſia autem, & vniuerſitas ęquiparantur.

16 Declaratur primo eadem principalis concluſio, vt reſtitutio neque Eccleſiæ detur, niſi ſit læſa, nam reſtitutio abſque læſione non conceditur. *Caualer. deciſ.* 94. *nu.* 2. *Buratt. dec.* 323. *num. eod. & recen. par.* 1. *d. dec.* 87. *nu.* 3. *& part.* 2. *dec.* 731. *num.* 1. Quod procedit etiam
17 in perſonis aut locis priuilegiatis, veluti Fiſco, Minore, & Eccleſia. *Duran. dec.* 310. *nu.* 1. *Caualer. d. dec.* 94. *nu.* 3. *Buratt. d. dec.* 323. *nu.* 3.

18 Declaratur ſecundo vt ad obtinendam reſtitutionem aduerſus præſcriptionem læſio conſiderari debeat non tantum reſpectu rei quæ præſcribitur, nam eius reſpectu præſcriptio ſemper lædit, ſed habita ratione ad totum patrimonium, vt puta quando dempta re pręſcripta parum aut nihil ſupereſt Eccleſiæ, contra quam præſcriptum fuit. *dec.* 428. *nu.* 3. *par.* 1. *diuerſ. & d. dec.* 574. *nu.* 5. *par.* 3. *recen. Achill. de reſtit. in integr. dec.* 6 *nu.* 3. *Verall. dec.* 151. *par.* 2 vbi quod læſio enormiſſima non conſideratur in alienante rem Eccleſiæ,

 quan-

quando reſtant tot bona de quibus viuere poſſint. Quod declara vt infra *nu.* 34.

19 Concurrente autem læſione datur Eccleſiæ reſtitutio non ſolum aduerſus quadragenariam præſcriptionem, ſed etiam aduerſus præſcriptiones iuditiorum, veluti contra lapſum fatalium ad proſequendam cauſam appellationis, etiam poſt lapſum quadriennium ad
20 terminandam reſtitutionis cauſam à iure præſcriptum, cuius diſpoſitio non habet locum in Eccleſia. *Pute. dec.* 59. *nu.* 2. *lib.* 1. *& dec.* 370. *num.* 1. *verſic. item quia libr.* 2. *& recent. part.* 5. *deciſ.* 412. *num.* 5.

21 Intellige, dummodo Eccleſia non fuerit negligens, veluti ſi illius procuratoribus, & aduocatis reſtitutionem petentibus pars aduerſa metum incuſſerit; nam impeditis ex culpa vel facto iudicis vel aduerſarij non currit quadriennium ad petendam reſtitutionem conceſſum, Sed ſi Eccleſia potuit experiri in iuditio, & reſtitutionem impetrare neglexit, tunc etiam Eccleſiæ denegatur reſtitutio, ne ſit ludibrio *tex. in cap.* 1. *de in integr. reſtit. in* 6. *cum Clem. vnic. eod. tit.* per quę iuta etiam Eccleſia negligens reſtitutionem impetrare, ſiue reſtitutionis cauſam finire intra quadriennium, poſt quadriennium non auditur. *Caſſador. dec.* 2. *de reſtit. in integr. per tot. & recen. par.* 4. *tom.* 3. *deciſ.* 604. *num* 14.

22 Item intellige, dummodo Eccleſia fuerit enormiſſimè læſa, prout declarat. *Pute. d. dec.* 370 *nu.* 1. *verſ. item quia. lib.* 2. *Coccin. dec.* 445. *nu.* 7.

23 In benefitialibus autem reſtitutionem poſt quadriennium non concedi dictum fuit apud *Pute. d. dec.* 59. *nu.* 2. *& ſeqq. lib.* 1. *& d. dec.* 370. *num.* 1. *in fin. libr.* 2. tum quia Clericus non eſt eiuſdem fauoris ſicut Eccleſia, cui reſtitutio, & non Benefitiato conceditur, tum quia ex cauſa enormiſſimæ lęſionis datur Eccleſiæ reſtitutio poſt quadriennium: Clericus autem, etiamſi doceat de bono iure, non dicitur enormiter lęſus, cum nullum damnum patiatur, ſed potius lucrum, quod non erat radicatum, dicatur ammittere. Sequitur *Rot. coram Achill. de reſtit. in integr. dec.* 10. *n.* 2.

24 Similiter probata læſione datur Eccleſiæ in integrum reſtitutio contra ſententiam in iudicatum tranſactam. *Pute. dec.* 431. *lib.* 2.

25 Læſio autem conſiſtit in iniuſtitia; *dec.* 1. *de reſtit. in integr. in nou. cum adduct. in dec.* 609 *nu.* 11. *par.* 5. *to.* 2. *recen. & dec.* 139. *n.* 1. *par.* 6. *& dec.* 323. *nu.* 1. *penes Buratt.*

26 Et ad hunc effectum ſufficit quælibet iniuſtitia, licet non ſit notoria. *Seraph. dec.* 251. *nu.* 1 *& dec.* 540. *nu.* 3. *par.* 4. *to.* 3. *& d. dec.* 139. *nu.* 2. *par.* 6. *recent.* vbi quod maximè procedit in ſupremis tribunalibus. *Merlin. dec.* 452. *nu.* 1. *Buratt. dec.* 452. *nu.* 6. *cum ibi adduct. per Add. nu* 9 vbi etiam quod ſufficit, ſententiam ex nouiter deductis iniuſtam detegi.

27 Concluſionem, quod reſtitutio ex capite læſionis Eccleſiæ competit contra ſententiam, amplia vt procedat tam contra plures ſententias conformes, quam contra vnam in iudicatum tranſactam, *Caſſador. de reſtit. in integr. dec.* 1. *in fi. & dec.* 2. *nu.* 1. *verſic. ſed idem eſſet.*

28 Ceſſante autem re iudicata, reſtitutio in integrum tamquam remedium omnino ſubſidiarium non competit. *Pute. dec.* 59. *nu.* 4. *lib.* 1. *& d. dec.* 412. *n.* 7. *par.* 5. *recen. cum ſupra not. nu.* 9.

29 Amplia Secundo vt probata læſione concedatur Eccleſiæ reſtitutio aduerſus ſententiam etiam poſt quadriennium. *dec.* 412. *n.* 5. *part.* 5. *recen.* quando ta-
30 men enormiſſima eſt leſio iuxta *Gl. fi. & ibi DD. in cap. penult. de reb. Eccleſ. non alien. & Gl. in cap.* 1. *in verbo, ex cauſa de reſtit. in integr. in ſexto quam ſequitur Rot. coram Achill. de Graſſ. de reſtit. in integr. d. dec.* 6. *nu.* 1. 2. *& coram Buratt. dec.* 452. *nu.* 8. *Caſſad. de empt. & vend. dec. vnic. nu.* 5. *& recen. par.* 4. *to.* 3. *dec.* 604. *num.* 16. *& par.* 6. *dec.* 284. *nu.* 50. *cum allegatis per Add. ad Buratt. deciſ.*

deciſ. 404. *nu.* 10. *& ſupra not. nu.* 22.

31 Item quando ſententia eſt notoriè iniuſta ex allegatis per *Add. ad Buratt. d. dec.* 404. *nu.* 9.

32 Immo ſuprema Tribunalia conſtito de bono iure non attendere lapſum quadriennij, & hunc eſſe ſtylum curiæ, & ipſius Rotæ, dictum fuit apud *Buratt. d. dec.* 452. *nu.* 7. *cum ibi not. per Add. lit. A & ad dec.* 404. *nu.* 11. *& eumdem Buratt. dec.* 604. *nu.* 17. *& recen. par.* 4. *to.* 3. *d. dec.* 604. *nu.* 10. 11. vbi quod in foro Capitolino ſeruatur ius ciuile, ſecus in alijs curijs, & Rota, *& dec.* 540. *nu.* 17. *ead. par.* 4. *to.* 3. *& dec.* 412. *nu.* 6. *par.* 5. *recen.* vbi quod probata læſione ſtylus Rotæ eſt, ſuperſedere in ſuarum ſententiarum executione, & hoc ipſo habere partem pro reſtituta, *& d. dec.* 284. *nu.* 55. *par.* 6. *recen.*

33 Declara ſuperius dicta de enormiſſima læſione vt in ea conſideranda habenda ſit ratio non ad rem de qua agitur, ſed ad totam patrimonij ſubſtantiam iuxta *Achill. d. dec.* 6. *nu.* 3. *de reſtit. in integr.* vbi quod non conſideratur læſio reſpectu ammiſſionis totius cauſæ, quia fere ſemper quis ammittit totam cauſam, ſed reſpectu eius quod ſupereſt: & concordant ſupra *not. n.* 18.

34 Subdeclara proximè dicta, vt procedant, quando agitur de recuperando ablato per rem iudicatam, quia hoc caſu læſio debet conſiderari reſpectu patrimonij ablati, & remanentis, & in iſtis terminis procedunt deciſiones prææallegatæ. Quando vero non agitur de recuperando ablatum per rem iudicatam, tunc docto de enormiſſima læſione, non obſtante lapſu quadriennij datur reſtitutio, & hoc caſu non eſt conſideranda læſio reſpectu patrimonij remanentis, quia patrimonium non fuit læſum, ſed reſpectu illarum rerum quæ per rem iudicatam fuerunt denegatæ, quia in illis ſolùm concurrit læſio, non autem in toto patrimonio remanente, quia alias læſio conſideraretur reſpectu rei, quæ non fuit in lite, vt diſtinguit *Rot. d. dec.* 284. *nu.* 51. *& ſeqq. par.* 6. *recen.*

35 Rurſum probata læſione Eccleſia reſtituitur etiam aduerſus contractum debitis cum ſolemnitatibus factum, quia licet contractus ſit validus ſtante ſolemnitate, remedio extraordinario reſtitutionis Eccleſiæ ſuccurritur. *Coccin. deciſ.* 445. *num.* 9. *& in antiquior. deciſ.* 2. *nu.* 12. 18. *de rebus Eccleſ. non alien.* vbi quod defectus cauſæ non reddit ipſo iure nullam alienationem, ſi forma ſit ſeruata, ſed alienatio poteſt reuocari ex cauſa per reſtitutionem in integrum, prout reuocatur decretum ex falſa cauſa latum.

Et in terminis locationis quod Eccleſia læſa reſtituatur, eſt *dec.* 4. *nu.* 15. *apud Caſar. de Graſſ. de reb. Eccleſ. non alien.*

36 Læſio autem ad hunc effectum debet eſſe enormiſſima iuxta *Gl. in cap.* 1. *de reſtit. in integr. in* 6. quam perpetuo ſecuta eſt *Rot. vt apud Pute. dec.* 59. *nu.* 2. 4. *lib.* 1. *& dec.* 370. *nu.* 1. *lib.* 2. *Bellamer. dec.* 38. *verſic. oportet etiam Caſſador. de empt. & vend. dec. vnic. nu.* 5. *& diuerſ. part.* 2. *d. dec.* 428. *nu.* 2. 3. cum ſupra allegatis. *nu.* 30.

37 Et ſi petatur reſtitutio aduerſus tranſactionem, requiritur læſio enormiſſima vltra dimidiam habito reſpectu non ad rei valorem tantùm, ſed etiam ad dubium litis euentum. *dec.* 235. *nu.* 1. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 625. *nu.* 6. 7. *par.* 1. *recen. & dec.* 574. *nu.* 5. *par.* 3.

38 Præterea læſio debet conſiderari de tempore contractus. *dec.* 87. *nu.* 4. *par.* 1. *recen. cum ſupra not. cap.* 17. *num.* 13. *& ſeqq.*

39 Et Eccleſiæ allegantì læſionem incumbit onus probandi, quando alienatio eſt facta cum legitimis ſolemnitatibus ex ſupra allegatis *cap.* 21. *nu.* 3. 4.

40 At circa qualitatem probationis ad effectum obtinendi reſtitutionem requiſitæ Rota diſtinxit; vel enim agitur ad effectum obtinendi audientiam, & commiſſionem ac introductionem cauſæ in iuditio reſtitutionis, & ſufficit ſemiplenè ac ſummariè docere de bono iure, dando fumum læſionis. Vel cauſa

reſtitutionis eſt iam introducta, & petitur reſtitutio ad effectum reſcindendi contractum, vel retractandi ſententias, & rem iudicatam, & læſio eſt plenè ac concludenter, & per probationes luce clariores iuſtificanda. *Bellamer. dec. 38. verſic. Præterea regulare. Buratt. deciſ. 323. nu. 4. 5.* cum allegatis per *Adden. ad eumdem Buratt. dec. 116. nu. 15. & per Add. ad Gregor. XV. dec. 459. n. 11.*

Quod vltimum dictum multò magis procedit, vbi petitur reſtitutio aduerſus tres conformes, pro quibus maior vrget præſumptio. *Buratt. d. deciſ. 323. nu. 6.* Vel vbi agitur de reuocanda executione, quo caſu plena probatio, & plena cauſæ cognitio requiritur. *Buratt. deciſ. ead. nu. 7.*

De effectu autem reſtitutionis in integrum, videlicet an impediat virtutem rei iudicatæ, vel executionem trium conformium (ne propoſitæ materiæ fines egrediamur,) videas *Caſſador. de reſt. in integr. deciſ. 1. per tot. Buratt. deciſ. 604. num. 14. Gregor. XV. deciſ. 458. nu. 8. cum ibi not. per Add. n. 10.*

Eccleſia repetens rem nulliter alienatam an, & quando emptori pretium, ſeu quid aliud acceptum, item melioramenta refundere teneatur.

CAP. XXX.

Materia tex. in cap. ad noſtram, vbi Gl. in verbo, ſufficere, de reb. eccleſ. non alien. Item tex. cum Gl. in cap. ad audientiam, verbo, refundendum. tit. eod. & in l. iubemus. §. Sanè vbi Gl., verbo, aquirantur, & in Auth. qui res. & in Auth. hoc ius porrectum, vbi Gl. fi. C. de ſacroſ. eccleſ. Abb. in cap. ſiquis preſbiterorum. nu. 13. & ibi Butr. & Gl. d. tit. de reb. eccleſ. non alien. Gl. in l. prædiorum. & ibi DD. omnes. C. de prædijs minor. Dec. conſ. 36. nu. 8. verſ. Tertio principaliter non obſtat. Rebuff. de alien. rerum eccleſ. nu. 39. & ſeqq. Couarr. var. reſol. lib. 2. cap. 17. num. 3. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 20. à nu. 1. ad num. 15. & q. 77. cap. 5. à nu. 19. & cap. 6. nu. 11. Molin. de contract. diſp. 468. nu. 15. Menoch. præſ. 27. n. 10. lib. 6. Vincent. de Franch. dec. 296. Gratia. diſcept. 45. num. 34. & ſeqq. Ricc. in prax. rerum quotid. for. eccleſ. reſol. 155. Boſſ. de alien. bonor. eccleſ. à nu. 517.

Itē tex. in cap. 1. de in integr. reſtit. & ibi Gl., verbo defraudari. Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 72. per tot. & præſertim. cap. 1. 5. 7. Menoch. remed. recuper. 15. nu. 501. & ſeqq. Boſſ. d. tit. de alien. bon. eccleſ. nu. 521. & ſeqq. & n. 539. & ſeqq. Ludouic. dec. Peruſin. 34. nu. 6. 17. Mareſc. var. reſol. lib. 2. cap. 109. nu. 2. & ſeqq.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia annullato contractu non tenetur pretium emptori reſtituere, ſed ad illius reſtitutionem tenetur Prælatus qui alienauit, & illius hæres iuxta antiquam Rotæ opinionem.*

Contrarium hodie tenet Rota, nempe quod eccleſia ipſa teneatur, ne cum aliena iactura locupletetur. nu. 2.

3 *Eccleſia quæ permutauit terras cum priuato, agens ad illarum recuperationem, tenetur terras in contracambium acceptas reſtituere.*

4 *Eccleſia annullato contractu ſicut non debet*

debet

debet remanere in damno, ita neque in lucro, ſed ex vtraque parte fieri debet reſtitutio.

5 *Eccleſia annullato contractu debet reſtituere non ſolum ſortem, ſed & quidquid ex eo contractu ad eam peruenit, veluti fructus recompenſatiuos pro reſiduo pretij ab emptore ſolutos, vel fructus perceptos ex bonis in ſolutum eccleſiæ datis.*

6 *Eccleſia quæ vult à contractu nullo recedere, debet emptori, emphyteutæ, & conductori refundere melioramenta in re eccleſiæ facta. Maximè ſi melioramenta ex pacto conuento facta fuerint. nu. 7.*

Declara vt in reſtitutione melioramentorum quod minus eſt attendatur, vt ſi maior ſit impenſa quam melioratio, attendatur melioratio, ſi vero minor ſit impenſa quam melioratio, reſtituatur ſolum quod fuit impenſum. nu. 8.

Item declara vt reſtitui debeant melioramenta vtilia, & neceſſaria, & perpetuo in fundo duratura, non autem voluptuoſa. nu. 9.

Item declara, vt melioramenta per eccleſiam reficienda compenſari debeant cum fructibus per emptorem perceptis. num. 11.

10 *Eccleſia reſtituta aduerſus contractum reficit melioramenta ſecundum diſpoſitionem l. in fundo. ff. de rei vendic.*

12 *Eccleſia annullato contractu tenetur ad reſtitutionem acceptorum, ſiue contractus fuerit validus, ſed reſcindendus, ſiue fuerit ipſo iure nullus.*

13 *Eccleſia annullato contractu tunc demum tenetur accepta reſtituere, ſi duo concurrant, videlicet quod emptor fuerit in bona fide, & quod pretium in eccleſiæ vtilitatem verſum fuerit.*

14 *Eccleſia reſtituere debet accepta etiam emptori malæ fidei.*

15 *Dictio, eo magis, eſt implicatiua.*

16 *Melioramenta etiam emptori malæ fidei ſunt reſtituenda, ſi bona fide, & ante motam litem factæ fuerint, ſecus ſi poſt motam litem.*

17 *Eccleſiæ locupletatio an ſit probanda, vt emptor pretium recuperet. Item n. 19.*

18 *Dictio, inprimis, eſt implicatiua.*

20 *Eccleſiæ locupletatio non eſt probanda, ſi pretium Abbati, & Capitulo ſimul, vel canonicis vti vniuerſis, non vti ſingulis ſolutum fuerit.*

21 *Emptor annullato contractu pro repetitione pretij contra Capitulum, & Canonicos viuentes agere poteſt, etiamſi mortui ſint Canonici, quibus pretium fuit ſolutum.*

22 *Eccleſiæ locupletationem ſeu verſionem pretij in illius vtilitatem probare debet qui cum eccleſia contraxit.*

23 *Emptor rei Eccleſiaſticæ non debet eſſe ſollicitus de verſione, niſi in caſu mutui, depoſiti, & venditionis factæ pro ſoluendo ære alieno.*

24 *Emptor tenetur probare verſionem in vtilitatem eccleſiæ, ſi eccleſia alienauit ex cauſa neceſſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria. Amplia vt nu. 25.*

26 *Alienationi ex cauſa neceſſaria factæ ſtatur, qualemcumque exitum habeat: Declara, dummodo fuerit vtiliter captum. nu. 27.*

28 *Verſio regulariter probatur præſumptionibus, & coniecturis.*

29 *Verſio in vtilitatem eccleſiæ an, & quando in mutuo præſumatur.*

30 *Prælatus pecuniam mutuo accipiens an, & quando obliget ſuam eccleſiam. Item num. 34.*

31 *Verſio pecuniæ mutuo acceptæ in vtilitatem eccleſiæ non probatur ex aſſertione Prælati qui pecuniam mutuam accepit. Declara vt nu. 32.*

33 *Verſionis præſumptio in caſu mutui ex quibus inducatur, vel excludatur. Item nu. 35. 36. 37.*

38 *Verſio in vtilitatem eccleſiæ ex quibus probetur.*

39 *Eccleſia volens à contractu nullo recedere, & accepta reſtituere, ſi ex pretio accepto emerit aliquam rem, an teneatur pecuniam habitam, vel ipſam rem emptori aſſignare.*

Res Eccleſiæ nulliter alienata poteſt ſimul cum fructibus ab Eccleſia repeti ex ſupra not. Sed numquid Eccleſia pretium emptori tali caſu refundere tenebitur?

In hac quæſtione olim Rota in *Piſanen. liquidationis fructuum* 15. *Octobr.* 1571. *coram Orandino, quæ eſt dec.* 14. *nu.* 6. *par.* 1. *diuerſ.* (ſi doctrinam *Abb. in cap. ſiquis præsbiterorum num.* 13. *de reb. eccleſ. non alien.* ab ipſa allegatam attendamus) videtur communiter traditam à Doctoribus diſtinctionem ſe-
1 cuta, videlicet quod vel emptor fuit in bona fide, & pretium repetet à Prælato, ſeu Rectore alienante, & illius hæredibus, non autem ab eccleſia, niſi quatenus ipſi eſſent non ſoluendo, & eccleſia facta eſſet locupletior: vel emptor fuit in mala fide, & neque à Prælato, ſeu Rectore, qui alienauit, quidquam prætendere poterit, niſi in contractu ſibi de euictione proſpexerit, & hoc idem expreſſè voluit *Rota in Firmana bonorum* 16. *Ianuar.* 1585. *coram Litta, & in Placentina euictionis.* 2. *April.* 1590. *coram Platto, relatis per Adden. ad dec.* 10. *nu.* 48. 49. *par.* 3. *recen. & in eadem Placentina euictionis.* 8 *Maij* 1589. *coram eod. Platto, quæ eſt dicta dec.* 16. *par.* 3. *nu.* 1. 2. vbi quod Prælatus malè alienans rem eccleſiæ, & illius hæres, non ſolum de euictione tenetur iuxta *tex. in cap. Vulterana. in illis verbis ſit emptoribus ad eum recurſus.* 12. *q.* 2. *& in* §. *Quia vero Leonis. verſ. Siquis igitur, vbi Gl in verbo, contractu, Auth. de non alien.* Sed etiam ad damna, & intereſſe, ceſſante mala fide, & dolo emptoris, quidquid ſit in emptore malæ fidei.

2 Verùm, annullato contractu, Eccleſiam teneri emptori pretium reſtituere, ea æquitatis ratione, ne Eccleſia, quæ eſt cultrix iuſtitiæ, cum aliena iactura locupletetur, ſucceſſiuè tenuit *Rota apud Pen. dec.* 778. *quæ eſt etiam impreſſa par.* 4. *diuerſ. in ordine dec.* 301. *& poſt tract. Cenc. de cenſ. in ordine dec.* 287. *item apud Caualer. dec.* 311. *nu.* 1. vbi quod ſi Eccleſia permutauit terras cum
3 priuato, & agat ad recuperationem ſuarum terrarum, tenetur terras in contracambium acceptas reſtituere: *Item apud Merlin. dec.* 219 *nu.* 1. 2. vbi in ſpetie de contractu nullo ex defectu beneplaciti Apoſtolici, in quibus terminis plures deciſiones congerit *Add. ad deciſ.* 444. *nu.* 59. *par.* 4. *to.* 2. *recen. & apud Buratt. dec.* 814 *nu.* 4. *Duran. dec.* 256. *nu.* 8. *quæ impreſſa legitur par.* 5. *recen. in ordine dec.* 375 *& in Romana ſocietatis offitij.* 13. *Febr.* 1600. *coram Litta, quæ eſt apud Pic. dec.* 11. *nu.* 3. *& apud Seraph. dec.* 547. *n.* 5. 7. vbi quod ſicut
4 Eccleſia non debet remanere in damno, ita neque in lucro, ſed ex vtraque parte fieri debet reſtitutio, perinde ac ſi venditio facta non fuiſſet, nequis cum aliena iactura locupletetur iuxta *gl. in cap.* 1. *verbo, defraudari. de in integr. reſtit.*

5 Amplia vt Eccleſia reſtituere debeat non ſolū ſortem, ſeu pretium, ſed etiam quidquid ex eo contractu ad eam peruenit: vnde ſi emptor aliqua bona in ſolutum dedit Eccleſiæ, & pro reſiduo pretij ſoluit fructus recompenſatiuos, tenetur quidem annullato contractu rem Eccleſiæ cum fructibus reſtituere ex ſupra not. *Cap.* 27. ſed viceuerſa Eccleſia tenetur fructus recompenſatiuos, item perceptos ex bonis in ſolutum datis vel reſtituere, vel compenſare cum fructibus per emptorem reſtituendis. *Merlin. d. dec* 219 *nu.* 1. *Duran. d. dec.* 256. *nu.* 2. 4. *verſ. fructus vero.*

6 Amplia Secundo vt melioramenta per emptorem, colonum, ſeu emphyteutam in re Eccleſiæ facta (intelligendo ſemper de emphyteuta, cui res ob contractus nullitatem adimitur) debeant per Eccleſiam, quæ vult à contractu reſilire, ipſi emptori, emphyteutæ, ſeu colono reſtitui. *Seraph. dec.* 546 *per tot., & præcipue nu.* 7. vbi quod maxi-
7 me procedit in caſu quo melioramenta non ad libitum propriæ voluntatis, ſed ita volente, & conueniente Eccleſia facta ſunt: idem *deciſ.* 547. *nu.* 6. *& dec.*

1490. *nu.* 11.

8 Ampliationem declara primo vt colonus, ſiue alius cui reſtituenda ſunt melioramenta iuxta terminos *cap.* 1. *de in integr. reſtit.*, ſi centum impendit, & meliorauit in ducentum, non recuperet, niſi quod impendit. *Seraph. d. deciſ.* 547. *nu.* 6. Quippe in hac materia attenditur ſemper quod minus eſt, ita vt ſi plus impenſum fuerit, quam melioratum, attendatur ſolùm quid melioratum, dictante ſcilicet ratione naturali, vt non repetatur, quod inutiliter fuit erogatum, & ex quo res non fuit effecta melior nec pretioſior: ſi vero minus impenſum ſit, quam melioratum, recuperetur ſolùm, quod verè fuit impenſum iuxta communem Doctorum opinionem, quam amplexa eſt ſemper Rota, vt coram *Seraph. deciſ.* 898. *nu.* 1. *& deciſ.* 650. *n.* 2. *par.* 2. *recen. & deciſ.* 206. *nu.* 2. *par.* 4. *recen. & dec.* 306. *num.* 4. 5. *& dec.* 457. *nu.* 6. 7. *par.* 4. *tom.* 2. *& dec.* 116. *nu.* 1. 2. 3. *par.* 6.

9 Declara ſecundo vt reficienda ſint per Eccleſiam melioramenta vtilia ſeu neceſſaria, non autem voluptuoſa, niſi in caſu de quo proximè dicetur. *d. dec.* 650. *nu.* 4. *par.* 2. *recen & dec.* 320. *n.* 19. *par.* 9. *tom.* 2 ſimiliter nec melioramenta conſiſtentia in plantationibus, ſtercorationibus, & ſimilibus, quæ non ſunt perpetuo in fundo duratura, ſed magis ſeruiunt pro vberiori, & commodiori fructuum perceptione, & à bonis patribus familias in rebus ſuis paſſim fieri conſueuerunt. *d. dec.* 650. *num.* 5. *par.* 2. *recen. & dec.* 398. *nu.* 6. *part.* 1. *diuerſ. repetita in par.* 2. *in ordine* 312.

10 Subdeclara, vt, cum Eccleſia reſtituta aduerſus contractum teneatur reficere melioramenta ſecundum diſpoſitionem *l. in fundo. ff. de rei vendic. iuxta dec.* 186. *nu.* 3. *par.* 2. *diuerſ.* propterea non ſolum expenſas neceſſarias aut vtiles quas ipſa fuiſſet factura, & quæ non ſunt nimis oneroſæ, reficere debeat, ſed etiam voluptuoſas, ſi Eccleſia alias erat factura, vel rem venditura: Extra hos caſus autem meliorationes voluptuoſas, qui bona fide fecit in re Eccleſiæ, per abraſionem recuperet, iuxta *Coccin. dec.* 489. *nu.* 4. 5.

11 Declara Tertio vt melioramenta per Eccleſiam reficienda compenſari debeant cum fructibus per emptorem perceptis, ſiue alium, qui cum Eccleſia nulliter contraxit. Etenim vbi alienatio fuit à principio nulla, melioramenta in re aliena facta non niſi ex quadam æquitate bonæ fidei poſſeſſori debentur, quo caſu cum fructibus per eum perceptis debent compenſari. *d. dec.* 186. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ. & dec.* 650. *nu.* 6. *par.* 2. *recen. & dec.* 319. *nu.* 29. *par.* 9. *tom.* 1. *& apud Millin. dec.* 157. *in fi.* quidquid aliud dicendum veniat, vbi quis ædificauit in re propria ratione vtilis dominij, quæ poſtea ob lineam finitam domini vtilis ad Eccleſiam fuit deuoluta, vt aduertit *Rot. d. dec.* 186. *nu.* 5. *par.* 2. *diuerſ.*

12 Amplia tertio principalem concluſionem, vt Eccleſia agens ad recuperationem rei nulliter alienatę teneatur ad pretij ſeu fructuum recompenſatiuorum eidem ſolurorum reſtitutionem, ſiue contractus fuerit quidem validus, ſed reſcindendus, ſiue fuerit ipſo iure nullus: quia & hoc poſtremo caſu poteſt emptor pretium condictione ſine cauſa repetere, nempe vti ſine cauſa datum. *Merlin. d. dec.* 219. *nu.* 3.

Quod tamen intellige vt procedat probata verſione, vt in caſu *Merlini*; alias vbi contractus eſt ipſo iure nullus, & non probatur verſio, Eccleſia non tenetur pretium reſtituere, ſiue ex voluntaria, ſiue ex neceſſaria cauſa alienauerit, vt mox dicetur.

13 Eamdem principalem concluſionem declara, vt tunc demum Eccleſia teneatur accepta reſtituere, ſi duo concurrant, videlicet, quod emptor fuerit in bona fide, & quod pretium in Eccleſiæ vtilitatem verſum fuerit. *Buratt. deciſ.* 814. *num.* 3. 4. *Merlin. d. dec.* 219. *num.* 6. 10.

14 Sed quod reſtitutio accepti fieri debeat per Eccleſiam etiam malæ fidei empto-

emptori ſeu conductori, ſuadetur ex allegatis deciſion. *Pen.* 778. *nu.* 1. *Canaler. dec.* 311. *nu. eod. Seraph. dec.* 1490. *eod. nu.* in quibus contractus declaratus fuerat nullus ex defectu vtriuſque requiſiti, videlicet ſolemnitatis & cauſæ, quæ in alienatione rerum Eccleſiæ concurrere debent, & ſic qui cum Eccleſia contraxerat contra iura prohibentia, & reſiſtentia contractui, erat in mala fide ex ſupra *not. cap.* 27. *nu.* 10. *& in dec.* 14. *nu.* 2. *par.* 2. *diuerſ.* Et nihilominus Rota ſenſit, reſtituendam eſſe emptori cenſus ſortem principalem: ei, qui permutauit cum Ecclesia, res ab Eccleſia in contracambium acceptas, quatenus illas habeat: & conductori melioramenta in re Ecclesiæ facta.

Quod confirmati videtur ex ipſa *dec. Merlin.* 219. quatenus firmat abſolutè concluſionem, quod Ecclesia volens à contractu recedere ob non adhibitas neceſſarias ſolemnitates tenetur, reſtituere pretium, & quidquid ex eo contractu ad eam peruenit: deinde ſub *nu.* 4. 6. addit, concluſionem eo certiorem viſam eſſe in caſu, de quo agebatur, quia contractus fuerat vtilis Eccleſiæ, & emptor fuerat in bona fide, cum Patres Camaldulenſes onus expediendi beneplacitum in ſe aſſumpſiſſent: vnde *eo magis* æquitas ſuadebat, vt ab iiſdem Eremitis pretium acceptum reſtituere-
15 tur; quæ verba implicatiua ſunt, & demonſtrant, quod Rota idem reſoluiſſet, etiamsi emptor non fuiſſet in bona fide iuxta *Pariſ. conſ.* 65. *nu.* 19 *& conſ.* 92. *nu.* 17. *lib.* 1.

16 Sed quod dictum eſt de melioramentis etiam malæ fidei emptori reſtituendis videtur intelligendum de melioramentis bona fide, & ante litem motam factis, ſecus de melioramentis mala fide factis, & poſt motam litem, quæ non debentur licet ſint vtilia, niſi etiam ſint neceſſaria iuxta diſtinctionem *Seraph. dec.* 898. *num.* 3. quam ſecuta eſt *Rot. dec.* 695. *nu.* 2. *par.* 3. *& dec.* 130. *nu.* 18. *& dec.* 223. *nu.* 13. 15. *par.* 7. *& dec.* 319. *nu.* 22. *par.* 9. *tom.* 1. *recen.*

17 Circa ſecundum requiſitum locupletationis Eccleſiæ videtur pariter contrarium ſenſiſſe *Rota coram Pen. d. dec.* 778., dum ſub *num.* 1. abſolutè firmat, Eccleſiam teneri ad reſtitutionem pretij. & ſub *nu.* 3. ſubdit, hoc in primis procedere, quando Eccleſia facta eſt
18 locupletior: nam dictio *in primis* implicatiua eſt; & denotat caſuum diuerſitatem, licet idem ius in vtroque caſu ſtatuatur iuxta *Gl. in l. illud.* 32 *verbo, exiſtimari in fi. ff. ad l. Aquil. & Pariſ. locis ſupra not.*

19 Sed cum alibi Rota conſtanter tenuerit, probandam eſse locupletationem Eccleſię, vt ad pretij reſtitutionem compelli poſſit, prout apud. *Duran. d. dec.* 256. *nu.* 5. *Merlin. d. deciſ.* 219. *nu.* 10. *Canaler. d. deciſ.* 311. *num.* 2. 3. *Emin. Otthob. dec.* 31. *num.* 4. *& deciſ.* 139. *nu* 6. Ideo in hac parte deciſioni Buratti omnino adhærendum, quidquid ſit circa aliud requiſitum bonæ fidei, ſine qua etiam emptori pretium ab Eccleſia reſtituendum probatur auctoritate eiuſdem Rotæ ex præallegatis.

20 Limita tamen prędicta circa probationem locupletationis Eccleſię in caſu quod pretium ſolutum fuerit Abbati, & capitulo ſimul, vel Canonicis vti vniuerſis, & Collegio, non vti ſingulis: tunc enim emptor poſſet agere contra Eccleſiam etiam non probata verſione iuxta. *Pen. d. dec.* 778. *nu.* 8. ſeu quia dedit omnibus de Eccleſia ſimul, per quos Eccleſiæ conditio deterior fieri potuit, ſeu quia pretium datum Abbati, & capitulo ſimul pręſumitur in vtilitatem Eccleſiæ verſum iuxta doctrinas per Rotam ibi allegatas, videlicet *Gl. fi. in Auth.* hoc ius porrectum, & ibi *Bar. nu.* 17. *C. de ſacroſ. Eccleſ. Ruin. conſ.* 68. *num.* 7. *libr.* 1. quorum auctoritatem ſecuta eſt etiam *Rot. in dec.* 29. *nu.* 3. *poſt tract. Cenc. de cenſ.*

21 Nec tali caſu obſtaret mors Canonicorum, quibus pretium fuit ſolutum, quominus emptor contra capitulum agere poſſet, quia, cum actionem habeat contra Canonicos, non vti perſo-

nas

nas particulares, ſed vti capitulum, & capitulum ſemper idem cenſeatur, quia numquam moritur, contra capitulum, ommiſſis hæredibus, rectè ageret. *dec. 3. nu. 64. par. 7. recen.*

22 Cæterum probare verſionem in vtilitatem Eccleſiæ incumbit ei, qui cum Eccleſia contraxit. *Buratt. d. dec. 814. nu. 2. Merlin. d. dec. 219. nu. 10. verſic. Nec ipſius Eccleſia. Duran. d. deciſ. 256. num. 5.*

23 Nec aduerſatur concluſio quod emptor rei Eccleſiaſticæ regulariter non debet eſſe ſollicitus de verſione. *Seraph. deciſ. 336. num. 2. & par. 1. recen. dec. 681. num. 5. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. dec. 511. nu. 33. in fi.* niſi in caſu venditionis factæ pro ſoluendis Eccleſiæ debitis. *Seraph. dec. 338. n. 7. & dec. 366. nu. 3. & d. par. 1. recen. dec. 681. num. 5. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. loco cit. & in Leodien. prætenſi cenſus. coram Orano, de qua Rubeus in ſuis ſingular. de alien. rerum Eccleſ. obſeru. 7. in fi.* Vel in caſu mutui, aut depoſiti. *Seraph. locis proxime citatis, & in Leodien. pecuniaria 22. Iunij. 1657. §. 1. coram R. P. D. Beuilaqua.*

Etenim diſtinguendum, quatenus
24 vel Eccleſia alienauit ex cauſa neceſſaria, & tunc contrahens cum Eccleſia debet eſſe ſollicitus de verſione in eius vtilitatem: vel alienauit ex cauſa voluntaria, nempe ob aliquam Eccleſiæ vtilitatem, & verſio non eſt probanda; cum qua diſtinctione perpetuò proceſſit Rota, vt eſt videre apud *Buratt. deciſ. 714. nu. 1. Merlin. d. dec. 219. nu. 13. & poſt tract. Cenc. de cenſ. deciſ. 8. n. 10. 11. & dec. 29. nu. 1. & dec. 36. nu. 1. & dec. 287. nu. 4. 5. & par. 4. diuerſ. dec. 301. nu. 5. 6. & dec. 302. num. 1. Pen. dec. 778. nu. 5. 6. & dec. 1555. nu. 10. Seraph. d. dec. 366. num. 3. cum adduct. per Add. ad Gregor. XV. dec. 511. nu. 33. in fi. & per Add. ad Buratt. dec. 814. nu. 6. & in Romana deuolutionis domus. 17. Nou. 1581. coram Rubeo.*

25 Et hęc diſtinctio indifferenter obtinet, ſiue contractus ſit validus, ſiue Eccleſia agat ad nullitatem contractus. *Buratt. d. dec. 714. nu. 2.*

Sed ab hac opinione receſſit Rota coram eodem *Buratt. dec. 814. num. 2.* vbi quod diſtinctio alienationis factæ ex cauſa neceſſaria, vel voluntaria procedit ſuppoſita validitate: at vbi contractus eſt nullus ex defectu ſolemnitatum, nec probatur verſio, Eccleſia, ſicuti etiam minor, nihil tenetur reſtituere, & quod ita intelligendæ ſunt auctoritates *in dec. 714* allegatæ, & præſertim *deciſ. in Romana Cenſus 23. Ianuar. 1591. coram Bubalo.* cum qua allegatur etiam deciſio in *Romana Cenſuum de Romulis. 18. Iunij. 1599. coram Pen. quæ eſt inter impreſſ. eiuſd. deciſ. 778. ſupra allegata.*

Itaque tenendo hanc opinionem, data nullitate contractus, ſemper tenebitur emptor probare verſionem, ſiue alienatio ex cauſa neceſſaria, ſiue voluntaria facta fuerit; at ſi contractus eſt validus, tenebitur probare verſionem, ſi quidem alienatum eſt ex cauſa neceſſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria, tunc enim verſio pręſumitur, & Eccleſia tenetur pretium reſtituere, niſi doceat quod pecuniæ in eius commodum verſæ non fuerint.

Sed quomodo in alienatione facta ex cauſa neceſſaria probanda eſt verſio,
26 ſi illi ſtatur qualemcumque exitum habeat? vt ſuperiùs dictum eſt in *cap. 16. num. 18.*

27 Tu dic, quod alienationi factæ ex cauſa neceſſaria ſtatur qualemcumque exitum habeat, dummodo ſit vtiliter cæptum, vt in *d. cap. 16.* Quod autem ſit vtiliter cæptum probari non poteſt, niſi pecuniæ de tempore contractus erogatæ fuerint in vtilitatem Eccleſiæ; hoc autem eſt probare verſionem, quoniam vt verſio iuſtificata dicatur, ſufficit quod Eccleſia ab initio locupletior facta probetur, nec requiritur quod locupletatio durauerit; & ideo ſi Eccleſia ſuper ſuis bonis cenſum impoſuerit vt domum emeret, & pecunia erogata probetur in emptionem dictæ domus, quæ

P tunc

tunc temporis vtilis eſſet Eccleſiæ, verſio probata dicitur, licet ea domus poſtea incendio corruiſſet. *Merlin. d. dec. 219. nu. 14. & ſeqq.*

28 Præterea quoad verſionem animaduerte, eam regulariter probari præſumptionibus, & coniecturis. *Duran. d. dec. 256. nu. 6. & poſt Cenc. de cenſib. dec. 29. nu. 3. & par. 4. diuer. dec. 302.* quæ eſt inter impreſſ. *Millin. dec. 235. & in Romana deuolutionis domus 17. Febr. 1582 coram Rubeo, cum not. per Add. ad Buratt. dec. 546. nu. 9.*

29 Sed in mutuo eſt diſtinguendum; vel enim Prælatus habebat mandatum à capitulo, ſeù conuentu ad mutuum contrahendum, & tunc pariter verſio probabitur per coniecturas: vel accepit pecuniam mutuam abſque mandato, & verſio plenè, ac concludenter eſt probanda per eum, qui mutuauit, nec admittitur præſumptiua probatio. *in Leodien. pecuniaria 29. April. 1654. §. tota ideo coram bo. me: Bichio, & in eadem 22. Iunij 1657. §. p. & §. non obſtant coràm R. P. D. Beuilaqua.*

30 No. tamen, quod regulariter Prælatus vti in dignitate conſtitutus, & ratione ſuæ iuriſdictionis habet facultatem etiàm citra ſpeciale mandatum contrahendi, & obligandi monaſterium: quia ad eum vti Eccleſiæ procuratorem ſpectant omnia, quæ ad diuini cultus reuerentiam, vel Monaſterij vtilitatem pertinent. *Comitul. dec. 21. nu. 5. & admittitur in d. Leodien. pecuniaria 22. Iunij 1657. §. tantùm abeſt coràm R. P. D. Beuilaqua.*

At aliquando Prælati auctoritas per Statuta Eccleſiæ particularia eſt reſtricta, vt in Eccleſia Leodien. in qua Prælatus non poteſt mutuum contrahere vltra. 20. lib., & tali caſu in eo, quod excedit ſummam à ſtatuto præſcriptam, mutuum non ſuſtinetur, nec obligatur Eccleſia ad reſtitutionem, niſi is qui mutuauit, plenè, & concludenter probauerit, illud plus verſum eſſe in vtilitatem Eccleſiæ. *in d. Leodien. pecuniaria §. eod. coràm R. P. D. Beuilaqua.*

Et ratio videtur eſſe, quia ſicut Prælatus non obligat conuentum, quando contrahit in vim mandati, & agit contra, vel præter mandatum. *Comitol. d. dec. 21. num. 7.* ita non obligat eccleſiam accipiendo pecuniam mutuam vltrà ſummam à ſtatuto permiſſam, cum in eo, quod excedit, cenſeatur non habere mandatum, & perinde iudicetur, ac ſi ſine mandato contraxiſſet. *in d. Leodien. pecuniaria loco citato.*

Cæterùm vbi agitur de probanda verſione, confeſſio Prælati, quod pecu-
31 nia mutuo accepta in Eccleſiæ vtilitatem verſa fuerit, non probat: quia ſicut ille non potuit nocere Eccleſiæ contrahendo, ita nec confitendo. *vt in d. Leodien. pecuniaria 29. April: 1654. §. tota ideo coràm bo. me. Bicchio, & in ead. 22. Iunij 1657. §. Non obſtant coniectura coràm R. P. D. Beuilaqua.*

32 Quod tamen videtur intelligendum non concurrentibus adminiculis: ſecus ſi adminicula cum confeſſione concurrant. *in Romana deuolutionis domus. 17. Febr. 1582. coràm Rubeo, & in d. Leodien. 29. April. 1654. §. 2. coram bo. me. R. P. D. Bicchia.*

33 Igitur vt in caſu mutui verſio præſumatur, probanda eſt præcedens indigentia, & æs alienum Eccleſiæ; prout e conuerſo, probata opulentia Eccleſię, & quod Prælatus anteceſſor plures pecunias, & effectus reliquerit, & nihilominus mutuum paulò poſt fuit contractum, quę libet verſionis præſumptio excluditur, quia eſt inueriſimile, quod Eccleſia modico tempore in tantam egeſtatem deuenerit, vt mutuam pecuniam accipere debuerit. *Add. ad Buratt. dec. 546 nu. 10. Gregor. dec. 31. nu. 2. & d. Leodien. 22. Iunij 1657. §. probatio autem. coràm R. P. D. Beuilaqua,* vbi
34 etiam quod eccleſia ex mutuo tenetur, quatenus Prælatus pecuniam mutuo acceptam iuxta modum ſolitum, & conſuetum impendit, & vt neceſſitas, & vtilitas exigebat, ſecus ſi modum exceſſit.

35 Item præter probationem indigentiæ, & debiti præcedentis eccleſiæ proban-

bandum eſt; quod pecuniæ fuerint erogatę in ſatisfactionem aſſerti debiti, & ſic in eam cauſam determinatam, ob quam fuerunt mutuo acceptę *in dict. Leodien.* § *& quatenus coram R. P. D. Beuilaqua,* & apud *Seraph. d. dec.* 338. *nu.* 8. qui tamen dicit, hanc eſſe Doctorum opinionem, ſed nihil firmat. Propterea diſtingue iuxta *dec. Mellin.* 235. *nu.* 1. vt ſcilicet ſit probanda verſio in cauſam expreſſam, quando contractus fuit initus ex cauſa neceſſaria, ſecùs ſi ex cauſa voluntaria, quam diſtinctionem ſequuta eſt Rota & in alijs cauſis relatis in *d. dec. eod nu.* 1.

36 Item verſio prę ſumitur, ſi pecuniæ creditoribus eccleſię ſtatim contracto mutuo, vel poſt modicum tempus, ſecùs ſi poſt longum interuallum ſolutę fuerint. *Gregor. d. dec.* 3 *e. num.* 3. quæ habetur repetita poſt *Pacif. de Salu. dec.* 208. *Add. ad Buratt. d. dec.* 541. *nu* 10. *in fi. & in d. Leodien. pecuniaria* §. *Non ſubſiſtit, coràm R. P. D. Beuilaqua.*

37 Pariter prudentia, & probitas Prælati, ſeu adminiſtratoris ſuadet verſionem in Eccleſiæ vtilitatem; contraria autem qualitas Prælati inducit contrariam ſuſpicionem, cum materia verſionis tota pendeat à iudicis arbitrio in *d. Leodien. pecuniaria,* § *concurrit etiam. R. P. D. Beuilaqua;* vbi de Abbate, qui aſſiduis conuiuijs deditus Monaſterij ſubſtantias dilapidauerat, & hac de cauſa priuatus fuerat, & de receptore, qui ob inhabilitatem, & malam adminiſtrationem fuerat in carceribus ab Abbate detentus. *Confert dec.* 36. *nu.* 10. *in fi. poſt tract. Cenc. de Cenſibus.*

Et ſuſpicio ex mala fama Prælati reſultans augetur, ſi mutuans erat conſanguineus Prælati, aut ſi fideiuſſor in mutuo ſe creditorem faciebat, & ex pecunijs mutuatis ſatisfactum aſſeruit. *in d. Leodien. pecuniaria* § *eodem.*

De alijs coniecturis, ex quibus verſio præſumitur vide remiſſiuè *Add. ad Gregor. d. dec.* 31. *nu.* 12. *item Duran. d. dec.* 256. *nu.* 6.

38 Et quomodo probetur verſio, vide *dec.* 1. *nu.* 38. *par.* 5. *recen. inter impreſſ. Duran. dec.* 18 *nu.* 5. vbi quod verſio probatur, ſi pecuniæ ſint ſolutæ, vel aliquid ex eis ſit emptum, vel emptæ ſint res neceſſariæ, licet non extent.

Item vide *Add. ad Baratt. d. dec.* 814. *nu.* 5. vbi quod Eccleſia locupletior probatur, ſi res ad Eccleſiæ manus peruenit, vel in eius vtilitatem verſa eſt; quæ duo debent copulatiuè concurrere, aliàs concluſio non eſt vera iuxta *Rot. in d. Merlin. dec.* 219. *n.* 11. & 12. vbi quod præter pecuniæ traditionem iuſtificari debet, quod in aliquam vtilitatem Eccleſiæ ea verſa fuerit per eumdem *tex. in l. prædiorum*, ibi, *pecuniæ quam in facultatem tuam erogatam eſſe conſtiterit, &c.*

Nunc redeundo, vnde diuertimus, ſi Eccleſia ex pretio accepto aliquam rem
39 emerit, & hodie annullato contractu rem propriam recuperare velit, ac pretium acceptum reſtituere, vtrum pecuniam habitam, vel rem ex ipſa emptam emptori aſſignare tenebitur? Diſtingue. Vel enim Eccleſia effecta eſt locupletior, & tenetur reſtituere pretium, vel non fuit probatum per emptorem, Eccleſiam locupletatam fuiſſe, & tunc ei ſufficit aſſignare rem emptam prout reſolutum *in Camerinen. nullitatis alienationis.* 10 *Iunij.* 1630. *coram R. P. D. Ghiſilerio*, teſtatur *Addens ad dec.* 444. *nu.* 62. *& ſeq. par.* 4. *to.* 2. *rec.*

Cognitio ſuper validitate alienationis rerum Eccleſiæ ad quem ſpectet.

CAP. XXXI.

Vide Redoan. de reb. eccleſ. non alien. q. 78. *cap.* 8. *Boſſ. d. tract. n.* 542. *& ſeqq.*

SVMMARIVM.

1 *Alienationis validitatem cognoſcere ſpectat ad Papam, ſeu delegatos à Papa.*

3 *Signatura Iuſtitiæ poteſt ſubrogare iu-*
dices Commiſſarios; licentiam alie-
nandi concedere non poteſt, nu. 3.
4 *Tranſactionis ab Eccleſia factæ validi-*
tatem cognoſcere ſpectat ad iudicem,
cui commiſſa eſt cauſa ſuper iure com-
petente Eccleſiæ ex teſtamento, ſuper
quo Eccleſia tranſegit.

5 COgnitio ſuper validitate
alienationis vigore Con
ſtitutionis Pauli II. ſpe-
ctat ad Sedem Apoſto-
licam, vel ad eos, qui-
bus ab eadem Sede facultas fuerit de-
legata, *dec. 41. nu. 14. par. 5. recen.*
2 Signatura tamen iuſtitiæ poteſt iu-
dices commiſſarius ſubrogare, ſed li-
3 centiam alienandi concedere nequit,
Seraph. dec. 1307. nu. 8.
4 Quod ſi alicui commiſſa ſit cauſa ſu-
per iure competente Eccleſiæ ex teſta-
mento alicuius, cuius teſtamenti vigo-
re Eccleſia iam tranſegerit, cognitio
validitatis ſeu vtilitatis dictæ tranſa-
ctionis ad eumdem iudicem ſpectabit,
ex quo iuditium præiuditiale toti cau-
ſæ eſt prius agnoſcendum, quam parti-
culare. *dec. 43. nu. 31. par. 8. recen.*

FINIS.

D. O. M.
&
DEIPARÆ VIRGINI
Laus, & Gloria.

Digitized by Google

INDEX RERVM.

Et materiarum quę in hoc tractatu

DE REBVS ECCLESIÆ NON ALIENANDIS

CONTINENTVR.

A

Abbas conſenſum Monachorum in alienatione rerum Monaſterij debet requirere; & è conuerſo Monaci conſenſum Abbatis. cap. 5. nu. 2. 4.

Abbas debet citare Monacos pro habendo illorum conſenſu in alienatione. cap. 5. nu. 2.

Abbas non poteſt bona ſuæ Abbatiæ abſque Epiſcopi conſenſu alienare. cap. 6. nu. 2.

Abbas exemptus à iuriſdictione Epiſcopi debet pro alienatione bonorum ſuæ Eccleſiæ auctoritatem Apoſtolicam requirere. cap. 6. nu. 3.

Abſentia Monachorum tempore celebrati contractus non probatur aſſertione Prælati. cap. 5. nu. 10.

Abſentia non præſumitur à loco, vbi quis eſt ſolitus commorari. cap. 5. nu. eod.

Abſentes an, & quando in diſtractione rerum eccleſiæ ſint vocandi. cap. 5. nu. 11.

Alienatio rerum eccleſiæ prohibita eſt. cap. 1. nu. 1.

Alienationis nomen quid comprehendat. ibid. nu. 2.

Alienatio propriè non eſt, ſi reſeruetur directum dominium. ibid. nu. 3.

Alienationis verbum verificatur propriè etiam in alienatione vtilis dominij, licet nõ propriiſſimè. ibid. n. 4.

Alienationis nomine etiam emphyteuſis perpetua cenſetur prohibita. ibid. nu. 5.

Item locatio ad longum tempus. ibid. nu. 6. Declara, vt nu. 7.

Item locatio perpetua cum pacto renouandi de 29. in 29. annos. ibid. nu. 8.

Item tranſactio ſuper re eccleſiaſtica. ibid. nu. 9.

Item

Item vnio, & diſmembratio. ibid. nu. 10. 11.
Item cenſus impoſitio. ibid. nu. 12.
Item compromiſſum. ibid. nu. 13.
Item ceſſio actionis ad ſtabilia, ſiue illorum recuperationem. ibid. n. 17.

Alienatio rerum eccleſiæ eſt prohibita, ſi fiat contra iuris diſpoſitionem. cap 2. nu. 1.

Alienatio rerum eccleſiæ licita eſt, ſi concurrant ſolemnitas, & iuſta cauſa, ſecus altera deficiente. ibid. n. 2.

Alienatio facta ſine ſolemnitate & cauſa non ſuſtinetur, licet res alienata fuerit eodem tempore acquiſita eccleſiæ, ibid. nu. 3.

Alienatio facta abſque conſenſu Capituli valet, ſi Capitulum ratum habuit. cap. 5. nu. 18.

Alienatione probibita non dicitur prohibitum omne id, per quod poteſt ad illam deueniri ſecundariò, & in conſequentiam. cap. 8. nu. 56.

Alienatio facta contra prohibitionem fundatoris eſt nulla. cap. 9. nu. 2. Limita cõcurrente beneplacito Apoſtolico ſeu vero ſeu præſumpto, ſi tamen Papæ fuit narrata prohibitio alienandi in fundatione appoſita. ibid. nu 3. 4.

Alienationis probibitio in fundatione benefitij appoſita non comprehendit conceſſionem fauorabilem, & vtilem eccleſiæ. cap. 9. nu 7. Limita, ſi fundator prohibuit alienationem, ſeu permutationem etiam in melius. nu. 8. Item vbi non probatur euidens vtilitas. nu. 10.

Alienatio eſt nulla ob non ſeruatam formam, ſi Papa mandauit, pretium deponi, & reinueſtiri in ſtabilibus, & fuit habita fides de pretio. cap. 10. nu. 5. Item in alijs octo caſibus, de quibus vſque ad nu. 14.

Alienatio facta per Papam valet non obſtante prohibitione alienationis cum decreto irritanti in fundatione cap. 15. nu. 12.

Alienatio facta per Papam, ſiue auctoritate Papæ, & de illius mandato, ſeu cum ſcientia, & præſentia Papæ non requirit ſolemnitatem. cap. 15 nu. 1. 7.

Alienatio rerum exigui valoris valet ſine ſolemnitatibus, & auctoritate Papæ ex can. Terrulas. 12. q. 2. cuius diſpoſitioni neque Concilium Tridentinum, neque Paulina Conſtitutio derogauit. cap. 15. nu. 51.

Alienatio neceſſaria non comprehenditur ſub prohibitione alienationis, ideo tenet abſque ſolemnitate, veluti ſi fiat vigore Bullæ iuris congrui, aut in vim pacti de affrancando. cap. 16. nu. 2.

Alienatio valida eſt, ſi redundet in maiorem eccleſiæ vtilitatem. cap. 16. nu. 3.

Alienationis validitas potiſſimum pendet ab vtilitate, pro qua aſſequenda præſcriptæ ſunt certæ ſolemnitates: ſed ſicut ſolemnitas ſine cauſa, ita cauſa ſine ſolemnitate, hoc eſt ſine beneplacito Apoſtolico hodie non ſufficit. cap. 16. nu. 8.

Alienatio vt dicatur vtilis, quid requiratur. cap. 16. nu. 10.

Alienatio ſi fiat ex cauſa vtilitatis, inquirere oportet, quid expediat alienare: ſecus ſi fiat ex cauſa neceſ-

ſita-

ſitatis. cap. 16. nu. 15. Declara vt num. 16.

Alienatio ſi fiat ex cauſa neceſſitatis, tunc illi ſtatur, qualemcumque exitum habeat, dummodo ſit vtiliter captum: ſecus, ſi fiat ex cauſa vtilitatis. cap. 16. nu. 18.

Alienatio ſi fiat ex cauſa neceſſaria, ſufficit quod ab initio concurrat vtilitas putatiua ad effectum ſuſtinendi contractum, licet ob læſionem detur Eccleſiæ in integrum reſtitutio. cap. 16. n. 19. Declara vt n. 20. 21.

Alienatio fauore Eccleſiæ, non autem Clericorum reperitur probibita. cap. 16. num. 23.

Alienatio ſi fiat ex cauſa neceſſitatis æris alieni, probandum eſt, quod pretium verſum fuerit in eam cauſam, ob quam fuit facta alienatio. cap. 16. nu. 25.

Alienatio vt dicatur vtilis, vel damnoſa, babenda eſt ratio etiam eorum, quæ poſſunt contingere in diminutionem valoris, & fructuum. cap. 17. num. 7.

Alienatio vt dicatur damnoſa, non eſt babenda ratio ad melioramenta per conductorem facta, ſed ad rei valorem, antequam eſſet meliorata. cap. 17. nu. 14.

Alienatio dicitur damnoſa ſeu non vtilis, vbi eccleſiæ non datur plus, quam ſit ſolita percipere. cap. 18. nu. 22. Vel vbi fit noua conceſſio minori penſione ea quę per antea ſoluebatur. ibid. nu. 23. Vel vbi eccleſia plus percipere potuiſſet alteri locando, vel penes ſe retinendo. ibid. nu. 24. & nu. 25. Vel vbi eccleſia tantum recipit, quantum dimittit. ibid. nu. 26.

Alienatio dicitur damnoſa, vbi eccleſia dimittit bona propria habita fide de pretio. cap. 18. nu. 27. Amplia vt nu. 28. 29. Declara, & ſubdeclara, vt nu. 30. 31.

Alienatio dicitur non vtilis, ſi fiat tempore calamitoſo. cap. 18. nu. 32. Amplia vt n. 33. limita, vt n. 34.

Alienatio dicitur non vtilis, ſi pacta præiuditialia Eccleſiæ apponantur. cap. 18. nu. 35.

Alienatio quando non dicatur vtilis ex promiſſione meliorandi. cap. 18. nu. 36. 37.

Alienatio non dicitur vtilis, ſi res in perpetuum alienetur pro tertia parte minus quam concedebatur ad tempus: maximè vbi transfertur iuriſdictio. cap. 18. nu. 38. 39.

Alienatio quando damnoſa dicatur ex conceſſione facultatis francandi. cap. 18. nu. 41.

Alienatio dicitur damnoſa, ſi res fuerit conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, nulla reſeruata cognitione aut præſtatione ad fauorem eccleſiæ. cap. 18. nu. 42.

Item ſi alteretur ſolitum in præiuditium eccleſiæ, aut res concedatur cum deterioribus conditionibus, quam antea fuerit conceſſa, vel poſſet de nouo concedi. ibid. nu. 43.

Item ſi bona, pro quibus laudemium conſiderabile ſoluebatur, conceſſa fuerint ad plures generationes pro eodem reditu. ibid. nu. 44.

Alienatio non dicitur vtilis ob facta melioramenta à conductore, ſi ea

apud heredes conductoris ſunt remanſura. cap. 18. nu. 12.

Alienationis vtilitas colligitur ex pactis in ea appoſitis. cap. 18. nu. 9.

Alienatio vtilis dicitur, ſi pactum ſit appoſitum, vt melioramenta remaneant penes eccleſiam. cap. 18. nu. 10. Declara vt nu. 11.

Alienatio ſolemniter facta præſumitur vtilis. cap. 20. nu. 1.

Alienatio vtilis præſumitur, ſi à Papa fuit confirmata, vel ab executore: & hoc caſu eccleſia ad illius reſciſſionem agere nequit, niſi doceat de non vtilitate. cap. 20. nu. 2. 3. Limita, ſi appareat, commiſſarium proceſſiſſe non ſeruata forma ſuæ commiſſionis, vel ſi conſtat de non vtilitate. ibid. nu. 4. 5.

Alienationis confirmatio præſumitur ex curſu temporis, quatenus titulus inualidus non fuerit exhibitus. cap. 20. nu. 19.

Alienatio in conſanguineos doloſa cenſetur, ſi Prælatus meliorem conditionem ab alio oblatam omiſit, & conſanguineis conceſſit. cap. 20. nu. 26. item ſi totum fere patrimonium beneficij alienauit, vel ſi reditus promiſſi pro re in emphyteuſim conceſſa non aſcendant ad quinque pro centenario, vel ad reditum bonorum coherentium. ibid. nu. 27. 28.

Alienatio facta in conſanguineos damnoſa præſumitur. cap. 20. nu. 24. Limita vt nu. 25.

Alienationis vtilitas ex quibus colligatur, vide in verbo, vtilitas, & verbo, vtilis.

Alienatio quando vtilis ſeu damnoſa præſumatur, vide in verbo, vtilitas, vtilis, damnoſa, damnum.

Alienatio rerum eccleſiæ ſine ſolemnitatibus eſt ipſo iure nulla. cap. 22. nu. 1.

Alienatio facta cum ſolemnitatibus, ſed ſine cauſa, non eſt ipſo iure nulla, ſed venit annullanda. cap. 22. nu. 2.

Alienatio cum legitima cauſa, & ſolemnitatibus de iure requiſitis facta, ſed ſine beneplacito Apoſtolico habet implicitum ſtatum validitatis eccleſia non reclamante. cap. 22. n. 3.

Alienationis ſubſtantialia ſunt poteſtas in alienante, & veritas cauſæ. cap. 23. nu. 1.

Alienatio facta per Prælatum ſine interuentu aliarum perſonarum, quæ ex ſtatuto eccleſiæ debebant interuenire, eſt nulla. cap. 23. nu. 2.

Alienatio facta contra expreſſam prohibitionem fundatoris, ſeu ſtatuti eccleſiæ eſt nulla. cap. 23. n. 3. Amplia vt nu. 4.

Alienatio facta à procuratore abſque legitimo mandato non tenet. cap. 23 nu. 5.

Alienatio nulliter, & abſque legitimis ſolemnitatibus facta dominium non transfert. cap. 27. nu. 1.

Alienatio ſine cauſa facta, veluti habita fide de pretio, dominium non transfert, etiamſi acceſſerit beneplacitum Apoſtolicum. cap. 27. nu. 2. 3. 5.

Alienatio facta contra formam Extrauagan. Ambitioſæ nullius eſt roboris cap. 27. nu. 61.

Alienationi ex cauſa neceſſaria factæ ſtatur,

ſtatur, qualemcumque exitum habeat. cap. 30. num. 26. Declara, dummodo fuerit vtiliter cœptum. ibid. nu. 27.
Alienationis validitatē cognoſcere ſpectat ad Papam, ſeu Delegatos à Papa. cap. 31. nu. 1.
Alienare probibitus non poteſt actus facere, per quos ſequatur alienatio. cap. 1. nu. 14.
Alienare qui non poteſt, nec poteſt confiteri quod tendat ad alienandum. cap. 1. nu. 15.
Alienare probibitus non poteſt alienationi conſentire. cap. 1. nu. 16.
Alienatum ab Eccleſia non dicitur, quod ſemper in Eccleſiæ dominio retinetur. cap. 15. nu. 78.
Alienans rem Eccleſiæ, illiuſque poſſeſſionem tradens ante obtentum beneplacitum Apoſtolicum incidit pœnas Extrauagan. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien. cap. 27. n. 58. Amplia & declara, vt n. 59. 60.
Alienans rem Eccleſiæ contra formam Extrauagan. Ambitioſæ excommunicatus in eadem Extrauagan. declaratur. cap. 27. nu. 62.
Alienans bona Eccleſiæ inconſulto ſuperiore per Extrauagan. Ambitioſæ beneficio ipſo iure priuatur. cap. 27. nu. 64. Secus eſt, ſi fructus tantùm diſſipet, in profanos, & illicitos vſus eos conuertendo. ibid. nu. 65.
Alienans bona Eccleſiæ contra formam Extrauagan. Ambitioſę efficitur debitor Eccleſiæ pro quantitate alienata, nec non pro fructibus rei alienatæ. cap. 27. nu. 66. 67.
Alienandi licentiam concedere nequit Signatura Iuſtitiæ. cap. 31. nu. 2.
Alterato ſolito conceſſionis requiritur ſolemnitas, etiamſi res ſit ſolita concedi. cap. 15. nu. 18.
Alteratio, & nouæ qualitatis adiectio inducit nouam conceſſionem, quæ nouam requirit ſolemnitatem. cap. 15. nu. 19.
Alterata prima inueſtitura reſpectu nominationis in defectum generationis requiritur noua ſolemnitas. cap. 15. nu. 20. Similiter alterato ſolito in alijs caſibus, de quibus ibidem n. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.
Alteratum ſolitum dicitur circa ſubſtantialia, quando in noua inueſtitura nouę perſonæ fuerunt additę in antiquis inueſtituris nō comprebenſæ, & tali caſu beneplacitum Apoſtolicum requiritur. cap. 15. n. 28.
Alterato ſolito circa accidentalia conceſſio an ſubſiſtat abſque beneplacito Apoſtolico. cap. 15. nu. 29. 30.
Alteratum ſolitum quando non dicatur. cap. 15. nu. 31.
Alteratio ſoliti an vitiet totam locationem, an ipſa vitietur. cap. 15. nu. 32.
Alterari an poſſit ſolitum ex cauſa remunerationis. cap. 15. nu. 34.
Annullato contractu an & quando Eccleſia ſortem, ſeu quid aliud acceptum, item melioramenta emptori refundere teneatur. cap. 30. per tot.
Aſſenſus Apoſtolicus pro validitate alienationis non requiritur, vbi Paulina Conſtitutio non fuit vſu recepta cap. 15. nu 83.
Aſſertione Prælati alienantis non probatur tractatus habitus in alienatione

tione rerum eccleſia. cap. 4. num. 2. & cap. 13. nu. 3.

Aſſertione Prælati non probatur abſentia Monachorum tempore celebrati contractus. cap. 5. nu. 10.

Aſſertioni contrahentium non ſtatur in prohibitis, & in ſpetie in materia alienationis rerum eccleſiæ. cap. 13. nu. 1. & cap. 15. nu. 47.

Aſſertioni actum gerentis circa cauſam non ſtatur in actibus ſine cauſa fieri prohibitis. cap. 19. nu. 8.

Aſſertioni alienantis non ſtatur circa merita. cap. 18. num. 19. Declara vt nu. 20.

Aſſertioni Epiſcopi non ſtatur circa cauſam alienationis. cap 19. nu. 1.

Aſſertione alienantium non probatur neceſſitas, ſiue vtilitas alienationis. cap. 19. nu. 3. 4.

Aſſertioni executoris circa captas informationes an & quando ſtetur. cap. 11. nu. 10.

Aſſertioni executoris circa gratiæ iuſtificationem non ſtatur. cap. 13. n. 4.

Aſſertioni executorum non ſtatur circa cauſam. cap. 19. nu. 6. Declara vt nu. 7.

Auctoritas Superioris, hoc eſt Papæ vel Epiſcopi in alienatione rerum eccleſiæ requiritur. cap. 6. nu. 1.

Auctoritas Epiſcopi ex quibus non interueniſſe probetur. cap. 6. nu. 7.

Auctoritas Apoſtolica vel Epiſcopi olim ſufficiebat pro validitate alienationis, & ſatis erat vel obſeruare ſolemnitates iuris communis, vel beneplacitum Apoſtolicum obtinere. cap. 7. nu. 1. Hodie vero, & beneplacitum Apoſtolicum, & certæ ſolemnitates ex Conſtitutione Paulina requiruntur. ibid. nu. 2.

Auctoritas Apoſtolica pro validitate alienationis ſufficit, ſiue præcedat, ſiue ſubſequatur alienationem. cap. 8. nu. 63.

Auctoritas Superioris præualet facto cuiuſcumque inferioris, ideo in quolibet contractu etiam iurato ſemper præſeruata intelligitur. cap. 15. n. 6.

Auctoritas inferioris non requiritur, vbi adeſt Superioris auctoritas, quæ ſemper excepta intelligitur. cap. 15. nu. 7.

Auctoritas Papæ, vide in verbo, Papa, & verbo, Beneplacitum Apoſtolicum.

Auctorizatio ſpectat ad ordinarium, ſub cuius iuriſdictione eſt res alienanda, non autem ad Prælatum, ſub cuius iuriſdictione eſt dominus rei. cap. 6. nu. 5.

Auctorizatio licet fiat ab Ordinario, alienatio fit nomine Rectoris. cap. 6. nu. 6.

Auctorizationis defectus tollitur confirmatione Apoſtolica. cap. 6. n. 8.

Auctorizare alienationem non poteſt Vicarius generalis ſine mandato Epiſcopi. cap. 6. nu. 4.

B

Beneplacitum Apoſtolicum ex Conſtitutione Paulina requiritur in alienatione rerum eccleſiæ, & alienatio aliter facta non tenet. cap. 8. nu. 1. 2.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamſi interuenerint ſolemnitates

à iure

à iure communi requiſita. cap. 8. num. 3. Declara, vt procedat, vbi Paulina Conſtitutio fuit vſu recepta. cap. 8. nu. 4.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamſi alienatio fiat ab Epiſcopo. cap. 8. nu. 7.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur etiam in caſibus, quibus alienatio eſt à iure permiſſa, veluti ex cauſa neceſſitatis æris alieni, vel ex cauſa vtilitatis. cap. 8. nu. 8. 9. 10.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, etiamſi alienatio fiat in aliam Eccleſiam, vel inter perſonas eiuſdem Eccleſiæ. cap. 8. nu. 11. 12.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in diſtractione iuris patronatus Eccleſiaſtici, etiamſi interuenerit conſenſus patroni. cap. 8. nu. 13.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur ad effectum ſubijciendi beneficium liberum iuripatronatus Capituli: & eo magis in ſubiectione ſeu ſeruitute ſuper rebus Eccleſiæ ad fauorem laicorum imponenda. cap. 8. num. 14. 15.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienatione Capellæ, ſeu ſepulturæ, quando transfertur ius vtendi, ſeu ſepeliendi; ſecus, quando conceditur nudus vſus, ſeu commoditas. cap. 8. nu. 16. 17.
Beneplacitum requiritur in tranſactione ſuper rebus eccleſiæ facta. cap. 8. nu. 19.
Amplia etiam vbi dubitatur, an bona ſint eccleſiaſtica. ibid. nu. 20.
Et vbi remittitur ius certum, quod habet eccleſia ſuper bonis. ibid. n. 21
Et etiamſi res reperiatur penes tertium, cum quo tranſigitur, quando agitur, vt penes illum remaneat, quamuis eccleſiæ aliquid ſoluatur pro dimiſſione. ibid. nu. 22. Secus, vbi eccleſia retinet, licet aliquid det, vel faciat. nu. 23.
Ampliationem limita in tranſactione facta ob dubium litis euentum. ibid. nu. 24. Sublimita vt nu. 25.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in ratificatione, ſeu declaratione, an eccleſia velit ratificare tranſactionem nullam. cap. 8. nu. 26.
Beneplacitum requiritur in locatione perpetua cum pacto renouandi de 29 in 29. annos. cap. 8. nu. 27.
Et in qualibet locatione facta vltra triennium. ibid. nu. 28.
Amplia, & in locatione facta ad ſexennium, vel nouennium cum clauſula, vt tot ſint locationes, quot triennia. ibid. nu. 29.
Amplia, & in locatione facta per Prælatos Regulares, & Monaſteria. ibid. nu. 30.
Amplia, & in locatione fructuum. ibid. nu. 31.
Ampliationem limita in locationibus Caſalium in diſtrictu Vrbis exiſtentium. ibid. nu. 32. Declara, vt nu. 33.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur etiam in conductione per Regulares facienda. cap. 8. nu. 34.
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in conceſſione rei eccleſiaſticæ in feudum, ſiue emphyteuſim. cap. 8. n. 35
Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in quolibet pacto, per quod bonorum eccle-

eccleſiæ dominium transfertur. cap. 8. nu. 38.

Beneplacitum requiritur in impoſitione cenſus tam perpetui, quam vitalitij ſuper rebus eccleſiæ. cap. 8. n. 40

Beneplacitum requiritur in alienatione cenſus actiui eccleſiæ. cap. 8. nu. 43.

Beneplacitum requiritur in alienatione cuiuslibet annui reditus. cap. 8. nu. 45. Declara vt nu. 47.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in affrancatione. cap. 8. num. 50. Limita, vt nu. 51.

Beneplacitum Apoſtolicum in permutatione rerum eccleſiæ adhibendum. cap. 8. nu. 53.

Beneplacitum etiam in hypothecandis rebus eccleſiæ eſt neceſſarium. cap. 8. nu. 54.

Declara, vt procedat ad effectum ſpetialis hypotheca inducenda ſuper rebus eccleſiæ, ſecus pro hypotheca generali. ibid. nu. 55.

Beneplacitum Apoſtolicum tranſactionem, quæ erat perſonalis, realem efficit. cap. 9. nu. 1.

Beneplacitum Apoſtolicum ſeu verum, ſeu præſumptum alienationem factam contra prohibitionem fundatoris conualidat. cap. 9. nu. 3. Declara vt nu. 4.

Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnes ſolemnitates in alienatione rerum eccleſiæ requiſitas. cap. 9. n. 11.

Beneplacitum Apoſtolicum vbi adeſt, non eſt quærendum de ſolemnitatibus. ibid. nu. 12.

Beneplacitum Apoſtolicũ cur ſuppleat omnes ſolemnitates. cap. 9. nu. 17.

Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnes ſolemnitates, etiamſi appoſitum fuerit ſuper contractu cum ipſomet Papa, vti priuata perſona, celebrato. cap. 9. nu. 18.

Beneplacitum Apoſtolicum licet ſuppleat ſolemnitates, non tamen ſupplet ſubſtantialia, videlicet poteſtatem alienandi, & veritatem cauſæ expreſſæ. cap. 9. nu. 19.

Beneplacitum Apoſtolicum non ſupplet defectum cauſæ: facit tamen, vt pro cauſa præſumatur. cap. 9. n. 21. 22.

Beneplacitum Apoſtolicum vitiant obreptio, & ſubreptio: maximè ſi ſubreptio eſt circa vtilitatem, ſeu damnum eccleſiæ. cap. 9. nu. 24.

Beneplacitum Apoſtolicum ſupplet omnem ſolemnitatem, quando eſt in forma gratioſa: at vbi eſt in forma commiſſaria non ſuffragatur, niſi præſentatum viuente Pontifice concedente. cap. 9. nu. 28. Limita vt nu. 29. 30.

Beneplacitum in forma commiſſaria non ſuffragatur, niſi executor proceſſerit ſeruata forma ſuæ commiſſionis. cap. 9. nu. 31.

Beneplacitum non fuiſſe obtentum, & fuiſſe obtentum, ſed nulliter executum, paria iudicantur. cap. 9. n. 32.

Beneplacitum ſupplet ſolemnitates, ſed ſolemnitates non ſupplent defectum beneplaciti Apoſtolici. cap. 9. n. 33.

Beneplacitum Apoſtolicum ab vno obtentum alteri ſuffragatur, & quare. cap. 9. nu. 34.

Beneplacitum conceſſum cum clauſula, ſi in euidentem, ſtatim operatur, & ſolemnitates ſupplet etiam prius

quam

quam euidens Eccleſiæ vtilitas probetur. cap. 9. nu. 36.

Beneplacitum Apoſtolicum ſimpliciter reſeruatum intelligitur reſeruatum quatenus ſit neceſſarium. cap. 12. num. 1.

Beneplacitum Apoſtolicum reſeruatum cum clauſula, quatenus opus ſit, an & quando debeat neceſſariò impetrari. cap. 12. nu. 2.

Beneplaciti Apoſtolici reſeruatio cum clauſula, nec alias nec alio modo, operatur vt eo deficiente contractus dicatur nullus ex defectu ſolemnitatum atque conſenſus: item, vt beneplacitum debeat obtineri, etiamſi de iure non eſſet neceſſarium, & vt ante impetrationem beneplaciti liceat pænitere. cap. 12. nu. 3. 4. 5. Amplia, & declara vt nu. 6. 7.

Beneplacito impetrato non eſt amplius pænitentiæ locus. cap. 12. n. 8. Amplia vt nu. 11. 12.

Beneplaciti reſeruatio cum clauſula, nec aliàs nec alio modo, operatur vt eo non impetrato tradens poſſeſſionem non incidat in pœnas Extrauagan. Ambitioſæ. cap. 12. n. 14.

Beneplacitum Apoſtolicum fuiſſe adhibitum, non ex partium aſſertione, ſed aliunde probari debet. cap. 13. num. 2.

Beneplaciti Apoſtolici expeditio ex curſu temporis multo magis præſumitur, ſi Clericus Regiſtri ſupplicationum atteſtetur de expeditione gratiæ in Rubricellis ſupplicationum inuenta, licet Regiſtri liber non inueniatur. cap. 13. nu. 8.

Beneplacitum Apoſtolicum non expeditum allegans quandò plenè, & concludenter probare teneatur. cap. 13. num. 10.

Beneplacitum non fuiſſe expeditum probatur ex diligentijs factis in Regiſtris, in quibus huiuſmodi gratiæ ſolent regiſtrari, vbi non concurrit contraria iuris præſumptio pro expeditione. cap. 13. nu. 11.

Beneplaciti Apoſtolici defectus non probatur ex inſpectione inſtrumenti alienationis. cap. 13. nu. 13.

Beneplacitum Apoſtolicum obtentum probatur ex reſcripto Papæ in Signatura Gratiæ obtento, quo facultas alienandi ſimpliciter, & abſolutè conceditur. cap. 13. nu. 14.

Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur ex lapſu 30. annorum cap. 14. nu. 3. Et quomodo intelligenda ſit dec. Manti. 340. quod ex ſpatio longi temporis ſolemnitas etiam extrinſeca præſumitur, & longum tempus in hoc propoſito intelligitur decennium. ibid. nu. 5.

Beneplacitum non præſumitur, niſi ſint elapſi 30. anni, completi vſque ad vltimam horam cap. 14. n. 4.

Beneplacitum non præſumitur ex lapſu 30 annorum, niſi concurrente obſeruantia. & obſeruantia ad hunc effectum debet eſſe continuata, item vera & non præſumpta. cap. 14. nu. 8. 9. 10.

Beneplacitum præſumitur ex obſeruantia 30. annorum, non obſtante decreto irritanti, & pœna excommunicationis in Extrauagan. Ambitioſæ appoſitis. cap. 14. nu. 12. Amplia, etiamſi beneplacitum non ſit

ſit enunciatum, nec reſeruatum. ibid. nu. 13.

Amplia, etiamſi de alterius præiuditio principaliter tractetur. ibid. num. 14.

Amplia, etiamſi non adſit ſcientia, & patientia Papę. ibid. nu. 15.

Amplia, etiam in materia, in qua certa ſcientia Papa requiritur, veluti in vnione ſine cauſa facta. ibid. num. 16.

Amplia, etiamſi res alienata ad plures poſſeſſores peruenerit. ibid. n. 17.

Beneplaciti Apoſtolici præſumptio ex curſu temporis reſultans ceſſat, vbi conſtat de vtilitatis defectu: item vbi conſtat de antiquarum inueſtiturarum alteratione. cap. 14. num. 33. 34.

Beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur ex curſu temporis ad effectum probandi ex vna locatione ſolemni, quod res ſit ſolita locari cap. 14. nu. 35.

Beneplacitum Apoſtolicum ex curſu temporis non præſumitur, ſi materia à iure ſit improbata, & imperſcriptibilis. cap. 14. nu. 36. Declara vt nu. 37.

Beneplacitum Apoſtolicum ex curſu temporis hodie non præſumitur, ſtante Vrbana Conſtitutione. cap. 14. nu. 38. & cap. 20. num. 22. Limita, vt nu. 23.

Beneplacitum Apoſtolicum vbi ex curſu temporis eſt præſumendum, tempus 30. annorum calculatur ſubducto tempore vitæ Prælati aut Rectoris alienantis. cap. 20. nu. 9. Et an hoc procedat ad effectum inducendę præſcriptionis tantum, an vero etiam ad effectum inducendi præſumptionem beneplaciti. ibid. nu. 11. 12. 13.

Beneplacitum Apoſtolicum, & vtilitas præſumuntur ex lapſu 30. annorum, dempto tempore litis motæ. cap. 20. nu. 14.

Beneplacitum præſumitur ex lapſu 30. annorum concurrente obſeruantia. cap. 20. nu. 15. Et obſeruantia ad hunc effectum qualis eſſe debeat. ibid. nu. 16. 17.

Beneplacitum Apoſtolicum ſi in alienatione deficiat, & concurrant aliæ ſolemnitates à iure requiſitæ, & iuſta cauſa, alienatio habet implicitum ſtatum validitatis Eccleſia non reclamante. cap. 22. nu. 3.

Beneplacito in alienatione reſeruato, & poſtea impetratis literis, ſi in euidentem, ſed nondum executis, neque Eccleſię, neque cum ea contrahenti licet à contractu recedere. cap. 22. num. 10.

Beneplacitum Apoſtolicum in conceſſione rei Eccleſię pro forma requiritur, quæ eſt indiuidua. cap. 27. nu. 38.

Beneplacitum Apoſtolicum pro validitate alienationis non requiritur, vbi Paulina Conſtitutio non fuit vſu recepta. cap. 15. nu. 83. Neque vbi generaliter obligantur bona Eccleſię. cap. 8. nu. 57.

Bona Eccleſiaſtica licet poſſint generaliter obligari abſque aſſenſu Apoſtolico, non poſſunt tamen ſubhaſtari abſque dicto aſſenſu. cap. 8. nu. 57.

Bona Eccleſię, quæ ſunt difficilis recuperationis, alienari poſſunt inconſul-

ſulto Pontifice, lege appoſita, vt laicus expenſis, & periculo ſuo ea recuperet. cap. 15. nu. 69. Declara vt nu. 70. 71.

Bonam fidem in iuditio poteſt, immo debet Rector agnoſcere, & veritatem declarare. cap. 26. nu. 25.

Bona fide ceſſante etiam per minimum temporis ſpatium ceſſat præſcriptio. cap. 28. nu. 23.

Bona fides de iure canonico omnino requiritur tam ad inchoandam, quam perficiendam præſcriptionem. cap. 28. num. 22.

Bona fide concurrente, & non aliàs, currit contra Eccleſiam quadragenaria præſcriptio. cap. 28. nu. 19.

C

CAn. Terrulas 12. q. 2. diſpoſitio circa alienationem rerum exigui valoris, neque per Concilium Tridentinum, neque per Paulinam Conſtitutionem fuit correcta. cap. 15. num. 51.

Cap. ad aures. de rebus Eccleſ. non alien. diſpoſitio non procedit niſi in conceſſione rerum ſterilium. cap. 15. num. 68.

Cap. ad aures. de reb. Eccleſ. non alien. diſpoſitioni quilibet renuntiare poteſt, ſed non præſumitur renuntiatum. cap. 15. nu. 65. 66.

Capituli conſenſus, vide in verbo, Conſenſus.

Cauſa etiam in re ſolita alienari requiritur. cap. 15. nu. 17.

Cauſa iuſta alienandi res Eccleſiæ eſt neceſſitas, vel euidens vtilitas. cap. 18. nu. 1.

Cauſa tam neceſſitatis, quam vtilitatis, reſpicere debet ipſam Eccleſiam, non autem titularem. cap. 16. n. 22.

Cauſa iuſta alienandi non dicitur, ex quo domus ſit ruinoſa, ſi parua impenſa reparari poteſt. cap. 18. n. 45.

Cauſa iuſta alienandi non dicitur ſolutio annuorum debitorum. cap. 18. num. 46.

Cauſa iuſta alienandi an cenſeatur potentia aduerſarij occupantis bona Eccleſiæ. cap. 18. nu. 47.

Cauſa alienationis ſi Papæ fuit narrata in litteris confirmationis deſuper obtentæ, cenſetur ab eo approbata, nec indiget alia approbatione. cap. 19. nu 1. Declara vt n. 2.

Cauſa alienationis in ſpetie, & non in genere exprimi debet. cap. 19. n. 9.

Cauſa defectus probatur ex lectura ipſius inſtrumenti. cap. 19. nu. 12.

Cauſa vtilitatis, ſeu neceſſitatis aliunde probari debet, quam aſſertione alienantium, vel Epiſcopi, aut Executorum. cap. 19. nu. 3. 4. 5. 6.

Cauſæ defectus reddit nullam interpoſitionem decreti ſuper alienatione. cap. 21. nu. 8.

Cauſæ defectus non reddit ipſo iure nullam alienationem, ſed contractus eſt annullandus. cap. 22. n. 2.

Cauſæ cognitio ſuper validitate alienationis ad Sedem Apoſtolicam ſpectat, vel iudices ab ea delegatos. cap. 31. nu. 1.

Cenſus impoſitio ſuper rebus eccleſiæ prohibita eſt. cap. 1. nu. 12.

Cenſus impoſitio pro alienatione habetur. cap. 8. nu. 41.

Cenſus impoſitio ſuper fructibus non eſt prohibita. cap. 8. nu. 42.
Cenſus venit nomine ſtabilium. cap. 8. nu. 44.
Cenſus in retrouenditione non eſt neceſſaria ſolemnitas. cap. 8. nu. 52.
Cenſus impoſitio pro extinctione alterius cenſus, pro quo maior fructus ſoluebatur, vtilis dicitur. cap. 18. nu. 7. Secus ſi imponatur cenſus pro extinctione alterius cenſus omnino ſimilis. ibid. nu. 7.
Centenaria preſcriptio, vide in verbo, Preſcriptio.
Citatio Rectoris quando ſufficiat, licet non compareat, & quando non requiratur in alienatione, ſi in euidentem. cap. 10. nu. 20.
Clauſulæ generales derogatoriæ non derogant conditionibus in fundatione beneficiorum appoſitis, & quare. cap. 9. nu. 6.
Clauſula, ſi ſibi legitimè conſtiterit, cauſe cognitionem exigit. cap. 10. nu. 14.
Clauſula, ſeruatis ſeruandis, æquipollet clauſule vocatis vocandis, & imponit onus aſſumendi partes iudicis. cap. 10. nu. 15.
Clauſule, conſcientiam tuam oneramus, arbitrio tuo, & ſi tibi videbitur, operantur vt iudices commiſſarij poſſint ſe extraiuditialiter informare. cap. 10. nu. 16.
Limita vbi adſunt, etiam clauſula, ſeruatis ſeruandis, & ſi tibi conſtiterit. ibid. nu. 17.
Clauſulæ, vocatis vocandis, quando cenſeatur ſatisfactum per generalem citationem intereſſe habentium. cap. 10. nu. 18. Item vigore dicte clauſule qui citari debeant. ibid. nu. 19.
Cognitio ſuper validitate alienationis ſpectat ad Sedem Apoſtolicam, vel eos quibus ab eadem Sede facultas fuerit delegata. cap. 31. nu. 1.
Cognitio ſuper validitate ſeu vtilitate tranſactionis per eccleſiam factæ ſuper teſtamento ſpectat ad iudicem, cui fuit commiſſa cauſa ſuper iure eccleſiæ competente ex tali teſtamento cap. 31. nu. 4.
Commendatarius abſque licentia Epiſcopi non poteſt bona commendata alienare. cap. 6. nu. 2.
Compromiſſum ſuper rebus eccleſiæ eſt prohibitum. cap. 1. nu. 13.
Compromiſſum factum per Beneficiatos abſque conſenſu Epiſcopi, & Papæ, & laudum illius vigore ſubſecutum, non preiudicat Epiſcopo, & Beneficiatis ſucceſſoribus. cap. 1. nu. 13.
Conceſſio vnica ſolemnis quando adducitur, requiritur, quod verò, & realiter beneplacitum Apoſtolicum in ea interuenerit, nec preſumptum ſuffragatur, & quare. cap. 15. nu. 44. 45.
Concordia non confirmata auctoritate Papæ vel Ordinarij tranſigentium vitam non excedit. cap. 25. n. 22.
Concordia a Sede Apoſtolica confirmata realis cenſetur, & ligat etiam ſucceſſores: & ad hunc effectum ſufficit confirmatio preſumpta ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia. cap. 25. nu. 23. 24.
Conductor qui rem ſterilem ad cultu- turam

turam redegit, & illius hæres non poteſt expelli, aut maiori penſione grauari cap. 15. nu. 59.

Amplia, etiamſi res non eſſet omnino ſterilis, ſed aliquam afferret vtilitatem. ibid. nu. 61.

Conductoris, qui rem meliorauit, hæres ſeu cognatus pro eadem penſione eſt preferendus, etiamſi extraneus plus offerat. cap. 15. nu. 63. Limita, ſi eccleſia offerat hęredi meliorationes. ibid. nu. 64.

Conductor non preſumitur renutiare voluiſſe fauori per cap. ad aures, de reb. eccleſ. non alien. ad ſui commodum introducto. cap. 15. num. 66.

Et, ſi pacto expreſſo diſpoſitioni d. cap. renunciauerit in caſu, quo Eccleſia velit pro ſe retinere, non eſt extendenda renunciatio ad caſum, quo velit alteri relocare ibid. n. 67.

Conductor rei Eccleſiaſticæ ad euitandam ſolutionem penſionis non poteſt opponere, quod non interfuit conſenſus Superioris cap. 24. nu. 2.

Confeſſio facta à Prælato valet in eius præiuditium, illius vita durante. cap. 26. nu. 7.

Confeſſio facta per Prælatum, Rectorem, aut quemcumque alium adminiſtratorem bonorum Eccleſiæ non præiudicat Eccleſiæ, aut ſucceſſoribus, & quare. cap. 26. num. 21. 22. 23.

Declara, vt procedat in confeſſione voluntaria, ſecus in confeſſione facta in iuditio. ibid. nu. 24.

Confeſſio Rectoris potius voluntaria quam iuditialis dicitur, licet in iuditio emanauerit, ſi monitio, & iuſſus iudicis non præceſſerit. cap. 26. nu. 26.

Confeſſio Prælati etiam voluntaria pręiudicat Eccleſiæ, & ſucceſſoribus, quando habet pro ſe aſſiſtentiam, ſiue præſumptionem iuris communis. cap. 26. nu. 27.

Item quando adminiculatur coniecturis. ibid. num. 28. Declara vt nu. 29.

Item quando confeſſio non eſt vnica, ſed ſæpius repetita. ibid. nu 30.

Confeſſio Patris legitimi adminiſtratoris, quæ alias filio non præiudicaret, ei præiudicat, quando iuuatur coniecturis. cap. 26. nu. 28.

Confeſſio tutoris in actu voluntario non nocet pupillo, etiamſi concernat actum cum tutore geſtum, & in re pertinente ad illius adminiſtrationem: quod & in Prelato qui tutori æquiparatur, videtur procedere. cap. 26. nu 31.

Confeſſio Prælati maximum præbet argumentum quod ita ſe res habeat: adeo vt illi ſit ſtandum, donec de contrario conſtet. cap. 26. n. 32. 33.

Confirmatio Apoſtolica tranſactionem, quæ erat perſonalis, realem efficit. cap. 9. nu. 1. & cap. 25. nu. 23.

Confirmatio Apoſtolica non ſuffragatur, niſi narrata iuſtificentur. cap. 9. nu. 20.

Confirmatio in forma ſimplicis commiſſionis obtenta cum clauſula, & per Breue, non ſuffragatur Breui non expedito. cap. 9. nu. 35.

Confirmatio prioris locationis cum eiuſdem inſertione non probat duplicem conceſſionem, ſed pro vnica

R repu-

reputatur, ſi de præcedenti locatione aliunde non conſtet. cap. 15. n. 48.

Confirmatio alienationis præſumitur ex curſu temporis, quatenus titulus inualidus non fuerit exhibitus. cap. 20. nu. 19.

Confirmatio Apoſtolica licet ſuppleat defectum formæ, non tamen ſupplet defectum cauſæ. cap. 21. nu. 7.

Confirmatio Apoſtolica operatur, vt concordia realis cenſeatur, & liget etiam ſucceſſores, & qualis confirmatio ad hunc effectum requiratur. cap. 25. nu. 23. 24.

Coniecturis ex quibus arguatur, quem non fuiſſe conducturum, niſi toto tempore locationis. cap. 27. nu. 41. & ſeqq.

Conſenſus Papæ in alienatione bonorum Eccleſiæ non ſolum pro ſolemnitate, ſed etiam pro forma requiritur, tamquam conſenſus veri domini. cap. 9. nu. 14.

Conſenſus Capituli in alienatione rerum Eccleſię à Prælato requirendus. cap. 5. nu. 1.

Conſenſus Monachorum ab Abbate requirendus in alienatione. cap. 5. nu. 2. Declara vt nu. 3.

Conſenſus Canonicorum, ſeu Monachorum capitulariter præſtari debet. cap. 5. nu. 7.

Conſenſus omnium vel maioris partis Monachorum in alienatione requiritur. cap. 5. nu. 8.

Conſenſus quando præſumatur capitulariter præſtitus. cap. 5. nu. 13.

Conſenſus Capituli requiritur etiam in alienatione bonorum Menſę Epiſcopalis ſeparatæ à Menſa Capituli. cap. 5. nu. 14. Declara vt nu. 15.

Conſenſus Capituli requiritur etiam in actu pręiuditiali Eccleſiæ, per quem fit reditus ad ius commune. cap. eod. nu. 16.

Et in alienatione prębendę proprię, & diſtinctę facta per Canonicum, cuius eſt prębenda, cum conſenſu Epiſcopi. nu. 17.

Conſenſus Capituli defectus non officit, ſi Capitulum alienationem ratam habuit. d. cap 5. nu. 18.

Conſenſus Capituli an ex poſt facto poſſit interuenire, & an & quando validet alienationem. cap. 5. n. 19.

Conſenſus Capituli expreſſus requiritur pro ratificatione alienationis, nec tacitus ſuffragatur. cap. 5. nu. 20. Intellige vt nu. 21.

Conſenſus Capituli defectus non officit, ſi interueniat confirmatio Apoſtolica: vel ſi conſtet de euidenti vtilitate. cap. 5. nu. 22. 23.

Conſtitutione Principis quantumuis publicè, & ſolemniter edita, ac omnes non obſtantias de mundo continente non tolluntur conditiones fundationis, niſi nominatim, & expreſsè per ipſum Principem ſublatę fuerint. cap. 9. nu. 5.

Conſtitutio Paulina, vide in verbo, Paulina.

Conſtitutio ſa. me. Vrbani VIII. quę tollit pręſumptionem Beneplaciti Apoſtolici ex curſu temporis, præſeruat centenariam, & immemorabilem, nec habet locum in Regno Poloniæ. cap. 14. nu. 39. 40.

Conſtitutio ſa. me. Vrbani VIII. præſeruatiua iurium Eccleſiarum non afficit

afficit capitula Regni Poloniæ. cap. 27. nu. 35.
Contractus poteſt eſſe validus, & non transferri dominium. cap. 27. n. 6.
Contractus ſimulatus, & illicitus non præbet iuſtam cauſam præſcribendi. cap. 28. nu. 24.
Contractu annullato, vide in verbo, annullato contractu, & verbo Eccleſia, & verbo, pretium.
Contrahens cum Eccleſia ſine ſolemnitatibus cenſetur in mala fide. cap. 27. nu. 7.
Conuocatio omnium de capitulo præſumitur. cap. 5. nu. 12.

D

Damnum ſine vtilitas in alienatione deducitur etiam ex commodo, & incommodo vicinitatis, & diſtantiæ bonorum alienatorum. cap. 17. nu. 18.
Damnoſa, ſeu non vtilis dicitur alienatio, vbi Eccleſiæ non datur plus, quam ſit ſolita percipere. cap. 18. num. 22.
Vel vbi ſit noua conceſſio minori penſione ea quæ antea ſoluebatur. ibid. num. 23.
Vel vbi eccleſia plus percipere potuiſſet alteri locando, vel penes ſe retinendo. ibid. nu. 24. 25.
Vel vbi Eccleſia tantum recipit, quantum dimittit. ibid. n. 26.
Damnoſa dicitur alienatio vbi Eccleſia dimittit bona propria habita fide de pretio. cap. 18. n. 27.
Amplia vt nu. 28. 29.
Declara, & ſubdeclara, vt n. 30. 31.
Damnoſa quando dicatur alienatio ex conceſſione facultatis francandi. cap. 18. nu. 41.
Damnoſa dicitur conceſſio facta pro hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, nulla reſeruata cognitione, aut præſtatione ad fauorem Eccleſiæ, cap. 18. nu. 42.
Item ſi alteretur ſolitum in præiuditium Eccleſiæ, aut res concedatur cum deterioribus conditionibus, quam antea fuerit conceſſa, vel poſſet de nouo concedi. cap. 18. n. 43.
Item ſi bona, pro quibus laudemium conſiderabile ſoluebatur, conceſſa fuerint ad plures generationes pro eodem reditu, & abſque vllo canonis augumento. ibid. nu. 44.
Damnoſa, vt dicatur alienatio, quid conſiderandum veniat, vide in verbo, Alienatio.
Decimæ quadragenaria præſcriptione cum titulo aquiri poſſunt. cap. 28. num. 9.
Dictio, eo magis, eſt implicatiua. cap. 30. nu. 15.
Dictio, imprimis, eſt implicatiua, & denotat caſuum diuerſitatem, licet idem ius in vtroque caſu ſtatuatur. cap. 30. nu. 18.
Diſmembratio reputatur quædam alienatio, ideo eſt prohibita. cap. 1. n. 11.
Dominium non transfertur ex alienatione ſine cauſa, veluti ex alienatione habita fide de pretio. cap. 27. n. 2. 3. Neque ex alienatione facta ſine ſolemnitatibus. cap. 22. n. 5.
Dominus non tenetur ſtare locationi factæ ab vſufructuario. cap. 25. num. 2.

E

Eccleſiam ſtare decet contractibus per eam geſtis, vbi euidens damnum non probetur. cap. 12. n. 13.
Eccleſia quando enormiter læſa dicatur ad effectum, vt non ſuſtineatur conceſſio abſque beneplacito Apoſtolico, etiamſi res eſſet ſolita concedi. cap. 15. nu. 39.
Eccleſia cenſetur vacare toto tempore vitæ illius Prælati, qui ſuæ Eccleſiæ non fuit legitimus defenſor. cap. 20. num. 10.
Eccleſiæ alleganti læſionem incumbit onus probandi. cap. 21. nu. 2. Declara vt nu. 3. 4.
Eccleſia ex capite læſionis poteſt petere reſtitutionem in integrum etiamſi alienatio ſolemniter facta fuerit. cap. 21. nu. 5.
Eccleſiæ fauore contractus claudicat, ſi enim alienatio eſt ei vtilis, poteſt eccleſia contractum ratificare etiam inuito altero contrahente: ſi vero ſit ei damnoſa, poteſt contractum impugnare, quod laico non licet. cap. 22. nu. 4. 6.
Eccleſia alienans ſine ſolemnitatibus non transfert dominium, neque poſſeſſionem: ſecus ſi laicus alienet, & tradat Eccleſiæ. cap. 22. nu. 5.
Eccleſia approbante alienationem inualidam, adhuc poteſt habere locum pœna quoad Prælatum alienantem, de qua in Extrauagan. Ambitioſæ. de rebus Eccleſ. non alien. cap. 22. num. 7.
Eccleſia non poteſt partem contractus approbare, & partem improbare. cap. 22. nu. 8.
Eccleſia ſi non impugnet contractum, quando eſt in implicito ſtatu validitatis, ſed alium contractum ineat ex quo primi contractus approbatio reſultet, non poteſt poſtea opponere inualiditatem primi contractus ex defectu ſolemnitatum. cap. 22. n. 9.
Eccleſiæ res conſeruari omnium intereſt, & ideo pro rebus Eccleſiæ male alienatis competit actio popularis. cap. 24. nu. 7.
Eccleſiæ non poteſt præiudicari ex facto ſui Prælati, ſeu Rectoris, etiam in actu, per quem fit reditus ad ius commune. cap. 26. nu. 15. 16.
Eccleſiæ res ſine ſolemnitatibus alienata repeti poteſt ſimul cum fructibus à die alienationis, & quare. cap. 27. nu. 8. 9. 10.
Amplia vt nu. 14.
Eccleſia nulliter alienante neque dominium neque poſſeſſio rei alienatæ in aquirentem transfertur. cap. 27. num. 22.
Eccleſia ex facto inutili Rectoris aut Prælati non cadit à poſſeſſione. cap. 27. nu. 23.
Eccleſia, nulla exiſtente alienatione, habet duplex remedium, videlicet reintegrationis, & manutentionis. cap. 27. nu. 24. 29.
Eccleſia poteſt agere ſpolio pro rebus nulliter alienatis per Prælatum. cap. 27. nu. 26. Declara vt n. 28.
Eccleſia contra Eccleſiam triginta annorum curſu iure veteri præſcribebat, iure autem nouo quadragenaria præſcriptio contra Eccleſiam requiritur, ſiue ea à priuato ſiue ab al-

tera Eccleſia procedat. cap. 28. n. 15.

Eccleſię fauori nec expreſsè nec tacitè renuntiari poteſt. cap. 28. n. 29.

Eccleſia, & vniuerſitas ęquiparantur. cap. 29. nu. 11.

Eccleſia reſtituitur aduerſus contractum lęſiuum debitis cum ſolemnitatibus factum. cap. 29. nu. 35.

Eccleſię alleganti læſionem incumbit onus probandi, quando contractus eſt validus, & qualis probatio ad hunceffectum requiratur. cap. 29. nu. 39. 40.

Eccleſia, Fiſcus, & Minor ęquiparantur quoad probationem lęſionis in materia reſtitutionis in integrum. cap. 29. nu. 17.

Eccleſię res quo tempore præſcribantur, vide in verbo, pręſcriptio.

Eccleſia an, & quando contra pręſcriptionem, item iudicialia, & contractus reſtituatur, vide in verbo, reſtitutio.

Eccleſia annullato contractu non tenetur pretium emptori reſtituere, ſed ad illius reſtitutionem tenetur Prælatus qui alienauit, & illius hæres iuxta antiquam Rotæ opinionem. contrarium hodie tenet Rota, nempe quod Eccleſia ipſa teneatur, ne cum aliena iactura locupletetur. cap. 30. num. 1. 2.

Eccleſia quę permutauit terras cum priuato, agens ad illarum recuperationem tenetur terras in contracambium acceptas reſtituere. cap. 30. num. 3.

Eccleſia annullato contractu ſicut non debet remanere in damno, ita neque in lucro, ſed ex vtraque parte fieri debet reſtitutio. cap. 30. nu. 4.

Eccleſia annullato contractu debet reſtituere non ſolum ſortem, ſed & quidquid ex eo contractu ad eam peruenit, veluti fructus recompenſatiuos pro reſiduo pretij ab emptore ſolutos, vel fructus perceptos ex bonis in ſolutum Eccleſia datis. cap. 30. num. 5.

Eccleſia, quæ vult à contractu nullo recedere; debet emptori, emphyteutæ, & conductori refundere melioramenta in re Eccleſiæ facta: maximè ſi melioramenta ex pacto conuento facta fuerint. cap. 30. nu. 6. 7.

Declara vt in reſtitutione melioramentorum quod minus eſt, attendatur: vt, ſi maior ſit impenſa, quam melioratio, attendatur melioratio, ſi vero minor ſit impenſa quam melioratio, reſtituatur ſolùm quod fuit impenſum. ibid. nu. 8.

Item declara, vt reſtitui debeant melioramenta vtilia, & neceſſaria, & perpetuò in fundo duratura, non autem voluptuoſa. ibid. nu. 9.

Item declara, vt melioramenta per eccleſiam reficienda compenſari debeant cum fructibus per emptorem perceptis. ibid. nu. 11.

Eccleſia reſtituta aduerſus contractum reficit melioramenta ſecundum diſpoſitionem l. in fundo. ff. de rei vendic. cap. 30. nu. 10.

Eccleſia annullato contractu tenetur ad reſtitutionem acceptorum, ſiue contractus fuerit validus, ſed reſcindendus, ſiue fuerit ipſo iure nullus. cap. 30. nu. 12.

Eccleſia annullato contractu tunc demum

mum tenetur accepta reſtituere, ſi duo concurrant; videlicet quod emptor fuerit in bona fide, & quod pretium in eccleſiæ vtilitatem verſum fuerit. cap. 30. nu. 13.

Eccleſia reſtituere debet accepta etiam emptori malæ fidei. cap. 30. n. 14.

Eccleſiæ locupletatio an ſit probanda, vt emptor pretium recuperet. cap. 30. num. 17. 19.

Eccleſię locupletatio non eſt probanda, ſi pretium Abbati, & Capitulo ſimul, vel Canonicis vti vniuerſis, non vti ſingulis ſolutum fuerit. cap. 30. nu. 20.

Eccleſiæ locupletationem, ſeu verſionem pretij in illius vtilitatem probare debet, qui cum Eccleſia contraxit. cap. 30. nu. 22.

Eccleſia volens à contractu nullo recedere, & accepta reſtituere, ſi ex pretio acceptoemerit aliquam rem, an teneatur pecuniam habitam, vel ipſam rem emptori aſſignare. cap. 30. nu. 39.

Emphyteuſis perpetua tamquam alienatio eſt prohibita. cap. 1. nu. 5.

Emphyteuſi durante non valet renouatio facta à Prælato in præiudicium ſucceſſorum. cap. 23. nu. 6.

Emphyteuſis conceſſio vltra formam ſolitam vitiatur in totum deficiente beneplacito Apoſtolico, & neque intra formam ſolitam ſuſtinetur. cap. 27. nu. 48.

Sed an procedat ſolum in materia indiuidua, eſt materia Brocardica, in qua Rota nihil reſoluit. ibidem. num. 49.

Emphyteoſis conceſſio vltra ſecundam generationem, quæ eſt prohibita per tex. in §. emphyteuſim. Auth. de non alien., neque ſuſtinetur intra ſecundam generationem, prout ex auctoritate Rotæ voluit Fulgin. de contr. emphyt. q. 78. cap. 30. n. 50.

Sed quomodo hoc procedat, vide n. 52.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica concedi poteſt etiam vltra ſecundam generationem per tex. in §. licentia. Auth. de alien. & emphyt. & Paulina Conſtitutio non tollit conceſſiones à iure permiſſas. cap. 27. nu. 51.

Emptori an, & quando Eccleſia, quæ vult ex capite nullitatis à contractu recedere, teneatur pretium, ſeu quid aliud acceptum, item melioramenta refundere, vide cap. 30. per tot.

Epiſcopi habent à Papa immediatè poteſtatem cum facultate adminiſtrandi bona ſuarum Eccleſiarum. cap. 9. num. 18.

Epiſcopi auctoritas in alienatione rerum Eccleſiaſticarum, & quando ſit neceſſaria, vide in verbo, auctoritas.

Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ menſæ donare loco Religioſo, multo magis ſuo Capitulo, cui magis alligatur. cap. 11. nu. 79.

Error iuris valde dubij æquiparatur errori, & dubio facti, & vbi agitur de damno vitando excuſat, ſicut error facti. cap. 27. n. 16. 17.

Exceſſus in alienatione vltra facultatem conceſſam vitiat contractum, ſecus ſi minus fuerit alienatum. cap. 10. num. 3.

Extommunicationis pœna per Paulinam Conſtitutionem punitur alienans bona Eccleſiæ contra formam

ab

ab ipſa conſtitutione præſcriptam. cap. 27. nu. 62. Et talis excommunicati poſſeſſio non eſt manutenibilis ibid. nu. 63.

Executores an, & quando poſſint ſe extraiudicialiter informare, vbi in reſcripto non adſunt clauſulæ, ſeruatis ſeruandis, vocatis vocandis, aut aliæ quæ importent cauſæ cognitionem. cap. 10. *nu.* 21.

Executor qui cæpit iuditialiter procedere, non poteſt amplius extraiuditialiter ſe informare. cap. 10. *n.* 22.

Pro executore præſumitur, vt ritè, & rectè proceſſerit, & contrarium aſserens probare debet exhibito integro proceſſu. cap. 11. *nu.* 1. 2. 3.

Pro executorum ſententia confirmante alienationem præſumitur. cap. 11. nu. 4. Declara vt nu. 8.

Executor præſumitur adhibuiſſe cauſæ cognitionem, licet hoc non enuntietur in ſententia: item præſumitur formam Breuis exactè ſeruaſſe, & conſideraſſe vtilitatem Eccleſiæ, & extraiuditialiter ſe informaſſe plenè, & ſufficienter. cap. 11. *n.* 5. 6. 7.

Pro executoris decreto præſumitur in dubio: admittitur tamen probatio in contrarium, quod non ſubſit neceſſitas, vel euidens vtilitas. cap. 11. *nu.* 9.

Executoris aſſertioni circa captas informationes ſtatur, vbi poterat ſe extraiuditialiter informare, ſecus vbi iuditialiter erat procedendum. cap. 11. *num.* 10.

Executoris ſententia vbi ex actis non iuſtificatur, nullius momenti reputatur, & eliditur præſumptio quæ regulariter ſtat pro executore. cap. 11. *nu.* 11.

Pro executore præſumitur, vbi non conſtet de damno Eccleſiæ, vel quod formam ſuæ commiſſionis non ſeruauerit. cap. 11. *nu.* 12.

Executoris aſſertioni circa gratiæ iuſtificationem non ſtatur. cap. 13. *n.* 4.

Executoribus non creditur circa cauſam. cap. 19. *nu.* 6. *Declara, vt num.* 7.

Executore extraiuditialiter procedente adhuc citatio requiritur: vnica tamen ſufficit. cap. 10. *nu.* 23.

Expenſa facta pro recollectione fructuum poſſunt retineri per emptorem, qui rem cum fructibus eccleſiæ reſtituere debet. cap. 27. *nu.* 20.

Extrauagans Paulina hodie facit ius commune, & per eam receditur à iure communi. cap. 8. *nu.* 6.

Extrauagans Paulina fuit inuenta ad fraudes euitandas, quæ in alienatione rerum eccleſiæ committi poſſent. cap. 8. *nu.* 58.

F

FActum proprium poteſt impugnari, ſi ſit ipſo iure nullum. cap. 26. *num.* 20.

Fauori eccleſiæ nec expreſsè, nec tacitè renunciari poteſt. cap. 28. *nu.* 29.

Feudorum Eccleſiaſticorum alienatio prohibetur abſque beneplacito Apoſtolico per Paulinam Conſtitutionem. cap. 8 *nu.* 35.

Feudorum Eccleſiaſticorum alienatio prhibetur etiam per Conſtitutionem Gregorij Noni, quæ tamen non compre-

pre-

prebendit feuda merè hereditaria, & ad quoſcumque tranſitoria. cap. 8. nu. 36. 37.

Piſcus, minor, & eccleſia æquiparantur in materia reſtitutionis in integrum quoad probationem læſionis. cap. 29. nu. 16. 17.

Forma in alienatione rerum Eccleſiæ quanam de iure communi ſeruari debeat, & quę ab vſu receſſerit. cap. 3. num. 1.

Formę per Paulinam Conſtitutionem inductæ in obſeruantia vnde probetur. cap. 7. nu. 4.

Forma per Conſtitutionem Paulinam inducta quod fuerit obſeruata, probari debet per acta iuditiaria. cap. 7. nu. 3.

Forma litterarum ſeruanda eſt. cap. 10 nu. 1.

Forma reſcripti, ſi in euidentem, diligenter ſeruari debet, aliàs nulla eſt alienatio. cap. 10. nu. 2.

Forma à Papa preſcripta circa depoſitum pretij, & inueſtimentum in ſtabilibus non ſeruata, alienatio eſt nulla. cap. 10 nu. 5.

Item in alijs octo caſibus, de quibus vſque ad nu. 14.

Forma reſcripti non ſeruata in alienatione, nec vtile ſuſtinetur, ſed vitiatur per inutile. cap. 10. nu. 24.

Forma reſcripti non ſeruata, titulus ex alienatione nullus reſultat. cap. 10. nu. 25.

Limita, vt nu. 26. 27.

Formam reſcripti executor exceſſiſſe non dicitur, ſi pinguius adimpleuerit. cap. 10. nu. 28.

Forma an, & quando pracisè adimpleri debeat, vel ſufficiat per æquipollens adimpleri. cap. 10. nu. 29.

Forma reſcripti non ſeruata dicitur, ſi contra, aut citra eam quid geſtum fuerit. cap. 10. nu. 30.

Formę obſeruantia per acta iuditiaria apparere debet: & vnde probetur inobſeruantia. cap. 13. nu. 5.

Fraudis ſuſpicio ex alienatione facta in conſanguineos reſultat. cap. 20. nu. 24.

Declara vt nu. 25. 26.

Fraudulenta arguitur alienatio facta à Prelato in Conſanguineos, ſi de toto ferè patrimonio beneficij facta fuerit, vel ſi reditus promiſſi pro re Conceſſa non aſcendant ad quinque pro centenario, vel ad reditum bonorum cohęrentium. cap. 20. num. 27. 28.

Fraudis ſuſpicio ex alienatione in conſanguineos reſultans tollitur ex longi temporis curſu, ex quo alienatio preſumitur vtilis cap. 20. nu. 29.

Fraudis ſuſpicio ceſſat, ſi in reſcripto, ſi in euidentem expreſſum fuit, vt alienatio fieret in conſanguineos & executor alienationem confirmauit. cap. 20. nu. 30.

De fructibus poteſt Prelatus vti dominus diſponere. cap. 8. nu. 48.

Declara vt num. 49. & cap. 27. num. 11.

Fructus ſuos nun facit malæ fidei poſſeſſor. cap. 27. nu. 9.

Fructuum dominus eſt Prelatus, & poteſt de eis diſponere, quando diſponit ſimpliciter de fructibus, ſecus verò quando conſecutiuè, alienando nulliter bona Eccleſię. cap. 27. n. 11.

Fru-

Fructus percepti per emptorem à die alienationis ſimul cum re nulliter alienata Eccleſiæ debentur. cap. 27. num. 8.

Declara vt procedat in emptore malæ fidei, ſecus ſi emptor fuerit in bona fide, & errauerit in facto, quia putauerit, venditionem fuiſſe factam cum debitis ſolemnitatibus, vel rem fuiſſe ſolitam locari, quia tunc non debentur fructus, niſi à die motæ litis. cap. 27. nu. 15.

Fructus non debentur, ſi emptor errauerit in iure, ſed valde dubio: quia error iuris valde dubij æquiparatur errori, & dubio facti. cap. 27. nu. 16. 17. Limita vt nu. 18. 19.

Fructus non dicuntur niſi deductis expenſis; ideo emptor reſtituens rem nulliter alienatam ſimul cum fructibus poteſt retinere ex ipſis fructibus expenſas factas pro eorum recollectione: expenſæ enim quæ gratia fructuum fiunt, minuunt ipſos fructus. cap. 27. nu. 20. 21.

Fructus rei malè alienatæ per Prælatum à quolibet peti poſſunt, et etiam ab eccleſia. cap. 27. nu. 70.

Fundator poteſt in erectione beneficij quaſcumque conditiones à iure non improbatas apponere. cap. 9. n. 9.

In Fundatione conditiones appoſitæ non tolluntur per quaſcumque clauſulas generales, & quare. cap. 9. num. 6.

G

GRatiam fuiſſe iuſtificatam non probatur executoris aſſertione. cap. 13. num. 4.

H

HÆreditas cedi non poteſt, niſi prius ſaltem ordine intellectus adeatur. cap. 15. nu. 95.

Hoſpitali ſicut Eccleſiæ reſtitutio in integrum aduerſus quadragenariam præſcriptionem conceditur. cap. 29. num. 2.

Contra Hoſpitale non præſcribitur minori ſpatio. 40. annorum. cap. 28. nu. 11.

Hypothecam generalem habens ſuper bonis Eccleſiæ poteſt agere Saluiano ad bona hypothecata ad effectum ſibi ſatisfaciendi ex fructibus, & præfertur creditoribus chirographarijs. cap. 8. nu. 59.

Hypotheca generalis ſuper bonis Eccleſiæ validè conſtitui non poteſt ſine aſſenſu Apoſtolico, etiamſi conſtituatur occaſione emptionis. cap. 8. nu. 60. Limita vt nu. 61.

Hypothecaria contra Eccleſiam 40. annorum ſpatio tantùm præſcribitur. cap. 28. nu. 16.

I

INdiuiduum conſideratur nedum ex natura rei, ſed & ex partium intentione, & voluntate. cap. 27. num. 40.

Indiuiduus ex quibus arguatur contractus conductionis vltra tempus à iure permiſſum celebratus. cap. 27. nu. 41. & ſeqq.

Interdictum, vnde vi, venit in conſequen-

quentiam interdicti vti poſſidetis, & non excludit, quin etiam manutentio Eccleſiæ competat. cap. 27. num. 32.

Iuditium praiuditiale toti cauſæ eſt prius agnoſcendum, quam particulare. cap. 31. nu. 4.

Iura Eccleſiæ, quę priuilegio aquiri poſſunt, etiam pręſcriptione poſſunt aquiri. cap. 27. nu. 2.

Ius adminiſtrandi bona Eccleſię 40. annorum ſpatio præſcribitur. cap. 28. nu. 4.

Ius recipiendi redditionem rationum ab adminiſtratoribus de iure ſoli Epiſcopo competens contraria conſuetudine 40. annorum contra Epiſcopum præſcribitur. cap. 28. n. 5.

Ius obedientiale 40. annis præſcribitur cap. 28. nu. 6.

Item ius adeundi hereditatem Eccleſiæ delatam. ibid. nu. 7.

Item ius preſentandi. ibid. nu. 8.

L

LAudum ſuper decimis inter parochum, & Monachos non obligat ſucceſſorem abſque confirmatione Apoſtolica cap. 25. nu 21.

Læſione probata alienatio eſt nulla, non obſtante confirmatione Apoſtolica. cap. 21. num. 6.

Læſio ſi ab Eccleſia allegetur, debet per eam probari. cap 21. nu. 2. Declara vt nu. 4.

Læſio dicitur iuſta cauſa petendæ reſtitutionis in integrum. cap. 29. n. 8.

Læſione ceſſante non datur in integrum reſtitutio. cap. 29. num. 16.

Amplia vt num. 17.

Læſio ad effectum obtinendę reſtitutionis in integrum conſideratur non tantum reſpectu rei, quę præſcribitur, ſed reſpectu totius patrimonij Eccleſię. cap. 29. nu. 18.

Læſione probata reſtituitur eccleſia non ſolum aduerſus pręſcriptionem, ſed etiam aduerſus pręiuditia in iuditio paſſa. cap. 29. nu. 19.

Amplia, & declara vt n. 20. 21. 22

Læſio ad effectum obtinendi reſtitutionem contra ſententiam conſiſtit in iniuſtitia, & qualis iniuſtitia requiratur. cap. 29 nu. 25. 26.

Læſione probata Eccleſia reſtituitur contra ſententiam in iudicatum transactam: ſecus ceſſante re iudicata. cap. 29. nu. 24. 28.

Læſione probata Eccleſia reſtituitur tam contra plures ſententias conformes, quam contra vnam in iudicatum tranſactam. cap. 29. n. 27.

Læſio enormiſſima quomodo conſideretur ad effectum obtinendi reſtitutionem aduerſus ſententiam poſt quadriennium. cap. 29. nu. 33. 34.

Læſione probata Eccleſia reſtituitur aduerſus contractum validum, & qualis læſio requiratur. cap. 29. num. 35. 36.

Læſio qualis requiratur ad obtinendam reſtitutionem contra tranſactionem cap. 29. nu. 37.

Læſio de quo tempore ſit conſideranda. cap. 29. nu. 38.

Læſio per Eccleſiam quando probari debeat, & qualis probatio requiratur. cap. 29. nu. 39 40.

Licentiam alienandi Signatura iuſtitię

tia concedere nequit: bene poteſt iudices commiſſarios ſubrogare. cap. 31. num. 2. 3.

Litis mota tempus ſubducendum eſt in calculanda quadragenaria praeſcriptione; quod procedit, etiamſi lis mota eſſet in iuditio iactationum. cap. 28. nu. 20. 21.

Locatio rerum Eccleſia ad longum tempus tamquam alienatio eſt probibita. cap. 1. nu. 6.

Declara vt cenſeatur probibita ad effectum inualiditatis alienationis, non autem vt pæna incurratur. ibid. nu. 7.

Locatio perpetua cum pacto renouandi de 29. in 29. annos eſt probibita. cap. 1. nu. 8.

Locatio facta abſque expreſſione bonorum locatorum eſt nulla, ſi Papa ea exprimi mandauerit. cap. 10. n. 4.

Locationes duæ quando adducuntur ad effectum probandi quod res eſt ſolita locari, debent eſſe duæ ſeparatæ, ac diſtinctæ per diſtincta, & ſeparata inſtrumenta, diuerſis temporibus celebrata. cap. 15. nu. 46.

Locationis prioris confirmatio cum eiuſdem inſertione non probat duplicem conceſſionem, ſed pro vnica reputatur, ſi de precedenti locatione aliunde non conſtet. cap. 15. nu. 48.

Locationes duæ eiſdem perſonis factæ, aut de eadem re, pro vnica reputantur. cap. 15. nu. 50.

Locatio non dicitur vtilis, quia facta fuerit maiori pretio quam ſolueretur in præcedentibus locationibus, ſi tempore vltimæ locationis res pluris locari poterat. cap. 17. nu. 15.

Locatio facta minori pretio, quam antea facta fuerit, non dicitur damnoſa, ſi de euidenti cauſa mutationis appareat. cap. 17. nu. 16.

Locationi facta per Pręlatum anteceſſorem tenetur ſtare ſucceſſor. cap. 25. nu. 1.

Locatio facta nomine, & in vtilitatem Prælati non obligat ſucceſſorem, ſecus autem facta nomine Eccleſię, & in illius vtilitatem cum ſolemnitatibus iuris. cap. 25. n. 2.

Locationi facta ab vſufructuario dominus ſtare non tenetur. cap. 25. num. 3.

Locatio facta à Prælato nomine proprio eſt perſonalis, quæ finitur morte, & quidem ipſo iure. cap. 25. nu. 4. 5.

Locare non poteſt Prælatus niſi ius, quod habet, ad eius vitam.

Locatio facta nomine Eccleſiæ, & in illius vtilitatem eſt realis, & ſemper durat. cap. 25. nu. 8. & n. 14.

Locatio facta nomine Prælati non tenet in præiuditium ſucceſſoris, etiamſi facta fuerit ad legitimum tempus. & etiamſi pro primo anno conductor anticipatè affictum ſoluiſſet: niſi terrę fuerint ſatæ, & fructus de proximo colligendi. cap. 25. nu. 9. 10. 11.

Locatio facta nomine Prælati non tenet in præiuditium ſucceſſoris, etiamſi ſucceſſor penſionem per aliquod tempus receperit. cap. 25. num. 12 & 13 vbi quid requiratur ad effectum vt ſucceſſor recipiendo affictum ſibi præiudicet.

Locatio facta per prębendarium ſeu ſimplicem beneſitiatum non obligat

 ſuc-

ſucceſſorem, quia vltra tempus ſuę vitę is non poteſt locare præbendam ſuam. cap. 25. nu. 14.

Locatio in dubio perſonalis præſumitur, & non realis. cap. 25. n. 15.

Locationem eſſe perſonalem ex quibus probetur, cap. 25. num. 16. 17. 18. 19. 20.

Locatione facta per anteceſſorem nulla exiſtente non poteſt Prælatus ſucceſſor cogere conductorem ad continuandum in ipſa. cap. 25. n. 25.

Locatio ad vitam valet durante vita Prælati concedentis, non obſtante iuramento præſtito in receptione ad Epiſcopatum de non alienando. cap. 26. num. 6.

Locatio rei Eccleſiæ vltra triennium pro illius validitate beneplacitum Apoſtolicum omnino requirit. cap. 27 nu. 36.

Locatio rei Eccleſiæ vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico vitiatur in totum adeo vt nec pro triennio à iure permiſſo ſuſtineatur. cap. 27. nu. 36. Multo magis, ſi ex partium intentione vnica locatio facta videretur, quia tunc vitium vnius inficit reliquum. ibid. n. 39.

Locatio rei Eccleſię beneplacitum Apoſtolicum pro forma requirit, quæ eſt indiuidua. cap. 27. nu. 38.

Locationem vnicam, & non plures ex quibus arguatur contrahentes facere voluiſſe ad effectum, vt vna parte annullata locatio in totum nulla cenſeri debeat. cap. 27. num. 41. 42. 43. 44.

Locatio bonorum Eccleſiæ vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico in totum corruit, etiamſi locati fuerint fructus, & prouentus. cap. 27. num. 45.

Et etiamſi reſeruatus fuerit aſſenſus Apoſtolicus cum clauſula, non alias aliter nec alio modo. ibid. n. 46.

Et etiamſi locatio facta fuerit ad ſexennium vel nouennium cum declaratione quod tot ſint locationes, quot triennia, vel quod finito triennio cenſeatur renouata locatio pro alio triennio. ibid. nu. 47.

Locatio rei Eccleſiæ facta abſque beneplacito Apoſtolico ſuſtinetur, ſi locata ſint bona, ex quibus non percipiuntur fructus quolibet anno, dum tamen in dictis bonis vniformis adhibeatur cultura, & non ſint comprehenſa alia bona, ex quibus fructus quolibet anno percipiantur. cap. 27. nu. 53.

Locatio facta vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico non præbet conductori poſſeſſionem manutenibilem. cap. 27. nu. 55.

Locatio vbi eſt nulla, nullum poteſt legitimum effectum producere, ideo non intrat relocatio tacita, quæ alias ſolet admitti, quando colonus expenſas pro integro anno iam fecerit. cap. 27. nu. 56.

Locatio vbi eſt nulla, non eſt locus prælationi quę alias antiquo conductori in bonis Eccleſiæ competeret. cap. 27. nu. 57.

Locupletatio Eccleſiæ an ſit probanda, vt emptor, qui rem Eccleſiæ reſtituit, pretium ab eccleſia recuperet. cap. 30. nu. 17. 19.

Locupletatio eccleſiæ non eſt probanda,

ſi

ſi pretium Abbati, & capitulo ſimul, vel canonicis vti vniuerſis, non vti ſingulis ſolutum fuerit. cap. 30. nu. 20.

Locupletationem eccleſiæ, ſeu verſionem pretij in illius vtilitatem probare debet qui cum eccleſia contraxit. cap. 30. nu. 22.

Declara vt nu. 24. 25.

M

Mala fides deducitur ex inobſeruantia Conſtitutionum Apoſtolicarum. cap. 20. nu. 21.

Mala fides auctorum nocet hæredibus ad effectum præſcribendi contra eccleſiam. cap. 28. nu. 26.

Mala fides quando non noceat ad effectum præſcribendi contra eccleſiam. cap. 28. nu. 27.

Melioramenta non conſiderantur ad effectum deducendi vtilitatem eccleſiæ, quando ſunt remanſura penes hæredes meliorantis. cap. 17. nu. 10.

Melioramentorum ratio non habetur, ſed valoris rei, antequam eſſet meliorata, vt alienatio damnoſa dicatur. cap. 17. nu. 14.

Melioramenta in re eccleſiæ facta debent per eccleſiam, quæ vult à contractu recedere, reſtitui emptori, emphyteutæ, & conductori: maxime ſi melioramenta ex pacto conuento facta fuerint. cap. 30. nu. 6. 7.

Declara vt in reſtitutione melioramentorum, ſi maior ſit impenſa quam melioratio, attendatur melioratio, ſi vero minor ſit impenſa quàm melioratio, reſtituatur ſolùm quod fuit impenſum. ibid. nu. 8.

Item declara vt reſtitui debeant melioramenta vtilia, & neceſſaria, & perpetuò in fundo duratura, non autem voluptuoſa. cap. 30. n. 9.

Item declara, vt melioramenta per eccleſiam reficienda compenſari debeant cum fructibus per emptorem perceptis. ibid. nu. 11.

Melioramenta etiam emptori malæ fidei ſunt reſtituenda, ſi bona fide, & ante motam litem facta fuerint, ſecus ſi poſt motam litem.

Meritorum cauſa facta conceſſio, quando vtilis dicatur. cap. 18. nu. 18.

Merita aliunde probari debent, quam ex aſſertione alienantis. cap. 18. n. 19. Declara vt nu. 21.

Merita conſiderantur reſpectu eccleſiæ, non reſpectu perſonæ concedentis. cap. 18. nu. 20.

Minor, Fiſcus, & eccleſia æquiparantur in hoc, quod non reſtituuntur in integrum abſque læſione. cap. 29. num. 17.

Monaci alienare non poſſunt res Monaſterij abſque interuentu Abbatis: poſſunt tamen in abſentia Abbatis cum interuentu Prioris, item cum auctoritate Epiſcopi, aut Papæ. cap. 5. nu. 4. 5. 6.

Monachorum omnium vel maioris partis conſenſus in alienatione requiritur, & capitulariter præſtari debet. cap. 5. nu. 7. 8.

Monaci omnes vbi agitur de alienando conuocari debent, & ſi abſentes ſint, moneri, atque expectari. cap 5. nu. 2.

Monachorum abſentia tempore celebrati contractus non probatur aſſertione Prælati. cap. 5. nu. 10.

N

NEceſſitas, ex qua permittitur alienatio, non comprendit neceſſitatem, in quam ſponte quis ſe conijcit. cap. 16. nu. 11.

Neceſſitatem alienandi quando Prælatus non habuiſſe dicatur, cap. 16. nu. 13.

Neceſſaria vt dicatur alienatio ex cauſa æris alieni, requiritur vt creditores vrgeant apud iudicem, & ne alienentur bona vltra quantitatem debitam. cap. 16. nu. 14.

Neceſſitas alienandi excluditur, quoties aliter indemnitati eccleſiæ poteſt prouideri. cap. 16. nu. 12.

Neceſſitatis cauſa ſi fiat alienatio, tunc illi ſtatur, qualemcumque exitum habeat, dummodo ſit vtiliter captum, ſecus ſi fiat ex cauſa vtilitatis. cap. 16. nu. 18.

Neceſſitatis cauſa ſi fiat alienatio, ſufficit quod ab initio concurrat vtilitas putatiua ad effectum ſuſtinendi contractum, licet ob læſionem detur eccleſiæ in integrum reſtitutio. cap. 16. nu. 19. Declara vt nu. 20. 21.

Neceſſitatis cauſa, ſicut etiam cauſa vtilitatis debet ipſam eccleſiam reſpicere, non autem titularem. cap. 16. nu. 22.

Neceſſitatis cauſa ſi fiat alienatio, probandum eſt pretium verſum fuiſſe in eam cauſam, ob quam fuit ad alienationem deuentum. cap. 16. n. 21.

Neceſſitas non probatur aſſertione alienantium. cap. 19. nu. 4.

Negatiuæ probationis neceſſitatem excludit poſſibilitas in contrarium. cap. 13. nu. 12.

Nullitas contractus ob defectum ſolemnitatum à Tertio allegari non poteſt, ſed ſolum ab eccleſia, cuius fauore alienatio eſt nulla. cap. 24. nu. 1.
Limita, ſi ſit nullitas quæ per conſenſum partis ſanari nequeat, quia tunc huiuſmodi nullitas etiam à Tertio allegari poteſt ibid. nu. 3.
Item ſi Prælatus, qui habet principale interreſſe, Tertio non contradicit: ſecus ſi approbat contractum, & aſſiſtit ei cum quo contraxit. ibid. nu. 4.

Nullitatem contractus poteſt Tertius allegare, ſi contractus ſit eccleſiæ damnoſus: quia hoc eſt inditium publicum, & ad res eccleſiæ male alienatas competit actio popularis. cap. 24. nu. 6.

Nullitatis in alienatione rei eccleſiæ contingentis plures ſunt effectus, de quibus in cap. 27. per tot.
Primus effectus eſt, vt dominiū rei alienatæ in aquirentem non transferatur. d. cap. 27. nu. 1.
Secundus eſt, vt contrahens cum eccleſia abſque ſolemnitatibus cenſeatur in mala fide. ibid. nu. 7.
Tertius, vt res eccleſiæ minus ſolemniter alienata repeti poſſit ſimul cum fructibus à die alienationis. ibid. num. 8.
Quartus, vt nō ſolum dominium rei alienatæ in contrahentem cum eccleſia non transferatur, ſed nec ipſa

poſ-

poſſeſſio. cap. 27. nu. 22.
Quintus vt locatio rei eccleſiæ facta vltra triennium abſque beneplacito Apoſtolico, vitietur in totum, adeout nec pro triennio à iure permiſſo ſuſtineatur.
Sextus vt poſſeſsio rei nulliter locata per conductorem capta non ſit manutenibilis. cap. 27. nu. 55.
Septimus vt relocatio tacita, quę alias ſolet admitti, quando res non eſt integra, quia colonus expenſas pro integro anno iam fecerit, non procedat, vbi locatio eſt nulla. cap. 27. nu. 56.
Octaus vt in caſu, quo locus eſſet prælationi ad fauorem antiqui conductoris in bonis eccleſiæ, ob nullitatem quæ omnem iuris effectum impedit, impediatur etiam huiuſmodi prælatio. cap. 27. nu. 57.
Nonus vt alienans bona eccleſię non obſeruata forma à Paulina Conſtitutione preſcripta incidat pęnas in eadem Conſtitutione expreſſas, ſi poſſeſsionem emptori tradidit. cap. 27. nu. 58.
Nullitas contractus an ſit iuſta cauſa concedendę reſtitutionis in integrum. cap. 29. nu. 9. 10.

O

Obligatio ſemel extincta per primum pactum de non petendo non reuiuiſcit per ſecundum de petendo. cap. 15. nu. 90.
Obreptio & ſubreptio vitiant beneplacitum Apoſtolicum, maxime ſi ſubreptio eſt circa vtilitatem ſeu damnum eccleſię. cap. 9. nu. 24.
Obreptio & ſubreptio quibus caſibus non vitient confirmationem. cap. 9. nu. 25.
Obſeruantia alienationis per longum tempus operatur vt omnia ritè, & rectè facta preſumantur. cap. 14. nu. 1.
Obſeruantia alienationis per 30. annos inducit preſumptionem beneplaciti Apoſtolici, ſi ſit continuata, item vera, & non preſumpta. cap. 14. nu. 8. 9.
Ex obſeruantia 30. annorum beneplacitum Apoſtolicum preſumitur, non obſtante decreto irritanti, & pęna excommunicationis in Extrauagan. Ambitioſę appoſitis. cap. 14. num. 12.
Amplia vt num. 13. 14. 15. 16. 17.
Ex obſeruantia 30. annorum non ſolum beneplacitum, & alias ſolemnitates, ſed etiam vtilitatem interueniſſe preſumitur, & quare. cap. 14. nu. 18. 19.
Obſeruantiam 30. annorum qui habet pro ſe, releuatur ab onere probandi vtilitatem, & eccleſia contrarium aſſerens tenetur probare damnum. cap. 14. nu. 20.
Obſeruantia ad effectum preſumendi beneplacitum Apoſtolicum debet eſſe continuata per totum ſpatium 30 annorum, & debet eſſe realis & certa, non autem preſumpta. cap. 20. nu. 16. 17.
Obſeruantia ex actu æquiuoco non infertur. cap. 20. nu. 18.

P

PActum, ut finita generatione eccleſia teneatur renouare proximioribus, eſt inualidum. cap. 8. nu. 19.

Papa eſt dominus omnium bonorum eccleſiarum, & habet plenariam diſpoſitionem iure Monarchico. cap. 9. nu. 15.

Papa auctoritas ſupplet omnes ſolemnitates, ſi legitimè fuerit interpoſita, ſecus ſi nulliter & ſubreptitiè. cap. 9. nu. 23.

In Papę aſſenſu hodie ſtat omnis ſolemnitas in alienatione rerum eccleſiæ requiſita. cap. 9. nu. 13.

Papa in bonis eccleſiarum liberam habet poteſtatem. cap. 15. nu. 2.

Papa non eſt ſimplex adminiſtrator rerum eccleſiarum, ſed eſt dominus abſolutus. cap. 15. nu. 3.

Papa poteſt vendere bona eccleſiarum ut ſua, & præueniendo aut concurrendo cum inferiori poteſt de bonis eccleſiæ diſponere, non obſtante quod Prælatus inferior eadem bona alteri conceſſiſſet. cap. 15. nu. 4. 5.

Si cum Papa contractum fuerit non requiritur ſolemnitas; ſed ſi cum Papa, non vti Papa, ſed vti priuata perſona contractum fuerit, an requiratur ſolemnitas Domini de Rota non fuerunt concordes. cap. 15. nu. 8. 9.

Papæ auctoritas non eſt neceſſaria, ſi plura bona fuerint per laicum eccleſiæ relicta, & pars alienetur pro ſoluendis debitis hæreditarijs. cap. 15 nu. 75. Limita vt nu. 76.

Papa non curat de ſolemnitatibus, ſed tantùm de vtilitate, & quare. cap. 16. nu. 6. 7.

Papa præſentia idem operatur, ac illius Signatura. cap. 15. nu. 7.

Papæ conſenſus, vide in verbo, conſenſus.

De Papæ reſcriptis vide in verbo, reſcriptum.

Paulina Conſtitutio hodie beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum eccleſiæ ſemper requirit, item receptionem teſtium, & probationem ſuper vtilitate eccleſiæ, & veritate narratorum. cap. 7. nu. 2.

Paulinæ Conſtitutionis inobſeruantia circa formam ab ea inductam vnde probetur. cap. 7. nu. 4.

Paulinæ Conſtitutionis vſum neganti incumbit onus probandi. cap. 8. n. 5.

Paulina Conſtitutio hodie facit ius commune, & per eam receditur à iure communi. cap. 8. nu. 6.

Pecunia quando conuerti nequeat in emptionem bonorum pro Eccleſia abſque beneplacito Apoſtolico. cap. 8. nu. 62.

Penſio conſtitui non poteſt ſine ſuperioris auctoritate, neque diſtrahi. cap. 15. nu. 85. 86.

Pro penſionis extinctione ſiue perpetua ſiue temporali, & ſiue in totum, ſiue pro parte penſio extinguatur, ſolemnitas non requiritur. cap. 15. nu. 87.

Penſio ſemel extincta non reuiuiſcit, niſi accedat nouus Papę conſenſus. cap. 15. nu. 89.

Penſionis tranſlatione prior extinguitur penſio & noua creatur, ideo agitur

tur ex ſecundis literis translationis, non ex primis reſeruationis. cap. 15. nu. 91.

Periurij pœnam non incurrit Prælatus, ſi iurauit non alienare res eccleſiæ, & illas locauit ad longum tempus. cap. 1. nu. 7.

Permutatio eſt emptionis ſimilis. cap. 27. nu. 4.

Poſſeſſio excommunicati ob non ſeruiatam formam à Paulina Conſtitutione in alienatione præſcriptam non eſt manutenibilis. cap. 27. n. 63.

Prælatio ad fauorem antiqui conductoris bonorum Eccleſiæ quando non intret. cap. 27. nu. 57.

Prælatus eſt dominus fructuum, & poteſt de eis diſponere. cap. 8. nu. 48. Declara vt nu. 49. Item Declara vt in cap. 27. nu. 11.

Prælatus in aquirendis poteſt præiudicare ſuæ Eccleſiæ, quantumcumque ſibi eſſet quæſita actio; & hanc opinionem hodie ſeruat Rota, licet aliàs contrarium ſenſerit. cap. 15. num. 93. 94.

Prælatus dilapidans pecunias aut bona Eccleſiæ debet de proprio eccleſiam resarcire. cap. 16. nu. 12.

Prælatus quando alienandi neceſſitatem non habuiſſe dicatur. cap. 16. num. 13.

Prælatus, qui iurauit non alienare res Eccleſiæ, & illas locauit ad longum tempus, periurij pœnam non incurrit. cap. 1. nu. 7.

Prælatus non poteſt ſupplantare ſucceſſorem eum præueniendo in nominatione offitij ad ipſum ſucceſſorem ſpectante. cap. 23. nu. 7.

Prælatus non poteſt renouare conceſſionem in præiuditium ſucceſſorum durante emphyteuſi. cap. 23. nu. 6.

Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare locationi facta per anteceſſorem. cap. 25. nu. 1. Declara vt nu. 2. & ſeqq.

Prælatus non poteſt locare niſi ius quod habet ad eius vitam. cap. 25. n. 6.

Prælatus ſucceſſor ſuccedit non in titulum defuncti. ſed ex nouo titulo, ſeu iure. cap. 25. nu. 7.

Prælatus habens adminiſtrationem locando bona Prælaturæ ſeu Eccleſiæ ſuæ in vtilitatem ipſius Prælaturæ ſiue Eccleſiæ obligat ſucceſſorem, ſecus vero præbendarius, ſeu ſimplex benefitiatus. cap. 25. nu. 14.

Prælatus ſucceſſor non poteſt cogere conductorem ad continuandum in locatione nulla facta per anteceſſorem. cap. 25 nu. 25.

Prælatus contra factum proprium venire nequit. cap. 26. nu. 1.
Amplia tam in contractu iurato, quam non iurato. ibid. nu. 2.
Amplia tam in ſeparabilibus, quam in inſeparabilibus. ibid. num. 3.
Contra. num. 4.
Amplia, etiamſi factum ſit contra iuris communis diſpoſitionem. ibid. num. 5.

Prælati vita durante valet locatio ab eo facta: ſimiliter confeſſio in illius præiuditium. cap. 26. nu. 6. 7. Secus in præiuditium Eccleſiæ aut ſucceſſorum ibid. nu. 21. & ſeqq.

Prælati vita durante valet tranſactio ab eo facta, maxime iurata. cap. 26. nu. 8. 9.
Amplia, etiamſi careat beneplacito

Apoſtolicæ. ibid. nu. 11.
Limita in caſu enormiſſimę læſionis ibid. nu. 10.
Prælatus contra factum proprium venire poteſt, ſi non agat nomine proprio, ſed nomine Eccleſiæ, etiamſi propriam turpitudinem alleget, & etiamſi alienatio ſit iurata. cap. 26. num. 12. 13. 14.
Prælati factum non poteſt eccleſiæ præiudicare, etiam in actu per quem fit reditus ad ius commune. cap. 26. num. 15. 16.
Prælatus alienans poteſt rem nulliter alienatam ſimul cum fructibus repetere. cap. 26. nu. 17.
Prælatus poteſt nomine eccleſię manutentionem ſeu reintegrationem petere, licet facto ſuo ceciderit à poſſeſſione. cap. 26. nu. 18.
Prælatus, ſeu Rector poteſt conſenſu per errorem præſtitum, aut promiſſionem inualidam reuocare. cap. 26. n. 19.
Prælati menſæ quando res incorporata dicatur. cap. 15. nu. 31.
Prælati confeſſio quando prǽiudicet eccleſię, & ſucceſſoribus. cap. 26. nu. 27. & ſeqq.
Prælati confeſſio maximum præbet argumentum, quod ita ſe res habeat: & venit attendenda, donec contrarium probetur. cap. 26. n. 32. 33.
Prælatus fructuum dominus quomodo & quando cenſeatur. cap. 27. n. 11.
Prælatus, qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione, non poteſt dicere ſe ſpoliatum. cap. 27. nu. 21.
Prælatus qui alienauit, licet non poſſit nomine proprio, poteſt tamen nomine eccleſię agere pro recuperanda poſſeſſione. cap. 27. nu. 27.
Prælato ſucceſſori, immo etiam ipſi alienanti, agenti tamen nomine eccleſiæ competit manutentio in poſſeſſione rei nulliter alienatæ. cap. 27. n. 30.
Amplia vt nu. 31. 33. Declara, vt num. 34.
Prælato male alienante res eccleſię, eccleſia dicitur vocare. cap. 27. n. 68.
Prælatus malè alienans res eccleſiæ non facit fructus ſuos. cap. 27. nu. 69.
Prælatus pecuniam mutuo accipiens an & quando obliget ſuam eccleſiam. cap. 30. nu. 30. item nu. 34.
Præbendarius ſeu ſimplex beneficiatus numquam poteſt præbendam locare ultra tempus vitæ ſuæ, quia non habet tam liberam adminiſtrationem, ſicut Prælatus ideo ſucceſſori numquam præiudicat. cap 25. n. 14.
Præſcriptio centenaria, & immemorabilis præſeruantur in Conſtitutione Vrbana, quę tollit alias præſcriptiones in præiuditium eccleſiarum inductas. cap. 14. nu. 39.
Præſcriptio non currit ſtante mala fide, quæ deducitur ex non obſeruatione Conſtitutionum Apoſtolicarum. cap. 20. nu. 21.
Præſcriptio allegari nequit titulo inualido exhibito. cap. 20. nu. 20.
Præſcriptione quadraginta annorum res eccleſiæ male alienata aquiri poteſt cap. 28. nu. 1.
Amplia, & in iuribus eccleſię quæ priuilegio aquiri poſſunt. cap. 28. num. 2.
Exemplifica vt nu. 4. 5. 6. 7. 8.
Præſcriptibile eſt, quidquid poteſt per priuilegium aquiri. cap. 28. n. 3.

Præ-

Præſcriptione quadragenaria cum titulo decimæ aquiri poſſunt. cap. 28. num. 9.

Præſcriptio minor quadragenaria contra eccleſiam non currit. cap. 28. num. 10.

Neque contra Hoſpitale. ibid. n. 11. Amplia etſi agatur de eccleſia contra eccleſiam. ibid. nu. 13.

Præſcriptio quadragenaria contra eccleſiam hodie requiritur, ſiue ea à priuato, ſiue ab altera eccleſia procedat. At de iure veteri eccleſia contra eccleſiam 30. annorum ſpatio præſcribebat. cap. 28. nu. 15.

Præſcriptio quadragenaria eccleſiæ præiudicat, ſeu verſemur in materia, in qua ius aſſiſtit, ſiue in materia in qua ius reſiſtit. cap. 28. nu. 17.

Præſcriptione quadragenaria etiam remedium reſtitutorium can. Reintegranda. tollitur iuxta veriorem opinionem. cap. 28. nu. 18.

Præſcriptio quadragenaria currit contra eccleſiam concurrente bona fide, & non alias. cap. 28. nu. 19.

In præſcriptione quadragenaria computanda litis motę tempus eſt ſubducendum. cap. 28. nu. 20. Amplia, etiamſi lis mota eſſet in iuditio iactationum. ibid. nu. 21.

Præſcriptio ceſſat, ſi per minimum temporis ſpatium ceſſet bona fides. cap. 28. num. 23.

Præſcribendi iuſta cauſa non oritur ex contractu ſimulato, & illicito. cap. 28. num. 24.

Præſcriptio quadragenaria contra Conſtitutionem Papalem fauore eccleſię, & non priuatorum, editam ſine expreſſa ſcientia Papæ non currit. cap. 28. num. 21.

In præſcriptione quadragenaria computanda tempus Eccleſię vacantis ſubduci debet. cap. 28. num. 30. Item tempus vitę Prælati qui male alienauit: item tempus abſentię ſucceſſorum, à quibus eccleſię iura defendi non potuerunt. ibid. nu. 32. 33. 34.

Præſcriptio non currit vacante Eccleſia, quia eccleſia caret legitimo defenſore. cap. 28. nu. 31.

Præſcriptio ſede vacante non currit in rebus communibus inter capitulum, & Prælatum. cap. 28. nu. 35. Amplia vt nu. 36. 37. 40.

Præſcriptio quod non currat ſede vacante, & quod cauſa ſileat, à pari procedunt: immo facilius præſcriptio quam actio Sede vacante impeditur. cap. 28. nu. 38. 39.

Præſcriptio quadragenaria non officit Eccleſiæ, qui ex capite ignorantiæ in integrum reſtituatur. cap. 28. num. 41.

Præſcriptio quadragenaria non ſufficit contra Romanam eccleſiam, ſed centenaria requiritur. cap. 28. nu. 42.

Præſcriptio quadragenaria ſufficit contra vaſſallum eccleſiæ ad effectum præſcribendi ius vaſſallagij. cap. 28. nu. 43.

Præſcriptio quadragenaria non ſufficit contra Eccleſias, ſeu Monaſteria, contra quę ex priuilegio Apoſtolico longioris temporis ſpatium requiritur ad præſcribendum, veluti contra Monacos Caſſinenſes, & Oliuetanos. cap. 28. nu. 44.

Præſcriptio quadragenaria contra eccleſias hodie eſt ſublata ex conſtitutione Sa: Me: Vrbani VIII. reſeruata tantùm centenaria, & immemorabili. cap. 28. nu. 45.

Præſcriptio quadragenaria, & centenaria quomodo per teſtes probentur, remiſſiuè cap 28. nu. 46.

Præſumptio beneplaciti Apoſtolici ex curſu temporis, & obſeruantia contractus tollitur per Conſtitutionem Sa: Me: Vrbani VIII. editam die 5. Iunij 1641. cap. 14. nu. 38.

Præſumptio beneplaciti Apoſtolici ex quibus inducatur, ſiue excludatur, & quando ceſſet: Vide in verbo, Beneplacitum.

Præſumptio vna ex alia oritur, quando venit in conſequentiam cap. 20. n. 7

Pretium an, & quando emptori per eccleſiam, quæ vult à contractu recedere, reſtitui debeat, vide in verbo, eccleſia.

De prohibitione alienationis, vide in verbo, Alienatio.

Q

QVadragenaria præſcriptio, vide in verbo, Præſcriptio.

Quadriennio lapſo, quod ad petendam reſtitutionem in integrum eſt à iure præfixum, adhuc eccleſiæ datur reſtitutio aduerſus quadragenariam præſcriptionem. cap. 29. nu. 11.

Quadriennium ad petendam reſtitutionem conceſſum eſt vtile, ideo non currit niſi à die ſcientiæ. cap. 29. num. 12.

Amplia vt nu. 13. 14.

Poſt quadriennium reſtitutio non datur in beneficialibus. cap. 29. num. 23.

Poſt quadriennium probata læſione adhuc reſtitutio in integrum eccleſiæ conceditur. cap. 29. nu. 29.

Declara vt nu. 30. 31.

Quadriennij lapſus conſtito de bono iure in curia non attenditur; & Rotæ ſtylus eſt ſuperſedere in executione, & hoc ipſo habere partem pro reſtituta. cap. 29. nu 32.

Poſt quadriennium quomodo conſideretur læſio enormiſſima ad effectum obtinendi reſtitutionem aduerſus ſententiam. cap. 29. nu. 33. 34.

R

RAtificatio alienationis rerum eccleſiæ eaſdem ſolemnitates pro validitate requirit, quæ in ipſa alienatione requiruntur. cap. 2. nu. 19.

Amplia, & in declaratione, an eccleſia velit ratam habere alienationem. ibid. num. 20.

Ratificatio Capituli operatur, vt alienatio ſine illius conſenſu facta valeat. cap. 5. nu. 18.

Pro ratificatione alienationis conſenſus Capituli expreſſus requiritur, nec tacitus ſuffragatur. cap. 5. nu. 20. Declara vt nu. 21.

Rector eccleſiæ poteſt, immo debet in iuditio bonam fidem agnoſcere, & veritatem declarare. cap. 26. nu. 25.

Reditus annui inter immobilia reputantur ad effectum ne poſſint alienari. cap. 8. nu. 46.

Relocatio tacita in bonis eccleſiæ quando

do non intret. cap. 27. nu. 56.
Renouatio locationis licet teneat abſq; ſolemnitatibus, quando bona eccleſiæ ſunt ſolita locari, ſecus tamen eſt, ſi renouatio fiat in conſanguineos. cap. 15. nu. 40.
Renouatio emphyteuſis non eſt nouus titulus, etiamſi in renouatione dicatur, & de nouo concedimus. cap. 15. nu. 49.
Renouatio conceſſionis emphyteuſi adhuc durante fieri non poteſt à Prælato in præiuditium ſucceſſorum. cap. 23. nu. 6.
Renuntiare quilibet poteſt diſpoſitioni cap. ad aures. de rebus Eccleſ. non alien. Sed quod illius fauori conductor renuntiare voluerit, non præſumitur. cap. 15. nu. 65. 66.
Renuntiatum ſi fuerit pacto expreſſo diſpoſitioni d. cap. ad aures. in caſu quo eccleſia velit pro ſe retinere, non eſt extendenda renuntiatio ad caſum, quo velit alteri relocare. cap. 15. num. 67.
In reſcriptis Papæ merè gratioſis non attenditur Signatura Regentis, ſed tantùm in reſcriptis Signaturæ iuſtitiæ. cap. 13. nu. 15.
Reſtitutio in integrum quando, & quibus caſibus Eccleſiæ concedatur, vel ſecus. cap. 29. per tot.
In Retrouenditione cenſus non eſt neceſſaria ſolemnitas. cap. 8. n. 52.

S

SEde vacante difficilius actio contra eccleſiam quam præſcriptio impeditur. cap. 28. nu. 39.
Sede vacante an, & quando contra eccleſiam, & in rebus communibus inter capitulum, & Prælatum currat præſcriptio, vide in verbo, præſcriptio.
Sententia executorum an, & quando habeat præſumptionem pro ſe, ſiue elidatur præſumptio quæ ſtat pro executore, & admittantur probationes in contrarium, vide in verbo, Executor.
Pro Sepulturæ conceſſione licet aliquid recipere vti pretium ſitus, cap. 8. nu. 18.
Sequeſtrum ſuper fructibus, donec ſententia reintegratoria feratur, apponi non poteſt, niſi in caſu diſſipationis, vel difficilis recuperationis. cap. 27. num. 29.
Signatura iuſtitiæ poteſt indices commiſſarios ſubrogare, ſed licentiam alienandi nequit concedere. cap. 31. num. 2. 3.
Solemnitas in alienatione rerum eccleſiæ ſi deficiat, alienatio eſt ipſo iure nulla. cap. 2. nu. 4.
Solemnitas requiritur, etiamſi alienetur ex cauſa neceſſaria vel vtili. cap. 2. nu 5 & licet res reuertatur ad naturam ſuam, vel alienetur in aliam eccleſiam. ibid. nu. 6. 7.
Solemnitas requiritur in alienatione rerum locorum piorum. cap. 2. n. 8.
Et in alienatione rerum hoſpitalis. num. 9.
Et in alienatione bonorum Monaſterij commendatorum. num. 10.
Et in alienatione bonorum militiarum Religioſarum, & Confraternitatum Laicalium. nu. 11.

Et in alienatione bonorum deputatorum pro Fabrica. nu. 12.
Et in alienatione iurium. nu. 13.
Et in ſeruitute, ſeu ſubiectione ad fauorem Laicorum imponenda. n. 14
Solemnitas requiritur in impoſitione cenſus ſuper rebus Eccleſiæ. cap. 2. *num.* 15.
Et in tranſactione. nu. 16.
Et in compromiſſo. nu. 17.
Et in conſtitutione procuratoris. num. 18.
Et in ratificatione. nu. 19.
Et in declaratione per Eccleſiam facienda, an velit ratificare. n. 20.
Et in permutatione. num. 21.
Et in locatione vltra triennium. num. 22.
Solemnitas iuris non requiritur, vbi alia forma conſuetudine fuit introducta. cap. 2. *nu.* 23.
Solemnitas non requiritur, vbi allegatur priuilegium Apoſtolicum. cap. 2. *nu.* 24.
Solemnitas non eſt neceſſaria in retrouenditione cenſus. cap. 8. *nu.* 52.
Solemnitas omnis in alienatione rerum eccleſiæ requiſita hodie conſiſtit in aſſenſu Papæ. cap. 9. *nu.* 13.
Solemnitatum defectus ex quibus probetur. cap. 13. *nu.* 6.
Solemnitas ex curſu temporis cum obſeruantia præſumitur. cap. 13. *n.* 7.
Solemnitates vt præſumantur, requiritur lapſus 30. *annorum, & ex eo præſumitur etiam beneplacitum Apoſtolicum. cap.* 14. *nu.* 2. 3.
Ad Solemnitatem præſumendam tempus 30. *annorum non incipit currere niſi poſt mortem Prælati alienantis, & à die litis motæ. cap.* 14. *num.* 6. 7.
Solemnitas præſumitur ex lapſu 30. *annorum, vbi non adeſt contraria præſumptio. cap.* 14. *nu.* 21.
Solemnitas præſumitur ex curſu 30. *annorum, niſi ex tenore inſtrumenti appareat, non fuiſſe ſeruatam formam reſcripti, vel alias ſolemnitates non fuiſſe adhibitas, aut male adhibitas. cap* 14. *nu.* 22.
Solemnitas quando præſumitur, vel non præſumatur ex curſu temporis, ſi de ea in inſtrumento non appareat. cap. 14. *nu.* 23.
Solemnitas non præſumitur ex lapſu 30. *annorum deficiente probatione tituli, cui ſolemnitas adhærere debet. cap.* 14. *nu.* 24.
Solemnitas an præſumatur ex curſu temporis, ſi beneplacitum fuit reſeruatum ſub conditione. cap. 14. *num.* 25.
Solemnitas non præſumitur producto titulo expreſſo, qui ſit inſufficiens, & vitioſus. cap. 14. *nu.* 26.
Declara vt nu 27. 28.
Solemnitas non præſumitur ex curſu temporis ſtante interpellatione, ſeu mota lite. cap. 14. *nu* 29.
Declara vt nu. 30. 31. 32.
Solemnitas non requiritur in alienatione facta per Papam, neque auctoritate Papæ, aut de illius mandato, ſeu cum ſcientia, aut preſentia Papæ. cap. 15. *nu.* 1. 7.
Solemnitas non requiritur, ſi cum Papa contractum fuerit. cap. 15. *n.* 8.
Amplia vt num. 9.
Solemnitas non requiritur, vbi adeſt

Papa

Papæ auctoritas, etiam præſumpta ex curſu temporis. cap. 15. nu. 10.

Declara vt num. 11.

Solemnitas non requiritur, vbi Papa legitimè interpoſuit ſuam auctoritatem, aliàs ſecus. cap. 15. nu. 13.

Solemnitas non requiritur in alienatione rei ſolitæ alienari, & quare. cap. 15. nu. 14. 16.

Amplia vt num. 15.

Solemnitas etiam in re ſolita alienari requiritur, quando ſolitum alteratur. cap. 15. nu. 18.

Solemnitas noua requiritur alterata prima inueſtitura reſpectu nominationis in defectum generationis. cap. 15 num. 20.

Item in alijs octo caſibus, de quibus. num. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27.

Solemnitas noua requiritur etiam in re ſolita alienari, ceſſante prima cauſa conceſſionis. cap. 15. nu. 35.

Item ſi res ſolita concedi fuerit incorporata menſæ Prælati. ibid. n. 36

Item ſi Eccleſia ſit enormiter læſa. ibid. num. 38.

Solemnitas non requiritur in alienatione rei omnino ſterilis. cap. 15. n. 52.

Declara vt nu. 55.

Solemnitas non requiritur in alienatione rei omnino incertæ. cap. 15. num. 53.

Declara vt num. 56.

Solemnitas non requiritur in alienatione rei exigui valoris, quatenus concurrat præciſa neceſſitas, prædij exiguitas, & quod res ſit inutilis, & longè distans. cap. 15. n. 54.

Solemnitas non requiritur in alienatione rei exiguæ, & incertæ, quatenus perſona ſit capax rei conceſſæ. cap. 15. nu. 57.

Solemnitas non requiritur in alienatione neceſſaria, veluti facta in vim pacti de affrancando, vel in diſtractione bonorum eccleſiæ quæ ſit per iudicem pro ſolutione æris alieni. cap. 15. n. 72. Declara vt n. 73.

Subdeclara vt nu. 74.

Solemnitas non requiritur, ſi Epiſcopus de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis donet capitulo. cap. 15. nu. 77.

Solemnitas non requiritur in alienatione facta fauore eccleſiæ eidem Prælato ſubiectæ, & in Regulares eiuſdem Religionis, ac eidem Generali, & capitulo ſubiectos. cap. 15. n. 80

Solemnitas in alienatione rerum eccleſiæ non requiritur, ſi ſtatuto vel conſuetudine fuit remiſſa. cap. 15. n. 81

Solemnitas non requiritur in extinctione, ſeu reductione penſionis, nam extinctio eſt fauorabilis. cap. 15. nu. 84.

Limita vt nu. 88.

Solemnitas non requiritur in extinctione penſionis ſiue perpetua, ſiue temporali, & ſiue in totum, ſiue pro parte penſio extinguatur. cap. 15. n. 87.

Solemnitas non requiritur in repudiatione hereditatis, ſeu Legati Eccleſiæ relicti. cap. 15. nu. 92.

Solemnitas non requiritur in ceſſione, ſeu renuntiatione hæreditatis aut legati eccleſiæ relicti, quia talis ceſſio non eſt ordinata ad aquirendum principaliter, ſed ad renuntiandum, & momentanea aquiſitio non habetur in conſideratione. cap. 15. n. 96.

Limita vt nu. 97.

Sole-

Solemnitas non requiritur in remiſſione iuris quęſiti eccleſię per contrauentionem alterius. cap. 15. n. 98.
Solemnitas non requiritur, ſi emphyteutę Eccleſiaſtico caducitas remittatur. cap. 15. nu. 99.
Solemnitas, & aſſenſus Apoſtolicus requiritur in refutatione bonorum, quæ Monaſterio per alicuius ingreſſum queruntur. cap. 15. nu. 100.
Solemnitatum defectus reddit ipſo iure nullam alienationem cap. 22. n. 1.
Solitum alteratum dicitur circa ſubſtantialia quando in noua inueſtitura nouæ perſonæ fuerunt additę in antiquis inueſtituris non comprehenſæ, & tali caſu beneplacitum Apoſtolicum indubitatè requiritur. cap. 15. nu. 28.
Solito alterato circa accidentalia conceſſio an ſubſiſtat ſine beneplacito. cap. 15. nu. 29. 30.
Solitum quando non alteratum dicatur cap. 15. nu. 31.
Soliti alteratio an vitiet totam locationem, an ipſa vitietur. cap. 15. num. 32.
Solitum an poſſit alterari ex cauſa remunerationis. cap. 15. nu. 34.
Solitum quod res alien tur probari debet, nec ſtatur aſſertioni partium. cap. 15. nu. 41.
In Solito ſe fundans debet illud acceptare cum omnibus ſuis qualitatibus. cap. 15. nu 42.
Solitam rem eſſe alienari, quomodo probetur. cap. 15. nu. 43. & ſeqq.
Solitam rem eſſe locari, an, & quando per duas locationes probetur. cap. 15. num. 46. & ſeqq.
Solutio æris alieni pro extinguenda penſione contracti non præbet iuſtam cauſam alienandi bona beneficij penſione grauati. cap. 16. nu. 24.
Statutum, & conſuetudo de pari procedunt. cap. 15. nu. 82.
Sterilis res in emphyteuſim data ei, qui illam fertilem fecit, poteſt in perpetuum concedi cap. 15. nu. 58.
Subreptio, & obreptio vitiant beneplacitum Apoſtolicum, maximè ſi ſubreptio eſt circa vtilitatem ſeu damnum eccleſiæ. cap. 9. num. 24.
Subreptio, & obreptio quibus caſibus non vitient confirmationem. cap. 9. num. 25.
Subreptitiam eſſe confirmationem prætendens debet plenè, & concludenter probare. cap. 9. nu. 27.
Succeſſor quando teneatur ſtare locationi ſeu concordiæ factæ per anteceſſorem, vide in verbis, Prælatus, Locatio, Concordia.
Sumptum ex Regiſtro ſupplicationum facit fidem. cap. 13. nu. 9.
Superioris auctoritas, vide in verbo auctoritas.

T

Tempus concluſi contractus, an confectæ ſcripturæ attendatur ad cognoſcendum, an ſubeſſet vtilitas, vel neceſſitas, vbi contractus requirit ſcripturam. cap. 17. nu. 17.
Tempus 30. annorum ad effectum præſumendi beneplacitum, & vtilitatem eccleſiæ calculatur ſubducto tempore vitæ Prælati aut Rectoris alienantis. cap. 20. nu. 9.

Tempora eorum qui alienarunt, ſubducuntur ad effectum inducendæ præſcriptionis, non autem præſumptionis beneplaciti Apoſtolici: & quid Rota ſucceſſiuè tenuerit cap. 20 num. 11. 12.

Tempus eſt diuiduum, ideo ſi fiat contractus conductionis ultra tempus à lege permiſſum, conductio intra tempus permiſſum ſuſtinetur, quia tempus permiſſum à prohibito diuidi poteſt. cap. 27. nu. 37. Contrarium verius. ibid. nu. 38. & ſeqq.

Tertius non poteſt allegare nullitatem contractus ob defunctum ſolemnitatum, ſed ſola eccleſia. cap. 24. n. 1.

Tertius an, & quando poſſit allegare nullitatem contractus cum eccleſia celebrati. cap. 24. nu. 3. 4. 5. 6.

Teſtium, & probationum receptio iuxta Paulinam Conſtitutionem aliunde probari debet, quam ex aſſertione Prælati alienantis, cap. 7. n. 3.

Teſtium, & probationum receptio iuxta Paulinam Conſtitutionem quando non requirat proceſſum, & telam iuditiariam, ſed ſufficiat extraiuditialis informatio. cap. 7. nu. 5.

Titulo inualido exhibito præſcriptio allegari nequit. cap. 20. nu. 20.

Tractatus requiritur in alienatione rerum eccleſiæ, & de eo ſcriptura eſt conficienda. cap. 4. nu. 1.

Tractatus non probatur aſſertione Prælati qui alienauit. cap. 4. nu. 2.

Tractatus defectus tollitur beneplacito Apoſtolico. cap. 4. nu. 4.

Tractatus, & receptio probationum ad formam Paulinæ non probatur aſſertione Prælati alienantis. cap. 13 num. 3.

Tranſactio facta ſuper re eccleſiæ tamquam alienatio eſt prohibita. cap. 1. num. 9.

Tranſactio, quæ erat perſonalis, per confirmationem Apoſtolicam realis efficitur. cap. 9. nu. 1.

Tranſactio facta à Prælato valet durante vita tranſigentis, maxime inrata. cap. 26. nu. 8. 9.

Limita in caſu enormiſſimæ læſionis ibid. num. 10.

Tranſactio ligat Prælatum tranſigentem vita illius durante, etiamſi careat beneplacito Apoſtolico. cap. 26. num. 11.

V

De Valore bonorum vbi agitur, inſpiciendum eſt, an directum dominium ſit penes eccleſiam, quia alias eius æſtimatis eſt deducenda. cap. 17. num. 6.

Verſio pretij in vtilitatem eccleſiæ an ſit probanda ad hoc, vt emptor annullato contractu pretium ab eccleſia recuperet. cap. 30. nu. 17.

Verſio in vtilitatem eccleſiæ non eſt probanda ſi pretium Abbati, & capitulo ſimul, vel Canonicis vti vniuerſis, non vti ſingulis ſolutum fuerit. cap. 30. nu. 20.

Verſionem pretij in vtilitatem eccleſiæ probare debet qui cum eccleſia contraxit. cap. 30. nu. 22.

De Verſione emptor non debet eſſe ſollicitus niſi in caſu mutui, depoſiti, & venditionis factæ pro ſoluendo ære alieno. cap. 30. num. 23.

Ver-

Verſio in vtilitatem eccleſiæ eſt per emptorem probanda, ſi eccleſia alienauit ex cauſa neceſſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria. cap. 30. nu. 24. Amplia vt nu. 25.

Verſio regulariter probatur præſumptionibus, & coniecturis. cap. 30. n. 28

Verſio in vtilitatem eccleſiæ an, & quando in mutuo præſumatur. cap. 30. nu. 29.

Verſio pecuniæ mortuo acceptę in vtilitatem eccleſię non probatur aſſertione Prælati qui pecuniam mutuam accepit. cap. 30. num. 31. Declara vt num. 32.

Verſionis præſumptio in caſu mutui ex quibus inducatur, vel excludatur. cap. 30. nu. 33. 35. 36. 37.

Verſio in vtilitatem eccleſiæ ex quibus probetur. cap. 30. nu. 38.

Vicarius generalis ſine mandato Epiſcopi non poteſt auctorizare alienationem. cap. 6. nu. 4.

Vnio eſt probibita tamquam ſpeties alienationis. cap. 1. nu. 10.

Vniuerſitas, & eccleſia æquiparantur in materia reſtitutionis in integrum. cap. 29. nu. 15.

Vrbana Conſtitutio circa alienationem bonorum eccleſię non babet locum in Regno Poloniæ. cap. 14. n. 40

Vtile per inutile non vitiatur in diuiduis, cuiuſmodi eſt tempus. cap. 27. num. 37.

Vtilitas eccleſiæ eſt cauſa finalis, ob quam Papa facultatem alienandi concedit, & ſubreptiones circa alia non officiunt. cap. 9. nu. 26.

Vtilitas præſumitur ex confirmatione Apoſtolica. cap. 9. nu. 37.

Vtilitas quanta eſſe debeat, vt intret diſpoſitio cap. ad aures. de reb. eccleſ. non alien. iudicis arbitrio eſt remiſſum. cap. 15 nu 62.

Vtilitas euidens in alienatione rerum eccleſiæ ſemper requiritur. cap. 16. num. 4.

Vtilitas dicitur cauſa finalis alienandi bona eccleſiæ, præter quam Papa nihil aliud exigit. cap. 16. nu. 5.

Ab Vtilitate potiſſimum pendet alienationis validitas, pro qua aſſequenda præſcriptæ ſunt certę ſolemnitates, ſed ſicut ſolemnitas ſine cauſa, ita cauſa ſine ſolemnitate, hoc eſt ſine beneplacito Apoſtolico hodie non ſufficit. cap. 16. nu. 8.

Vtilitas pro validitate alienationis requiſita debet eſſe clara, euidens, & indubitata, adeout qualibet dubitatio circa vtilitatem contractum vitiet. cap. 16. nu. 9.

Vtilis vt dicatur alienatio, quid requiratur. cap. 16. nu. 10.

In Vtilitate, ſeu lęſione conſideranda totus contractus, & non ſingulæ partes ſunt accipiendę. cap. 17. n. 1.

In Vtilitate cognoſcenda valor rei attenditur, & non fructuum. cap. 17. num. 2.

Vtilitas vbi ex fructibus eſt metienda, habenda eſt ratio fructuum, prout verè res reddit, non autem in rationem quinque pro centenario, & quare. cap. 17. nu. 3. 4.

In vtilitate conceſſionis in perpetuum dignoſcenda habenda eſt ratio dimi-nutionis ſextæ partis, quæ in locatione aut emphyteuſi perpetua fit. cap. 17. nu. 6.

Vtilis vel damnoſa vt dicatur alienatio, habendaeſt ratio etiam eorum, quæ poſſunt contingere in diminutionem valoris, & fructuum. cap. 17. num. 7.

In Vtilitate locationis perpetuę ponderanda habenda eſt ratio diminutionis ſextę partis penſionis, & pactorum in conceſſione appoſitorum. cap. 17. num. 8.

Declara vt nu. 9.

In Vtilitate alienationis metienda non inſpicitur ſtatus rei de tempore calamitoſo, ſed de tempore regulari, & ordinario. cap. 17. nu. 11.

Declara, vt num. 12.

Vtilitas ſeu damnum conſiderantur de tempore alienationis. cap. 17. n. 13.

Ad Vtilitatem vel neceſſitatem contractus cognoſcendam, vbi contractus requirit ſcripturam, tempus concluſi contractus, an confectæ ſcripturę attendatur. cap. 17. nu. 17.

Vtilitas ſeu damnum deducitur etiam ex commodo, & incommodo vicinitatis, ſeu diſtantię bonorum alienatorum. cap. 17. nu. 18.

Vtilitas euidens eccleſię colligitur ex augumento canonis. cap. 18. nu. 1.

Declara vt num. 2.

Item ſi eccleſia fuit rędificata à conductore ibid num. 3.

Item ſi conceſſio facta fuerit pro maiori ſumma, quam in licitatione repertum fuerit. ibid. nu. 4.

Item ſi ex reditibus appareat, quod eccleſia meliorem fecerit ſuam conditionem. ibid. nu. 5.

Declara vt nu. 6.

Vtilitas alienationis colligitur ex pactis in ea appoſitis. cap. 18. nu. 9.

Vtilis alienatio dicitur, ſi pactum ſit appoſitum, vt melioramenta remaneant penes eccleſiam. cap. 18. n. 10.

Declara, vt nu. 11.

Vtilis non dicitur alienatio ob facta melioramenta à conductore, ſi ea apud heredes conductoris ſunt remanſura. cap. 18. nu. 12.

Vtilis dicitur relocatio facta, vt diſcedatur à lite. cap. 18. nu. 13.

Vtilis dicitur tranſactio facta ſuper re dubia, etiam non probata vtilitate. cap. 18. nu. 14.

Limita vt num. 15.

Vtilis dicitur cenſus impoſitio facta pro ſuſtinendis litis impenſis. cap. 18. num. 16.

Vtilis dicitur conceſſio facta cauſa meritorum. cap. 18. nu. 17.

Vtilitas non probatur aſſertione alienantium. cap. 19. nu. 3.

De Vtilitate conſtare non poteſt, niſi ſpecificentur bona quæ alienantur. cap. 19. nu. 10.

Vtilitas, ſeu leſio probanda eſt præciſè de tempore alienationis. cap. 19. num. 11.

Vtilitatis defectus probatur eo ipſo, quod conſtat, alienationem fuiſſe damnoſam. cap. 19. nu. 13.

Item ex inſtrumentis locationum anteriorum. ibid. nu. 14.

Vtilis alienatio præſumitur, ſi à Papa fuit confirmata, vel ab executore. cap. 20. nu. 2.

Limita ſi appareat, commiſſarium proceſſiſſe non ſeruata forma ſuę commiſſionis, vel ſi conſtat de non vtilitate. cap. 20. nu. 5.

Vtilitas prǽſumitur ex lapſu 30. annorum cum obſeruantia, quia ex his præſumitur confirmatio Apoſtolica, & conſequenter vtilitas. cap. 20. num. 6.

Vtilitas præſumitur ex lapſu 30. annorum, qui tamen ſint completi vſque ad vltimam horam. cap. 20. num. 8.

Vtilitatis prǽſumptio in alienatione excluditur ex mala conditione alienantis cap 20. nu. 31.

Vtilitas probanda eſt per eum, qui cum eccleſia contraxit. cap. 21. nu 1. Declara, vt num. 3.

Vtilitas in tranſactione an ſit probanda per eum, qui cum eccleſia tranſegit. cap. 21. nu. 9.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google